

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת מקץ - חנוכה

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 304

פנינים לפרשת מקץ-חנוכה

בהיותי בחור צעיר נסעתי עם הורי להרים הגבוהים בצפון אמריקה. באחד הימים הלכתי לטייל עם חברי, נכנסנו ליער, חצינו שדה ועוד יער, עד שחשנו בתשישות נוראה. הגענו לכביש כפרי נידח, והנה הופיע ג'יפ נהוג בידי גוי, שעצר בסמוך אלינו. קפצנו לרכב והבחנתי כי על המושב מונחת חרב ארוכה ועצומה, ממש כלי משחית איום ונורא! ניסיתי להזיז אותה מהמקום, אבל לא ידעתי איך תופסים חרב, מהי הידית ומהו הלהב, וכך קיבלתי חתך מפואר בידי...

הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל על מסרת גיבורים ביד חלשים

מנהג ישראל לומר בהדלקת הנרות את הפזמון הידוע שמקורו במסכת סופרים: "הנרות הללו אנו מדליקים על הניסים ועל הנפלאות, על התשועות ועל המלחמות, שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי כהניך הקדושים..."

הפוסקים בהלכות חנוכה מביאים, כי פזמון זה מרמז על עניינים עמוקים, ואמור לכלול שלושים ושש תיבות כנגד שלושים וששה הנרות שאנו מדליקים בחג החנוכה. אך למעשה בנוסח המצוי בידינו, ישנן יותר משלושים ושש מילים, ולכן מובאות בפוסקים כל מיני עצות להשמיט מספר תיבות, כדי להגיע למספר המילים המדויק.

לאור זאת התעוררה לי קושיה גדולה: הרי אנו כל כך מקמצים במילים, ומשמיטים כל תיבה מיותרת כדי לא לחרוג משלושים ושש תיבות. ואם כן ניתן להבין שכאשר אנו אומרים 'הנרות הללו', עלינו להזכיר את הניסים והנפלאות שה' יתברך עשה לאבותינו, אבל לשם מה אנו מוסיפים את המילים "על ידי כהניך הקדושים"? מה מוסיפה הידיעה הזו לנו בתיאור הנס? מה אכפת לנו על ידי מי עשה הקב"ה את הניסים והנפלאות? מדוע אנו מוסיפים ארבע תיבות

שנראות לכאורה כמיותרות?

כדי ליישב את הקושיה, עלינו להתבונן בפרוש המילים "על ידי כהניך הקדושים", ובלקח העצום שהן באות ללמד אותנו כפי שנבאר להלן:

המשך בעמוד 27

כעבור זמן מסוים, בני משפחת אורגל שלחו להודיע, כי שמועה הגיעה לאוזנם שישנה איזו שהיא קרקע שסבתא השאירה לרב אהרן-לייב ורעייתו, ומשפחת שטיינמן מסרבת להשתמש בה. לכן הם הודיעו כי "אינם צריכים את הקרקע ולא ניקח בה חלק לעולם", והרי היא לכם...

על הזהירות המיוחדת בענייני ממונות, של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"וְהִנֵּה כֶּסֶף אִישׁ בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ" (בראשית מ"ג, כ"א)

אחר הסתלקותו של רב אהרן-לייב, נחשפו בני המשפחה לעובדה צדדית, אבל מפתיעה: לאבא-לסבא שלהם, גדול הדור, שהסתפק כל ימיו בפת במלח ומים במשורה, היתה חלקת קרקע קטנה בהרצליה! סעיף י"ד בצוואה: "כל רכוש ששייך לי, חוץ מהמגרש בהרצליה, הכל הקניתי לאשתי בקניין סודר".

מדוע רכש? מתי רכש? כיצד רכש? לשם מה? הם ידעו כי היו לו 'השקעות' מוצלחות לרוב, אבל בתחומים אחרים לגמרי...

אך הנה, סעיף מפורש בצוואה... השאלות רק הלכו וגדלו: מדוע מיאן וכתב שאת המגרש אינו מקנה לרבנית? מדוע לא עשה כלום עם הקרקע? מה תכנן לעשות בה? האם שאף לבנות עליה 'מגדלים' נו, אז מדוע לא עשה זאת? בשלב נוסף התגלה, כי בגיל תשעים בערך לחייו, מכר את הקרקע על ידי שליח (כארבעים שנה אחרי כתיבת הצוואה). וכי תלמיד חכם, שהיה בבית בשעת מעשה כשהודיעו כי הקרקע נמכרה, ראה כי רב אהרן-לייב היה בשמחה גדולה, ומיד הפקיד את הכסף בידי ת"ח, והורה לו לחלקו לצדקה לאברכים בבני ברק. שמחה זו מה היא עושה?

חידה. לימים הובררו הפרטים לאשורם. ומפליא לעשות! ובכן:

מה'מחנה' למחסן בפתח-תקוה

נתחיל מהימים הראשונים שלו בארץ הקודש. בלי כל בני משפחה וללא אמצעים חומריים, הגיעו רב אהרן-לייב והרבנית ע"ה לארץ ישראל. בקיץ שנת תש"ה הם שוכנו במחנה 'עתלית'.

שם, במחנה, החלו לחפש את קרוביהם המועטים: אחותה של הרבנית, הגברת רחל אורגל ובעלה ר' נתן, ואת בן דודו של הרב שטיינמן, לא ננקוב בשמו, שהתגורר גם הוא בארץ ישראל. בן הדוד הגיע ראשון לקבל את פניהם, ולהזמין לצאת מהמחנה ולהתאכסן בביתו. רב אהרן-לייב לא רצה להתלוות אליו, כיון שאינו שומר תורה ומצוות כראוי.

אחרי יומיים, הגיעו אחותה של הרבנית ובעלה, והציעו להם לבוא להתגורר איתם בפתח תקוה. ואכן הרב והרבנית שטיינמן יצאו מהמחנה, והגיעו לביתם של ר' נתן אורגל בפתח תקוה. כעבור זמן, רב אהרן-לייב שכר מחסן קטן שהוסב לדירה מאולתרת, ברחוב פיק"א 24. לאחר כמה שבועות נכנס לכולל 'תורת ארץ ישראל' בפתח תקוה, ובחלוף תקופה נוספת עבר להתגורר בכפר סבא, לשמש שם כראש הישיבה.

בזכות כיבוד אם

אמה של הרבנית שטיינמן ע"ה, הצדקנית מרת שרה קורנפלד ע"ה, עלתה גם היא אחריהם לארץ הקודש והתגוררה תחילה לצד בתה, הגברת אורגל. בשנת תשי"ג גברת אורגל ובעלה ר' נתן עברו להתגורר בארה"ב, ואז עברה מרת קורנפלד לבית חתנה הגראי"ל ובתה הרבנית תמר, והתגוררה איתם במשך 13 השנים הבאות, בכפר סבא ובבני ברק. ילדי משפחת שטיינמן אהבו מאד את הסבתא, והיא הפכה לחלק בלתי נפרד מהמשפחה. בתה הרבנית שטיינמן הקדישה את עצמה לאמה, באהבה ומסירות בלי גבול. בדירתם הקטנה של 2.5 חדרים הישינה בבני ברק, ל'סבתא קורנפלד' היה חצי חדר משלה, לרב אהרן-לייב והרבנית חדר, שתי הבנות היו

ולא היה אפילו צד רחוק שאין בכך נתינה הלכתית גמורה, עם כל זאת לא היה מעונין לגעת בקרקע. בשום אופן! (יתכן שהיו לו שיקולים הלכתיים נוספים של ספק בממונות, שלא נודעו, כי 'שתיקה יפה לחכמים', ולא הצליחו לשמוע ממנו יותר ממילה וחצי).

כיון שחשש שמא חצי מהקרקע שייך לבת השניה - הגב' אורגל ובעלה, לקח עט והדגיש בצוואתו, שאם הוא יסתלק לפני אשתו, שידעו שאת הכל הוא הקנה לה בקניין סודר, הכל שלה (כל ה'קבא דמוריקא'). אבל בקרקע הוא לא רוצה שישתמשו בה. אין על מה לדבר! אצלנו בארנק לא יכנס לעולם כסף שיש בו ריח קל של מזון אחרים. יהיה מה שיהיה: "כל רכוש ששייך לי חוץ מהמגרש בהרצליה, הכל הקניתי לאשתי בקנין סודר".

(מפי השמועה, בשלב מסוים, בשנת תשל"א, היה לו צד להשתמש בחצי מהקרקע כדי לחתן את הילדים, אבל כמובן רק בחצי - החלק ששייך לו ללא ספק, אבל גם את החלק הזה, בסופו של דבר לא מימש, לא ידוע מדוע).

הויתור - והסירוב

כעבור זמן מסוים, בני משפחת אורגל שלחו להודיע, כי שמועה הגיעה לאוזנם שישנה איזו שהיא קרקע שסבתא השאירה לרב אהרן-לייב ורעייתו, ומשפחת שטיינמן למסרבת להשתמש בה. לכן הם הודיעו כי "אינם צריכים את הקרקע ולא ניקח בה חלק לעולם", והרי היא לכם.

לכאורה, נפתרה ה'בעיה'. אין מי שמערער על בעלות משפחת שטיינמן על הקרקע. נסללה הדרך.

אולם רב אהרן-לייב אמר כי "דיבורים אינם קנין והקנאה".

הזדמן באחת השמחות ובנו של משפחת ר' נתן אורגל (שכבר הסתלק לב"ע), פנה ואמר לרב אהרן-לייב: "פשוט לי שהקרקע שלכם בלבד, ואם לא, בוודאי שאנו נותנים אותה במתנה, זה הרי קרקע קטנה ממש, ואין לנו ענין בה". רב אהרן-לייב שתק, אבל עדיין מיאן לגעת בה.

חלפו ימים ושנים רבות, ושוב הקרקע הניבה עגמת נפש, כאשר הגיעו מכתבי התראות על גביית ארנונה, ואז הבן הג'ר משה שליט"א ניסה להציע לאביו שחייבים לממש את הקרקע, למכור אותה או לקחת את דמיה או כל משהו ואחר, אבל רב אהרן-לייב סירב, בטענתו כי הבנים של גיסתו לא הקנו לו את הקרקע בקנין 'סודר' ואיך יגע בה?!

שותפות לחדר השינה השני, ושני הבנים ישנו במסדרון. הגאון רבי משה שליט"א מספר בערגה על הוריו, כיצד התאמצו לקיים את מצוות כיבוד אם במקסימום האפשרי, כיבוד אם מרהיב ביותר. מרת שרה קורנפלד ע"ה נפטרה בחול המועד סוכות תשכ"ו, ונטמנה בבית החיים שומרי שבת בבני ברק.

מספר שנים קודם לכן, בסביבות שנת תשכ"ב, קיבלה הגברת קורנפלד כספי 'שילומים' מגרמניה.

היא לא היתה מסוגלת להשתמש ישירות בכסף של הגרמנים, על כן החליטה לקנות בכסף שטח אדמה קטן סמוך להרצליה, ושישאר לצאצאיה - שהגרמנים ביקשו להשמידם.

את חלקת השדה רשמה בעת הרכישה לא על שמה, אלא על שם חתנה ובתה הרבנית שטיינמן.

עם פטירתה, בשנת תשכ"ו, המגרש לא עבר בירושה, כי עוד בחייה כבר נמסר הלכתית ומשפטית - למשפחת שטיינמן.

למרות זאת, רב אהרן-לייב מיאן להשתמש במגרש.

במשך הימים, הקרקע החלה להניב כל מיני תביעות כספיות וטרדות. לא יכלו להפשיר אותה לבניה ולא לזריעה. ומפקידה לפקידה, הגיעו מכתבים מהרשויות ובעיקר תביעות כספיות מ'רשות המיסים'.

הקרקע לא היתה שווה הרבה, ולא היה בה כמעט כדי חלוקה, ובוודאי שלא היה בה שווי שכדאי לשלם עליו מיסים.

רב אהרן-לייב רצה להיפטר ממנה. רצה אבל לא עשה כלום בעניין. והשאלה, איזו בעיה הלכתית או מוסרית מצא בקרקע הזו, שבגין כך לא מכר אותה ולא נפטר ממנה.

במשך הזמן התגלה לאחד מבני המשפחה, כי יש לו חשש של 'נקיות

במזון', דק מן הדק.

פלא פלאים.

"כיון שלחמותו הרי יש בת נוספת, ומצד הסברא הישרה, היה עליה לתת חצי מהקרקע גם לה, הוא חושש שהנתינה שחמותו נתנה רק להם, לא היתה בלב שלם וממילא אין לו ביד 'מזון כשר לכתחילה'.

"סביר להניח", אמר, "שסבתא ראתה את הקושי הכספי שלו בחיי היום יום, וריחמה עליו, כמו כן ידעה שלבתה השניה 'פחות קשה בפרנסה' כמי שעברה להתגורר בארה"ב, וגם הרי הייתה בביתם של משפחת שטיינמן, לכן רשמה הכל על שם, אבל מצד מנהג העולם והשכל הישר, היה לה לתת לשתי בנותיה בשווה".

למרות שלמעשה הנתינה היתה ברורה ומפורשת ללא כל ספיקות,

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

לעולם לא אשכח כיצד היינו רוקדים עם מרן ה"חזון איש" בהתלהבות עצומה בשמחת תורה. היינו מרימים אותו על כסא לגובה רב, אך החזון איש, שלא אהב כבוד, היה משתחל בזריזות מהכסא ורוקד יחד עם כולם מבלי שנרגיש בכך. לקח לנו ארבעים שניות לקלוט שאנו רוקדים עם כסא ריק

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על בין חושך לאור וחנוכה לדורות

הוא מכניס לפיו דבר מר, הוא חש בטעם מר. אך יש חולה שכאשר הוא מכניס לפיו דבר מתוק, הוא חש טעם מר. וכשהוא מכניס לפיו דבר מר, הוא חש בטעם מתוק. בדומה לכך, גם חולי הנפש אינם יודעים לזהות מה מתוק ומה מר, מה טוב ומה רע. את הדבר הכי מתוק בעולם שהוא לימוד התורה הקדושה, הם מגדירים בטעות כדבר בעל טעם מר, ואילו את הדבר הכי מר בעולם, דהיינו דרך החיים החיצונית חסרת הרוחניות, הרגש והמשפחתיות, הם מזיהים בשגגה כדבר מתוק.

וקוי ה' יחליפו כח

לאורך הדורות, רבים ניסו להטות אותנו מדרך ה'. עמלק בא לצנן אותנו, היוונים רצו ליון אותנו והחלו לספר לנו שאנו רפי כח וחסר אונים ועלינו לפתח מעט את הגוף, להכניס אותו לכושר, כדי שנוכל לעמדו כנגד כל מי שיתקוף אותנו...

אך כל זה נועד אך ורק כדי להוציא את ישראל מלימוד התורה, הנותן כח יותר מאשר כל דבר אחר בעולם. אמנם ידוע כי "תורה מתשת כוחו של אדם"?

בספרים הקדושים מובא, שלאדם יש כוחות מלאכיים שעל ידיהם הוא יכול לחיות כמו משה רבינו בלי אכילה ובלי שתיה. על פי זאת חשבתי לתרץ כי אולי זו הכוונה במאמר רבותינו: "תורה מתשת כוחו של אדם", כלומר שעל ידי התורה, האדם מקבל כח של מלאך. הבאתי סימוכין לתרוץ זה מהפסוק: "וקוי ה' יחליפו כח" (ישעיהו

הגמרא (שבת כא ע"ב) שואלת: "מאי חנוכה?" ועונה: "בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה".

על השאלה הנודעת "מאי חנוכה?" נאמרו תשובות רבות, אך התשובה העיקרית היא, כי חג החנוכה נקבע על עצם הנצחון של מעט אנשים אשר החזיקו באמת הצרופה ועמדו בעוז כנגד שליחי הסיטרא אחרא שזממו להסיט את עם ישראל מדרך התורה. בירושלמי (ברכות פ"ה ה"ב) מובא, כי הסיבה שחכמים תקנו לומר 'הבדלה' דווקא בברכת 'חונן הדעת' היא, משום ש"אם אין דעה, הבדלה מנין".

בהבדלה אנו אומרים: "המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים". והשאלה הנשאלת היא, איזו דעה נדרשת על מנת להבדיל בין אור לחושך, הלא כל תרנגול מסוגל להבחין בין יום ובין לילה?

התשובה לכך היא, שבין יום ובין לילה תרנגול אכן מסוגל להבחין, אך כדי להבדיל בין אור מזויף לחושך מזויף דרושים כושר הבחנה ודעת מיוחדת. וזו היתה מטרת עמלק והיוונים, להחשיך לנו את האור ולהאיר לנו את החושך, כפי שבימאי משחק עם אורות הבמה וקובע מה להאיר ומה להאפיל, כך ביקשו היוונים להאיר את החושך ולהחשיך את האור.

הרמב"ם (הלכות דעות פ"ב ה"א) כותב: "חולי הגוף טועמים המר מתוק ומתוק מר. ויש מן החולים מי שמתאוה ותאב למאכלות שאינן ראויין לאכילה כגון העפר והפחם, ושונא המאכלות הטובים כגון הפת והבשר, הכל לפי רוב החולי. כך בני אדם שנפשותיהם חולות מתאוים ואוהבים הדעות הרעות ושונאים הדרך הטובה ומתעצלים ללכת בה, 'הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חושך לאור ואור לחושך, שמים מר למתוק ומתוק למר'. ועליהם נאמר 'העוזבים ארחות יושר ללכת בדרכי חושך'. ומה היא תקנת חולי הנפשות? ילכו אצל החכמים שהן רופאי הנפשות וירפאו חלים בדעות שמלמדין אותם, עד שיחזירום לדרך הטובה".

כאשר אדם בריא אוכל מזון מתוק, הוא חש בטעם מתוק, וכאשר

האיש התאווה לדעת לשם מה ביקש הרב את החדר המיוחד ומה בדעתו לעשות שם. הלה לא התאפק, הציץ מחור המנעול, ולתדהמתו ראה את רבי שמעלקא מסתובב בחדר ומכריז: "שלום עליכם הרב מניקלשבורג!

שלום עליכם הרב מניקלשבורג! מזל טוב הרב מניקלשבורג! מזל טוב הרב מניקלשבורג! טוב הרב מניקלשבורג! ותוך כדי כך צוחק וצוהל מקרב לב. רבי שמעלקא השתהה מספר רגעים ולאחר מכן חזר על דבריו: "שלום עליכם ניקלשבורג' רב, מזל טוב ניקלשבורג' רב!"

שנים חלפו בטרם העז אותו אדם לשאול את רבי שמעלקא לפרש מעשיו בחדר המיוחד שהוקצה לו בטקס ההכתרה.

"לפני הטקס", נענה רבי שמעלקא, "חשתי כי שמץ גאווה עלול לחדור לליבי. לכן ביקשתי קיתון מיוחד, כדי שברגע בו אחוש ביוהרה מפאת הכבוד הרב שהכל חולקים לי, אפרוש מן הציבור ואשרש את המידה המגונה מקרבי!"

"אם כן מדוע הרב'ה שב והכריז 'שלום עליכם ניקלשבורג' רב, מזל טוב, ניקלשבורג' רב?!" תינה האיש את תמיחתו.

"פשוט מאד", ענה הרבי "חז"ל אומרים 'הי כבוד חברך חביב עליך כשלך'. אני מפרש את הדברים כי הכבוד שאחרים חולקים לך, יהיה חביב עליך ככבוד שאתה חולק לעצמך, דהינו כבוד שאינו שווה מאומה. לכן, כדי שלא אתגאה, חזרתי ואמרתי 'שלום עליכם ניקלשבורג' רב, מזל טוב ניקלשבורג' רב!' על מנת שלא אתרשם מהיחס המכובד שהכל מעניקים לי, וכדי שהגאווה לא תקנה שביתה בלבי".

(מתוך אריה שאג חנוכה)

מ, לא), כלומר: לומדי התורה מחליפים את הכח האנושי בכח בלתי נלאה של מלאך, וממילא מתקיימת בהם חתימת הפסוק "עלו אבר כנשרים ירוצו ולא יגעו ילכו ולא יעפו".

ללומדי התורה לא חסרים כוחות. בזמן בית המקדש, בעת שמחת בית השואבה, החסידים ואנשי המעשה היו רוקדים ומחוללים ועושים מיני פעולות מיוחדים.

לעולם לא אשכח כיצד היינו רוקדים עם מרן ה"חזון איש" בהתלהבות עצומה בשמחת תורה. היינו מרימים אותו על כסא לגובה רב, אך החזון איש, שלא אהב כבוד, היה משתחל בזריזות מהכסא ורוקד יחד עם כולם מבלי שנרגיש בכך. לקח לנו ארבעים שניות לקלוט שאנו רוקדים עם כסא ריק.

מידי שמחת תורה, ביקש ה"חזון איש" להגיע להקפה אחת בישיבת פוניבז', משום שרצה לחזק את הבחורים. לאחר ההקפות שנערכו בבית מדרשו של ה"חזון איש", הציבור היה נושא אותו על כסאו, תוך כדי ריקודים בדרך המובילה לישיבת פוניבז'. ה"חזון איש" אמנם ביקש להשתתף בהקפות, אך לא אהב את הכבוד הנלווה לכך...

ה"חזון איש" היה מדבר אלינו כדבר אב לילדיו. בערב שמחת תורה תש"ט, בשעת צהרים לאחר מנחה, פגשתי אותו ליד מדרגות בית מדרשו, הייתי ילד בן שתיים עשרה וחצי, אך ה"חזון איש" מצא לנכון לשתף אותי ברגשותיו, וסיפר לי כי הוא שמח שהשנה שמחת תורה חל בשבת, ועקב כך לא יוכלו לשאת אותו על כסאו לישיבת פוניבז'. כך הוא חינך אותנו איך להתייחס לכבוד!

אל תבואני רגל גאווה

כאשר עמדו למנות את רבי שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל לרב בעירו, הוא התנה עם בני המקום שבעת טקס ההכתרה יקדישו לו חדר מיוחד, כדי שיוכל להסתגר עם עצמו במהלך השמחה והריקודים שיערכו לרגל מינויו לרב.

רבי שמעלקא הגיע לניקלשבורג, ובני העיר התירו את הסוסים מהעגלה וסחבו אותה בגופם, מגודל השמחה על שזכו לרב גאון אדיר שכזה. בעצם הריקודים, כאשר השמחה עלתה וגאתה, הודיע רבי שמעלקא כי ברצונו להכנס לחדר שזומן לו מבעוד יום.

בין הקהל היה אדם שהסקרנות ניצתה בקרבו. האיש התאווה לדעת לשם מה ביקש הרב את החדר המיוחד ומה בדעתו לעשות שם. הלה לא התאפק, הציץ מחור המנעול, ולתדהמתו ראה את רבי שמעלקא מסתובב בחדר ומכריז: "שלום עליכם הרב מניקלשבורג!

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

רבי צמח פסע בזהירות, אלא שגם הפעם, בהגיעו כמעט עד פתח הבית נשבה רוח חזקה והנר כבה... 'אני רואה שהיצר הרע מנסה בכל כוחו להילחם בי!', הרהר רבי צמח. 'אבל כלום לא יעזור לו! אני חוזר למאפיה'... 'מן הדא?' "אנא צמח". "אני לא פותח!" אמר הגוי, "כבר נרדמתי... קשה לי להזיז את הקורה!". "אני מברך אותך: כמה שהקורה הזאת שוקלת - כך יהיה לך משקל של זהב", השיבו רבי צמח. הגוי ידע היטב שברכותיו של רבי צמח מתקיימות...

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, על נר מצוה ותורה אור

חג החנוכה הוא חג התורה, שאותה רצו היוונים לבטל. משום כך, המצוה בחנוכה היא להדליק נרות, משום שהנר מסמל את התורה. בכל ימי החנוכה מדליקים בסך הכל ל"ו נרות - כנגד מספר המסכתות שבש"ס.

הנר מפיץ אור וגם התורה מפיצה אור. משום כך היוונים - שרצו לבטל את התורה - מכונים 'חושך', כמו שדרשו חז"ל (בראשית רבה ב, ד) על הפסוק (בראשית א, ב) "וחשך על פני תהום": "וחשך" - זו גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיהן, שהיתה אומרת להם: כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל, 'על פני תהום' - זה גלות ממלכת הרשעה".

זאת ועוד, טבעו של הנר שהוא מרצד ויש בו כמה גוונים. כמו כן התורה - היא חיה ומרצדת, ויש בה גוונים הרבה. משום כך, הלומד תורה מתנועע בכל גופו, בחינת 'כל עצמותי תאמרנה', ולומד בקול רם ובנעימה. זאת בשונה מלימודים חיצוניים אחרים, שהלימוד יבש, ללא תנועות, וכמעט ללא קול.

לפני כחמש מאות שנה חי בפולין רבנו שלמה לוריא, המהרש"ל. כינו אותו 'דודו של רבנו האר"י', זאת למרות שלא היה דודו ממש אלא קרוב משפחתו.

הוא נולד בפוזנא שבאשכנז. כשהיו שם רדיפות נגד היהודים, נדד לפולין, שהיתה שקטה יותר באופן יחסי. מרגלא בפומיה דאנשי היה לומר: 'פולין' - 'פה לין', על משקל הפסוק (במדבר כב, ח): "לינו פה הלילה", כלומר: בינתיים נלון פה, בפולין עד שיבוא הגואל...

המהרש"ל חיבר חיבור בשם 'ים של שלמה', ספר חריף ועמוק על סוגיות הש"ס. בהקדמה לחידושויו על מסכת בבא קמא, הוא כותב על אופן לימודו בעמל ויגיעה, וזה לשונו: "ועל כן דרשתי וחקרתי היטב, בשבעה חקירות ובשבעה דרישות ובדיקות, אחר כל מקור הדין, וחוצב ההלכה בתכלית היגע והעיון ובמעט שינה, ברוב שיחה

עם חברי ותלמידי יותר מכולם". בסיום דבריו הוא מוסיף וכותב: "ופעם אחד בא לידי על יד נר מצוה ותורה אור, כאילו הראוני מן השמים וכתבו לי הורמנא ואמיץ כח מרקייע, ופתחו לי שערי אורה לומר: עסוק בתורה, דון ואסור והתר והורה, הוי גיבור כאריה שבחבורה. וכתוב על הספר והבא לה' תשורה".

רבים שואלים מה כוונתו: "ופעם אחד בא לידי על יד נר מצוה ותורה אור?" ובכן מעשה שהיה כך היה:

מנהגו היה בכל לילה ללמוד לאור הנר. לילה אחד היה לו שמן שזמנו לדלוק כשעה. באותו לילה התנוצצו במוחו הרבה חידושים, והוא רצה להעלותם על הכתב, דבר שלוקח כמה שעות. הוא היה בצער גדול. ואמר לעצמו: אתחיל לכתוב וירחם ה'.

הקב"ה ראה בצערו, בעמלו וביגיעתו, "את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים". נעשה לו נס, והשמן המשיך לדלוק עוד שעות ארוכות, וכך המשיך וכתב עד הבוקר. הוא ראה בכך סימן מן השמים שהקב"ה חפץ בתורתו ובחיבוריו.

הרב חיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מערכת גדולים אות ש, מז) כותב

את המעשה הזה בקצרה וזה לשונו: "ונס נעשה לו בלילה אחד, שלא היה לו להדליק כי אם נר קטן לשיעור שעה, והיה לומד, ומשכיה שמעתא כמה שעות, ונרו האיר, משיך נהוריה עידן ועידנין, והוא הדבר טמין ברמז בהקדמת 'ים של שלמה' שהראו לו מן השמים נר מצוה".

נרו של רבי צמח

לפני כארבע מאות שנה חי בתוניס רבי צמח צרפתי זצ"ל. הרב חיד"א מספר עליו את הסיפור הבא:

רבי צמח היה רגיל מאד בכתיבה. במשך כל היום היה יושב וכותב חידושי תורה שהתחדשו לו במהלך לימודו. כמו כן כתב הגהות על ספרים של מחברים שונים, והיה חותם בשם 'צץ ופרח' - 'צץ' ראשי תיבות: צמח צרפתי.

פעם אחת, בסביבות חג החנוכה, ישב בביתו בשעת לילה וכתב חידושי תורה לאור הנר. באותו לילה, מזג האוויר בחוץ היה סוער, רוחות חזקות נשבו, ברקים ורעמים, וכך קרה שהרוח כיבתה לו את הנר. חושך מוחלט השתרר בחדרו. גפרורים לא היו. היה עליו להעביר ולהביא אש ממקום אחר. לקח איתו פתילה בתוך כוס של שמן, והלך אל האופה היהודי, שם דולקת אש תמיד, גם בלילה.

בשעות אלו עבד במאפיה הפועל הערבי, שהיה מכין את הבצק ליום המחרת. בעל הבית היה מדליק את התנור כבר בתחילת הלילה כדי שיהיה חם דיו לכשיכניסו אליו את הבצק בשעת בוקר מוקדמת, לאחר שתפח, וכך הבצק יאפה היטב. הפועל הערבי היה מכין את הבצק, מניח לו לתפוח, ובזמן הזה היה ישן בחדר קטן בתוך המאפיה.

בגלל הסערה שהיתה בחוץ, הפועל הערבי חשש שהדלת תעקר ממקומה ולכן, טרם לכתו לישון השעין עליה קורה עבה, וכך נרדם, לחום אש התנור שהתפשט בכל חלל המאפיה.

"אבו אחמד! איפתח אל באב", קרא אליו רבי צמח מעבר לדלת. תפתח את הדלת.

"מון הדא?", (מי זה) שאל הפועל.

"אנא צמח", השיב

הפועל הערבי הכיר אותו, הסיט את הקורה הכבידה ופתח לו את הדלת. הדליק לו את הנר, והזהירו: "לך בזהירות! יש רוח בחוץ".

רבי צמח צעד בזהירות. הרוח ברוך ה', קצת פחתה. צועד ומשנן דברי תורה, צועד וחוזר על תלמודו, לאט לאט, עד שהגיע כמעט לפתח הבית, אלא שאז נשבה רוח חזקה וכיבתה את הנר...

לא איש כרבי צמח יתיאש. הוא חזר למאפיה ודפק שוב על הדלת.

"מון הדא?", שאל הגוי, שכבר הספיק להירדם, וכמעט שלא שמע את דפיקותיו של רבי צמח...

"אנא צמח, טף אל נאר", האש כבתה...

"אמרת לי להזהר!", השיב הגוי. "יש כאן קורה כבדה, וקשה לי להזיז אותה..."

"בשבילי תעשה בבקשה את המאמץ הזה!", בקש ממנו רבי צמח. הגוי הסכים. במאמץ ניכר הסיט שוב את הקורה והדליק לו את הנר.

הם הגיעו למרתף של בית מוזנח.
הוריד לו את המטפחת מהעיניים,
ואמר לו: יש כאן ארבעה פחים
מלאים במטבעות זהב, כולן
מלוכלכות מאד. עליך לנקות אותן
עד שתהיינה נוצצות. בעוד זמן
מה, אבוא ואבדוק את עבודתך

"הפעם תיזהר! איני פותח פעם נוספת". הזהירו הפועל.

רבי צמח פסע בזהירות, כשהוא ממלמל פסוקים "לישועתך קויתי ה'", "מימיני מיכאל משמאלי גבריאל", אלא שגם הפעם בהגיעו כמעט עד פתח הבית נשבה רוח חזקה והנר כבה...

'אני רואה שהיצר הרע מנסה בכל כוחו להילחם בי', הרהר רבי צמח. אבל כלום לא יעזור לו! אני חוזר למאפיה'...

"מון הדא?"

"אנא צמח!"

"אני לא פותח! קשה לי לקום! כבר נרדמתי... קשה לי להזיז את הקורה!"

"אני מברך אותך: כמה שהקורה הזאת שוקלת - כך יהיה לך משקל של זהב", השיבו רבי צמח.

הגוי ידע היטב שברכותיו של רבי צמח מתקיימות. היה זה מהדברים המפורסמים לכל. כששמע על הזהב המובטח לו - קפץ ממיטתו, הזיז את הקורה והדליק לו את הנר. הפעם החליט ללוות את רבי צמח עד ביתו, כדי שלא להפסיד את הברכה...

הפעם, תודה לא-ל, הנר לא כבה, ורבי צמח יכול היה לשבת וללמוד לאורו עד אור הבוקר.

עברו שבועיים. באחד הימים הגיע למאפיה ערבי, איש עסקים, ומשום מה הפועל הערבי שעבד במאפיה נשא חן בעיניו, ונראה לו כפועל חרוץ והגון במיוחד.

"כמה אתה מרוויח כאן?", שאל אותו.

"שני גרוש לשבוע". הפועלים במדינות האיסלם מקבלים משכורת שבועית.

"תעלה על הכרכרה שלי. בוא לעבוד אצלי בעבודה חד פעמית למשך יומיים, ותקבל עשרה גרוש". אמר לו איש העסקים. "אולם כיון שהעבודה היא במתקן סודי, אני אכסה את עיניך במהלך הנסיעה, ונסתובב סחור סחור כדי שלא תוכל לזהות את המקום..."

הוא פחד מאד שיתפסו אותו, ומשום כך המיר מיד את כל הזהב למטבעות עוברים לסוחר, עזב את המדינה ונסע לטורקיה, מבלי להשאיר כל עקבות. הדירה שקנה כבר לא עניינה אותו... המוכר מחכה לו עדיין עד עצם היום הזה...

רבי צמח נשאר בעירו, מבלי שידע כלום ממה שעלה בגורלו של אותו פועל. עברו עשר שנים, ורבי צמח החליט שברצונו לעלות לארץ ישראל, לשם כך היה עליו לקבל אשרת כניסה, וזיה מהשלטונות. באותה תקופה שלטה בארץ האימפריה העותומאנית, ממשלת טורקיה, ורבי צמח החליט לנסוע דרך בירת טורקיה, איסטנבול, ושם לבקש את האשרה.

הוא הגיש בקשה במשרד הפנים. הסבירו לו כי זו פרוצדורה שלימה שלוקחת זמן. הוא שכר חדר קטן למגורים, ושם פעמיו לבית הכנסת, שם ישב ולמד כל היום.

לפנות ערב, בעת ששב לביתו, הבחין בכרכרה הדורה, ועליה יושב ערבי לבוש בבגדי מלכות. הכרכרה נעצרה לידו, הערבי ירד ממנה, השתחוה לפניו וקרא:

"יא אפנדי! יא חכם צמח! תעל!" - תעלה לכרכרה...

'מי יכול להכיר אותי במקום הזה?', תמה רבי צמח, 'ועוד ערבי אדון שכזה'...

"חבל שהקורה לא שקלה פי שלוש", אמר הערבי לרבי צמח, לאחר שעלו על הכרכרה... "הברכה של מר התקיימה תוך שבועיים"...

או אז תפס רבי צמח מי הוא האיש. הערבי התעניין לסיבת שהותו של רבי צמח במקום, ולאחר שסיפר לו שהגיע כדי לקבל וזיה לעלות לארץ ישראל, וכי אמרו לו שזו פרוצדורה שלוקחת זמן, אמר לו הערבי: "נוסעים למושל!". תוך דקות ספורות היתה וזיה בידיו של רבי צמח.

"ומה כבודו מתכוון לעשות בארץ ישראל?", שאלו הגוי.

"בעזרת ה' אעלה לירושלים ואפתח בה ישיבה, בה ישבו תלמידים וילמדו תורה", השיב רבי צמח.

"וממה יתפרנסו?", שאל הגוי

"ה' יעזור. ישועת ה' כהרף עין. נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב."

"אתן בידך עכשיו זהב שיספיק להחזיק את הישיבה למשך זמן רב, ועוד אוסיף ואשלח מידי פעם סכומים נוספים בדואר", אמר הגוי. רבי צמח עלה לירושלים והרביץ תורה לתלמידים. הוא נפטר בשנת תע"ז, ונטמן בהר הזיתים.

"כי נר מצוה ותורה אור", אמר רבי צמח. "בזכות אותו נר, שהתייגתי והתאמצתי כדי להשיגו וללמוד לאורו, זכיתי לכל זה."

(מתוך 'דורש טוב' חנוכה)

הם הגיעו למרתף של בית מוזנח. הוריד לו את המטפחת מהעיניים, ואמר לו: יש כאן ארבעה פחים מלאים במטבעות זהב, כולן מלוכלכות מאד. עליך לנקות אותן עד שתהיינה נוצצות. בעוד זמן מה, אבוא ואבדוק את עבודתך, ואם אהיה מרוצה - אוסיף לך על השכר שהבטחתי". השאיר לו אוכל, שתיה ומיטה לנוח, ונעל עליו את הדלת בכמה מנעולים, כדי שלא יוכל לברוח.

הפועל היה חרוץ מאד ועשה את מלאכתו נאמנה, לשביעות רצונו המלאה של בעל הבית. לאחר יום וחצי היו כל המטבעות נוצצים להפליא. בעל הבית שילם לו בעין יפה והחזירו למאפיה.

בעל המאפיה התפלא מאד לנוכח היעדרותו של הפועל למשך קרוב ליומיים מבלי שהודיע לו, והתעניין לסיבת הדבר. הפועל, שלא רצה לחשוף את האמת, נאלץ להמציא סיפור בדים, על דודה שנפטרה באופן פתאומי, ועל כך שנאלץ להשתתף בהלווייתה מבלי שהספיק לעדכן... והבטיח שמקרה כזה לא ישנה שוב...

כעבור חודש ימים הסתובב הפועל ליד כיכר העיר. בכיכר היו עומדים אנשים ומכריזים על כל מיני דברים שעמדו למכירה. זה מכריז על מכירת דירה, וזה מכריז על מכירת תכולת דירה וכדומה. באותה שעה עמד שם אדם מטעם האפוטרופוס הכללי של הממשלה, והכריז על מכירת דירה בפרברי העיר.

"הדירה היתה שייכת לאדם שלא השאיר יורשים", הכריז האיש. "יש בה כך וכך חדרים. היא זקוקה לשיפוץ יסודי מן המסד ועד הטפחות, ואין בה דלתות וחלונות, הצנרת רקובה לחלוטין, ומחירה כך וכך"...

אף לא אחד מהנוכחים גילה עניין בדירה כזאת, שעלות שיפוצה גבוהה יותר ממחירה, אולם הפועל שלנו כן גילה בה עניין! הנתונים שמסר האפוטרופוס היו מוכרים לו היטב... הוא היה משוכנע שזוהי הדירה של איש העסקים, אצלו עבד במשך קרוב ליומיים... משום מה הוא 'הריח', שיתכן שמטבעות הזהב עדין מוחבאים שם, וגם אם לא - לפחות יהיה לו איזשהו נכס.

הוא התמקח עם האפוטרופוס על המחיר ועל תנאי התשלום, ובסופו של דבר הגיעו להסכמה: מאה ועשרים גרוש. המוכר לקח אותו והראה לו את הבית, והתברר לו שאכן זהו הבית שעבד בו. הם חתמו על חוזה. כפי שסיכמו מראש, הפועל שילם לו חמישים גרוש מחסכונותיו שהיו לו, ואת היתרה ישלם בתשלומים בהמשך.

הקונה ביקש להישאר באזור, והמוכר נסע לדרכו. כשנותר לבדו כיסה את החלונות בסמרטוטים והחל לחפש... לא ארך הרבה זמן עד שגילה כמה בלטות מתנדנדות... הרים אותן ומצא את המטבעות! הוא אסף את כולן לתוך כמה סמרטוטים, החזיר את הבלטות למקומן. הסיר את הסמרטוטים מהחלונות, ועזב את הבית. ולא נודע כי באו אל קרבנה...

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שלושים

יום

קודם הסיום...

מצטרפים
ללימוד

הדרך היומי

ומעכשיו עד ה' אדר ב זוכים
לסיים מסכת כל 30 יום!

הרב אפרים
סגל שליט"א

השיעורים נמסרים
בתמצות ובהירות
על ידי פה
מפיק מרגליות

סיום
מסכת
חגיגה

ה'
אדר ב'

סיום
מסכת
מועד קטן

ט'
אדר א'

סיום
מסכת
מגילה

י"א
שבט

סיום
מסכת
תענית

ט'
טבת

שלוחה 04-2

077-2222666

בספר 'ועמך כולם' כתב ר' חנוך טלר מקבץ סיפורים אמיתיים מן החיים. באחד מהם הוא כותב על קבוצת נהגי מוניות, שהיתה נוהגת להתאסף מידי פעם לפעם בביתו של אחד מהם, להתכבד בכוס קפה ועוגה, ולשמוע על התרחשויות מיוחדות שאירעו למארחם לאחרונה. באחד הימים אסף את כולם נהג בשם חיים. "תשמעו", פתח חיים, "יש לי בשבילכם סיפור שמעולם לא שמעתם..."

הגאון רבי שלמה לזונשטיין שליט"א, על משימת חייו של היהודי

"ויאמר פרעה אל יוסף" (בראשית מ"א, ט"ו)

פתרון חלומו של פרעה, מוביל את יוסף לבסוף להיות למושל בכל ארץ מצרים. מהלך ניסי זה מתגלגל מרצון הבורא יתברך, על אף שיוסף לא נקט מעצמו בשום תכסיס והשתדלות על מנת לזכות בכך, אלא תלה את בטחונו המוחלט בקב"ה.

שתיים עשרה שנה שהה יוסף בבית האסורים. תנאי הכלא באותם ימים היו רחוקים מאד מן התנאים שבהם נמצאים אסירים בימינו, הזוכים לחופשות, לאוכל טוב, לתעסוקה ואפילו להתעמלות. יוסף היה נתון בתוך בור, ובמשך שתיים עשרה שנה לא ראה את אור השמש! הוא שהה שם ללא כל תנאים סוציאליים, ובלי סיכוי לצאת אי פעם, והנה, פתאום, מריצים אותו לפרעה ופרעה אומר לו: 'שמעתי שהנך יודע לפתור חלומות'...

הזדמנות מיוחדת מתגלגלת כאן לפני יוסף. צריך היה להשיב: 'אדוני המלך, נכון מאד! אני יודע לפתור חלומות, אולם לא רק בזה אני מוצלח, יש עוד כמה דברים שביכולתי לעשות, ויכול הנני להביא לממלכת מצרים תועלת מרובה'...

אולם יוסף עונה (שם, טז): "בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה". אמונתו החזקה בבורא העולם גורמת לו, שלא לתלות את בטחונו בבשר ודם, אלא להצהיר שכל מה שיש לו אינו נובע מכוחו ומכשרונותיו, אלא מגיע מברכת שמים.

ויותר מכך - לאחר שפתר את החלומות לפרעה אומר יוסף (שם, לג): "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם ושיתתו על ארץ מצרים". והדברים צריכים באור, הלא פרעה לא ביקש ממנו עצה, אלא אך ורק פתרון לחלום שחלם, מדוע, אם כן, נוטל יוסף תפקיד נוסף על עצמו, והופך ליועץ המלך?

אלא, אומר רבי יהודה צדקה בשם רבו, רבי עזרא עטיה: את המילה "ועתה" לא אמר יוסף כלל, פרעה הוא זה שאמר! יוסף סיים לומר את פתרון החלום והשתתק, ופרעה, שהאזין לדבריו, אמר לו: "ועתה", כלומר: "נו, אז מה עושים כעת?"

ובתגובה לשאלתו המשיך יוסף ואמר: "ירא פרעה איש נבון וחכם".

אך יוסף נשאר כשהיה. אותה הרגשה שהיתה לו בשעה שהיה בשפל המדרגה בבית הסוהר, נשארה גם כשהתמנה למשנה למלך. ואם תשאל, כיצד יתכן שאדם לא ירגיש שום הבדל בין בית סוהר לארמון המלוכה? התשובה פשוטה: תמיד הרגיש יוסף כי הוא ביד ה', וכל מה שקורה עמו בא מאת ה', למען התכלית והתפקיד שנועדו לו אותה שעה.

תחילה היה יוסף בשפל תחתית: נרדף על ידי אחיו ומורד בעל כרחו למצרים - אך הוא לא נפל ברוחו, בידעו שזהו רצון ה' ועליו למלא את תפקידו ויעודו באותה שעה.

גם בהמשך, כשהושלך אל בית האסורים, בהיותו בזוי ומושפל, חש בכל נפשו ומאודו שהוא איננו נמצא בית הסוהר אלא - ביד ה'. אותה הרגשה ממש המשיכה ללוות אותה גם כאשר נכנס לארמון המלוכה, וזכה לכבוד מלכים!

מי שמרגיש כך, אין הוא מושפע מן המצב שבו הוא נמצא - לא לרעה ולא לטובה, שכן תמיד, בכל עת ובכל מצב, הוא מצוי בחיקו של הקדוש ברוך הוא, והתנאים והנסיבות שסביבו לא משנים כלל את הרגשתו.

ידוע ידע יוסף, כי מלבד הנסיבות, שום דבר במהותו לא השתנה.

כמו מטורף עשיתי פרסה באמצע כביש ירושלים - תל אביב, שמעתי צפירות מכל הכוונים, והמשכתי לנסוע. 'לאן אתה לוקח אותי?', האמריקני מאחור היה לחוץ, אבל לא יכולתי להוציא מילה מן הפה...

"חשבת שנולדתי עם כפית זהב בפה, הביט בי, 'הו... אני שילמתי כבר את כל החובות שלי... בודאי שהייתי באושוויץ, היינו שם כולנו - אבא, אמא, אחי אחיות... ורק אני נשארתי...' 'נשארת לבד?' - 'את אלו שלפני ראיתי הולכים, אחי עמד בתור לפני, קיוויתי שאולי הוא נשאר... אבל לא, נותרתי לבד בעולם!' כך אמר לי האמריקני הזקן, כאלו הוא מספר על הנופש האחרון שנסע אליו, אבל אני לא יכולתי להמשיך...

"חלקכם ודאי מכירים את ההיסטוריה שלי", הוא הרים את עיניו לעבר חבריו הנהגים, "ולאלו שלא - אספר כעת: באתי לפני עשרים שנה לארץ עם כמה חברים, טיילנו בארץ לארכה ולרחבה, וכשנמאסו עלינו הטיולים וגם הכסף נגמר, החלטנו להתנדב באיזשהו קיבוץ. היינו בצפון ושובצנו בעבודה במפעל השימורים של הקיבוץ. בתחילה נהניתי מהקיבוץ ומהאידיאולוגיה, אבל בשלב מסוים הכל עובר.

"יום אחד קמתי בבקר, האוכל בחדר האוכל לא מצא חן בעיני ויצאתי לעבודה. הסעתי את הטרקטור שהיה עמוס בתפוחים לעבר הלוע המרסקת את התפוחים, עליתי על עגלת הטרקטור והרמתי אותה, כדי שהתפוחים יפלו לתוך המכונה, הפעלתי אותה, והתחלתי לשפוך את התפוחים למכונה". הסכינים למטה עבדו ללא הרף, ואני עומד למעלה וגורף את התפוחים... כנראה סנדלי היו לחים, כי לפתע החלקתי... הישר לעבר הלוע של המכונה...!!! ניסיתי להיאחז במשהו... אבל הכל היה חלק!! הסכינים למטה עבדו בשקשוק מונוטוני, ואני הולך ומתקרב לעברם...

"הדבר היחיד שהפריד בינינו היו כמה עשרות קילוגרמים של תפוחים, בערמה הולכת וקטנה בעקביות!! צרחתי וצרחת, אבל בתוך לבי ידעתי שאין לי סיכוי... כולם בחדר האוכל... אף אחד לא ישמע... ניסיתי לקפוץ למעלה, אבל היה זה ניסיון נפל... חשתי

בכל מקרה ובכל מצב הוא חייל נאמן לה', והוא מוכן ומזומן למלא את תפקידו ויעודו - בהתאם למקום ולזמן: כשנאסר בבית האסורים שאל את עצמו מה תפקידי בשעה זו, מה ה' רוצה ממני במצבי הנוכחי; וכשנתמנה למלכות שאל את עצמו מה תפקידי בשעה זו, לשם מה הגעתי למלכות...

מה ה' שואל מאתי?

זוהי משימת חייו של יהודי: עליו תמיד לשואל את עצמו - מה תפקידי בשעה זו? לשם מה זימן אותי הקדוש ברוך הוא למקומי הנוכחי ולמצבי העכשווי? רק כך יוכל למלא בשלמות את ייעודו ותכליתו עלי אדמות.

זוהי המחשבה הנכונה והאמיתית ביותר! הלא הקב"ה המשגיח על כל אחד ואחד מאיתנו בהשגחה פרטית. הוא זה שמחליט לאדם אם יהיה חולה או בריא, אם ינתן בכלא או יהפוך לראש ממשלה. השאלה היחידה שצריכה להטריד את מנוחתו של היהודי היא: מה תפקידי שלי בתוך המערכת? מה אני צריך לעשות כעת!?

בספר 'ועמך כולם' כתב ר' חנוך טלר מקבץ סיפורים אמיתיים מן החיים. באחד מהם הוא כותב על קבוצת נהגי מוניות, שהיתה נוהגת להתאסף מידי פעם לפעם בביתו של אחד מהם, להתכבד בכוס קפה ועוגה, ולשמוע על התרחשויות מיוחדות שאירעו למארחם לאחרונה.

באחד הימים אסף את כולם נהג בשם חיים, ולאחר שכולם סיימו ללחג, הם נפנו לשמוע מה רוצה חיים לספר להם. "תשמעו", פתח חיים, "יש לי בשבילכם סיפור שמעולם לא שמעתם!"...

צחוק קל עבר ביניהם, זוהי הפתיחה הקבועה של כל אחד המספר סיפור אחר, עטו על פניהם הבעה רצינית והקשיבו בדממה.

"לפני כמה חדשים הוזמתי דרך חברת נסיעות מסויימת, לערוך סיור לתייר אמריקני מיליונר המגיע לארץ לביקור, ומעוניין לנסוע לירושלים דרך כמה יישובים. הגעתי לשדה התעופה, והנה הוא ניגש אלי, אתם בודאי מתארים לעצמכם איך הוא נראה...". הנהגים חייכו, ואז אמר משהו: "חולצת משי צבעונית". "נכון!", הגיב חיים. "מכנסי ג'ינס כאלו", אמר אחר. "נכון דוד!". "ירקרוקת כזאת", "אמת, אבל את הדבר העיקרי שכחתם!". "נו, בטח, סיגר בארבעים דולר", "יפה, בעובדה זו תלוי המשך הסיפור", אמר חיים והמשיך: "היהודי נכנס לרכב, חלץ את נעליו, התיישב במושב האחורי והרים את רגליו על המושב הקדמי, אחר כך הוציא סיגריה והדליק אותה..."

"החלונות ברכב היו סגורים והמחנק היה נורא, החלטתי לאות התגוננות לעשן גם אני... עמדתי להדליק את הסיגריה, כשהאמריקני מאחור קורא אלי: 'הי, אני אדליק לך...'. הוא הוריד את הרגלים מן המושב, התכופף קדימה והצית לי את הסיגריה. באותם רגעים עלה מעט שרוול חולצתו, וכאשר ראיתי את ידו החשופה התחלתי לרעוד בכל גופי. הפנית את הרכב לשולי הכביש ונעצרת. 'קרה משהו?', האמריקני נסה להבין. 'המספר שיש לך על היד!', ענית בקושי, 'הוא מאושוויץ!...'

כעת, תסלח לי! כמו מטורף עשיתי פרסה באמצע כביש ירושלים - תל אביב, שמעתי צפירות מכל הכוונים, והמשכתי לנסוע. 'לאן אתה לוקח אותי?', האמריקני מאחור היה לחוץ, אבל לא יכולתי להוציא מילה מן הפה, רעדתי ואחזתי בהגה בשתי ידי, לא כדי להחזיק אותו, אלא כדי שההגה יחזיק אותי...

"שעתיים נסיעה, ואני מגיע לקיבוץ בצפון. עוצר ליד הנגריה ומתפלל שזלמן המוזלמן עדיין חי... הרכב עוצר, אני מזנק החוצה, רואה את זלמן עומד מולי: 'זלמן, אתה זוכר אותי?', אני שואל, אבל הוא לא עונה. זלמן איננו מדבר עם אף אחד... ניצוץ נדלק לרגע בעיניו. אני נרגע, הוא זוכר אותי... אני מסתובב אחורנית ומתחיל להוציא את מזוודותיו של האמריקני המפוסט שעדיין יושב בפנים, מניח אותן על שלוליות הבוץ ומתעלם מן הרטיבות שלו על מה שאני עושה... לבסוף הוא יצא.

"גררתי אותו לעבר זלמן, והפשלתי לשניהם את שרולי החולצה... כעבור רגע הם קלטו... האמריקני אמר בקול מזור: 'סולי? סולי?'... וזלמן משיב לו: 'מנדל? אתה חי???'... עזבתי אותם ככה, ונסעתי לי משם...

"חיים שתק וניגב את הזיעה שבצבצה על מצחו. 'הוי, חיים!', אמר מישוהו, 'עד שפעם יוצא לך לקחת כזה אמריקני עשיר, לא לקחת 'טיפ'...?' חיים הרים את עיניו: 'היהודי הזה עזר לי לשלם את החוב הכבד ביותר שהיה בחיי... בזכותו הצלחתי לשלם לזלמן המוזלמן על הצלת חיי! ואתם מדברים על כסף?'

מאורע אמיתי זה, הינו סיפור של השגחה פרטית מופלאה, אשר יש רק לפקוח עיניים כדי לראותה. אולם למעשה, כל חיינו הינם בהשגחה פרטית מהחל עד כלה. הקב"ה מסדר את העולם כולו ומעמידנו בתוכו לתפקיד מסויים, ולפיכך כל מה שנדרש מאתנו הוא לשאול את עצמנו בכל מצב שהוא: מה כעת רוצה מאיתנו הרבנו של עולם?

מה היתה המטרה שבשלה הוא הוביל אותנו למצבנו הנוכחי? ומי שירכז את מחשבתו בכך, יוכל לפעול לשם כך, ולהגיע להשלמת תכליתו בעולם.

(מתוך 'ומתוק האור' - בראשית)

את מגע המתכת תחת רגלי... זהו זה... בפעם הראשונה בחיי פרצה מפי תפילה: 'ריבנו של עולם!', צעקתי, 'אני הולך למות, ועדיין לא עשיתי שום דבר משמעותי בחיים שלי! תן לי לחיות...!!'. פתאום חשתי בכאב איום ברגלי, אבל רגע לפני שאיבדתי את ההכרה ראיתי יד ממול עיני. היד של 'זלמן המוזלמן'...

"זלמן המוזלמן היה ניצול שואה שקלט הקיבוץ לאחר מלחמת העולם השנייה. הוא היה אדם בודד ושתקן ומעולם לא דיבר עם איש, הוא עבד בטאטוא הנגריה, והיה בסמוך לטרקטור שלי... ברגע הראשון הייתי משוכנע שזוהי יד של מלאך חבלה, אשר ניסה לתפוס אותי ולהביאני למעלה, ברגעי הערפול האחרונים הספקתי לקלוט כי זוהי ידו של זלמן, וגם לראות את המספר...

"התעוררתי בבית החולים ללא רגל, במשך מעט יותר משנה הייתי בשיקום, ואז השתחררתי הביתה עם רגל תותבת. 'לא שבתי יותר לקיבוץ, במהלך השנה הזו קיימתי את נדרי, ידעתי שאלוקים הציל את חיי, ורציתי להחזיר לו מעט על כך... למדתי על היהדות והתקררתי יותר ויותר לשמירת תורה ומצוות. אבל הדבר שמעולם לא הצלחתי לשכוח היה - המספר שעל ידו של זלמן... אני לא יכול לשכוח. הוא מונח לי מול העיניים יומם ולילה.

"חלפו שנים, הפכתי לאזרח ישראלי, והגעתי למשרד הפנים לקבל תעודת זהות. הבטתי במספר החדש שניתן לי, והייתי בהלם: ארבע הספרות הראשונות שלו היו - 1528 - כמספר שהיה על ידו של זלמן...

"הקמתי, בסייעתא דשמיא, בית בעם ישראל, שכרתי דירה והזמנתי קו טלפון. באחד הימים אני שב הביתה, אשתי אומרת לי: 'מזל טוב, חיים, קבלנו סוף סוף קו טלפון!'. שמעתי את המספר ועמדתי כמעט להתעלף, ארבע הספרות האחרונות שלו היו - 1528 המספר שעל ידו של זלמן... אתם מבינים אותי, כן? המספר רדף אותי לאן שהלכתי...!!

"והנה, כאן, בתוך הרכב שלי, מושיט לי איזה תייר אמריקני את ידו, ועליה המספר 1529 - המספר העוקב למספרו של זלמן... ומספר לי על האח שעמד לפניו באושוויץ בתור ונעלם מעיניו!!!
"עמדתי מולו רועד כולי, לבסוף אמרתי: 'אני לא נוסע לירושלים

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

סיפר לי שדכן אחד, שהיה עסוק בשידוך בין ב' צדדים מסויימים זה זמן רב, אך הדבר לא התקדם יפה ולא יצא לידי גמר, אך בהיות ולדעת השדכן היה זה שידוך נפלא, וב' הצדדים היו מחסידי מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, לכן נכנס השדכן אל הרבי, ושטח בפניו את כל הרעיון של השידוך על צדדיו ופרטיו

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, על חכמת התורה של גדולי ישראל בכל הדורות

"הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו" (בראשית מ"א, ל"ה)

בפסוק נאמר (דניאל ב', כ"א): "יהיב חכמתא לחכימין". גדולי ישראל בכל הדורות היו מלאים מדע וחכמה מופלאה, ובחכמתם - חכמת התורה הגדולה, מלבד שבעצמם התאמצו לקיים את התורה והמצוות, והיו מתחכמים ומערימים על היצר הרע ונזהרים שלא ליפול ברשתו, הם גם היו מייעצים לכל הפונים אליהם לקבל עצה וברכה, ומפיצים ברמה את דבר ה' זו הלכה - ללמד בני ישראל את הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשון, לקיים את התורה ומצוותיה מתוך התדבקות בה' יתברך ומתוך התחכמות על דרכי היצר, וכל זאת בענוות חן ובידיעה שהכל הוא מתנת אלוקים ממעל.

וכך הם דברי הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (רסיסי לילה, אות נ"ב): "ראש ברכות התפילה בשנים עשר אמצעיות, שהן בקשת צרכים, הוא חנינת הדעת, שזהו ראש ועיקר כל צרכי האדם בעולם הזה, ולכך נברא להשכל וידוע אותו יתברך, וזהו על ידי התורה, אלא דהא בלא הא לא סגי, כמו שאמרו בנדה (דף ע' ע"ב) דאף שירבה בישיבה צריך גם כן לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו. והיינו דזהו עיקר החכמה דישראל, כשמכירים שהכל מהשם יתברך, וגם החכמה מה' יתברך ד'יהיב חכמה לחכימין".

הגה"ק מטשעבין זי"ע נכנס פעם למעמד 'כתיבת אותיות'

הגה"ק מטשעבין זי"ע נכנס פעם למעמד 'כתיבת אותיות' בספר תורה, והנה בראשונה נתכבד הגאון לכתוב אות בספר התורה, אך הוא לא אבה לכתוב, ומינה את ה'סופר' שיכתוב בשליחותו את האות. מכיון שאותו גדול וקדוש לא כתב בעצמו וסמך רק על הסופר, נהגו כן גם שאר המוזמנים, ולא כתבו בעצמם, אלא מינו כל אחד במקומו את הסופר שסיים בעצמו את כתיבת כל ספר התורה. לאחר מכן ביאר הגה"ק מטשעבין את מעשיו, שהבחין שבין הנאספים נמצא יהודי המומר לדבר אחד מן התורה, שאינו ראוי

לכתוב אות בספר תורה, אלא שלא רצה לפגוע בכבודו ולעכב בעדו מלכתוב אות בתורה, על כן גרם בעקיפין שלא יכתוב איש בספר התורה, ולא יכלם יהודי זה.

פעם אחת כיבדו את הגרש"ז אויערבאך זצ"ל לסדר קידושין

פעם אחת כיבדו את הגרש"ז אויערבאך זצ"ל לסדר קידושין אצל אחד, אולם בבואו אל מקום החופה, הבחין שהמחותנים כיבדו אדם שאינו הגון להיות בין עדי הקידושין, וחשש שמא אין הלה כשר להעיד, אך מאידך גיסא לא רצה לפגוע בכבודו.

ניגש הגרש"ז לאותו ע"ד קידושין, ואמר לו שיותר מן הראוי שאדם חשוב כמותו ישמש כ'מסדר קידושין', ולדעתו ראוי שהוא ישמש תחתיו כעד, ואז יוכל הוא להיות 'מסדר קידושין'. אותו יהודי ניסה ב'ענוונותו' הגדולה לסרב, אך הגרש"ז לא וויתר בשום פנים ואופן, עד שהלה עלה לסדר קידושין כשהגרש"ז משמש כעד כשר, ובכך נכנסו החתן והכלה לחופה כדין (שהרי מותר למי שפסול לעדות לסדר קידושין, אם גדול עומד על גביו ובודק שעושה הכל כדת משה וישראל).

יש באמתחתי עוד סיפור, אבל מפני כבודה של המשפחה בה מדובר, אספר אותו בשינוי פרטים. הסיפור הזה עוסק ביהודי שהיה לו עסק שמייצר איזו סחורה שנצרכה לאחד מגדולי הדור. היהודי עמל והתייגע כדי לייצר במהירות ובאיכות גבוהה, כדי שיהיה לשביעות רצונו. שמע אותו גדול הדור, על שטורח למענו טרחה רבה כל כך, קרא ואמר לו: "אמור לי מה אתה רוצה ואברך אותך שכך יהיה?"...

הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א, מרבני בית שמש, בשיחה מיוחדת על בנים תלמידי חכמים, ואיך אפשר לזכות לכך

אליעזר (לייזר) רוט

חז"ל הקדושים אומרים: "הרגיל בנר הוויין ליה בנים תלמידי חכמים", וידוע שצדיקים רבים הפליגו בגודל מעלת הסגולה הטמונה בנרות החנוכה ובימי החנוכה, לזכות לבנים תלמידי חכמים, יקרים מפנינים, שיאירו את העולם בתורה ובמעשים טובים.

פנינו בהקשר זה אל הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א, מק"ק לעלוב, מרבני העיר בית שמש, ומחבר ספרי 'לקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה', שנפוצו בקרב קהלים רחבים מאוד, והפכו לספרי יסוד הלכתיים בעניינים שונים.

"השאפה לבנים תלמידי חכמים, זאת שאיפתו הכמוסה והגלויה של כל יהודי ירא שמים. באופן כללי, בכל אומות העולם, כל הורה רוצה שהבן שלו יהיה מוצלח יותר ממנו, ובעם ישראל השאפה היא שהילד לא רק יהיה יותר מוצלח, אלא שיהיה גם יותר צדיק ויותר ירא שמים, תלמיד חכם, ושיהיו לו כל המידות הטובות והקניינים החיוביים, באופן הכי קרוב לשלמות, בסיעתא דשמיא.

"ובאמת שמעתי מהגאון הגדול רבי יצחק דוד רוטמן שליט"א, ראש כולל רמ"א בירושלים וזקני וחשובי חסידי לעלוב, ווארט מאוד יפה בעניין. שמעתי את זה מפיו לפני שנים רבות, ולפני שנים אחדות שאלתי אותו אם הוא זוכר בשם מי אמר את הווארט, אבל הוא לא זכר, ולכן נאמר את זה שלא בשם אומרו, אבל הדברים חזקים וחודרי לב.

"חז"ל הקדושים אומרים במסכת שבת (דף כג): 'אמר רב הונא הרגיל בנר הוויין ליה בנים תלמידי חכמים, הזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה, הזהיר בציצית זוכה לטלית נאה, הזהיר בקידוש היום זוכה וממלא גרבי יין'.

"ידועה השאלה ששואלים המפרשים במקום: מה הפסט? מילא מי שרגיל בקידוש הגיוני שיקבל שפע של יין, מדה כנגד מדה. מי שרגיל במזוזה תהיה לו דירה נאה, הרגיל בציצית יהיה לו בגד נאה, זה מובן מאוד הקשר בין המצווה לבין השכר שהוא מקבל עליה. אבל הרגיל בנר הוויין ליה בנים תלמידי חכמים, למה? מה הקשר בין נר לבין תלמיד חכם?

"כמובן שיש תירוצים רבים, כולם נאים וכולם ברורים. אבל הגרי"ד רוטמן שליט"א אמר לי כך: 'אין לך שום דבר בעולם, שיכול להביא לבן אדם אור גדול יותר מבנים תלמידי חכמים! כשאדם זוכה לזה הוא המאושר באדם! הוא לא צריך שום דבר נוסף חוץ מזה, הילדים שלו גדלו תלמידי חכמים - זה אור עוצמתי שאינו מפסיק להאיר ולשמח את האדם בכל עת ובכל רגע!'.

"נתת נר לבית הכנסת? היית זהיר לקיים מצוות נרות חנוכה בהידור? הקפדת ביתר שאת על הדלקת נרות שבת? תקבל מידה כנגד מידה: יהיו לך נרות כאלו בבית שלך, שיאירו לך את החיים בלי סוף!".

נשמות קדושות ונדירות

אבל איך באמת זוכים לבנים תלמידי חכמים? זאת השאלה שכולם שואלים, ושקשה מאוד לענות עליה תשובה ברורה, כי יש בזה חשבונות שמים ולא הכל אנחנו מבינים.

עם זאת, כדאי שנבדוק קצת מה קרה בהיסטוריה של עם ישראל: לא חסרים סיפורים שמספרים, איך זכו הוריו של גדול זה או אחר לבן כזה גדול ותלמיד חכם. אני אספר כאן כמה סיפורים שאולי קצת פחות ידועים ומוכרים.

כששמע זאת אמר לו אליהו הנביא: "דע לך שנשלחתי הנה משמי מעלה כדי לנסותך, ומאחר ועמדת בניסיון בגבורה, נוסף על כך שמסרת נפשך וכל ממונך לקיום המצווה, תזכה במהרה שייולד לך בן שיאיר את העולם כולו בקדושתו ובתורתו המופלאה".
ואכן, זכה רבי שלמה, ונולד בנו הרה"ק רבי חיים מטשערנוביץ' בעל ה'באר מים חיים', 'סידורו של שבת' ו'שער התפילה', שהיה גאון עצום בתורה וחסיד מופלג לכל בני דורו, ועד היום עוד מאירה תורתו הקדושה, ויהודים יראים ושלמים מתחממים מדי שבוע בדברות קודשו אשר כתב בספריו על פרשיות השבוע, המלהיבים את הלב ומאירים את הנשמה באור יקרות לעבודת הבורא, מתוך שמחה ודבקות מופלאה.

איך זוכים לזה?

סיפורים מסוג זה, אפשר למצוא למכביר בתולדותיהם של גדולי הדורות. ידוע המעשה עם אבא של רש"י הק', שהשליך אבן יקרה לים כדי שלא תשמש לעבודה זרה רח"ל, ובזכות זה זכה ליהלום אמיתי - רש"י הקדוש שכל מילה וכל אות מהפירוש העצום שכתב על התורה ועל הש"ס, כל אות היא יהלום בפני עצמו!!
יש גם את הסיפור הידוע עם הבעש"ט הקדוש, שקיימו הוריו מצוות הכנסת אורחים במסירות נפש, וזכו לבן שהאיר את העולם באור שבעת הימים.

אבל סיפורים כאלו מזדמנים, לכאורה, רק לאנשים מאוד מסוימים. לא כל אחד מאתנו עומד בניסיונות שכאלו, ולא כל אחד מקבל הזדמנות לעשות כזאת מן פעולה, שתזכה אותו בבן כזה גאון וקדוש שיאיר את העולם בצורה כזאת מיוחדת.

יש כאן שתי שאלות, בעצם, שאנחנו צריכים לשאול: קודם כל למה דווקא הם זכו ואנחנו לא?... דבר שני שאנחנו צריכים לשאול זה, מה אנחנו יכולים בכל זאת לעשות, כדי שנזכה גם אנו לבנים צדיקים ותלמידי חכמים, גם אם לא נותנים לנו כזאת הזדמנות נדירה ומיוחדת, כמו אבא של רש"י והוריו של הבעש"ט הקדוש.

התשובה היא שהאנשים כאלו היו ראויים לכך. המסירות נפש הזאת של רבי שלמה טירור, לא באה בחלל ריק. זה לא שהוא היה סתם אדם עם יראת שמים ממוצעת, ופתאום החליט למסור את כל אשר לו כדי לקיים מצווה. אם הוא מסר את נפשו על המצווה - חייב להיות שכבר לפני כן הוא היה אדם מרום מאוד, כך גם בסיפורים האחרים.

בנוסף, יש נשמות גדולות וקדושות מאוד, שיורדות לעולם כדי להאיר את הדרך לרבים, והקב"ה מחפש את הבית המתאים להוריד אותן, ולכן הוא מגלגל את זה ככה באופן הזה.

יש באמתחתי עוד סיפור, אבל מפני כבודו של המשפחה בה מדובר, אני לא אספר אותו במלואו אלא בשינוי פרטים. הסיפור הזה עוסק ביהודי יקר שהיה לו עסק כלשהו, שהיה מייצר איזו סחורה שנצרכה לאחד מגדולי הדור. אותו גדול הדור היה צריך למשהו מאוד ייחודי, הזמינו אותו אצל אותו יהודי, וכשהוא שמע במי מדובר - עמל וטרח והתייגע כדי לייצר עבורו בדיוק מה שהוא רצה, במהירות וביעילות

היה זה בסביבות שנת ה' אלפים ת"ק. ליהודי בשם רבי שלמה טירור זצ"ל, היה אח שהיגר קודם לכן למדינה רחוקה, והספיק להתחתן, אבל למרבה הצער הלך לבית עולמו ולא זכה לילדים...
עכשיו נותרה שם, באותה מדינה רחוקה, אלמנה צעירה ועגונה... היא צריכה לחכות עד שיבוא אחיו של בעלה ויעשה מצוות 'חליצה' כדת וכדין כדי להתיר לה להינשא מחדש.
היא עצמה לא יכלה להיטלטל את כל הדרך הרחוקה הזאת עד לאחיו של בעלה, שאותו לא ראתה מעולם ולא הכירה, וספק אם היא ידעה בכלל איפה הוא גר. ולכן לא היתה ברירה, ורבי שלמה נאלץ להגיע אליה.

הבעיה שהדרך היתה ארוכה, אמורה היתה להימשך כנראה מספר חודשים. דרך כזו ארוכה עולה גם הרבה כסף, צריך לשלם עבור אמצעי תחבורה שייקחו אותו מהכא להתם, ובדרך לישון עשרות לילות במקומות זרים, לקנות אוכל, לכבס בגדים. כל זה עולה כסף, ולרש אין כל.

לא זו בלבד, אלא שמדובר במספר חודשים של הליכה ונסיעה לסירוגין, שבהם הוא לא יכול לעבוד! אח"כ יצטרך לחזור למקומו, ושוב יפסיד כמה וכמה חודשים, שבהם הוא רק מוציא כסף ולא מרוויח כלום.

מה עושים???

עבור רבי שלמה לא היתה שאלה. הוא מכר את כל רכושו, את הבית והרהיטים, הכל הכל, ארז קצת בגדים, אוכל, לקח אתו את הכסף שיהיה להוצאות וכך יצא לדרך נדודים, כשהוא מוותר על הכל כדי להרוויח מצוות חליצה, וכדי לשחרר את הגיסה הצעירה מכבלי עגינותיה.

מעשיו של רבי שלמה עוררו רעש גדול בשמים. הסתכלו מלאכי מרום, וראו ילוד אישה שעושה מעשה על אנושי, הוא מפקיר את כל אשר לו כדי לקיים מצווה, וכדי לעשות טובה לאשה שהוא בכלל לא מכיר.

אמרו: יהודי כזה, מגיעה לו מתנה גדולה מאוד. אבל בכל זאת, פטור בלא כלום אי אפשר. החליטו לנסות אותו, ושלחו לו את אליהו הנביא שהתגלה אליו בדמות של יהודי עשיר ובעל בעמיו, שעבר בדרך בה צעד רבי שלמה.

אסף את רבי שלמה אל הכרכרה שלו, וגלגל עמו שיחה אודות מטרת הנסיעה שלו. רבי שלמה סיפר לפי תומו, שהוא בא ממרחקים כדי לקיים מצוות חליצה לאשת אחיו, אשר נפטר בלא בנים ל"ע.

ה'עשיר' התרגש מאוד, ואמר לרבי שלמה שהוא ראוי להערכה רבה על מאמציו ומסירות נפשו לקיום המצווה: "אני מוכן לעשות אתך עסקה", הציע לרבי שלמה, "אתה תמכור לי את מצוות החליצה, ואני אשלם לך במזמון רב שישפיק לך כדי לחזור לעירך, לקנות בית חדש וגדול, ואפילו לפתוח עסק ולהתפרנס ברווח".

רבי שלמה לא הסכים לדון בהצעה בשום פנים ואופן. ה'עשיר' העלה את המחיר והציע סכומי עתק, אבל רבי שלמה נשאר בשלו: "זאת המצווה שלי, זכיתי בה בעמל וביגיעה רבה, ואני לא מוכן לוותר עליה בעד שום הון שבעולם".

ובאיכות גבוהה כדי שיהיה לשביעות רצוננו.

שמע אותו גדול על היהודי שטרם למענו טרחה רבה כל כך, וקרא לו כדי שיוכל להודות לו. הוא אכן הודה לו מכל הלב, ואמר לו שהוא רוצה לברך אותו בברכה הגונה: "אמור לי מה אתה רוצה, ואני אברך אותך שכך יהיה!", אמר לו. אותו יהודי לא חשב הרבה, וביקש ברכה שהעסק שבבעלותו יצליח כל ימיו, ושגם זרעו אחריו יראו ברכה בעסק הזה.

הברכה ניתנה על אתר, ואכן אותה משפחה מתפרנסת מאותו עסק כבר שנים רבות. משפחה יקרה מאוד, בנים ובני בנים יראים ושלמים, שמתפרנסים ברווח ורואים ברכה בעמלם ב"ה.

סיפר אותו יהודי מאוחר יותר, שהוא לא מבין איך לא עלה על דעתו לבקש בנים תלמידי חכמים! הוא לא מבין, איך ייתכן שהיתה לו כזאת הזדמנות פז, ובכל זאת הוא איבד אותה בשביל ענייני עולם הזה, במקום לבקש על בנים תלמידי חכמים...

ייתכן מאוד, שהסיבה שמשמים סובבו לו את המילים בפה, כי אולי הוא לא היה זכאי לכך, ולמרות שהתאמץ מאוד, לא היה פה עניין של מסירות נפש. אולי בגלל סיבות אחרות, אבל מדובר ביהודי שבנים תלמידי חכמים היו חשובים לו יותר מענייני עולם הזה, ובכל זאת הכניסו לו מילים אחרות בפה, כי הוא לא היה זכאי לזה באותה שעה ובאותו מעמד...

ומה באשר אלינו? אנחנו יכולים לנקוט בדרכים שלימדו אותנו רבותינו איך זוכים לבנים תלמידי חכמים, אם לא בדרך של ברכה ומתנה נדירה, אז לפחות בדרך של עמל ויגיעה...

בראש ובראשונה, לפני הכל, זה תפילה כמובן! בלי להתפלל לא מקבלים שום מתנה. אני זוכר שלפני כמה שנים, הראתה לי אמי מורת'י שתחי', סיפור מאוד יפה שקראה באחד העיתונים, ובו מספר יהודי שחזר בתשובה ונהיה ראש ישיבה, שהסבא שלו היה מקורב מאוד לראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל, שאיני רוצה להזכיר את שמו מסיבות ידועות, ושה'חזון איש' לא רצה להביט בפניו.

אותו ראש ממשלה היה נחשב לגיבור לאומי, ובביתו של אותו מקורב לראש הממשלה, הוא היה הדמות הנערצת. בביתם לא היו שומרים מצוות ל"ע, אבל מצווה אחת כן היו שומרים: היו מדליקים נרות בערב שבת. עקרת הבית, אחרי שהיתה מדליקה את הנרות, היתה נושאת תפילה שיהיו לה ילדים מוצלחים כמו ראש הממשלה... זאת היתה השאיפה שלה...

יום אחד הגיע ראש הממשלה לביתם, אחרי שביקר בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל באותה פגישה מפורסמת. הוא היה מאוד נסער ונפעם מהאישיות המיוחדת של ה'חזון איש', וסיפר לבעלה שראש הממשלה סירב להסתכל בפניו. "איזה אומץ יש לו?", כך הוא אמר, וסיפר עוד קצת על האישיות המיוחדת והגאונות העצומה והקדושה שקורנת מפניו...

שמעה האשה את הדברים, והתחילה לשנות את נוסח התפילה שלה. אם ראש הממשלה הוא האדם הכי חכם והכי מוצלח שהיא מכירה, והוא עצמו נפעם ונרעש מגאונותו וגדלותו של ה'חזון איש',

היא רוצה שהילדים שלה יהיו כמו ה'חזון איש'!!!...

גם בתה אחריה נהגה כמותה. היא לא היתה שומרת מצוות למרבה הצער, אבל הדליקה נרות שבת והתפללה כל שבוע, שיהיו לה ילדים כמו ה'חזון איש', ואכן זכתה וכמה מבני אותה משפחה חזרו בתשובה, וחלקם הפכו למרביצי תורה...

רואים כמה תפילה פשוטה ותמימה, אפילו של אשה כל כך רחוקה משמירת מצוות, עשתה פירות בשמים. זה חיזוק גדול! על אחת כמה וכמה אשה שנוהגת כדת וכדין בכל מעשיה, ואיש ששומר מצוות עשה ונמנע מלעבור על לא תעשה, כמה התפילות שלו יקרות וחשובות בשמים, וכמובן גם נושאות פירות.

לחזק הקשר עם הילדים

מעבר לתפילה יש סגולות שונות. יש את הסגולה של 'הרגיל בנר' שממנה התחלנו, ואין צורך להאריך בה עוד, יש סגולה ידועה מהרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, שאמר שמי שמקפיד לברך ברכת המזון דווקא מתוך סידור, זאת סגולה לבנים תלמידי חכמים. קראתי פעם מעשה במרן פוסק הדור הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שפעם בא אליו יהודי שבור לב שאמר לו: "אני מתייגע בתורה כל ימי מתוך עניות ודחקות, אני עמל בתורה וחינכתי את הילדים שלי 'לפי הספר', עם כל הסגולות והתפילות האפשריות, ובכל זאת לא זכיתי לכך, והילדים שלי הלכו לכיוונים אחרים חלילה וחס".

אמר לו מרן הגרש"ז שהוא מתייחס בזלזול לאנשים, ולכן הוא הרס את החינוך של הילדים. מי שמזלזל באחרים, אנשים לא מכבדים אותו, וממילא אם לא מכבדים אותו - אין סיבה שהילדים שלו ירצו ללכת בדרכו...

האמת שזו גמרא מפורשת במסכת נדרים פא: "מפני מה אין מצויין תלמידי חכמים לצאת תלמידי חכמים מבניהן... רב אשי אומר משום דקרו לאינשי חמרי". וברש"י: "שאינן נוהגין להן כבוד ומבזין אותן מפני תורה שבהם".

היוצא לנו מזה, שסגולה גדולה ומנוסה לבנים שאינם תלמידי חכמים חלילה וחס, לא עלינו ולא עליכם, זה לזלזל באנשים אחרים רחמנא ליצלן. ראה מכאן כמה חשוב לנהוג כבוד באנשים באופן כללי, ובתלמידי חכמים ביתר שאת...

כמובן שחייבים גם להראות לילדים, כמה אנחנו אוהבים ומכבדים את התורה, ולא רק להראות מן השפה ולחוץ, אלא שזה יהיה באמת בפנימיות שלנו, וכשהם יראו את זה, הם יפנימו ויבינו כמה שהתורה היא-היא מושג חייו של האדם.

בעניין זה ישנו מעשה שסיפר כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זצ"ל, בשם הרה"ק רבי יהושע מנאסויד זיע"א, שהיה מתלמידי של הרה"ק בעל ה'דברי חיים' מצאנז, ושהגאב"ד הרמ"א פריינז זצ"ל היה בן לבנו:

סיפר הרב מנאסויד זצ"ל, שבעיר שלו התגוררה משפחה מאוד פשוטה, הורים שאינם חכמים מופלגים, האבא היה איש מאוד פשוט, וגם האמא לא היתה ידועה כרבנית מפורסמת, ובכל זאת זכו ויצאו בניהם מורי הוראות, ממש תלמידי חכמים מופלגים.

הוא גם הסביר איך הם זכו לזה: את עיקר הכסף שלהם, כך הוא סיפר, הם השקיעו בשכר הלימוד של הילדים. אז לא היו חידורים מסודרים כמו היום, שמשלמים משכורת למלמד, מקבלים תקציבים וגובים כמה שקלים בהוראת קבע. כל הורה היה צריך לשכור מלמד לבנו, ואם שילמת יותר קיבלת מלמד יותר מוצלח, שלמד עם הילד יותר שעות ובאופן פרטני יותר...

הם לא הסתפקו בלשלם קצת למלמד הכי זול והכי פשוט, הם חסכו מהאוכל שלהם, הם חסכו מהכסף שאיתו היו צריכים לקנות רהיטים ובגדים, והדבר הכי חשוב והכי יקר בעיניהם, היה לימוד התורה של הילדים, שם הם שמו את כל הלב ואת כל הכסף שלהם, ואכן זכו לראות ברכה בעמלם ויצאו בניהם תלמידי חכמים מופלגים ומורי הוראות בישראל.

לעולם לא מאוחר!

בפרשה של השבוע הבא, פרשת ויגש, אומר הבעל הטורים דבר נורא: יש ב' פעמים במסורה 'קשורה', פעם אחת כתוב 'ונפשו קשורה בנפשו' כשיהודה מדבר עם יוסף הצדיק על יעקב אבינו ובנו בנימין, ופעם אחת 'איולת קשורה בלב נער', והפשט הוא שעל ידי 'ונפשו קשורה בנפשו', על ידי חיבור חזק בין האבא והבן, חיבור נפשי ורגשי, על ידי זה מוציאים את האיולת הקשורה מלבו של הנער, ומסלקים אותה ממנו, כי החינוך האמיתי הוא רק בדרך של אהבה וחמימות וקשר בין האבא והבן. אי אפשר לחנך על ידי הערות ומתיחת ביקורת עקבית, זה לא חינוך! זאת סתם התעללות רח"ל. והאמת שאפשר לראות את זה בחוש. תבדקו ותראו סביבכם, הילדים המוצלחים והחכמים, הם אלו שיש להם קשר בריא עם ההורים שלהם. מי שאוהב את הילדים שלו ומשקיע בהם, ובנוסף כמובן גם מתחנך אותם כראוי ומתפלל כמו שצריך וכו', לזכר לבנים תלמידי חכמים. אבל מי שמזלזל באחרים, ובמיוחד אם הוא מזלזל בילדים או מתנכר אליהם, ומתנהג אליהם בצורה שאינה מחבקת ואוהבת, אז חלילה וחס...

בעניין זה יש מעשה ששמעתי על הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א, גאב"ד חניכי הישיבות, שבצעירותו מצאו פעם בארון שלו בישיבה מספר רב של חפיסות שוקולד. זה עורר פליאה גדולה, כי הגר"מ שליט"א היה ידוע ומוכר כבחור מתמיד, ואפילו פרוש מענייני העולם הזה, מה לו ולכזה מצבור של חפיסות שוקולד???

כששאלו אותו התבררה התמיהה: בכל פעם שהוא היה נוסע מהבית לישיבה, אמא שלו היתה מציידת אותו בחפיסת שוקולד, שיהיה לו טעים ונחמד. רבי מרדכי ראה שזה מאוד חשוב לה, אז הוא לקח את השוקולד כדי לשמח את אמו. מצד שני הוא לא רצה לאכול את השוקולד, שאין בו שום תועלת לגוף אלא רק הנאה גרידא, ולכן הצטברו אצלו חפיסות רבות ברבות הימים.

זאת רק דוגמה אחת קטנה, אפשר לראות את זה ממש בכל פינה. בבתים שבהם יש קשר בריא בין ההורים והילדים, כמעט שאין תופעות של ירידה מהדרך חלילה. ובבתים שבהם המצב הוא הפוך, גם התוצאה למרבה הצער, הפוכה.

לפני שנים רבות שמעתי מפיו של הגאון רבי אהרן מרדכי רוטנר שליט"א, מדמויות ההוד בישיבת 'טשעבין', שהוא שמע מפיו של גאב"ד ירושלים המהרי"ץ דושינסקי זיע"א פירוש על הפסוק: "מלאכתך ודמעך אל תאחר, בכור בניך תתן לי", 'מלאכתך' רומז על תורה, או מלשון להתמלא בתורה, או בגלל שהכוונה לדגן ודגן רומז לתורה, 'דמעך' זו תפילה, דמעות, 'אל תאחר' - שלא תאחרו את הלימוד והתפילה על בנים תלמידי חכמים עד אחרי שתתחתנו, כך הוא היה אומר לבחורים, אלא תשקיעו כבר לפני החתונה תהיו מתמידים והוגים בתורה, תתפללו ותשפכו דמעות כמים שתזכו לבנים תלמידי חכמים, וממילא תזכו ל"בכור בניך תיתן לי", שאפילו הילד הראשון כבר ייוולד בדרגה גבוהה יותר.

אבל נסיים רק בעוד ווארט אחד, שיכול לתת חיזוק גדול לכל אחד: הרי קוראים את הדברים גם אנשים שכבר נולדו להם ילדים, וכבר גדלו, ואולי חלק מהילדים לא גדלו כשאיפת לב הוריהם, והם עכשיו קוראים את זה ולבם נשבר בקרבם... איפה הייתי לפני שנולדו לי הילדים? איפה הייתי כשהם היו קטנים? אם הייתי נוהג כך וכך, אולי הייתי זוכה שהם יגדלו כשאיפתי וכרצון לבי... זה באמת צער מאוד גדול, אבל יש נקודה של תקווה, והנקודה הזאת טמונה בווארט הבא:

לפני שעלה הרה"ק רבי משה מלעלוב לארץ הקודש, היה זה בשנת תר"י, הוא הסתובב ברחבי פולין והסביבה ונפרד מצדיקי הדור ההוא, גם כדי לגייס כסף שיסייע לו להשתקע בארץ הקודש.

אחד הצדיקים שעמם נפגש רבי משה מלעלוב באותה העת, היה הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא, וכשביקר אצלו אמר רבי משה מלעלוב ווארט: כתוב בפסוק "יוסף ה' עליכם, עליכם ועל בניכם", לכאורה צריך להבין מה זאת הכפילות 'עליכם'? שיהיה כתוב 'יוסף ה' עליכם ועל בניכם'!

אלא, הוא הסביר ככה: יוסף ה', הכוונה להוסיף יראת שמים, להוסיף בידיעת ה', באהבת ה', בפחד ויראה מהקב"ה, 'יוסף ה' עליכם', אם תוסיפו יראת שמים עליכם, זה יהיה 'עליכם ועל בניכם', זה ישפיע גם על הבנים שלכם, אפילו שהם כבר נולדו וכבר התחנכו וכבר גדלו, ולכאורה כבר מאוחר מדי לחנך אותם עכשיו, עם כל זה, על ידי הוספת יראת שמים על ההורים, מכניסים בדרך סגולית יראת שמים נוספת גם בלב הילדים, וגורמים להם להתעורר ולהתחזק בעבודת ה' יתברך!

נכדו, רבינו הרה"ק בעל ה'ברכת משה' מלעלוב, הסביר לפי זה גם את הכתוב "ונח מצא חן בעיני ה', אלה תולדות נח" - הוא אמר שאחרי שנוח 'מצא חן בעיני ה'" והתחזק עוד יותר בעבודת ה', אז גם הילדים שלו כביכול נולדו מחדש, ועלו למדרגה גבוהה יותר, ולכן היה זה כמו הולדה מחדש של שלושת בניו שם חם ויפת.

יהי רצון שבזכות הדיבורים הנפלאים הללו, ובזכות הצדיקים קדושי ארץ, ובזכות הרצון העז והכנה שבוער בלבו של כל יהודי, לכך שיהיו בניו תלמידי חכמים, שנזכה באמת כולנו וכל עם ישראל, לבנים ובני בנים תלמידי חכמים יראים ושלמים, עוסקים בתורה לשמה ומאירים את העולם כולו בתורה ובמעשים טובים.

"בודאי כבר הגיע לאזניכם מה שהיה פרשת ויצא ג' כסלו תשל"א אצל כותל המערבי. קרוב ל-1000 כהנים עלו לברכת כהנים, וכעשרים אלף איש באו לשמוע ברכת כהנים. ביום השלישי בבוקר ירד גשם שוטף בירושלים, וכשהגיע זמן התפילה הפסיק השי"ת את הגשם, והשמש יצאה על הארץ, ועד אחר גמר התפילה לא ירדה אף טיפה גשם, ויהיה לפלא..."

על מעמד ברכת כהנים שיזם הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל, ומשלי המגיד מדובנא לימי החנוכה

מאת: הרב יהושע לייבוזן

כשאנו עומדים בימי החנוכה, בזמן חנוכת המזבח והנס הגדול של הדלקת המנורה הטהורה בפח השמן הטהור, מצאתי לנכון להביא בפניכם על איך התחיל המעמד הגדול של 'ברכת כהנים' הנהוג בימי חג ומועד בכותל המערבי.

את הסיפור על כך קראתי בתוך מאמר של הרב נתן אנשין, על הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל, שאהבת ה' בערה בקרבו.

וכך הוא כותב:

"שמחה גדולה להיות במצווה תמיד", כך אמרו על רבי שמואל הומינר, שבו התקיימו הדברים במלואם. אהבת ה' בערה בקרבו והיה מחבב את כל מצוותיו עד להפליא. הוא אף התחיל לחבר ספר 'בשמחה ובטוב לבב' אודות השמחה בעשיית כל מצוה, בלימוד התורה ובעת התפילה, בהתאם לדברי רבינו בחיי ששמחת המצוה היא מצוה בפני עצמה.

דוגמא מהשגתו בשמחת המצוות: "מנהג קבוע היה לו, בעת שהיה מגביה ידיו בנטילת ידים, לא היה לו די בכך, אלא שבאותה שעה כל גופו כולו היה מתרומם כלפי מעלה. ברבות השנים התרגלו בני ביתו להנהגה זו ולא ייחסו לה משמעות. אמנם בימי השבעה סיפרו בני שכנו, הגה"צ רבי בן ציון ברוק זצ"ל (ראש ישיבת נובהרדורק), שנכח פעם בשעת נטילת ידיו, והתוודע להנהגה זו והתעניין אצלו על כך - השיב לו רבי שמואל במתק לשונו: 'הרי שלמה המלך הוא זה שתיקן את מצוות נטילת ידים, וכתוב שבאותה שעה יצאה בת קול מן השמים ואמרה: 'בני, אם חכם לבך ישמח לבי גם אני, הרי לנו שהשי"ת שמח במצוה זו. אם כן, וכי אנחנו לא נשמח?!'..." (מפנקסיו של עבד המלך).

הוא לא הרגיש רק כעבד המלך הנושא בעול קיום המצוות, אלא גם כבנו של המלך שחש אהבה וקירבה רבה לאביו. כך למשל חיבב ביותר את ברכת הכהנים, שבה מברכנו ה' על ידי הארת פניו, והשתדל לזכות לברכה זו ככל היותר. מתוך רגשותיו אלה, עלה ברעיונו לאסוף כהנים רבים שיברכו את ישראל. הוא העלה את הרעיון בפני רבי מנדל גפנר, וביקש ממנו להוציא את הדבר לפועל. אמר לו רבי מנדל שכדי למשוך את הציבור לכך, צריך מקור לעניין הזה. "אך ראו זה פלא, באופן אקראי באותם ימים בא אליו בנו רבי מיכל שליט"א, ומראה לו כי בהתעסקו עם כתבי יד של בעל הרוקח

(רבי אלעזר מגרמייזא, מבעלי התוספות) הוא מגלה בין כתביו, שכותב: 'אם היו שלוש מאות כהנים עומדים בהר הזיתים, והיו אומרים ברכת כהנים, יבוא המשיח'.

"רבי שמואל שמח מאוד על מציאה זו, שהרי כנודע כל דברי 'הרוקח' הם דברי קבלה מאליהו הנביא - כך העידו עליו ראשונים כמלאכים; והנה קיבל הסכמה מהשמים לרעיון לבו - 'סוד ה' ליראיו', ושלחו לרבי מנדל זצ"ל. התפעלותם היתה רבה, והם הגיעו לכלל החלטה שלא יתכן בזמננו לקיימה בהר הזיתים, מסיבה פשוטה, שהרי משמש הוא כבית החיים, וממילא כניסת כהנים אליו אסורה. צירפו לזה גם השערה מסתברת, שאילו הגישה לכותל המערבי היתה מתאפשרת בזמננו של הרוקח, בוודאי גם הוא היה מעדיף את הכותל. אך כידוע, משך שנים רבות הכותל היה מכוסה לגמרי. כך שכבר היה להם מקור לרעיון זה. או אז נחפזו לגדולי ישראל שצירפו את הסכמתם למהלך זה. נקבע יום מסוים לכך, ברכת הכהנים הראשונה היתה ביום ג' כסלו תשל"א, ולאור ההצלחה הגדולה התקיימה פעם נוספת בחנוכה. כך ארגנו זאת כמה פעמים בשנה" (שם).

הרושם של מעמדי ברכות הכהנים ההמוניות היה רב, ואיש לא ידע כי מאחורי כל אלה עומד רבי שמואל הומינר הנחבא אל הכלים. באחד ממכתביו הוא מתאר את המעמד הראשון, ליהודי שלא זכה להשתתף בו:

"בודאי כבר הגיע לאזניכם מה שהיה פ' ויצא ג' כסלו תשל"א אצל

נר תמיד זה לא כבה לעולם והיה מאיר תמיד. ובדומה לו אף אור התורה אינו כבה לעולם ומאיר תמיד לעולם וליושבינו, שכן התורה תמיד חביבה על לומדיה ובכל עת הם מוצאים בה טעם ודעת. משל למה הדבר דומה? לאורח המזדמן אל ביתו של שר חשוב. עומד הוא ומשתאה אל מול הפאר וההדר הניבטים לעיניו מכל פינה בבית.

ביותר מושכים את תשומת ליבו כלי הנוי הנוצצים, המונחים בארון הזכוכית. כלים אלה יפים ומפליאים את רואיהם, ואין האורח יכול להעתיק את תשומת ליבו מהם ועינו לא יודעת שובעה מהביט בהם. לעומתו, בני ביתו של השר לא שמים לב כלל אל כלי הנוי, שכן בני הבית כבר התרגלו למראם ולבם גס בהם... לא כן הדבר אצל לומדי התורה! אם תבוא אל מקום לומדי תורה, מיד תראה ותחוש כמה חביבה בעיניהם התורה הקדושה וכמה טעם צוף אמרים הם מוצאים בה בכל שעה. מאידך, אצל אדם שלא למד תורה מעולם, ולא זכה לטעום את מתיקותה, אינה חביבה אף לא אחד מני אלף...

מלך אחד העסיק מנגן אומן אחד, שהיה מפליא בנגינתו את כל שומעיו. אהב המלך מאד להאזין למנגינותיו הנפלאות, על כן בנה למנגן חדר מיוחד בתוך הארמון, כדי שיהיה מצוי בכל עת בקרבתו של המלך. מתוך חיבה יתירה העניק לו המלך בדים יקרים כאחד הנסיכים.

יום אחד נודע למלך, כי המנגן האהוב מבקר תדיר בבית המרוזח ומשתכר כאחד מפחותי העם... ציוה המלך כי יטלו ממנו את כל בגדי החמודות שהעניק לו, ולאחר מכן גרשו מהעיר בבוז.

כאשר ראה המנגן כי נשאר בעירום וחוסר כל, ואין איש מכניס אותו אל ביתו, כי ידעו שהוא מאוס בעיני המלך - עמד ונטל גיליון חלק וכתב מכתב אל המלך, בו הוא מתחרט על העבר, ומבקש את סליחת המלך ואף מתחנן על העתיד ומבקש ששיבו על כנו.

"דע לך" - השיב המלך במכתב - "כי לא עשיתי עמך כל רעה אלא טובה גדולה, שכן אם לא הייתי נוטל ממך את כל אשר לך, היית מכלה את הכל בבית המרוזח כמנהג השיכורים, ולאחר מכן היית מתבייש להראות את עצמך לפני, כי אין לבוא אל המלך בלבוש שק, לכן היית נאלץ לברוח ולהתחבא מפני, ואני הייתי דן אותך כמורד במלכות... "כעת" - סיים המלך - "סולח אני לך ויכול אתה לשוב אל הארמון". כן הוא גם הנמשל: אנו במעשי דינו הרעים, היינו גורמים לכך שהארץ תקיא אותנו ובית המקדש יחרב, ועוד היה מתעורר עלינו בכך כעס גדול משמיא.

לא כן הדבר, כאשר הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו הגלה אותנו אל בין הגויים, והחריב את בית המקדש - אז ייחשב לנו הדבר לכפרת עוון ולהקדים לנו סליחה ומחילה, עד שנשוב במהרה אל אדמתנו ויבנה בית המקדש במהרה בימינו.

(מתוך הספר 'משלי המגיד מדובנא' על התורה)

כותל המערבי. קרוב ל-1000 כהנים עלו לברכת כהנים, וכעשרים אלף איש באו לשמוע ברכת כהנים. ביום השלישי בבוקר ירד גשם שוטף בירושלים, וכשהגיע זמן התפילה הפסיק השי"ת את הגשם, והשמש יצאה על הארץ, ועד אחר גמר התפילה לא ירדה אף טיפה גשם, ויהיה לפלא...

"אחר תפילת העמידה התחילה רחיצת ידי הכהנים, מחזה קדוש ואדיר היה לראות, איך עשרות-עשרות לויים עומדים ועובדים בזריזות נפלאה לרחוץ ידי הכהנים. הכינו הרבה כלי נטילה, ומים בשפע רב, מכל מקום היו גם לויים זריזים שהביא עמם כלי נטילה ובקבוקי מים. לוי אחד סיפר בשמחה, כי זיכהו השי"ת לרחוץ ידיהם של שלושים כהנים... כשהכריזו 'כהנים' כבר עמדו כל הכהנים על הדוכן הכן, לקיים המצוה 'כה תברכו' וגו', וכל העם העומדים ברחבת הכותל המערבי, עמדו דרוכים באימה וביראה לשמוע ברכת כהנים, לקבל את הברכה מאת השי"ת, המברך את ישראל ואת הכהנים. זרם דמעות ירד מעיני הכהנים והעם בשעת ברכת כהנים, מרוב שמחה והתרגשות... בקושי גדול והתאמצות יתירה התגברו הכהנים הזריזים, להוציא את המילים 'ברכך' וגו', מפני ריבוי הדמעות..."

כשנזמנה לו מצוה נדירה, היה זה אצלו כאילו מצא אוצר גדול. בפנקסיו הוא מספר שביום פלוני הלך ברגל עד לכניסה לעיר, מהלך של קילומטרים לא מעטים, כדי לראות מלך שבא לבקר בארץ, ולברך עליו את הברכה: "שנתן מכבודו לבשר ודם". היתה זו פעם ראשונה בחייו שקיים את המצוה הזאת, והוא מאחל לעצמו שיזכה במהרה לקבל את פני המלך המשיח.

פעם אחת הזמין נגר שירכיב לו ארון ספרים, והלה שלח את הפועל שלו לעשות את העבודה. הפועל בא בשעות הערב, כשרבי שמואל היה בתפילת ערבית, וכשחזר לביתו כבר סיים הפועל את מלאכתו ועזב את הבית. נטרד מכך שעדיין לא שילם את שכרו, והלא התורה אמרה: "ביומו תתן שכרו". הלך לבית מעבידו (טלפון לא היה מצוי אז) ושאל אותו היכן ניתן להשיג את הפועל. המעביד גיחך: "מה זה בוער לך? תנו לי את הכסף, ומחר כשיגיע לנגריה אעביר לו זאת", מה גם שהשעה היתה מאוחרת, ומזג האוויר החורפי היה קשה. נענה רבי שמואל: "בכל זאת, יש לי ענין בכך", וקיבל את הכתובת של הפועל שהתגורר בשכונת פאג"י שבסנהדריה. באותה עת היה מדבר שומם בין שכונתו של רבי שמואל, מאה שערים ושכונת סנהדריה, הגשם ניתך ארצה והוא מפלס את דרכו לשלם לפועל את שכרו...

הוא כמובן לא סיפר על טרחתו העצומה, אולם הדבר נודע מפי עובר אורח. לאחר מכן אמר לבנו רבי מיכל, כי את מצוות "ביומו תתן שכרו" כבר זכה לקיים בהזדמנויות שונות, אבל את המצוה של "לא תלין פעולת שכיר איתך עד בוקר" - לא הזדמן לו לקיים אף פעם, ולכן היה חשוב היה לו מאד להרוויח מצוה זו. (מתוך המבשר קהילות חשוון תשפ"ב)

ובימי חנוכה אלו בחרתי לסיים עם שני משלים מהמגיד מדובנא, המתאימים לימים אלו:

סיפור מדהים שמעתי מהרב רבי יוסף גוטפרב שליט"א, כי בבחרותו היה האחראי לסדר מידי שבוע את החשמל הכשר לשבת, בבית הכנסת המרכזי של 'בתי הורדנא' בירושלים. והנה בערב שבת אחד, כאשר הגיע הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל כהרגלו לבית הכנסת, הוא ראה את הרב גוטפרב מתאמץ לסדר את החשמל הכשר ללא הצלחה

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

כמותו, והודה לבוראו שזיכהו בן רם המעלה, השמח בהצלחתו מעוון ביטול תורה יותר מהצלחתו מיסורי גוף. שמחה זו היתה לאב שמחה גדולה ועצומה יותר מהשמחה הראשונה, כי אכן זו היתה תקוותו כל הימים שבנו יוסיף אומץ ויגדל בתורה ובעבודת השם כראוי, וכעת כשזכה לראות עולמו בחייו, כיצד בנו דבק בתורה ומכיר בערכה כראוי, חש שהתגשמה משאלת לבבו.

מסביר בעל ה'משנה שכיר', שבבחינה מסויימת דומה הנס של חנוכה למשל זה. עד נס חנוכה כל הנסים שעשה לנו הקדוש ברוך- הוא היו עוגן והצלה נגד יסורי הגוף, אובדן הגוף; כמו בנס מצרים, נס פורים ועוד, ואכן, על כך שהצילנו מידיהם אנחנו מודים ומהללים לו, וגם מכך יש לו להקב"ה נחת רוח.

אולם השמחה שנגרמת לקדוש ברוך הוא משמחת נס חנוכה היא נחת גדולה וחביבה יותר, משום שנס זה היה הצלה רוחנית, כנגד היוונים שגזרו עלינו להכפר את חוקי התורה ולבטל את קיום המצוות, עד שריחם ה' עלינו והצילנו בדרך נס ופלא. לכן כאשר אנו עושין זכר לנס זה, השמחה גדולה יותר מבשאר השמחות, והמצוה הזאת חביבה היא אף יותר משאר המצוות. זה ניכר בעיקר בכך שאנו מדליקין נרות בחוצות, ומראים באמצעותם על שמחתנו היתירה.

דבר נפלא ביותר הראוני במהרש"א (תענית כח, א): הגמרא אומרת, שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל, גזרו שלא יבאו

נודעים דברי הרמב"ם (הלכות חנוכה ד, יב) שכתב: "מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד. וצריך האדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו. אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה, שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק".

ויש לדקדק בדברים שכתב, שמצוות נר חנוכה חביבה היא עד מאד, והרי כל המצוות חביבות הן? ומה החביבות היתירה שקיימת במצוות חנוכה יותר מבשאר מצוות?

הגאון רבי ישכר שלמה טיכטל זצ"ל הי"ד, בעל ה'משנה שכיר', תלמידו של הרבי בעל ה'מנחת אליעזר' ממונקטאש זצ"ל מסביר זאת באמצעות משל נפלא:

משל לאב שהיה לו בן יחיד וחביב, שנולד לו לאחר שנות צפיה רבות. מטבע הדברים בן זה היה כל שמחתו וקניינו של האב, ובו תלה את כל תקוותיו, לא היה דבר חביב לו בעולמו יותר מבנו אהובו. תמיד הרבה לעקוב אחריו, להתבונן בהנהגותיו ולדקדק אחר מעשיו. כשראה בו מדה טובה והגונה שמח עד מאוד והתגאה בה, ואם חלילה ראה בו פגם כל שהוא בהנהגה או מידה מגונה היה עצוב מאד.

באחד הימים, ראה הוא את בנו שרוי בשמחה יתירה, ושאלו מה פשר השמחה? השיב הבן כי זה עתה הלך בשוק ופגש כמה אנשים רעים שביקשו להכותו, ובאופן פלא ניצל מהם עוד לפני שהספיקו לבצע בו את זממם, ומחמת נס זה הרי הוא שמח ומאושר. כשמוע האב את הפרטים ניכרו בו אותות אושר ושמחה, ותחושות השתתפות כנים בשמחת בנו.

כעבור ימים אחדים שוב מצא האב את בנו צוהל ושמח, והפעם השמחה גדולה יותר מהפעם הקודמת. התעניין מדוע הוא שמח? השיב הבן שזה עתה שב מבית המדרש, לשם הלך כהרגלו להגות בתורה, לפתע באו כמה מידידיו לבית המדרש והחלו לשוחח עימו על דא ועל הא, ולבינתיים התבטל מתלמודו. הבן שהכיר וידע את ערך התורה, התפלל בלחש לבורא עולם שיציל אותו מהם וביטולם, ואכן כאשר סיים להתפלל נכנסו לבית המדרש אנשים אחרים והתעסקו עימם, וכך ניצל מביטול תורה. "לכן אני כה מאושר ושמח", הפטיר הבן.

עתה, כששמע האב את סיבת השמחה, חש אושר עילאי מאין

רבי יוסף שמואל נענה בחיוב לתנאי השיב: "בפסוק נאמר 'ראשית חכמה יראת השם' (תהילים קיא, י), כל מצוה שמזדמנת לי אני שש שמח ומשתוקק לקיימה, לעשות רצון אבי שבשמים, לכן גם הקדוש ברוך הוא שש ושמח לעשות רצון יראיו, ולמלא את משאלות ליבי לטובה".

זוהי כוחה של השתוקקות ושמחה בעשיית המצוות!

זכורני בשנות בחרותי בישיבת פוניבז', כיצד מורי ורבי ראש הישיבה הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, מסר פעם שיעור כללי, ובתוך דבריו תמה על רבי עקיבא איגר, כיצד התעלם ממחלוקת מפורשת של ה'בית שמואל' וה'חלקת מחוקק'. והסיק שמכיון ולא יתכן כי רבי עקיבא איגר לא ראה את דבריהם, בהכרח שהוא הבין אחרת את מחלוקתם.

לאחר מספר חודשים, הוציא הגאון רבי שמואל איינשטיין זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים, את הספר 'כתב וחותר' לרבי עקיבא איגר, ובסופו הדפיס תוספת דברים על המהדורות הקודמות, מכתב ידו של המחבר. שם כותב רבי עקיבא איגר שהתעלם במכוון ממחלוקת ה'בית שמואל' וה'חלקת מחוקק', משום שלדעתו הם חלוקים באופן אחר.

הגאון רבי חיים פרץ ברמן שליט"א, מראשי ישיבת פוניבז', שנמנה אז על טובי בני הישיבה, ראה את הדברים והזדרז להראותם לראש הישיבה רבי שמואל, שאכן כיוון לדברי רבי עקיבא איגר מפורשים. איני יכול לתאר בפניכם את גודל השמחה והאושר, שנסכו על פניו האציליות של רבי שמואל. פניו צהבו מרוב שמחה, וניכר עליו שהוא מתרגש עד מאוד. למחרת בשיעור הוא סיפר בהתלהבות כי הראו לו אמש את דברי רבי עקיבא איגר בתוספות החדשות של 'כתב וחותר', ומרוב שמחה לא הצליח לעצום עין כל הלילה, ואף בזכות זה התחדש לו מהלך שלם בסוגיא ההיא...

מקרה נוסף אירע פעם עם רבי שמואל, שהגיע לשיעור עם בקבוק יין, וחילק 'לחיים' לתלמידים. אחד הבחורים שמוצאו מבית חסידי, שאל בעליונות: "וכי ראש הישיבה נעשה חסיד?", השיב לו רבי שמואל: "הלילה זכיתי לכוון לדברי רבי עקיבא איגר, איך לא אחלק לחיים!?"...

סיפור מדהים שמעתי מהרב רבי יוסף גוטפרב שליט"א, כי בבחרות היה האחראי לסדר מידי שבוע את החשמל הכשר לשבת, בבית הכנסת המרכזי של 'בתי הורדנא' בירושלים. במסגרת תפקיד זה, נדרשה ממנו עבודה קשה ומיגעת מידי שבוע בשבוע; ניקוי המנורות, סידור הגז, חיבור המצברים, כיוון השעון ועוד.

מתפללי בית הכנסת זכו בעקבות כך לאורח חשוב שבא במיוחד ממרחקים להתפלל עימם, הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל'. כידוע, רבי שמואל אהרן הקדיש חיבור שלם בשם 'החשמל לאור ההלכה' העוסק בענין זה, בה גילה חריפות

עצים למערכה, ושלא יביאו ביכורים לירושלים. מברך המהרש"א מפני מה גזרו היוונים דווקא על שני עניינים אלו? זאת משום שהיוונים רצו למנוע מאיתנו לקיים את המצוות בשמחה, ולפי ששני דברים אלו גם ביכורים וגם קרבן עצים היו מביאין בשמחה, רצו לבטלם כדי שתבטל שמחת המצוות.

היוונים לא ביקשו בשלב זה למנוע את עצם קיום המצוות, הם ביקשו למנוע את השמחה שמתלווה לקיום המצוות, הם סברו שעל ידי ביטול השמחה, כלל ישראל יאבד את הטעם בעצם קיומן.

ויתכן שלכן במצוות חנוכה התחדש המושג של מהדרין ומהדרין מן המהדרין, מושג שלא מצאנו בשאר מצוות. זוהי מידה כנגד מידה, להרבות עסק ושמחה של מצוה. היות שהם ביקשו להמעיט שמחת המצוה, אנו מוסיפים כנגדם הידורים על הידורים לחבב את המצוות. מרן הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, אמר פעם: "אנו מתפללים ואומרים: 'רוממות א-ל בגרונום וחרב פיפות בידם לעשות נקמה בגויים'. והרי מקרא מפורש הוא 'לא תקום לא תיטור'? כיצד מבקשים אנו לעשות נקמה בגויים? אלא", אמר רבי מאיר בחדות, "מה שנאמר 'לעשות נקמה בגויים' הכוונה היא לנקמה מוסרית, כוחה יפה מנקמת דמים!".

אדם גדול האיר את עיני לתופעה מופלאה; הנה על ענייני חנוכה ישנם בקושי מספר דפים בודדים במסכת שבת, וכמה הלכות הקשורות אליה שנזכרו בעקיפין פעמים בודדות בתלמוד. אולם לעומת זה אנו רואים אוצר עצום של ספרים, חידושים וחיידושים, ובכל שנה ושנה נוספים עוד ועוד חיבורים נפלאים שמרחיבים מצוה זו, בדרוש, הלכה ואגדה.

אמר אותו אדם גדול: זוהי הנקמה המוסרית, שכלל ישראל יודעים לנקום בגויים. הם ביקשו 'להשכיחם תורתך', וה' מאיר את עינינו לגלות עוד ועוד את אור התורה. הם ביקשו למעט בשמחת המצוה, 'להעבירם מחוקי רצונך', שיאבדו את הטעם החשק והשמחה בהן, מידי שנה כלל ישראל נוקם את נקמתו בכך שמרבה להתעסק בשמחה ובחביבות במצוה שנתקנה לזכר נס זה.

זוהי אחת העבודות המתבקשות מאיתנו בימים אלו, להגביר את השמחה בלימוד התורה ובקיום המצוות, ולראות בקיומן זכות ואושר עילאי.

שמחה של מצוה

הגאון רבי חיים נתן דעמביצער זצ"ל, ראב"ד קראקא, מספר בספרו 'כלילת יופי' על אחד מגאוני קראקא שהכיר בילדותו, הלוא הוא הגאון רבי יוסף שמואל - אב"ד פראנקפורט זצ"ל, מחברי הציננים 'מסורת הש"ס', שהיה ידוע בכוחו הגדול לפעול ישועות באמרי פיו, וכל היוצא מפיו נעשה. רבים התדפקו על דלתותיו להתברך מפיו קודשו.

פעם ביקש רבי יוסף שמואל ממחותנו הגאון בעל ה'כוס ישועות' זצ"ל, שילמדו את חכמת התכונות בה נודע כבקי מופלא. השיבו ה'כוס ישועות' שמסכים ללמדו, אך ורק בתנאי שהוא, כתגמול, יגלה לו סודו - כיצד כל מה שמוציא מפיו מתקיים...

לרבי הקדוש, סניגורן של ישראל רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, וסיפר לו על אחד הפריצים שגרים בסמיכות לברדיטשוב, גביר אדיר שכספו נאמד בהון עתק, ומרוב עושרו לא הניח שום הנאה בעולם שעלתה על דעתו ועדיין לא השיגה.

סופר עליו שפעם ביקש לגלוש על שלג ביום קיץ, וציוה להביא לפניו מרכבות מלאות בשקים של סוכר, ופיזרו אותם במדרון רחב, וגלש עליהם בהנאה, כשבדמיונו צייר את עצמו כמי שגולש על פני השלג... פעם אחרת ביקש לרחוץ בבריכה של יין שרף, וציוה ממשרתיו להביא אלפי חביות יין שרף ולהוריקן בתוך בריכה גדולה, ושחה בה להנאתו... כך כסדר מצא כל מיני הנאות מופרזות בלתי שגרתיות ומצויות, ואין דבר שעצר אותו מלהוציאן אל הפועל.

הגיב רבי לוי יצחק: "ונרות חנוכה הוא כבר הדליק פעם?" הסובבים לא הבינו את פשר השאלה, ותמחו: "הלא הוא גוי? מה לו ולנרות חנוכה?", אמר להם רבי לוי יצחק: "הוא אשר אמרת! אדם שלא זכה מימיו להדליק נרות חנוכה, אין לו שום הבנה בהנאות העולם הזה! מצוות חנוכה מצוה חביבה היא עד מאוד, מי שלא זכה לטעום מטעמה אינו יודע חביבות מהי..."

באחת משיחותיו של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, הוא סיים ואמר שברצונו לשתף את התלמידים בזעזוע שאחז בו. הוא סיפר כי בימים האחרונים שמע את אחד הבחורים בישיבה אומר לחבירו בזלזול, שהוא מעוניין לתת לו פרוטה ולהשתתף עימו בהדלקת נרות חנוכה, כדי שלא יזדקק לטרוח ולהדליק לבדו.

אמר רבי נתן צבי בהשתוממות ובזעזוע: "כיצד יתכן שבן תורה יחוש חוסר טעם ורגש למצוות חנוכה? הלוא מצוה חביבה היא עד מאוד? בהכרח עליו לעשות חשבון נפש כללי על כל מצבו הרוחני! כי לא יתכן אדם שמצבו הרוחני שפיר, ואינו מוצא טעם במצוה כה אהובה וחביבה!".

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

ובקיאות מדהימה, ומסיק שם לאחר אריכות גדולה, לאסור את שימוש החשמל בשבת, והענין היה בנפשו.

והנה בערב שבת אחד, כאשר הגיע רבי שמואל אהרן כהרגלו לבית הכנסת, הוא ראה את הרב גוטפרב מתאמץ לסדר את החשמל הכשר ללא הצלחה. תקלה כל שהיא מנעה ממנו להתחבר למערכת המצברים. הוא פנה לרבי שמואל אהרן בנימה נואשת, והודיע לו כי ככל הנראה השבת כבר לא יהיה חשמל כשר בבית הכנסת, עקב התקלה הבלתי צפויה שזיהה כעת.

רבי שמואל אהרן שאמנם היה מחמיר ומדקדק עצום בהלכה, ידע מתי מוטל עליו להחזיק בעוון ומתי דוקא להרפות, והפעם הרגיעו וניחמו: "אין דבר! השבת נשתמש ב'לוקסים' בנוסף לחשמל הרגיל, ובהסתמכות על סברת חז"ל 'שְׂרָגָא בְּטִיְהָא מְאֵי אֶתְנִי' [נר באור יום מה מועיל], יהיה ניתן על פי גדרי ההלכה להשתמש בחשמל הרגיל בשבת".

משנוכח רבי שמואל אהרן שהאחראי עדיין חש שלא בנוח, רצה לעודדו, לחזקו ולהמחיש לו את ערך וגודל המצוה שהוא עוסק בה. ניגש אליו וקניח באצבעו את הזיעה שניגרה ממצחו, ואמר לו בחיבה: "על פי האמת הינך אמור ללקק טיפות אלו, דָּאָס איז אַן אַהֲלִיגֶע שְׂוִיץ! [זהו זיעה קדושה!] שנגרמת מתוצאה של התעסקות במצוה! עליך לשוש ולשמוח בכל מאמץ וטרחה שהינך פועל למען המצוה הגדולה הזאת! אולם בכל זאת, היות והינך מתאמץ כה רבות, אברך אותך מעומק לב שיוקל לך עבודת הקודש ולא תצטרך לטרוח כל כך".

דוגמאות אלו מאלפות הן, וממחישות היטב שמחה של תורה ושמחה של מצוה מהי!

"נרות חנוכה הוא כבר הדליק?"

דבר נפלא שמעתי מפי הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, על יהודי שבא

לְשָׁנָה אַחֶרֶת קָבְעוּם וְעִשְׂאוּם יָמִים טוֹבִים בְּהַלָּל וְהוֹדָאָה

(שבת כא עמוד ב.)

מבחר שיעורים והרצאות לימי החנוכה

מחכים לכם עכשיו
בקו השיעורים של דרשו
שלוחה 7

077-2222-666

לחייג, ללמוד, לדעת

עוד זכורני מימי נעורי, כשנפלה בחלקי הזכות העצומה להסתופף בצלו של אותו צדיק קדוש וטהור, הרבי בעל ה'אביר יעקב' מסדיגורא זיע"א, הייתי אוסף ספרים בבית הכנסת כמה שבועות קודם לחנוכה, שילמו על העבודה הזאת כמה גרושים, וכשחסכתי היה בידי סכום מספיק כדי לעלות על אוטו של 'אגד' ולנסוע מירושלים, לתל אביב שבה התגורר הרבי הקדוש...

הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א, בשיחה מרתקת על קדושת ימי החנוכה, ועל הלימוד שצריך לקחת מהם לחינוך הילדים

אליעזר (לייזר) רוט

ימי החנוכה הם ימים גדולים ונשגבים, ומצוות הדלקת נר חנוכה מצווה חביבה היא עד מאוד בעם ישראל מדורי דורות. אנו רואים שגם אנשים רחוקים מתורה ומצוות רח"ל, מקיימים את המצווה הזאת ודבקים בה, ובוודאי יש בזה טעמים נשגבים.

אני רוצה לספר סיפור ששמעתי מפיו של אחי רבי יצחק, שפעם פנה אליו כ"ק אדמו"ר רבי שלמה'ניו מסדיגורא זיע"א, וביקש ממנו שיעשה איזו עסקנות לטובת יהודי כלשהו, שנצרך לעזרה. אחי כמובן לא איחר לעשות את הדבר, והתאמץ מאוד לעשות הכל לשביעות רצונו של הרבי.

אחרי שהצליח בסייעתא דשמיא בפעולותיו, הוא יצר קשר עם הרבי, כדי לבשר לו על כך ולבקש הכוונה להמשך הפעולות.

היה זה בימי החנוכה בשעות הצהריים. אמר לו הרבי: "עכשיו?? עכשיו אני לא יכול לדבר! עכשיו אני עסוק מאוד עם ההכנה לקראת הדלקת נרות החנוכה!..."

אחי לא ויתר. הוא ניצל את ההזדמנות ושאל את הרבי, איך באמת מתכוונים להדלקת נרות חנוכה???

השיב לו הרבי: "מתקשרים לבורא עולם, ומתכוונים!..."

כי הדלקת הנר היא אכן פעולה של התקשרות מופלאה לבורא כל עולמים, ומקיימים אותה בשמחה ובהתרגשות, ובגלל זה אנחנו רואים שבמצווה זו התקיים גם כי יזקין לא יסור ממנה, והיא נשארה גם בקרב מי שהתרחקו ל"ע ממצוות אחרות, כי זאת מצווה שעושים באהבה ובהתרגשות, זה נכנס בלב של הילדים, שרואים את אבא מתרגש בהדלקת הנרות, זה מלווה אותם כל ימי חייהם.

הרבי הקדוש רבי דוד'ל מטאלנא זיע"א, נוהג היה לעשות הרבה 'ווערטלאך', מעין בדיחות כאלו שהיה עושה, והיו לו בהן כוונות עמוקות ונשגבות. הוא היה אומר דברים שונים ועמוקים בדרך של הלצה, כולם מסביב צחקו, אבל הוא, היו לו כוונות מיוחדות ב'בדיחות' הללו.

פעם אחת בא רבי דוד'ל זיע"א להדליק נרות חנוכה. עמדו שם חסידים שהסתכלו בעבודת הקודש של הרבי, כשהוא מיטיב את הנרות.

הרים רבי דוד את עיניו לעבר הקהל, וראה שם אדם אחד שקומתו היתה גבוהה משל כל היתר. קרא לו ושאל אותו: "אמור נא, כשאתה מדבר עם אשתך, היא עולה ועומדת על כסא, או שאתה מתכופף אליה???"

אותו אדם חשב רגע וענה: "אני מתכופף אליה!"

"אם ככה", אמר רבי דוד'ל, "עכשיו אפשר להדליק נרות חנוכה..."

ומיד בירך התלהבות גדולה את הברכות והדליק את הנרות.

האנשים מסביב צחקו, אבל ה'הלצה' הזאת, היה בה עומק עצום, כי הרי אנחנו יודעים שהזוהר הקדוש אומר על הדלקת נרות החנוכה: "איתתך גוצא גחון ולחיש לה" - אם אשתך נמוכה התכופף ולחש

אבל יש עוד נקודה מאוד חשובה בחנוכה, והנקודה הזו היא היסוד הגדול והמיוחד שבכל נושא החינוך: הרי 'חנוכה' זה מלשון חינוך, וכשאנחנו מחנכים את הילדים, אנחנו צריכים ללמוד משהו מחנוכה. אבל מהו הדבר שאנחנו צריכים ללמוד?

הקב"ה אומר על מי שמתגאה: אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת. לעומת זה מי שמשפיל את עצמו ומכופף את עצמו, הוא זוכה לאור של נרות החנוכה, הוא זוכה לטהרה של המקווה, והוא זוכה שיתקיימו דברי תורה כמו שלמדו חז"ל מהפסוק 'כל צמא לכו למים', שדברי תורה מתקיימים במי שדעתו שפלה, כמו שהמים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך.

הגאווה גורמת רעות רבות לאדם המתגאה, גם מבחינה פיזית ממש וגם מהבחינה הרוחנית. אבל יש לה רעה אחת שהיא הגרועה: הגאווה מביאה לעצבות ולייאוש. אדם שנכשל בחטא חלילה, אם הוא עניו ושפל ברך, מה הוא אומר לעצמו? נכון, אני חטאתי כי אני אדם שפל, עכשיו אני צריך לחזור בתשובה ולהתחזק. אבל אם הוא גאוותן חלילה וחס, מה יאמר: אוי, אני כזה אדם מיוחד, אם חטאתי אז אני כבר לא כזה מושלם, אם כך אני כבר לא שווה כלום, וחבל לי על כל המאמץ...

זאת לא דרך נכונה, אין אדם צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא, התפקיד שלנו הוא להתחזק, לקום, ללמוד מטעויות העבר ולהרים עיניים אל העתיד, לחיות בשפלות, בענווה ובשמחה, לא בגאווה שגורמת לייאוש ולעצבות.

מספרים שפעם אמרו לסניגורן של ישראל, הרבי הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שיש איזה עשיר גוי שחשקה נפשו לעשות 'סקי' בקיץ, ולכן הביאו משרתיו כמויות עצמות של מלח, שפכו על הר שלם, והגוי העשיר החליק על המלח להנאתו. כולם מאוד התפעלו מהעושר המופלג והתענוג המיוחד של העשיר הזה, שמקבל כל מה שהוא רוצה, אפילו דברים שנראים בלתי אפשריים להשגה עבור שאר האנשים.

שמע זאת רבי לוי יצחק מברדיטשוב והניף ידו לאות ביטול: "הדלקת נרות חנוכה יש לו, לגוי הזה??? לא! אז איזה מן עולם הזה יש לו??? הוא לא יודע מה זה תענוג אמיתי!..."

כשמדליקים נרות חנוכה, כל יהודי ויהודי, צריך לדעת ולהאמין שזה התענוג הכי גדול בעולם גם בגשמיות, ובוודאי שברוחניות. הנשמה של מי שמדליק נרות או מי שנמצא לידו ויוצא ידי חובה בהדלקתו, מאירה באותו הזמן בכל העולמות, כך מובא בשם צדיקים.

כשיושבים על יד הנרות ומסתכלים בהם, זוכים לאורות נפלאים, זוכים להשגות גדולות מאוד ברוחניות. וגם מי שהגוף שלו לא מזוכך מספיק, ואינו מרגיש את הקדושה המיוחדת הזאת, צריך לדעת ולהאמין שהנשמה מרגישה את הקדושה הזאת. הנשמה שמחה ומאירה בזכות הדלקת הנרות. לא בחינם נקבעה אמירת 'יושב בסתר' - זה כדי לשמור עלינו מפני הכוחות החיצוניים, שמקנאים ביהודי על הקדושה המיוחדת ורוצים להזיק לו, ומטעים זה גם אומרים 'אנא בכח' בכוונה גדולה...

עוד זכורני מימי נעורי, כשנפלה בחלקי הזכות העצומה להסתופף

פעם אמרו לסניגורן של ישראל, הרבי הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שיש איזה עשיר גוי שחשקה נפשו לעשות 'סקי' בקיץ, ולכן הביאו משרתיו כמויות עצמות של מלח, שפכו על הר שלם, והגוי העשיר החליק על המלח להנאתו

לה, כי בהדלקת הנרות הקב"ה גוחן כביכול אל כנסת ישראל, עם ישראל, הוא כביכול מתכופף אלינו, ואנחנו זוכים לדבר עמו פנים אל פנים כביכול, כאילו עלינו אנחנו אליו.

לכן אנחנו יודעים, שלכתחילה מדליקים נרות חנוכה שיהיו גבוהים אומנם משלושה טפחים, אבל שיהיו 'למטה מעשרה טפחים', כמובן שעד עשרים אמה הנרות כשרים, אבל לכתחילה מדליקים למטה מעשרה טפחים, כדי שהמדליק יצטרך להתכופף, לגחון אל הנרות ולהדליק אותם, ויש בזה עוד טעמים רבים ונשגבים, אבל זה מה שאנחנו צריכים כרגע לדעת, לצורך העניין שעליו אנו מדברים.

זאת אומרת, שבחנוכה יש עניין מיוחד שהגדול יורד אל הקטן, ולא מחכה שהקטן יעלה אליו, וזה היסוד הכי חשוב בחינוך הילדים. תרד אל הילד, תדבר איתו בשפה שלו, ברמה שלו. אל תחכה שהוא יעלה לרמה שלך.

יש ווארט ידוע מהרה"ק רבי מאיר'ל מפרמישלאן, על מה שכתוב בקרבנות הנשיאים שהם הביאו "כף אחת עשרה זהב", הפירוש בזה הוא "כף אחת", כלומר כפיפה אחת, פעם אחת שאתה מתכופף, אתה נהיה "עשרה זהב", עשרה זה בגימטריא י', ובאידיש 'יוד', הכוונה 'יהודי'. אתה נהיה 'גולדערנע יוד', מי שמתכופף הופך להיות 'יהודי של זהב'...

מי שרוצה להצליח בחינוך הילדים חייב לדעת להתכופף. ואם כדי להיות 'יהודי של זהב' מספיק להתכופף פעם אחת, אז כדי שהילדים יהיו גם הם 'יהודים של זהב', לא מספיק 'כף אחת', צריך להתכופף ולהתכופף, כמה שיותר להתכופף.

איך אמר הרה"ק רבי דוד'ל מלעלוב זיע"א: מה סוד הטהרה של מקווה? למה מקווה מטהר את היהודי הטובל בו? אמר רבי דוד'ל: "כשנכנסים למקווה היהודי יורד ויורד וממשיך לרדת, וכשהוא מגיע עד למטה... הוא מתכופף!!!", זה מה שמטהר את האדם.

"הרי יש ברשותי משחת נעליים והיא קצת שמנונית, יתכן שהיא תבער קמעא", האדמו"ר השני אמר: "אני אתרום לקיום המצוה את שרוך הנעל שלי, והוא ישמש כפתילה"

מדוע חיפש רבי לוי יצחק מברדיטשוב טבק האסור במסחר בערב פסח?

הרב ישראל ליוש

"הנרות הללו אנו מדליקין על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות..."

במה שונה נס חנוכה משאר הנסים שנעשו לאבותינו? שואל ה'קדושת לוי', מדוע בנס חנוכה קבעו חכמינו ז"ל להדליק נרות בשמן זית, ולקיים מצוה בחפץ שנעשה בו הנס, הרי באף נס אחר לא קבעו כך חז"ל. לא נצטוונו בשביעי של פסח לקיים איזו מצוה במים, בגלל נס קריעת ים סוף. גם לא ציוו אותנו חז"ל בפורים לעשות מצווה בעזרת עץ, בגלל שתלו את המן ובניו על העץ. אם כן, מדוע דווקא בחנוכה נצטוונו לעשות מצוה בשמן, שהוא המוצר שבו נעשה הנס לישראל?

מיישב ה'קדושת לוי' נפלא: כל הנסים שאירעו לישראל, היו נסים נצרכים. עשרת המכות וקריעת ים סוף נזקקו כדי להוציא את ישראל ממצרים. גם בנס פורים, מאורעות הנסים היו מוכרחים כדי להפוך את דעתו של אחשוורוש. לעומת זאת נס פך השמן היה מיותר, שהרי כלל בידינו ש'אנוס רחמנא פטריה', אם כן, עם ישראל היה אנוס ולא היה מחויב כלל להדליק נרות חנוכה, ובכל זאת, בגלל חיבתו היתירה של הקב"ה לישראל עשה עמהם נס, ופך שמן של יום אחד הספיק לשמונה ימים.

לאות זאת נצטוונו לקיים מצוה בחפץ שנעשה בו הנס, להראות חיבתו של הקב"ה לישראל, שעשה עמנו נס, אף שלא היה נצרך להצלתנו.

מוסיף ה'קדושת לוי' ומבאר, מדוע באמת חרג הקב"ה ממנהגו ועשה בחנוכה נס בלתי נצרך? אין זאת אלא משום מדה כנגד מדת הנהגתם של ישראל בחנוכה, שהרי מלחמת היוונים היתה על קיום התורה והמצוות, ועם ישראל שבאותו דור, בחיבתם הגדולה לבורא ית', מסרו נפשם על קדושת שמו ית', וקיימו מצוות במסירות נפש. לכן, לגודל חיבתם הגדולה לה' ולמצוותיו, עשה הקב"ה נס גדול, אף שלא היה נצרך, למען יוכלו להמשיך ולקיים את המצוות שהם כה אוהבים, ולהדליק את המנורה בטהרה, על אף שבאמת היו אנוסים ופטורים.

ונאים הדברים, המלמדים זכות על ישראל, למי שאמרם - סגורן של ישראל. אך לא רק בדרשות ופירושים לימד רבי לוי יצחק סניגוריה

על עם ישראל, אלא גם במעשים, כמו בעובדה הבאה: תכונה רבה מורגשת ברחובות 'ברדיטשוב', הן חג הפסח קרב ובא והעבודה רבה, אלו בניקיונות אחרונים ואלו בקניות אחרונות, אלו בביעור חמץ והללו באפיית מצות לקראת החג שיחול בשעות הקרובות.

ובדיוק באותם רגעים מוצא רבי לוי יצחק זמן לצאת לרחוב. הוא פנה לגוי שהזדמן בדרכו, וביקש ממנו: "הנה לך מטבע, צא וקנה לי טבק תוצרת חוץ", טבק זה נאסר למסחר ע"י השלטונות.

הגוי נטל את המטבע, וכעבור כמה דקות הביא לרבי את הסחורה המבוקשת, כשהוא מסתיר אותה היטב בכנפי מעילו, לבל יתגלו חלילה עיסוקיו המפלילים, שעלולים להושיב אותו תחת סורג ובריה לשנים לא מעטות. הרבי הודה לגוי על קיום השליחות באמונה.

עתה פנה רבי לוי יצחק למשמשו, וגם לו הוא מסר מטבע וביקש ממנו שיביא לו לחם מאחד היהודים, בכל מחיר שישיית עליו. הגבאי התפלא מאוד על בקשתו המוזרה של הרבי, להשיג לחם מיהודי ככזו שעה...?! אבל כשהרבי מבקש, נענים ולא שואלים שאלות...

השמש החל להסתובב בין בתי היהודים, וכצפוי לא מצא את מבוקשו באף בית יהודי. וכשחזר אל הרבי בידיים ריקות, נשא רבי לוי יצחק את עיניו למרום, ואמר בהתרגשות: "ריבנו של עולם, מי כעמך ישראל! הקיסר אסר לסחור בטבק מסוג זה, אלפי שוטרים ופקחים הוצבו כדי להעניש בקנסות ובמאסר מי שייתפס עובר על החוק, ובכל זאת בני המדינה מבריחים כמויות טבק, ומסתירים את מעשיהם מעיני הפקחים. ואילו אתה, רבש"ע, כתבת בתורתך: 'ולא יראה לך חמץ', ואין אף שוטר או פקח שעומדים על המשמר,

משחת נעליים והיא קצת שמנונית, יתכן שהיא תבער קמעא", האדמו"ר השני אמר: "אני אתרום לקיום המצוה את שרוך הנעל שלי והוא ישמש כפתילה", וכך סיכמו להתכנס בשעה היעודה בפירת המחנה, הרחק מעיניהם של הנאצים ימ"ש, כדי לקיים את המצוה.

האדמו"ר מקלויזנבורג כיבד את האדמו"ר מבלאז'וב לברך ולהדליק, והנה הוא מברך את שתי הברכות הראשונות, ולפני הברכה השלישית הוא נעצר, עצם את עיניו ביתר דביקות ובכוונה יתירה הוא בירך את הברכה השלישית: "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה..." ואז הדליק את הנרות בשמחה.

אחר ההדלקה ניגש אליו א' היהודים הסובלים ושאל אותו: "בשלמא את שתי הברכות הראשונות בירך האדמו"ר טרם קיום המצווה, אבל כיצד בירך האדמו"ר את הברכה השלישית 'שהחיינו' וכי באמת כך הם פני הדברים? על מה 'שהחיינו'...? וכי לאיזה זמן שמחה הגענו כרגע? להדליק נרות בכזו עליבות, מתוך כ"כ הרבה סבל וייסורים ובפחד כה איום ונורא? הלזאת ייקרא 'שהחיינו וקיימנו'...?"

ענה לו האדמו"ר מבלאז'וב בחמימות: "גם בראשי עברו מחשבות אלו, ושחתי עליהם לפני ההדלקה עם האדמו"ר מקלויזנבורג, והוא הסביר לי שדווקא השנה ראויה ברכה זו להתברך ביתר שאת וביתר עוז, תראה את עמנו הקדוש, באיזה מצב של סבל איום ונורא הוא נמצא, ומה משמח אותם? לא חתיכת לחם או מנת מרק! לא בגד יפה או נעל לכף רגלם! אלא קיום מצוות הדלקת הנרות עם משחת נעליים ושרוך, מי כעמך ישראל... האם לא לזאת יקרא 'שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה'...?! אם בכל שנה אנחנו מברכים שהחיינו על זמן השמחה שהגענו אליו, הרי שכיום הברכה היא שבעתיים על קדושת היהודים, אשר בכל מצב, יהיה אשר יהיה, אפילו הרע ביותר, משתוקקים לקיים מצוות ולהדליק נרות, זו אמונה שקיימת רק אצלנו עם ישראל!..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

האדמו"ר מקלויזנבורג כיבד את האדמו"ר מבלאז'וב לברך ולהדליק, והנה הוא מברך את שתי הברכות הראשונות, ולפני הברכה השלישית הוא נעצר...

ומעניינים מיידית את העובר על החוק, ובכל זאת אי אפשר להשיג בבתי ישראל אפילו פירור חמץ... היש עוד עם כזה?!..."

הימים - ימי השואה האיומה. המקום - מחנה ברגן בלזן. היהודים נתונים שם בפחד נורא ואיום מהנאצים ימ"ש, מדוכאים, מושפלים וכואבים, והנה עברה שמועה במחנה שהיום הוא יום ראשון של חנוכה, והיהודים שם חפצים מאוד לקיים מצוות הדלקת נרות חנוכה, אך איך הם ידליקו את הנרות? הלא אין ברשותם לא שמן ולא פתילות! ואף לו היו ברשותם מוצרים אלו, איך ידליקו תחת עיניהם הרשעה של הנאצים ימ"ש, שרק יראו את היהודים מקיימים את המצווה, מיד יענישו אותם וייסרו אותם שבעתיים על מכותם. היו שם שני אדמורי"ם, כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זי"ע וכ"ק האדמו"ר מבלאז'וב זי"ע. בצר להם, פנו היהודים אל האדמורי"ם, ושאלו אותם כיצד נקיים השנה את המצוה החביבה, הדלקת הנרות? האדמורי"ם התייעצו ביניהם, ואז הציע א' לשני: "הרי יש ברשותי

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

על מנת להבין איזה פרסומי ניסא וחיידוש מיוחד, יש בכך שהנס נעשה דווקא על ידי הכהנים, עלינו להקדים יסוד עצום שלמדנו הרמב"ן:

בתחילת פרשת בהעלותך (במדבר ח, ב) נאמר: "דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות". מבאר רש"י: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה: "חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות".

באור הדברים: שנים עשר נשיאי ישראל הקריבו, כל אחד ביומו, מתנות, נדבות וקרבתות לרגל חנוכת המזבח. והכל נעשה על פי ה' יתברך, אשר חילק את השבטים באופן שלשבת לוי לא נותר יום פנוי להקריבה. זאת משום ששבט יוסף נחלק לשני שבטים נפרדים - שבט אפרים ושבט מנשה, אשר נשיאיהם הקריבו כל אחד ביום מיוחד בפני עצמו. לכן לא נותר יום פנוי בו אהרן, נשיא שבט לוי, יוכל להקריב. כיון שכך - "חלשה דעתו של אהרן", שהוא ושבטו לא השתתפו בנדבת הקרבתות לכבוד חנוכת המשכן.

אולם עלינו להבין את משמעות הביטוי "חלשה דעתו" של אהרן. וכי אהרן קינא חלילה, בשאר הנשיאים?!

ניתן להניח בוודאות, כי אם ניקח ילד מן השורה, ונשאל אותו: "ילד, למה חלשה דעתו של אהרן?", הוא ישיב מיד: "כי הוא קינא! לכל נשיאי השבטים נתנו יום אחד להקריב בחנוכת המשכן, ולו לא נתנו אף יום, לכן הוא קינא בנשיאים האחרים! וכך, בפעם הבאה כאשר אמו תגער בו ותוכיח אותו: 'למה אתה מקנא באחיך?!', יענה לה הילד: 'גם אהרן קינא בשאר השבטים!...'".

אבל עלינו לדעת כי זו כפירה ואפיקורסות של ממש, לחשוד כי צדיקי ישראל היו נגועים במידת הקנאה, כיון שאדם המאמין שהקב"ה נותן לכל אחד ואחד את החלק הראוי לו, הרי שמידת הקנאה, כפי שהיא קיימת בדורנו, אינה שייכת בו כלל. ברור, אם כן, שבלב אהרן הכהן לא היה שמץ קנאה.

אלא שאהרן חשב בליבו: 'מדוע באמת הקב"ה לא אפשר לי להשתתף בחנוכת הנשיאים? כנראה זה מחמת שיש כלפי תביעה אישית משמים, אולי מכיון שסייעתי בחטא העגל. לכן נענשתי אני, ומחמתי נענש גם כל השבט שלי, שלא ליטול חלק בחנוכת הנשיאים!...'.

לא היתה זו 'קנאה' אלא 'חלישות הדעת'! אהרן הכהן חשב כי הוא החוטא שגרם, כביכול, לכך ששבט לוי לא נטל חלק בחנוכת המשכן ולפיכך חלשה דעתו.

נרות חנוכה קיימים לעולם

לכן ציוה הקב"ה על משה לנחם את אהרן: "דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות".

אבל, ממשיך הרמב"ן - "ענין ההגדרה הזו, לדרוש רמז מן הפרשה על חנוכה של נרות שהיה בבית שני על ידי אהרן ובניו, רצוני לומר

חשמונאי כהן גדול ובניו".

לפיכך הוכרח הרמב"ן לבאר, כי במאמר זה הבטיח הקב"ה לאהרן את נס חנוכה, ואת מצוות הדלקת נרות החנוכה הנוהגת לדורי דורות, אפילו בזמן שאין בית המקדש קיים. כפי שנלמד מלשון המדרש: "דבר אל אהרן ואמרת אליו, יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות, ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שמם, והיא חנוכת בני חשמונאי".

נמצא שהקב"ה הבטיח לאהרן מפורשות, שנס החנוכה ייעשה דווקא על ידי בניו. כאשר הקב"ה נותן הבטחה על דבר שהוא למעלה מן הטבע, ומקיים את הבטחתו - דבר זה חייב בפרסום, כפי שנבאר להלן.

לפני שנים, כשגרתי בבני ברק בקביעות, הייתי נוסע פעם בשבועיים במונית, כדי למסור שיעור בכלל ברחובות. באחת הפעמים שאלו אותי האם אני מסכים שזוג זקנים, שמעוניינים לנסוע לרחובות כדי לבקר את בתם ובני משפחתה המתגוררים בעיר, יתלוו אלי לנסיעה. הסכמתי בשמחה, ואכן בני הזוג עלו למונית והצטרפו לנסיעה.

הזקן התיישב עם רעייתו מאחור, ותכף החל לגלל באזני את קורות חייו: "עברתי את מוראות השואה, והגעתי לארץ בתור פליט לאחר המלחמה. הייתי בחור מבוגר ובודד, ולא ידעתי לאן אפנה ולהיכן אלך. פגשתי ידידים שאמרו לי: 'בעיר בני ברק מתגורר צדיק נשגב, קוראים לו ה'חזון איש'. סע לבני ברק, הכנס אליו ובקש ממנו עצה וברכה!".

"שמעתי להצעה, נסעתי לבני ברק, נכנסתי למרן ה'חזון איש' זצ"ל ושפכתי בפניו את לבי.

"ה'חזון איש' האזין לדברי בתשומת לב, ולאחר מכן אמר בבהירות: 'דבר ראשון אתה זקוק לפרנסה. מה היתה מלאכתך לפני המלחמה?!

"התחלתי לשמש כמלמד תשבר, לפני שהמלחמה פרצה, והכל נגדע באחת!'

"אם כן, נענה החזון איש, 'עליך לקבל משרת מלמד תינוקות בארץ ישראל, ה' יתברך יעזור לך! ותכף לאחר מכן אתה זקוק גם לשידוך טוב והגון, ה' יתברך יברך אותך!'

"נפרדתי מה'חזון איש', יצאתי מביתו ופניתי ימינה לעבר רחוב רבי עקיבא. והנה לפתע אני נתקל בידיד משנות נעורי באירופה. אין לשער את ההתרגשות שעברה עלינו. התחבקנו והתנשקנו בדמעות. בעוד שנינו בוכים נזכר ידדי לשאול אותי: 'מתי הגעת לארץ?'

"רק לפני יומיים הגעתי לארץ ישראל!'

"ומה אתה עושה כאן בבני ברק?'

"שלחו אותי לקבל ברכה מה'חזון איש', והוא אמר לי תכף לחפש משרת מלמד!'

"עכשיו אני נזכר שכבר בחו"ל היית מלמד!,' ציין ידדי, 'שמע, אני מנהל בית ספר כאן בארץ ישראל, ואני מחפש מלמד, יש לי משרה בשבילך! ואתה יודע מה עוד? אני כבר חושב על שידוך הגון

בשבילך!...!

הוגים תכניות הגנה לתרחישים שונים, והוא וחבריו נשלחו למקומות שונים בעולם, כדי להגן על שגרירויות וכדומה. כאלו היו היוונים, ובכח זה הם השתלטו על כל העולם. לעומת זאת, החשמונאים היו חלושי גוף. הם לא עסקו בהתעמלות, חיו בלי תזונה מספקת, ולא ראו אור עולם במשך חודשים ושנים בהם הם התחבאו במערות. נמצא שהיוונים היו גיבורים אימתניים, בעוד החשמונאים הקדושים היו תשושי גוף ונטולי כוחות.

היוונים היו מרובים כשרצים, והנלחמים מבין אחינו היו מעטים, בגלל שלא היו ביניהם שום קשרים, כמה יהודים התחבאו במערה זו, וכמה התחבאו במערה אחרת בלי כל תקשורת בין קבוצה לקבוצה. לכן לקרב הראשון לא הגיעו יותר משניים עשר איש! משום כך אנו אומרים: "מסרת גיבורים ביד חלשים", כיון שכל חייל יווני היה גיבור עצום, בעוד החשמונאים שיצאו מהמערות היו חלופים ורפי כח, "ורבים ביד מעטים", כיון שהיוונים היו מרובים כשרצים, בעוד החשמונאים היו קומץ אנשים שנלחמו על דתם ואמונתם.

ללא ידע בכלי נשק וטכסיסי מלחמה

מלבד זאת שהחשמונאים היו מעטים וחלשים, לא היו להם שום כלי נשק וידע מלחמתי. אמנם בני ישראל נלחמו מספר מלחמות בתולדות האומה; בתקופת יהושע בן נון עם ישראל כבש את ארץ ישראל. בתקופת השופטים היו מלחמות על גבי מלחמות, וכהנה וכהנה. והרי אב היוצא מעת לעת למלחמה, יש בביתו כלי זין, וכאשר הוא נפטר הוא מוריש לבניו את כל רכושו, לרבות את כלי הנשק. אם כן יתכן שהיו ליהודים חרבות בבתיהם, ירושה מהסבים. אבל לכהנים לא היו כל כלי נשק, שהרי הרמב"ם פוסק ששבט לוי אינם עורכים מלחמות, אלא נותרים תמיד בעבודת הקודש בבית המקדש. כיון שהכהנים לא יצאו מימיהם למלחמות, לא היו בידם חרבות להוריש לבניהם ולנכדיהם, כמו כן, לא היה להם כל עבר קרבי וידע אסטרטגי בטכסיסי מלחמה, שהרי הם לא יצאו למלחמה מעולם.

כדי להמחיש את הענין אביא דוגמא מימי בחרותי: בהיותי בחור צעיר כבן ארבע עשרה, נסעתי עם הורי להרים הגבוהים בצפון אמריקה. באחד הימים הלכתי לטייל עם חברי, נכנסנו ליער, חצינו שדה ועוד יער, עד שחשנו בתשישות נוראה, והרגשנו שאיננו מסוגלים לחזור ברגל. המשכנו לשרך רגלים בלי כוחות, עד שהגענו לכביש כפרי נידח, והנה הופיע ג"פ נהוג בידי גוי, שעצר בסמוך אלינו.

"אולי אתה נוסע לכיוון עיירה פלונית?", שאלנו אותו. "כן", השיב הנהג, "קפצו פנימה!"

קפצנו לרכב ולתדהמתי הבחנתי כי על המושב האחורי מונחת חרב ארוכה ועצומה, ממש כלי משחית איום ונורא! ניסיתי להזיז אותה מהמקום, אבל לא ידעתי איך תופסים חרב, מהי הידית ומהו הלהב, וכך קיבלתי חתך מפואר בידי...

"כל העסק הזה נמשך רק כעשרה רגעים, כהרף עין מצאתי גם משרה וגם שידוך", סיים הזקן את סיפורו, כשהוא מצביע לעבר רעייתו ואומר: "המשודכת זו אשתי שיושבת עכשיו כאן על ידי!..." כמה ניסים כגון אלו היו מתרחשים אצל ה'חזון איש' ביום אחד? האם נוכל לכתוב את כולם?! לכן אומר הרמב"ן שניסים ונפלאות למעלה מן הטבע, הנעשים לצדיקים כל יום בחייהם עקב דרגתם הגבוהה, לא נכתבו כלל בתורה, וטעם הדבר, כיון שהתורה מבטיחה פעם אחר פעם שהצדיקים יזכו להנהגה מעל הטבע, ואם נכתוב את כל הניסים הללו, נצטרך לכתוב ספר עב כרס עם כל סיפורי הצדיקים.

גיבורים עצומים מול חלשים במיוחד

הקב"ה הבטיח לאהרן שיעשה על ידי בניו תשועות גדולות, ויסייע בידם לגבור על שונאיהם היוונים. אם יבוא אדם וישאל: מדוע נצרך הקב"ה לשנות את חוקי הטבע, כדי לקיים את ההבטחה הזאת? התשובה לכך היא: כדי שהחשמונאים יגברו על היוונים, נדרש נס לא פחות גדול מהנס שאירע בעת ששרה אמנו, שהיתה עקרה בגיל תשעים שנה, ילדה את יצחק...

הרמב"ם ב'אגרת השמד' מחדש וזו לשונו: "וידוע הוא כמו כן, מה שקרה לישראל במלכות יון הרשעה מגזרות קשות ורעות, ומכללן היה שלא יסגור אדם את פתח ביתו, כדי שלא יתייחד להתעסק בשום מצוה". כלומר אסור היה ליהודי לנעול את דלת ביתו, ומי שדלתו נמצאה נעולה - הוצא להורג. וכיון שהדלתות היו פתוחות, היו נכנסים לבתי ישראל קלגסים שבדקו בכל מקום, ואם מצאו זכר למצוה, הענישו את בני הבית בעונשים חמורים.

באותה תקופה החרדים לדבר ה' ברחו מהערים, והתחבאו בצנעה בישובים או במערות. אולם היוונים, בעזרת המתיוונים שריגלו והלשינו, חיפשו אחר שומרי המצוות בכל מקום... כאשר גילו מאות יהודים שהתחבאו במערה כדי לשמור שבת, הביאו עצים והדליקו מדורה ענקית בפי המערה, כדי שהעשן יכנס פנימה ויחנוק את יושביה.

אלו חיים היו ליהודים שנשארו חרדים לדבר ה'? הם היו מתחבאים כל הזמן במערות, מחוסרי פרנסה ותזונה. בקושי נמצא מאן דהו שימסור את נפשו כדי להביא להם משהו לאכול ולשתות. לכן הם נחלשו עד מאד.

לעומת זאת, היוונים היו גיבורים שלא נראו כמותם בכל תולדות העולם. האמונה הדתית, הפילוסופיה שלהם, נתנה מקום מכובד ביותר לפיתוח הגוף, זהו 'הספורט הקדוש' הרווח בין הגויים והחילונים עד ימינו אנו. היוונים פיתחו את הכושר הגופני של האדם עד הקצה האחרון. ובכח זה הם השתלטו על כל העולם.

ישבתי פעם במטוס על יד חייל לשעבר מהצבא האמריקאי, ששרת ביחידה מובחרת של צבא אמריקה. אותו חייל לשעבר סיפר לי על האימונים שעבר, שגרמו לו ולחבריו להיות מוכנים לקרב בכל רגע נתון, ולהגיב באופן מיידי לכל התפתחות שתהיה. מפקדיהם היו

על כל פנים, אני נחתכת, כיון שלא ידעתי שלא תופסים חרב בלהב, אם יתנו לי להחזיק אקדח למשל, זו סכנת נפשות!... בדומה לכך, גם הכהנים לא ידעו דבר על כלי נשק וכלי מלחמה. נמצא שלכהנים לא היה כח, בנוסף לכך הם היו מתי מספר, בלי כלי זין, וללא כל ידע והבנה בטכסיסי מלחמה. לפיכך בדרך הטבע לא היה להם כל סיכוי להביס את היוונים. אולם הקב"ה הבטיח לאהרן: "יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות, ואני עושה בה לישראל על ידי בניך ניסים ותשועה, וחנוכה שקרויה על שמם, היא חנוכת בני חשמונאי". כאשר הקב"ה מבטיח הוא מקיים!

(מתוך 'דורש טוב' חנוכה)

הנהג הבחין בידי המדממת והתנצל: "אוי, סליחה! אני אזיז את זה, אתם אל תגעו!". תוך כדי נסיעה, סיפר לנו הנהג כי הוא שרת כחייל בצבא האמריקאי, ונלחם ביפן במלחמת העולם השנייה. בדרך כלל, כל חייל יפני אוהב ללכת עם חרב, כי אם לא הולך לו לנצח במלחמה, עליו לבתר את בני מעיו, לכן הוא צריך להיות כמו שוחט שהולך תמיד עם סכין... אותו נהג תפס קצין יפני בכיר, ירה בו, ולקח ממנו את החרב הזו כשלל מלחמה. אבל אסור היה להביא ביזה לארצות הברית, ובמיוחד חרב אימתנית שכזו. לכן הוא עצמו חזר הביתה לפני כשנה, כשאחד מידידיו מייצע לו כיצד להבריח את החרב לאמריקה. רק כעת הגיעה החרב לארצות הברית בדרך לא דרך, והוא מביא אותה הביתה כדי להראות לבניו את תורת הגויים: "על חרבך תחיה"...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

המשך מעמוד 3 | מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

שירת הקרקע לבוראה

של הדודה, והם הקנו את חלקם בקרקע, ופירט כיצד ביצע את הכל בשלמות על פי התורה. היה זה בשנות התשעים לחייו של רב אהרן-לייב.

מרן שמח מאד ואמר לו "ישר כח!", ואז הכריז באוזניו: "עכשיו צריך מה להיפטר מהקרקע הזו...".

מיד שלחו איש עסקים חרדי ירא שמיים, לטפל בענין מבחינה פיננסית ומשפטית, ולאחר ביצוע כל הנהלים, סכום הכסף שקיבלו מהמכירה היה כמאה אלף שקלים, ורב אהרן-לייב החל מיד בעצמו לחלק את הכסף ל... צדקה.

באותם ימים התחתנו שניים מנכדיו, ובין מקבלי הצדקה היו גם החתנים מנכדיו.

שמונים אחוז חולק לאברכים בני תורה בבני ברק, ועשרים אחוז לחתנים מנכדיו, והשמחה היתה גדולה: נפטרנו מהממון כדת וכדין! עוד יסופרו לדור אחרון עובדות רבות על מרן, עד כמה התרחק תמיד משבעים שערי היתר שלא להיכנס, בשער אחד של גזל פרוטה. וסיפור הקרקע בהרצליה הוא אחד מהם. אחד מאלף.

אדמת קודש "ארעא דרבנן"

כאמור, כמה פעמים בחייו הגביה רבן של ישראל את כף ידו, והצהיר באושר מאין כמותו: "היד הזו לא גזלה!"... יד קדושה. בכל מיני קדושות.

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

חלפה תקופה נוספת, הקרקע הניבה הפסדים קבועים של מיסים וארנונה, שנה אחרי שנה. רב אהרן-לייב היה שולח לרשויות המס מכתבים מסוימים, בתקווה שלא יגבו ממנו כספים.

בנו שליט"א הציע להשיג מתווך, שימכור את הקרקע שאוכלת ואינה עושה ויפטרו ממנה, אך רב אהרן-לייב עדיין מיאן לגעת בה, ואז אמר לבנו שליט"א מפורשת כנ"ל:

"הדוד ר' נתן ע"ה שלח כבר בשעתו לומר לי, כי הוא לא מתכוון לקחת חלק בקרקע - 'כולה שלך', נכון שאמר, רצונו שלא לקחת לעצמו כלום, אבל הוא לא הקנה לי את חלקו! וכעת הוא נפטר ויש לו יורשים, וגם הם לא עשו קניין".

כך חלפו כמה שנים נוספות.

הקרקע בהרצליה עמדה שנים רבות שוממה, וריגנה כל בוקר לפני בורא העולם: ראה בריה שבראת בעולמך! מדוע רב אהרן-לייב לא לוקח אותי? מדוע עזבני שיעלו בי טרשים קוצים ודרדרים. "ארעא דרבנן" (מי שמכיר את המושג התלמודי), היא קרקע שתאמר שירה על נקיות מגזל, על התרחקות מ'שבעים שערי היתר', כדי שלא להגיע לשער אחד של איסור...

ויהי היום, יצא רבי משה שליט"א לביתם של היורשים, והם הקנו את הקרקע בקניין סודר כדת וכדין, ועוד כל שום קניין, מה שרק שייך מבחינה הלכתית. שב לאביו ואמר לו כי פגש ישירות את בניה

דשמיא ולכל טוב, וחתם את שמו...

סיפר לי שדכן אחד...

סיפר לי שדכן אחד, שהיה עסוק בשידוך בין ב' צדדים מסויימים זה זמן רב, אך הדבר לא התקדם יפה ולא יצא לידי גמר, אך בהיות ולדעת השדכן היה זה שידוך נפלא, וב' הצדדים היו מחסידי מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק, לכן נכנס השדכן אל הרבי, ושטח בפניו את כל הרעיון של השידוך על צדדיו ופרטיו, ואמר, שבהיות ולדעתו השידוך מאוד מוצלח, אך הוא לא מצליח להביאו לידי גמר, אולי יושיט הרבי את ידו בשידוך זה, וכך יקרבו לידי גמר.

הרבי שמע את כל הפרטים, ואח"כ אמר לשדכן שהוא מסכים לכך, אך תחילה ביקש ממנו לצאת מהחדר. השדכן לא הבין למה הרבי משלחו מחדרו, אך כמובן שמיד יצא מהחדר. לאחר זמן מה שמע את הרבי אומר לו: "היכנס בבקשה!", הוא נכנס שוב לחדר הרבי. השדכן לא הבין למה הרבי שילחו מהחדר, ולמה ביקש ממנו שוב להיכנס אליו.

כשנכנס אל הרבי אמר לו הרבי: "שמע היטב, תתקשר לב' הצדדים ואמור להם אז איך האב דיך אריינגערופן" (שאני קראתי לך אלי) - והרבי הוסיף: "וזה נכון, הלא זה עתה קראתיך להיכנס לחדרי - ואמרתי לך להתקשר אליהם לומר בשמי, שלדעתי השידוך מאוד מוצלח, ויש לראות להביא את הדבר לידי גמר..."

(מתוך 'נועם שיח' - מכון 'אפריון שלמה' ויצא)

מספרים, שפעם היה רב אחד שפסק בענין מסויים שלא כהוגן

מספרים, שפעם היה רב אחד שפסק בענין מסויים שלא כהוגן, וכמובן, שמיד כשנודע בעיר על הפסק המעוות של אותו רב, היתה העיר כמרקחה, והיו אנשים שציידו להוציא כתבי פלסטר כנגד הרב, והיו שהתנגדו על כך, שכן אף בכגון דא יש איסור לשפוך את דמו ברבים - כך או כך - בני העיר רעשו מאוד על הפסק המעוות שהוציא הרב כנגד ההלכה.

היו אנשים מסויימים, שפנו אל הגאון האדיר רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, שיורה להם בחכמתו כדת מה לעשות בנידון. כששמע הגאון רבי אברהם את תורף השאלה, אמר להם: "להלבין פני הרב - באמת אסור, אך אכן מאידך להחריש על כך - גם כן אסור, ומן הראוי לכתוב מכתב אל אותו רב להעמידו על טעותו", ותיכף לדבריו הוסיף ואמר להם, שהוא לוקח על עצמו לסדר את הענין בכי טוב, והוא יכתוב את המכתב לאותו רב.

ואכן הגאון רבי אברהם שלח מכתב להרב בנוסח זה: 'הגיעה אלי ידיעה שפסקתם בנידון פלוני כך וכך' - וכתב שם פסק הפוך ממה שאותו רב פסק באמת - כלומר, במכתב היה כתוב כאילו שהרב פסק כפי הנפסק כן באמת להלכה, ומוסיף לכתוב לו: 'היות שפסקת כן, ברצוני לשבח אותך על כך שפסקת על פי תורה וכדת ההלכה האמיתית', ומוסיף לשבח אותו כהנה וכהנה כיד ה' הטובה עליו, ומסיים בברכה, שיזכה להרביץ תורה ברבים ולזכות לסייעתא

המשך מעמוד 24 | הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א

יכול היה לזהות אותו בכלל בשעה שהדליק נרות חנוכה, כל המראה שלו השתנה לגמרי, כאילו זה אדם אחר בכלל. הוא היה בוער כאש. בכל אופן זה המסר שאנחנו צריכים לקחת אתנו מחנוכה, בכל הקשור לחינוך הילדים והדורות הבאים: להתכופף, לגחון לעבר הילד, לשאול אותו: ילדי היקר, מה מציק לך? למה אתה עצוב? למה קשה לך להקשיב בשיעור? מה אתה מעדיף ללמוד קודם? חומש או משניות? אתה רוצה להקריא ואני אשמע אותך, או שאתה רוצה שאני אקרא ואתה תקשיב ותשאל שאלות?

צריכים להיות עירניים לתחושות של הילד, להבין מה עובר עליו. הורים צריכים להיות מעורים בחייו. אם האבא לא יודע איך קוראים לחבר הכי טוב של הבן שלו, חסר לו חלק מהותי ומשמעותי מהחיים של הילד, אם אתה לא יודע איזה מלמד הבן שלך אוהב, אתה לא באמת חי את החיים שלו, ואם אתה לא מתכופף אליו ויודע מה עובר עליו ביום יום, למה אתה חושב שהוא ישמע בקולך וייקח את דבריך ברצינות, כשתגיד לו שאתה חושב רק על טובתו???

בצלו של אותו צדיק קדוש וטהור, הרבי בעל ה'אביר יעקב' מסדיגורא זיע"א. הייתי אוסף ספרים בבית הכנסת כמה שבועות קודם לחנוכה, שילמו על העבודה הזאת כמה גרושים, וכשחשכתי שתיים וחצי לירות, ידעתי שיש בידי סכום מספיק כדי לעלות על אוטו של 'אגד' ולנסוע מירושלים בה התגוררתי, לתל אביב שבה התגורר הרבי הקדוש...

בימי החנוכה, היה זה מחזה פלא לראות אותו מדליק את הנרות. היו אז אולי שני מניינים בהדלקת הנרות, זה מה שהיה אז, לא היו כאלו קהילות ענקיות כמו היום. עמדו שם כעשרים אנשים מסיבי וצפו ברבי מדליק. הוא היה אחוז שרעפים, כולו אש קודש להבת שלהבת.

אני זוכר שפעם לקח אותי אבי מורי זצ"ל, לרבי הקדוש רבי מאיר'ל מאמשינוב, בשכונת 'בית וגן' בירושלים. אבא אמר לי: "תסתכל תסתכל על הפנים של הרבי", כשהוא הדליק את נרות החנוכה. הפנים שלו היו אדומות, מי שהכיר את מראה פניו הקדושות, לא

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מה נוהגים לעשות בערבות שנותרו מחג הסוכות?
- ◆ באיזה מקרה חובה להכניס לסוכה סירים וקערות?
- ◆ האם בחוץ לארץ עושים הקפות גם בשמיני עצרת?

מנהגי הושענא רבה

- מספר הערבות שנוטלים ב'הושענא רבה', לכתחילה - שלושה, ויש אומרים - חמישה. ומעיקר הדין, די בערבה אחת, שיש בה עלה אחד בלבד. ומשום 'הידור מצוה', ו'נוי מצוה', יש ליטול ענפים יפים ורעננים שְׁבֵהָם עלים רבים.
- לאחר אמירת פיוטי ה'הושענות' בהושענא רבה, חובטים את הערבה חמש פעמים על גבי הקרקע, ולאחר מכן על גבי כלים, וכדומה, באופן שיגרום לנשירת חלק מהעלים.
- מנהג הקפת הבימה בהושענא רבה הוא כבכל ימי החג - תוך כדי אמירת פיוטי ה'הושענות' ואחזית ארבעת המינים. ונוהגים להסיר ביום זה את ה'טבעות' העליונות שעל גבי הלולב.
- מותר להשליך חפצי מצוה - כגון ארבעת המינים, וערבות של הושענא רבה - ואין חובה לגונזם. אולם, אסור לנהוג בהם מנהג של בזיון, ולכן, אסור להשליכם לאשפה, ואין לפסוע על גבן.
- יש שנוהגים לשמור את הערבות מחג הסוכות עד לפני חג הפסח, ולהסיק בהם את התנור לאפיית המצות, ויש שנהגו להצית בהן את האש לצורך שריפת חמץ.
- גוי שקטף ערבות בשבת לצורך הושענא רבה (כגון שחל ביום ראשון), מותר לקנותן ממנו אפילו אם עשה כן על פי בקשת ישראל, אלא אם כן התפרסם הדבר כי הגוי קטף אותן בשבת לצורך ישראל.

הסוכה בהושענא רבה, שמיני עצרת ושמחת תורה

- בעת היציאה האחרונה מן הסוכה, יש שנהגו לומר: "יהי רצון שנזכה לישיב בסוכה של לזיתן", ובסידורים נדפס הנוסח: "שנזכה לשנה הבאה לישיב בסוכת עורו של לזיתן".
- אסור לפרק את הסוכה עד לסוף היום השביעי של חג הסוכות, כיון שמצנת הישיבה בסוכה היא עד לסוף יום זה, ואם

יחפוץ לאכול או לישון יזדקק לסוכה.

• מי שצריך לאכול בסוכה ביום שמחת תורה, הצריכוהו חכמינו ז"ל להסיר מעליה בערב החג סכך בשטח של ארבעה על ארבעה טפחים, לאות היכר שאינו יושב בה לשם מצוה. ובחוץ לארץ, שבו ערב שמחת תורה הוא יום שמיני עצרת, שאסור להסיר בו את הסכך, יכניס לסוכה חפצים שאין מכניסים לתוכה במשך ימי החג: לסוכה קטנה - גר, ולסוכה גדולה - סירים וקערות.

• אסור להשתמש בסכך, בדפנות הסוכה, ובנוי הסוכה, באופן המבטל את שימושן כסוכה וכנוי סוכה, עד לסוף יום שמיני עצרת; ובחוץ לארץ - עד לסוף היום התשיעי, שמחת תורה.

• בחוץ לארץ אוכלים בסוכה גם בשמיני עצרת; ובנוגע לשינה - יש אומרים, שדינה כאכילה, ויש אומרים, שאין לישון בסוכה, וכן המנהג.

• בן חוץ לארץ הנמצא בארץ ישראל בשמיני עצרת - דעת רוב הפוסקים, שיאכל בסוכה; ויש שהורו, שהנוהג לישון בחוץ לארץ בסוכה, ינהג כן אף בארץ ישראל. ויש אומרים שיאכל וישן בבית.

הלכות שונות

• מנהג בני ספרד בחוץ לארץ, לערוך הקפות עם ספרי התורה, בין בשמיני עצרת ובין בשמחת תורה. וכן מנהג חלק מבני אשכנז. ומנהג רוב בני אשכנז בחוץ לארץ, לערוך הקפות רק בשמחת תורה.

• אסור מדרבנן לעשות פעולה של 'הכנה' משבת ויום טוב לחול, גם כשאין בה איסור מלאכה. איסור זה, אמור גם לגבי הכנה מיום טוב ליום טוב שני בחוץ לארץ; וכן לגבי הכנה משבת ליום טוב.

"כשהציעו לנו את השידוך, לא הצלחנו למצוא מישהו שמכיר אתכם. כמעט החלטנו לפסול את ההצעה 'מחוסר הוכחות'..."

הפעם יש לנו סיפור מרגש ומיוחד, שקשור ל'לקראת שבת'

הרב יהושע לייבזון

העבודה ב'דרשו', מטבע הדברים, מזכה את עובדי הארגון במפגשים רבים עם סיפורים מאוד מרגשים. אבל הפעם היה לנו סיפור מרגש ומיוחד שקשור ל'לקראת שבת', וכך היה המעשה:

אחד מנבחני 'דרשו' קיבל פעם שיחת טלפון מעניינת. על הקו היה הרה"ח ר' אהרן כהן, שביקש לראיין אותו ל'לקראת שבת', שייספר על המבחנים שעשה ב'דרשו' ועל התרומה שהם תרמו לו בהצלחתו בלימודים.

כדרכם של תלמידי חכמים, גם הנבחן דגן ביקש להצטנע: "יש לכם רבבות נבחנים, מה אתה רוצה ממני?... אני אין לי עניין לפרסם את עצמי ואת קצב הלימוד שלי..."

אבל הרב כהן הוא לא אחד שמוותר בקלות, וכדרכו הסביר למרואיין, כמה שהראיונות הללו גורמים לאנשים נוספים להאמין ביכולות שלהם ולנסות בעצמם. "בזכות נבחנים שהתראיינו הצטרפו נבחנים אחרים. הפרסום הזה הוא כולו לשם שמים..."

הנבחן התחיל להתלבט. מצד אחד קסמה לו ההזדמנות להיות בכלל מזוכי הרבים. מצד שני, הוא מרגיש לא נעים להתראיין ולספר על עצמו ואולי גם התמונה שלו תופיע בעלון...

לבסוף השתמש הרב כהן בקלף המנצח שתמיד עושה את העבודה: "תגיד, 'דרשו' עזר לך בחיים???", האברך משיב בחיוב כמובן. "מה זאת אומרת עזר? כל ההצלחה שלי בלימוד התורה היא בזכות 'דרשו'..."

".... ומה עם הכרת הטוב???"

עכשיו כבר נסתמו טענותיו, והוא ניאות להתראיין.

הסיפור הזה שאני מספר לכם עכשיו, כבר קרה עשרות ואולי מאות פעמים, אבל המקרה הספציפי הזה התפתח לכיוון בלתי צפוי.

הרב כהן שאל שאלות, המרואיין סיפר את הסיפור שלו, ולאחר מכן ערך הרב כהן את הדברים בטוב טעם והכישרון המיוחד שלו, עד שהוציא מתחת מקלדתו כתבה נפלאה ונעימה לעין הקורא, שכמובן עוצבה בעלון הבא והתפרסמה ברוב עם.

עברו מספר שבועות, ובתו של אותו יהודי התארסה בשעה טובה, עם חתן בר אוריין ממשפחה נכבדה.

בווארט, סיפר המחונן הנרגש למיודענו הנבחן/מרואיין סיפור

מאוד מעניין:

"כשהציעו לנו את השידוך, התחלנו לברר על המשפחה שלכם", הוא אומר, "אבל לא הצלחנו למצוא מישהו שמכיר אתכם. ניסינו מכמה כיוונים ושום דבר לא צלח, עד שכבר כמעט החלטנו לפסול את ההצעה הזאת 'מחוסר הוכחות'. לא עושים שידוך עם מישהו שאתה לא יודע עליו כלום..."

"ואז הגיע לידי עלון 'לקראת שבת'. אני מדפדף-מרפרף בין הכתבות, ופתאום צדה את עיני כותרת מאוד מעניינת, ציטוט ממש מחודד של המרואיין שנשמע מאוד חכם. אני מתחיל לקרוא ונמשך פנימה אל הכתבה.

"רגע? מי זה האיש הזה שמדבר כל כך יפה?", חשבתי לעצמי, הסתכלתי בפתיח של הכתבה ואני רואה את השם שלך, האיש שאף אחד מחברי אינו מכיר ולא שמע עליו. הפרטים די תאמו, עשיתי בירור קצר והתברר לי שזה אכן אתה.

"נו... עכשיו אני כבר קצת מכיר אותך, וגם בכתבה סיפרת קצת על עצמך ונתת לי כמה 'כיווני חקירה' חדשים. ביררתי עוד קצת ומצאתי מידע בשפע..."

מספר לנו אותו נבחן את המסקנה שלו מהסיפור: "כשהתראיינתי אצל הרב כהן, חשבתי שאני עושה ל'דרשו' טובה, ולא ידעתי ש'דרשו' עושה לי טובה ענקית, ולא בפעם הראשונה..."

גליון 498
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בשכנותו של רבי ייסא התגורר איש עני ומטכן, גלמוד היה העני ללא אישה וללא בנים. לימים נחלש וחלה ולא היה מסוגל עוד לעבוד, לא עברו ימים רבים ובביתו לא נמצא לא אוכל וגם לא כסף לתרופות להן נזקק, ביישן היה האיש והתבייש לבקש נדבה ואפילו לספר למישהו על מצבו לא היה מסוגל. אנשי העיר לא שמו לב אליו, איש לא שאל ממה מתפרנס גלמוד זה? איש לא התעניין מדוע נעשה חיזור לאחרונה? סבל העני מחרפת רעב ושתק, מיום ליום הלך מצבו והדרדר עד שלא היה מסוגל אפילו לקום ממיטתו, וגם לקרוא לעזרה הוא כבר לא יכל. באותה שעה ישב רבי ייסא בביתו ולמד תורה כדרכו כל הימים, אך מוטרד היה בלימודו מדוע לא ראיתי את השכן שהוא היום בבית הכנסת, הרי זה ימים רבים שהוא נראה כה עצוב וחיזור גם רוה מאוד, אולי אין לו מה לאכול, אמנם מעולם לא ביקש שום דבר ולא התאונן, אך אולי בכל זאת ואולי אפילו חולה הוא? קם רבי ייסא מתלמודו הלך לביתו של העני והקיש בדלת, כשאיש לא ענה פתח ונכנס לחדר, וראה והנה העני לבד בבית שוכב על מיטתו כמעט ללא הכרה, רבי ייסא היה חכם גדול וגם ידע היה לו בחכמת הרפואה, רץ לביתו והביא תרופות וגם טפטף טיפות של מיץ פירות לפיו של החולה כדי לחזקו מעט וייתב לו, אחרי שהתאושש קצת, הודה החולה לרבי ייסא ואמר, כמעט לא הייתי עוד בחיים, ורק בזכותך החזיר הקב"ה את נשמתו לגופי. הודיע רבי ייסא לכל השכנים על מצבו של העני החולה, ומאותו יום והלאה השגיחו עליו ודאגו לטפל בו ולהבריאו ולתת לו פרנסה בכבוד.

(על פי ספר הזוהר הקדוש)

פרשת השבוע

ראית הנרות מביא שמחה

שמעתי מדו"ז הקדוש מטשארטקוב זי"ע שסיפר בשם אא"ז הקדוש מאפטא זי"ע שפעם בא לפניו איש אחד שהיה חולה במחלת מרה השחורה ר"ל, וציוה לו שישתכל בנרות חנוכה בשעה שדולקים, ולמחרת כשקם האיש משנתו היה לאיש אחר בריא ושמח, והענין בזה משום שטבע האור הגשמי הפשוט הוא להעליז דעתו של האדם, וכשהאור ההוא הוא ג"כ אור רוחני, אור של מצוה, בוודאי הוא פועל לשמח את לב האדם בכל הענינים, ובפרט בנר חנוכה שהמצווה הזו נתחדשה לנו בגלות כוחה גדולה ביותר.

(בינת ישראל)

ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים פעם בא יהודי אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א לבקש רפואה לאשתו, שקיבלה "שושנה" ברגלה, שאל אותה הרבי אם נשאר להם שמן של נרות החנוכה משנה שעברה, שאל היהודי מה שייך השמן לשושנה, ענה לו הצדיק, כתוב בשיר "מעוז צור ישועתי" ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים, לך הביתה ושים קצת שמן שנשאר מחנוכה על השושנה והרפואה תבוא מזה.

ויאסור אותו לעיניהם

מסופר: כאשר הגיעו הפליטים לארץ ישראל לאחר השואה ומלחמת העולם השנייה, אמר להם הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, בשעה שסעדו סעודות השבת על שולחנו. שכשם שנאמר בפסוק "ויאסור אותו לעיניהם", שיוסף הצדיק שם את שמעון אחיו בבית הסוהר, רק לעיניהם של אחיו, רק בצורה מדומה, אולם לאמיתו של דבר, כאשר אחיו לא ראו, הוציא אותו מבית הסוהר. כמו כן, כל מה שאירע לעם ישראל בשנות המלחמה, לעתיד יראו הכל שזה היה רק לעיניהם.

הורידו לאיש מנחה (מ"ג - י"א) כשהיה הרה"ק "בעל התניא" זיע"א נתון בבית האסורים. הרשו השלטונות לאחד מחסידיו לספק לו אוכל כשר מבחוץ. פעם אחת מצא החסיד בכלים הריקים שהוחרו אליו פתק בכתב ידו של הרבי, ועליו המילים "אומרים צדקתך צדק במנחה". הבין החסיד שבשביל להוכיח לשלטונות את צדקתו של רבו, יש צורך לתת מנחה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

זמני כניסת השבת

ירושלים: 3:59 ת"א: 4:13

פרשת מקץ-חנוכה

נר החנוכה שהציל את היהודי ממוות בטוח

סיפור זה התרחש בחג החנוכה, שהיה חורפי וסוער. הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוב' הדליק את הנר הראשון בחנוכה. החסידים התגודדו סביבו והביטו בהתפעלות בשלהבת הקטנה, והאזינו בהתלהבות לברכות שבירך הצדיק. אולם, אך סיים הרבי את אמירת "הנרות הללו", החלה השלהבת הקטנה לרקד בעצבנות גדלה מרגע לרגע, ולפתע נעלמה, כאילו נלקחה על ידי כוח עליון. תלמידיו וחסידיו של רבי ברוך הוכו בתדהמה. הם הביטו על רבם וציפו לראות כיצד יגיב הרבי לנוכח תופעה מוזרה זו. אך הרבי עמד ללא ניע, שקוע בהרהורים, כאילו חיפש אף הוא את הסיבה לתופעה. כשהשמש ביקש לשוב ולהדליק את הנר רמו לו רבי ברוך שלא לעשות כן. לאחר כמה דקות של המתנה מתוחה אורו פניו של רבי ברוך. הוא החל לשיר את הפזמון "מעוז צור" וחסידיו הצטרפו אליו ופצחו בשירה אדירה. "הבה נשב ליד השולחן ונחוג את חג החנוכה כמו שצריך" – אמר רבי ברוך לחסידיו – "נר החנוכה ישוב אלינו, אחרי שיסיים שליחות חשובה, שהוטלה עליו על ידי בורא העולם".

אמונתם של חסידיו היתה איתנה והם לא הרהרו לרגע אחר דבריו הקדושים. הם הסבו אל השולחן הארוך כדי להשתתף במסיבת חנוכה בחברת רבם, תוך צפייה מתוחה שיוודע להם מה היתה הסיבה להיעלמו של נר החנוכה. רבי ברוך ביקשם להתאזר בסבלנות באשר עוד באותו לילה יודע להם הסוד וישמעו את הסיפור המלא. כך שרו חסידים נגונים לכבוד החג, האזינו לחידושי התורה העמוקים שהשמיע רבם, וחגגו את ליל חנוכה הראשון בשמחה והתלהבות, כפי שהיו נחוגים כל המועדים בחצרו של רבי ברוך.

היה זה שעת חצות כאשר אחד החסידים שישב בקירבת החלון, קרא לפתע: "רבי, רבי, ראה! נר החנוכה חזר!" כל הנוכחים הרבים קמו על רגליהם והביטו בפליאה באור הקטנטן שריצד שוב במקומו, ממנו נעלם לפני כן. הנר האיר שוב באור יקרות, כאילו נשא את בשורת חג החנוכה מסוף העולם ועד סופו. רבי ברוך אמר לחסידים הנרגשים לחכות עוד כמה דקות ומיד יודע להם מה בדיוק קרה לנר החנוכה, מדוע הוא נעלם וכיצד לפתע שב. תוך רגעים ספורים נשמע רעש גובר והולך של עגלה רתומה לסוס עד שהעגלה נעצרה ליד ביתו של רבי ברוך. עד מהרה נפתחה הדלת ואחד החסידים הקרובים והמסתורים ביותר של רבי ברוך, שהתגורר בעיירה קטנה למרגלות ההרים, נכנס אל בית-המדרש. בגדיו של האיש היו פרועים ועל פניו היתה הבעת אימים, כאילו עבר חוויה קשה ביותר. בניגוד בולט למראהו החיצוני הקודר, זהרו עיניו של האיש והוא כולו אמר אושר ושלווה רוחנית כאשר התכופף, כדי לנשק את ידו המושטת של רבי ברוך. הרבי לחץ את ידי האורח בברכת "שלום עליכם" וביקש ממנו להתפלל ערבית ולהצטרף אל השולחן לאחר שידליק נר ראשון של חנוכה. כך אכן עשה החסיד, ולבסוף התיישב ליד השולחן ופתח בסיפורו, כשכל החסידים מטים אוזן:

"לפני ימים אחדים פתחתי במסע כדי להגיע לכאן ולחגוג את חג החנוכה במחיצתו של רבינו" פתח החסיד ואמר. "לפי החשבון הייתי צריך להגיע לכאן יום אחד לפני נר ראשון של חנוכה. הייתי מאושר לעצם המחשבה שעוד מעט אהיה כאן וציפייה זו מילאה את לבי חום והתרגשות, עד שלא הרגשתי את הקור העז, את הגשם המזרוף ואת הרוח הסוערת. כנראה שהייתי צריך להתאכסן בפונדק דרכים, לפחות ללילת לילה, ולחכות שמוז האוויר ישתפר קמעה. אולם הייתי חסר-סבלנות וכבר רציתי להיות פה בכל מחיר. חשבתי שאם אמשך לנסוע ללא הרף, גם בשעות הלילה, אוכל להגיע לכאן יום אחד לפני הזמן המשוער מראש. החלטתי ליטול סיכון ולהמשיך במסע גם בלילה, כדי להקדים ולהגיע לכאן". "זו הייתה טעות גדולה" אמר רבי ברוך לחסיד. "אסור להסתכן בצורה כזו".

"אכן, רבי, עד מהרה נאלצתי להודות בעצמי בטעות החמורה שטעיתי. כאשר עברתי קטע ביער, שהיה חשוך ועבות במיוחד, שמעתי לפתע איוושה מוזרה ולפני שידעתי מה מתרחש, תפסו אותי ידיים שריריות, הפילו אותי מהעגלה וערכו חיפוש מדוקדק בחפציי. "מיד התברר לי כי נפלתי קרבן לכנופיה של שודדי-דרכים, שחשבו שאני סוחר עשיר במסע עסקים דחוף, הנושא בכיסו סכום כסף ענק. "כשלא מצאו אצלי את האוצרות שקיוו למצוא, דחפו והיכו אותי ולבסוף החליטו לקחת אותי אל ראש הכנופיה שלהם, שיצליח – כך הם קיוו – להוציא ממנו את "סודותי" והעיקר, את רכושי המוחבא. "שני שודדים מזויינים התיישבו לידי בעגלה, ואילו שלישי נטל לידי את המושכות. הם נסעו זמן רב ובסופו של דבר נעצרה העגלה במקום כלשהו, שהיה מוסתר בסבך העצים וכפי הנראה שימש מקום מיסתור עבור הכנופיה.

"הורידו אותי מהעגלה והביאו אותי בפני ראש הבריונים, פרא-אדם אכזרי, שחקר אותי על אודות העסק הדחוף, שבגללו העזתי לעבור את היער העבות, לבדי באישון לילה. בעיקר עניין אותו, כמוכן, לדעת, היכן אני מחזיק את כספי. שוב ושוב ניסיתי לשכנע אותו כי אני אומר את האמת ורק את האמת, אולם הכל היה לשוא. ה' היה בעוזי וכך הצלחתי להחזיק מעמד בעינויים הקשים שהיו מנת חלקי בשעות הבאות. גבי היה זב דם מהמכות שספגתי, כאשר השודדים כלאו אותי בתוך מרתף לאחר שלא סיפקתי את סקרנותם ולא יכולתי לתת להם תשובה אחרת מזו שנחתי כבר קודם לכן. איכשהו הרגשתי כי זהו העונש המגיע לי על הצעד הפזיז שעשיתי. "שהייתי באותו מרתף במשך כל הלילה וכן ביום לאחר-מכן. השמש כבר עמדה לשקוע, כאשר ראש הבריונים נכנס והעיר אותי בגסות. שוב הוא ניסה לחקור אותי ושוב הסברתי לו את אשר אמרתי אינספור פעמים קודם לכן. ניסיתי לתאר באוזניו את התענוג הרוחני הגדול שנופל בחלקו של מי שעושה את החג במחיצת רבו וכן את קשר האמונה והאימון ההדדי, הקושר אותנו, חסידים, כחבורה אחת. כאשר סיימתי לדבר, ראיתי כי ראש השודדים שקוע בהרהורים. לאחר דקות מספר הוא קם לפתע, הביט היישר לתוך עיני ואמר: "אנחנו נבדוק ונראה אם הסיפור שלך אכן נכון ואם אמנם יש לך אמונה בלתי מעורערת בה וברבי שלך.

צַיִן וְנִמְשָׁל

כל מי שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א מסביר במשל את היחס האמיתי שבין העולם הזה לעולם הבא. מעשה בעשיר אחד שהזמין אליו אדריכל אמן ואמר לו, רצוני לבנות בית נאה והדור והנני מבקש שתתכנן לי את צורתו של הבית, בעיקר שים לב לטרקלין שיהא גדול ונאה ביותר, אולם גם בפרוודור אל תזלזל, רצוני שגם הוא יהיה גדול ומרווח. הלך האדריכל ובדק את המקום שעליו אמר העשיר להקים את הבית ואמר לו, בדקתי את המקום ומדדתיו יפה, וראיתי שגם לזה וגם לזה לא יספיק המקום, אם רצונך בטרקלין גדול, יש הכרח להקטין את הפרוודור, שכן ככל שנגדיל את הפרוודור כן יצטמצם המקום שישאר לנו בשביל הטרקלין, הברירה בידך ויכול אתה להחליט לכאן או לכאן, אולם לו לעצתי תשמע, היית לוקח מהפרוודור ומוסיף לטרקלין כדי שנוכל לעשותו גדול ומרווח ונאה כדבעי, וכך גם מנהגן של הבריות בבנין הבתים, עושים טרקלין גדול ונאה, ואילו הפרוודור חשיבותו פחותה. אם תעשה ההיפך סופך להיות צחוק בעיני הבריות, שיאמרו ראו מה עשה פלוני, את הטרקלין אשר בו יושבים בדרך קבע ומקבלים בו אורחים, עשהו קטן וצר. ואילו את הפרוודור שאינו משמש אלא מעבר ארעי עשהו גדול ומרווח.

הנמשל: בזמן שאנו שוהים כאן בעולם הזה, אנו בונים ומקימים לעצמנו את הטרקלין שבעולם הבא, כדברי חז"ל (במדרש משלי) ללמדך שכל מי שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב. ומה אנו עושים? אנו עומדים וטורחים להגדיל ולשפר וליפות את הפרוודור, ע"י כך אנו מצמצמים במו ידינו את ביתנו האמיתי, את הטרקלין שהוא הדירה הנצחית שלנו, כלום אין זה מעשה שטות.

הרי אתה יודע שהיער הזה שורץ סכנות מכל הסוגים. אפילו האנשים שלי פוחדים לעבור בו לבד ועושים את דרכם בו בקבוצות. יש כאן זאבים רעבים ושאר חיות טרף למיניהם. אנחנו נשחרר אותך, נחזיר לך כל מה שלקחנו ממך ותלך לדרכך לחיים ולשלום. יש לך סיכויים שווים להיטרף על ידי חיות או ליפול לאחד הבורות ולמצוא את מותך שם. כמעט שאין לך סיכוי לצאת מכאן בחיים. האם אתה מוכן לנסות את מזלך? "נחרדתי למחשבה לעבור ביער לבדי, בהיותי מודע לכל הסכנות שראש השודדים תיאר באוזני בצורה כה מושלמת. אולם, חשבתי לעצמי כי ה' חנון ורחום ובוודאי ישמור את דרכי.

הסתכלתי לתוך עיניו של רב השודדים ואמרתי לו, כי בעזרת השם אני אעשה כפי מה שהוא אומר ומקווה לצאת מזה בשלום. שוב ננעצו בי העיניים, כאילו ניסו לחדור למעמקי נפשי ולאחר מכן אמר לי השודד: "אם תגיע בשלום לפרברי עירו של רבך, זרוק את הממחטה שלך לתוך התעלה שמאחורי תמרור הדרך העומד שם. אנשי יהיו שם כדי למצוא ולהביא אלי את הממחטה. אם אכן יביאו אותה, זה יהיה לי האות שהצלחת לצאת מן היער בשלום. במקרה כזה אפרק את הכנופיה שלי ואחזור בתשובה."

"שמחה גדולה מצד אחד, על האפשרות לקדש שם שמים שנפלה בחלקי, ופחד גדול ממה שמצפה לי בשעות הקרובות - היו הרגשות שאפפו אותי כאשר עליתי על העגלה שהוחרה לי ועזבתי את מקום מחבואם של השודדים. הלילה היה חשוך ומכל הצדדים נשמעה יללת הזאבים שהריחו כנראה, כי טרף קל מחכה להם. הסוס שמשך בעגלתי עמד מלכת, הואיל ולא יכול היה לראות אף שביל ביער העבות. אולם לפתע פתאום נראתה לפני העגלה שלהבת קטנה, דיקיקה, וככל שהיא התקדמה, הלך הסוס בעקבותיה וכך עברנו בהשקט וביטחה את קטעי היער הבלחי חדירים ביותר, כשהלהבת צועדת לפנינו, כאילו היתה נר חנוכה שנשלח במיוחד על ידי ה' כדי להדריך אותי בשלום עד בואי אל הבית הזה. חיות רעות התגודדו סביבנו, מוכנות כל רגע להסתער על הסוס ועלי, אולם ברגע שהבחינו בשלהבת, נסוגו ונעלמו כלעומת שבאו. כאילו נפתח שביל במעבה היער ואני עברתי בו, כמו בני ישראל בשעתם שעברו בתוך הים ביבשה, עברתי כשאני אומר פרקי תהילים ומודה לה' על חסדיו שלא תמו.

"כך המשכתי בדרכי עד שהגעתי אל התמרור שהזכיר ראש השודדים ואשר סימן לי כי הגעתי אל העיר של רבינו. שמתי את הממחטה שלי במקום שאמר השודד, ובכך אותתי לו כי קיימתי את חלקי בהסכם והגעתי בשלום למחוז חפצי. מי ייתן ויחזרו השודדים למוטב, יכפרו על עוונותיהם ויתמו חטאים מן הארץ". האיש סיים את סיפורו וכל העיניים הופנו שוב אל השלהבת הקטנה של נר החנוכה שעמדה לדעוך, לאחר שסיימה את תפקידה.

צ'ין אדם לחברו

נקיון הכפיים של רבה של ירושלים מסופר על אשה עשירה ממדינת הונגריה שהיתה חשוכת בנים שנים רבות, באה האשה אל רב העיר בה היא התגוררה, ובידה סכום של ארבע מאות זהובים, וביקשה לשלוח אותם כדורון לאחד הצדיקים שיתפלל עבורה שתיפקד בזרע של קיימא. הציע הרב לשלוח את הכסף להגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של ירושלים עיה"ק ת"ו. מסרה האשה את הכסף והרב שלח את הסכום לרבי יוסף חיים. כעבור כמה שבועות בא בעל האשה אל הרב בתרעומת, על כך שהסכים לקבל סכום גדול כזה מאשתו בלא ידיעתו, הרב הצטדק ואמר, שהיה בטוח שהאשה עשתה זאת מידיעת בעלה, אולם העשיר תבע שהרב ידרוש שיוחזר הכסף מירושלים. לרב לא היה נעים לעשות כן, לכן הציע לבעל שהוא ישלם את כל הסכום מכיסו הפרטי בתשלומים. עוד הם מדברים ומסכמים את הענין, נכנס הדוור לבית הרב והביא לו מכתב באחריות שהגיע מירושלים, העיף הרב מבט לכתובת השולח ומה נדהם לקרוא הרב יוסף חיים זונענפעלד מירושלים, פתח את המכתב ומצא את הסכום בסך ארבע מאות זהובים ששלח לר' יוסף חיים זונענפעלד, הבעל התרגש וביקש לשמוע מה כותב רבה של ירושלים? נענה הרב והקריא לפניו

את המכתב: "קיבלתי את מכתבו בצירוף הכסף, אולם מכיון שמעלת כבודו כותב שאשה מסרה לו זאת, חוששני אולי עשתה זאת מבלי רשות בעלה, (ראה מסכת בבא קמא קי"ט) לכן הנני משיב לו חזרה את הכסף, ואבקשו למסור כל הסך תיכף ומיד לאשה, אולם כמובן לא מיעטתי בשביל כך למלא את בקשתה בדבר התפילות, ויהי רצון שיתקבלו התפילות ויזכו לישועה בקרוב." עיני הרב והבעל זלגו דמעות מרוב התרגשות, ובו במקום שלח חזרה את הכסף לרבה של ירושלים.

להימנע ממחלוקת

פעם סיפרו להגה"ק רבי יוסף יוזל הסבא מנוהברדוק זיע"א שעשיר מוקיר תורה הגר בגרמניה ציוה לפני מותו למסור את הבנין לישיבת נוהברדוק. ר' יוסף יוזל הזדרז ונסע במיוחד לגרמניה. באמצע הדרך נודע לו שגם משיבה אחרת נוסעים לאותו מקום כדי לקבל את הבנין. התעמק רבי יוסף יוזל בענין והבין שעלולה לפרוץ מענין זה מריבה. לכן החליט שהוא מוותר על זכותו. ר' יוסף יוזל אפילו לא ניסה להגיע למקום ולברר את הענין, הוא חזר לביתו ולא היה מעוניין לשמוע שוב על ענין זה.

תילולא דצדקיא

יום ראשון א' טבת
הגה"ק רבי יאיר חיים בכרך ב"ר משה שמשון (חיות יאיר - תע"ד)
הרה"ק רבי שאול אוקער מטבריה ב"ר צבי הירש (תרי"ג)
יום שני ב' טבת
הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה בונים מפרשיסחא (תקפ"ט)
הרה"ק רבי יעקב כולי ב"ר משה שלמה זלמן (חתן האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תרי"ז)
הרה"ק רבי יעקב צבי ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרמ"ט)
יום שלישי ג' טבת
הרה"ק רבי אליעזר זאב מבאטשעטש ב"ר חיים (תרי"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)
יום רביעי ד' טבת
הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך ב"ר יעקב מראדוין (בעל התכלת - תרנ"א)
יום חמישי ה' טבת
הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)
הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (תלמיד ה"חווה" - ברכת אברהם - תקצ"ה)
יום שישי ו' טבת
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנו (תרנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספרים יוסף חיים" על הפערים.

המפסיק ממשנתו (י')

א) אם יכול לדחות עשיית המצוה עד סוף זמן הלימוד, לא יפסיק לעשותה בתוך זמן הלימוד. (כבוד התורה, עמודים מ'-מ"א, סעיף ז')

ב) אם המצוה העוברת יכולה להעשות על ידי אחרים, שאף הם לומדים באותו הזמן, מכל מקום יניח להם לעשותה, ואל יבטל מלימודו. (שו"ת שבט הקהתי, חלק א', סימן רס"ח)

ג) ישתדל ללמוד במקום שלא יפסיקוהו ממשנתו. (עיין פסחים דף קי"ב ע"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות

052-7655-222

לע"נ הרה"ק רבי יעקב כולי

ב"ר משה שלמה זלמן זיע"א

חתן אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א

נלבי"ע ב' טבת תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מקלחת ציון

פרשת מקץ חג חנוכה - חינוך למהדרין

ניסים?". הגמרא מתרצת: "משום שהיו מוסרים עצמם על קידוש ה'".

הקב"ה מאיר פנים ליהודי שדבוק לעשות את רצון ה' יתברך בצורה מושלמת, ולא רוצה לקיים את המצוות "כתינוק הבורח מבית הספר" וכמצוות ה' מלומדה, רק כדי לצאת ידי חובה, אלא רוצה להדר במצווה.

כאשר האדם פועל לפי אמות מידה של חוקי הטבע- לא יתחוללו מסביבו ניסים ונפלאות. לעומת זאת אדם שממצא את כוחותיו, ופועל מעבר לכוחותיו הטבעיים- זוכה למאור פנים מעל הטבע. זו שיטת המכבים, שלא רצו לצאת ידי חובה, אלא רצו להדר, ולכן זכו לנס גלוי.

לאור זאת מתורצת קושיית המפרשים: הרי טומאה הותרה בציבור, אם כן מדוע לא הדליקו בשמן טמא? לשיטת החשמונאים אין קושיא. למרות שידעו שניתן ואפשר להדליק בשמן טמא לפי ההלכה בדיעבד, לא הדליקו כך שסיסמתם היתה "זֶה אֶלֵי וְאֶנְהוּ" - להתחנך ולהיות מן המהדרין, לקיים "מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה".

ולפי זה מובן למה כל עם ישראל נהגו למעשה להיות 'מוסיף והולך' בנרות חנוכה, ולא מסתפקים ב'נר איש וביתו'- להדליק רק נר אחד ושמש כל יום מימי החנוכה. כל עם ישראל הולכים לאורך של החשמונאים, להדר במצוות ה'!

בברכת שבת שלום וחג חנוכה שמח הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

גדולי ישראל פירשו שהשם 'חנוכה' רומז בין היתר גם על 'חינוך'. עלינו להתחנך בימים אלו בלימוד הניסים והמאורעות שהתרחשו לעם ישראל. המורים' הגדולים היו הכהנים ממשפחת החשמונאים. אותם כהנים שעליהם הנביא אומר: "שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֱךָ ה' צִבְאוֹת הוּא" (מלאכי ב, ז). לא לחינם ניסים גלויים התרחשו לאבותינו. זה בזכות דבקותם בה' יתברך ועשיית המצוות בשלימות. נציין את אחד הדברים המאפיינים אותם:

הגאון רבי יוסף דב הלוי סולובייצ'יק (ה'בית הלוי') מקשה: מדוע היו זקוקים לנס פח השמן? הפתילות שבבית המקדש היו עבות על מנת להאיר ביתר שאת את מקום הקודש. בשעת הדחק, כשנותר רק פך שמן אחד, יכלו לעשות פתילות דקות כדי שכוח הספיגה יהיה מועט וכך יכלו לחסוך בשמן, עד להשגת שמן טהור?

הרב תירץ: הצעה זו היתה יכולה להיות פתרון בדיעבד ובשעת הדחק. אולם הכהנים רצו לקיים את מצוות הדלקת המנורה בצורה המהודרת ביותר. גישתם היתה שונה. רצונם היה לקיים את המצוות לכתחילה ולא לנסות למצוא צירופים ודעות מקלות או פתרונות שונים רק כדי לצאת ידי חובה.

הם העדיפו לקיים את מצוות ה' מתוך חיבה והידור לכתחילה. היה עדיף מבחינתם להדליק לילה אחד כך שההדלקה תהיה בצורה מהודרת מאוד גם אם בשאר הלילות יעמדו בחוסר אונים ובאי ודאות.

עלינו להתחנך ולשנן שיעור זה! באותה מידה שאנחנו מודדים ומתייחסים למצוות- הן בצורה והן בגישה, כך מודדים ומקרינים עלינו מלמעלה. הגמרא בברכות ("ט ע"ב) שואלת: "מדוע בדורות ראשונים היו מתרחשים להם

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרן וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עונת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שנת אבות

שנה	כנסת אבות	צאת אבות	יבוי נח
תשס"ו	16:00	17:12	17:44
תשס"ז	16:17	17:09	17:39
תשס"ח	16:16	17:08	17:39
תשס"ט	16:20	17:12	17:43

שואל ומשיב בהלכה - חנוכה - חלק ד'

מה מיוחד ביום האחרון של חנוכה?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

'זאת חנוכה' הוא כינוי ליום האחרון של חג החנוכה. האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין זצ"ל אמר, שמה שצדיק הדור יכול לפעול בראש-השנה וביום כיפור, כל יהודי פשוט יכול לפעול ב'זאת חנוכה'. דוד המלך ע"ה כתב: "בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתְךָ בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ אֵיבִי עָלַי" (תהילים מא, יב). רבותינו ביארו כי ב'זאת חנוכה' אפשר לראות את הניסים והנפלאות שעושה עימנו הבורא יתברך להרחיק מעלינו כל צר ואויב. סגולה נפלאה להינצל מכל האוייבים ומהמקטרגים בשנה זו היא לשמור בכל לילה את הפתילות של נרות חנוכה ובלילה האחרון, אחרי שכבו הפתילות, יקח את כל הפתילות של שמונת הימים וישרוף אותן עם שאר השמן שנשאר. מקורות: האח נפשו, מערכת ח אות ג. הגאון מוילנה כתב, שיום 'זאת חנוכה' הוא כקדושת יום הכיפורים.

סגולה בימי חנוכה להתפלל לזכות בזרע של קיימא וימים אלו מסוגלים לפקוד עקרים ועקרות ועיקר הסגולה ביום השמיני. מקורות: בני יששכר, מאמר חודש כסליו, מערכה ב אות י.

זְכִיָּה בְּבֵן צְדִיק

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'באוהלי צדיקים'. יש בסיפור זה כדי ללמדנו, כיצד לזכות בבן צדיק וקדוש. פעם אחת שאלו את הגאון רבי אליהו חיים מבגדד זצ"ל (שימש כרבה הראשי של בגדד, אביו של המקובל האלוקי רבינו יוסף חיים זיע"א, ה'בן איש חי'): "כיצד זכית לבן גדול וקדוש שכזה, שהאיר את עיני כל ישראל בתורה ובמצוות?". הצדיק חשף סוד גדול ונורא: "בהתחלה, כשהיינו חיים בבגדד, לא היה מצוי כלל שמן זית להדלקת נרות שבת וחנוכה. אנשים נאלצו להדליק את הנרות בשמן שומשומין, שאורו לא היה דולק יפה כשמן זית. לא היתה להם ברירה אחרת מכיוון ששמן זית היה יקר ולא מצוי. אך אני לא ויתרתי, חיפשתי בכל מקום אחר שמן זית להדלקת נרות החנוכה הקדושים, עד שלאחר מאמצים רבים הצלחתי להשיג נאדות מלאים של שמן זית זך וטהור מכמה סוחרים שהגיעו מהעיר דמשק שבסוריה".

"לא שלחתי שליחים ולא שכרתי פועלים. אני בעצמי הייתי האחראי על הובלת השמן, שהגיע על גבי בהמות וחמורים רבים. השמן הטהור הגיע לבגדד ימים בודדים לפני חג החנוכה. כולם צהלו ושמחו, שהשנה יזכו להדליק בשמן זית את נרות חנוכה. מכרתי את השמן בזול לכולם, למרות מחירו היקר. שמחתי כל כך, שבאותה שנה הדליקו כל בני העיר נרות חנוכה ונרות שבת בהידור רב. מיד לאחר מכן, זכיתי להולדת הבן הגדול והקדוש - ה'בן איש חי' זצ"ל, אשר האיר את עיני ישראל התורה, והנני יודע, כי כל זה הוא בזכות שזכיתי וזיכיתי את הרבים בשמן זית להדלקת נרות שבת וחנוכה".

זְכִיָּה בְּבֵן צְדִיק

להלן סיפור המעובד מתוך 'באר הפרשה'. יש בו כדי ללמדנו, כי כאשר אדם משמח יהודי אחר, יש בכח פעולה זו להצילו ממוות לחיים. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: יהודי אחד המתגורר בקריית צאנז שבנתניה נהג לעשות בכל שנה לכל משפחתו 'מסיבת חנוכה' בביתו. הוא הזמין לשעה 20:00 בליל נר א' של חנוכה את כל בניו ויוצאי חלציו.

בין המוזמנים היה נכדו שנישא לפני מספר חודשים. הנכד גר בשכונת רמת שלמה בירושלים. לקראת חג חנוכה פנה השווער של נכד זה (ר' דוד דרוק שליט"א, הוא שסיפר מעשה זה), ואמר לו: "גיסך מתגורר בשכונת 'נווה יעקב' בירושלים נמצא כעת בשוויץ. הוא היה אמור לחזור, אלא שמכורח הנסיבות נאלץ להתעכב שם. בבית יושבת אשתו עם ארבעת ילדיה. אני מבקש ממך, שתיכנס לביתם בליל ראשון של חנוכה ותשמח אותם".

האברך הצעיר הסכים לשמח את הילדים בבית גיסתו. כדי שיוכל להספיק להגיע לבית-הסבא הוא הדליק את נר החנוכה בביתו מיד עם תחילת זמן ההדלקה. משם מיהר עם אשתו לשכונת נווה יעקב, כשבדעתו לשהות שם זמן מה, ומשם לנסוע בשעה 18:15 לנתניה בקו 947. כשהגיע לבית גיסו, החל לרקוד עם הילדים ולשמח אותם. כעבור זמן מה אמר להם, כי עליו לצאת ולמהר, שלא להפסיד את האוטובוס לנתניה. אבל הילדים הקטנים הפצירו בו שלא יעזוב אותם.

רחמיו נכמרו והוא אמר לאשתו: "בבית-הסבא בנתניה יוכלו לקיים את הדלקת הנרות גם בלעדינו. החיסרון שלנו שם כמעט ולא יורגש. לעומת זאת כאן זקוקים לנו מאוד. מוטב שנישאר כאן". אשתו הסכימה לדבר. לאחר מכן התברר, כי האוטובוס עליו הם היו אמורים לעלות עשה תאונה בדרך על יד לוד. הנהג איבד שליטה ונכנס בחוזקה בתחנה מבטון. כתוצאה מהתאונה נהרגו ארבעה נוסעים ל"ע ועוד רבים נפצעו רח"ל. הוא ראה כיצד החסד שעשה הציל אותו ואת אשתו.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים-הגאון הרב יהודה יאיר זצ"ל

הגאון הרב יהודה יאיר זצ"ל- נולד בשנת ה'תשי"ט (1959) בקטמון בירושלים. כשאמו היתה מעוברת עם רבינו, נגלה המקובל האלוקי ר' יהודה פתיה אל אביו בחלום ואמר לו: "הבן שיוולד לך, תקרא לו בשמי והוא יאיר את העולם ויזכה את הרבים". ואכן כך היה. מגיל קטן היה רק בלימוד התורה. בגיל שתים-ועשרה וחצי כבר החל לתת שיעורי תורה.

בגיל 13 החל ללמוד בישיבת 'ופרת יוסף' בגאולה. רבינו נסע ממקום למקום מרחקים עצומים כדי להעביר שיעורי תורה. בגיל 20 התחתן. מעולם לא ביקש שישלמו לו עבור הנסיעות הארוכות. גם כשקדח מחום בכל השבת, כשהגיע זמן השיעור, הלך ללמד תורה. גם כשהיה חולה, היה מחכה עד הרגע האחרון כדי לראות את יוכל להעביר שיעור.

רק אם ראה שאינו יכול בשום פנים ואופן, רק אז היה שולח את הבן כדי שיחפשו מישהו אחר שיעביר במקומו את השיעור. גם בשמחות, חתונה, בר-מצווה וכיו"ב- לא ביטל שיעורים. באירוסין של בנו שהתקיים באשדוד, דיבר עם נהג ההסעה ואמר לו להגיע לאחר השיעור שמסר. הרב הגיע לאולם בשעה 20:00 ובשעה 22:00 עזב את האולם והסביר, כי עליו להתעורר מוקדם בבוקר ולהתפלל עם הנץ החמה.

החזיר רבים בתשובה לאביהם שבשמיים. בכל יום הלך לביה"כ בשעה 02:00 לפנות בוקר. ראשית ניקה את ביה"כ ורק לאחר מכן למד עד שעת התפילה. מעולם לא הפסיד תפילה עם הנץ החמה. מיד לאחר מכן הלך לכולל מספר שעות לפני פתיחת הכולל. גם כאן ניקה וסידר את הכולל, לפני שהתחיל ללמוד. היה צריך לשכנע אותו בכל פעם מחדש, שיאכל לחם. אבל רבינו רצה להגיע מהר ככל האפשר לכולל ואמר שאין לו זמן לברך את ברכת המזון.

רק לאחר מסע שכנועים, שהתרחשו מדי יום ביומו הסכים לפעמים לאכול לחם. שימש כשליח ציבור בישיבת 'אור החיים' במשך שנים בישיבה. הפיץ את תורתו של רשכב"ג ר' יוסף חיים. כיהן כרב ביה"כ 'היכל פינחס' בירושלים. מגדולי הדרשנים בביה"כ מוסיף. הסתיר את גדולתו. כל מעשיו היו בצנעה. היה בקי בתורה כולה והיה עבד ה'.

רבינו בכיפור האחרון לחייו התעלף והובהל לבית-הרפואה. שם התגלה כי בגופו מקוננת המחלה הארורה. למרות מחלתו והקושי לא ויתר על הרצת שיעורי התורה. גם ביומו האחרון לא ויתר על תפילה עם הנץ החמה ואף מסר שיעור. נפטר ב-ב' טבת ה'תשע"ו (2015). חי כ-56 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. הגאון הרב ראובן אלבז ראש ישיבת 'אור החיים' בכה והספיד את רבינו והגדיר אותו כאחד הדרשנים הגדולים בדור.

אביו: ר' יצחק. **אמו:** מרת ג'ולייט. **מרבתי:** הגאונים הרב בן ציון אבא שאול, הרב יהודה צדקה, הרב יהודה מועלם. **ילדיו:** הותרו 11 ילדים.

לאחר פטירת רבינו, הרב מח"ס 'אש האמונה' הלך לנחם את המשפחה. בנו של רבינו קם וסיפר לכל הנוכחים סיפור מופלא על אביו: בביתו של אבי היו ארבעה ילדים שבגרו והגיעו לפרקם אבל לא הצליחו למצוא את זיווגם. השנים חלפו והם הגיעו כבר חלפו את גיל 26 ועדיין 'תקועים'. בכל פעם שהרב ראה מישהו, היה מבקש ממנו להתפלל על הילדים שלו, שיזכו במהרה לזיווגים הגונים.

רבינו יום אחד התקשר לכל הילדים שלו ואמר להם: "תגיעו לבית ביום פלוני בשעה אלמונית, אני עושה סעודת הודיה". הם לא זכרו שאבא שלהם עשה כך מעולם וזה הכניס את כולם למתח. כל אחד ניסה להעלות השערה, מה קרה ומדוע האבא עורך סעודת הודיה. הם ניסו לתחקר את האבא, אבל הוא אמר להם: "אני לא מספר. כאשר תבואו לבית, אספר לכם".

כשהגיעו לבית ביום המיועד, כל הילדים התאספו בצפיה דרוכה ולשמע מה בפי אביהם. ראשית ביקש מהם ליטול ידיים ולהתחיל בסעודה. במהלך הסעודה אמר להם: "תראו ילדי היקרים, אני עורך סעודת הודיה על כך, שעד היום התעכבו לכם הזיווגים".

הילדים התבוננו בפני אביהם ולא הבינו. "אבא, על זה עושים סעודת הודיה? אנחנו בוכים ועצובים ואיך אתה אומר על זה תודה?". רבינו סיפר להם את הסיפור המדהים הבא. הוא אמר, שהוא רגיל לפקוד את קבר רחל אימנו. להשתטח על הציון הקדוש ולהתפלל ולהעתיר עבוד ארבעת הבנים והבנות שזקוקים לישועה ולמציאת שידוך. הרב שהיה בעל תפילה הרבה להתפלל בקבר רחל, ובכל פעם היה מבקש בדמעות ומכל הלב.

ואז סיפר, שלאחרונה התגלתה אליו רחל אימנו בחלום הלילה. החלום היה מוחשי מאוד. היא אמרה לו: "התפילות שלך מאוד רצויות בשמיים. כבר מזמן רוצים לתת לך את הישועה. אבל אתה צריך קודם כל להודות לה' על כל מה שיש לך. ברגע שתתחיל להודות על כל מה שיש לך - תראה ישועות"

דבר החלום עורר אותו מאוד והוא אכן, החליט מיד בראש ובראשונה לעשות סעודת הודיה. היתה לו משפחה ברוכת ילדים, שחלקם כבר היו נשואים. הרב החל להודות לה' על כל הטובות שה' עשה איתו עד היום והחל מונה אותם. **הבן מספר שבאמת תוך שנה מאז שערך אביו את סעודת ההודיה. ברוך ה' כל אותם ארבעה ילדים מעוכבי שידוך מצאו את זיווגם ונישאו.**

רבינו פעם אחת הגיע לכולל. באותה התקופה הוא סבל מאבנים בכליות. הרופא הנחה את הרב לנחם ככל האפשר ולא לצאת מהבית. לפתע כשהיה בכולל הכאבים התגברו מאוד. כתוצאה מכך הוא התעלף. קראו לרופא שיגיע במהירות. לאחר שהרופא בדק אותו, אמר לו שאסור לו לבוא וללמוד ופינה אותו לבית הרפואה 'שערי צדק' בירושלים.

לאחר ששוחרר, הרופא הזהיר אותו שנית, שלא ילך לבית-הכנסת. אבל רבינו אמר, שאינו יכול וחיי התורה הם החיים שלו. בלעדיהם אינו מסוגל לחיות ואינו מסוגל להישאר בבית. ואכן, בין מנחה לערבית כבר מסר שיעור במסירות נפש עילאית.

בְּקֶשָה אַחֲרוֹנָה

מה ניתן לעשות, ולאחר שמצא את הדרך התקשר לילד והציע לו פשרה...

"נכתוב על דף את מה שאתה רוצה לבקש מהנשיא. אני מבטיח לך הבטחה אישית, תוך שבוע ימים המכתב יונח על שולחנו של נשיא ארה"ב, והוא יקרא את בקשתך". הילד הסכים בלידת ברירה.

מדובר בילד בן תשע שנים בלבד! הוא התיישב במאמצים עילאיים, וכך כתב: "לכבוד הנשיא מר דונלד טראמפ. אני מאוד מעריך אותך ובפרט את המאמצים שאתה עושה למען עם ישראל".

"דע לך אדוני הנשיא. אני לא יודע את עייתי. יתכן שכאשר תקרא את המכתב, כבר לא אהיה בין החיים. אבל בקשה אחת לי ממך, אדוני הנשיא, ומקווה אני מאוד, שתוכל למלא אותה כמשאלתי האחרונה".

"אדוני הנשיא, מאוד מפריע לי, שיש יהודי שנשפט בשם רובשקין. הוא הואשם על לא עוול בכפיו. יהודי זה רצה בסך הכל להרים את קרן הכשרות בישראל".

"הוא נידון בבית-המשפט לעשרים ושמונה שנות מאסר על לא עוול בכפיו!!! יש לו אישה ושבעה ילדים קטנים. ביניהם ילד חולה".

"כל מה שמעסיק אותי, כשאני שוכב על מיטת חולי, זו הידיעה שהילדים נמצאים לבד עם האמא בלבד ומחכים לאבא שלהם, שכבר יחזור לבית. אני מתחנן לפניך בדמעות, אדוני הנשיא, חוס עליו ותמלא את בקשתי האחרונה ותעניק לו חנינה".

המכתב הונח על שולחן הנשיא יומיים לפני סוף חג חנוכה. הנשיא דונלד טראמפ הרים את המכתב וקרא אותו. עיניו זלגו דמעות!

הוא קרא לבת שלו וביקש ממנה: "תקראי לי בבקשה את המכתב. אני לא מסוגל לקרוא. היא קוראת את המכתב ועיניה גם כן מתמלאות בדמעות.

במאה השנים האחרונות שום נשיא לא העניק חנינה לאסיר בשנה הראשונה למאסרו. אבל המכתב של הילד היהודי הכריע גם את הלב של נשיא ארצות-הברית.

תראו מה זה יהודי! ילד יהודי בן תשע בלבד, שיועד שעוד זמן מה יתבקש לעולם שכולו טוב! מה היה מבקש ילד גוי? לחגוג על כל העולם וכמה שיותר הנאות.

אבל ההנאה היחידה של הילד היהודי זה לעזור ליהודי אחר ממדינה אחרת. והמפליא מכל מעולם הוא לא פגש או ראה את האדם שעבורו ביקש...

להלן סיפור מופלא ביותר. יש בסיפור זה כדי ללמדנו, עד כמה אין אנו יכולים להבין, מהי נשמה של יהודי, ועד כמה בקשה אחת יכולה לשנות ולהשפיע אצל האחר ולשנות את חייו מהקצה אל הקצה.

בארה"ב יש יהודי, גבאי צדקה בשם הרב פרידמן. ליהודי הזה היה בן בגיל תשע, שהיה חולה מאוד והמצב שלו ל"ע היה סופני.

בארה"ב יש ארגון שהוקם על ידי גויים בשם 'למלא משאלה'. מטרת הארגון היא להגיע לאותם ילדים הנמצאים ל"ע במצב סופני לשאול אותם מהי משאלת ליבם ולמלא אותה עד סכום של עשרת אלפים דולר.

כל ילד יכול לבקש ככל העולה על רוחו. יש ילדים, שמבקשים לנסוע לדיסני-לאנד ולבלות שם יום שלם. יש ילדים אחרים שרוצים לטוס מעל למפלי הניאגרה, ויש שרוצים לטייל בספארי שבאפריקה.

הארגון משתדל למלא את בקשותיהם כדי להמתיק את חייהם ולהשאיר להם מעט 'טעם טוב' בטרם יתבקשו לעולם שכולו טוב.

יש במעשה אצילי זה גם לשמח מעט את ההורים שרואים כי ילדם נהנה לפחות לאותו פרק זמן. חג חנוכה ה'תשע"ח. נציגי הארגון הגיעו לבית החולים לאותה מחלקה שבה נמצאים ילדים אלו.

הם הגיעו אל הילד היהודי הקטן בן התשע. הם שאלו אותו: "מהי משאלת ליבך?". הילד ענה להם מיד: "אני רוצה לפגוש את נשיא ארה"ב דונלד טראמפ".

מאחר והמצב של הילד היה קשה. הוא היה חייב להיות מחובר כל הזמן למכשירים בבית החולים, קשה מאוד היה להוציא אותו משם.

מצד שני, להביא את הנשיא לבית החולים היא משימה קשה שבעתיים. מעבר לזה, רק סידורי האבטחה והתיאומים יעלו מעבר לעשרת אלפים דולר...

אנשי הארגון חשבו רבות- כיצד ניתן למלא את משאלת הילד הקטן? הם לא רוצים לאכזב אותו בייחוד כשמדובר במשאלה אחרונה. הם התקשרו לאנשים בעלי השפעה אבל ללא הועיל.

הם חזרו והסבירו לילד, כי משאלתו אינה ניתנת להגשמה. הם מבקשים ממנו לחשוב על בקשה אחרת, אותה הם ימלאו בשמחה רבה.

אולם הילד מתעקש. "אני רוצה לפגוש את הנשיא ולבקש ממנו בקשה". הדברים הגיעו לאוזני ראש הארגון, הוא חשב

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זרבה בת שושנה רייזל ע"ה	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	צדיק חכם בן חזקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	חוה בת יעקב צבי ע"ה
סלים בן פרחתה ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יצחק יצחק בן רחל ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחתה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
אברהם בן טובה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	עפאת בת השמת ע"ה	אלון בן סעידה ז"ל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זרבה בת שושנה רייזל ע"ה	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	צדיק חכם בן חזקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	חוה בת יעקב צבי ע"ה
סלים בן פרחתה ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יצחק יצחק בן רחל ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחתה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
אברהם בן טובה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	עפאת בת השמת ע"ה	אלון בן סעידה ז"ל

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מקץ - זאת חנוכה

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון
מכון באר האמונה
ארה"ב: Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2021 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת מקץ - זאת חנוכה

- ב..... אשר האלוקים עושה - השתדלות כמצות הבורא ולא יסמוך עליה במאומה.....
- ד..... נהורא מגו חשוכא - מתוך הצרה באה הטובה.....
- ה..... כי נשני - לשכוח מהעבר ולהביט רק אל העתיד.....
- ט..... כי בא אורך קומי אורי - שבת חנוכה.....
- י..... 'בזאת' אני בוטח - ביד כל אחד לפעול ביום 'זאת חנוכה' גדולות ונצורות.....
- יב..... 'זאת' היתה לי - סגולת זאת חנוכה לזש"ק ולפרנסה טובה וכל מיני ישועות.....
- יד..... זאת חנוכת אחרי המשח אותו - להמשיך הארות הימים לכל השנה.....
- טז..... שנראה מעלת חברנו - ובזה ישכין שלום.....

פרשת מקץ - זאת הנוכה

לבוא אל המלך בכבודו ובעצמו לדבר עמו, וכי יצטרכו להריצו, הרי מעצמו ירוץ בכל כוחו לבוא אל המלך להתנפל לפניו ולהתחנן על נפשו... ומה כתיב כאן - ויריצוהו - שלא הלך מעצמו אלא הוצרכו להריצו אל המלך, והיינו מעמא, משום שיוסף הצדיק האמין והכיר שהכל בידי שמים, ושחרורו מבית האסורים יהיה באותו רגע שנכתב בשמים - לא לפניו ולא לאחריו, אם כן, מה לו למחר ולרוץ בחינם, לכן הוצרכו עבדי פרעה להריצו.

והדברים אמורים בכל ענייני העולם, אין אדם עושה כלום מעצמו, אלא כל הנעשה בעולם הוא בגזירת עליון בעת שנקבע וכפי שנקצב, לא פחות ולא יותר, וההשתדלות לא תעלה ולא תוריד¹. והגם שמחובת האדם לעסוק בהשתדלות, מ"מ, אין זה אלא כגזירת מלך, אך חלילה מלחשוב שיש בכוחה להוסיף אפילו פרוטה אחת יותר ממה שנקצב עליו, ואין שום מקום להשתדלות יתירה² ומבוהלת³.

אשר האלוקים עושה - השתדלות כמצות הבורא ולא יסמוך עליה במאומה

בפרשתן (מא כה), 'את אשר האלוקים עושה הגיד לפרעה', ביאר בה הגה"צ רבי משה מידנער זצ"ל (הובא בתורת אבות), 'ר"ל, שהודיע לפרעה כי כל המתהווה והנעשה בעולם הכל אלוקים הוא עושה⁴, והכל מכותו ית"ש⁵. ועל כך נאמר בהמשך הפרשה (פסוק לט) 'ויאמר פרעה אחרי הודיע אלוקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך', כי המכיר ויודע שאת הכל האלוקים עושה, אין נבון וחכם כמוהו.

וכך מצינו בפרשתן דכתיב (מא יד) 'וישלח פרעה ויקרא אל יוסף ויריצוהו מן הבור', נוראות למד מכאן הרה"ק מאוסטרובה זי"ע (תולדות אדם נר ז' דהנוכה), כי הגע בעצמך, יושב לו אדם בבית האסורים מזה ימים ימימה, את אור השמש לא ראה (בטלפון לא דיבר עם איש...) וחופש לא ניתן לו כלל... ויהי מקץ י"ב שנה ניתן לו איזה צד שחרור, ולא עוד אלא שנתנו לו רשות

א. וכה ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ת"מ ד"ה ויקרא) מה שנאמר בפרשתן (מא מה) 'ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח', ולכאורה תמוה מה נפק"מ יש בדבר כיצד קרא לו פרעה, ולשם מה נאמר זאת בתורה, בוודאי לא לחינם נכתב זאת, ומבאר ה'חתם סופר' כי מאת ה' היתה זאת שישנה פרעה את שמו מיוסף לצפנת פענח, ויקראו אותו כל גויי הארץ בשמו החדש, כי אילו היה נשאר בשמו הראשון אזי כשהיו אחיו השבטים הק' יורדים למצרים לשבור אוכל הרי מיד היו מבינים כי הוא הוא אחיהם... וביתר ביאור הרחיב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (כמובא ב'פרחי שושנה' ששמע מהח"ח), שכבר נגזר בברית בין הבתרים שירדו בני ישראל למצרים, ואילו היה נקרא בשם 'יוסף' היו האחים מתביישים ממנו או יראים ממנו, ותיכף היו בורחים... על כן הכניס הקב"ה בלב פרעה לשנות את שמו, כדי ששוב לא יכירוהו ולא יתיירוהו לעמוד מלפניו, ובכך תתקיים עצת ה' להוריד אותם למצרים. ללמדנו, שאפילו מחשבה בלב גוי כפרעה אינה אלא מאת ה' המסבב כל הסיבות להביא הדבר לתכליתו העליונה כפי רצונו ית'...

ב. כך כתב השל"ה הק' (אות טט) בזה"ל, 'בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה' (מא טז), 'את אשר האלוקים עושה' וגו', ראה איך שם שמים שגור בפי יוסף הצדיק לתלות הגדולה בהשם יתברך, ואמר מה אני ומה חיי כי אם מה שחולק ה' יתברך מכבודו לי. וזה מוסר גדול שהאדם בכל פעולותיו יודה וישבח לקונו יתברך, כי לו הגדולה והכח והממשלה בכל מכל כל. עכ"ל"ק.

ג. כתיב בפרשתן (מב לד) 'ואת הארץ תסחרו', ופירש רש"י וז"ל, תסובבו, וכל לשון סוחרים וסחורה על שם שמחזרים וסובבים אחר פרקמטיא. עכ"ל. ומבואר ברש"י שנקבע השם 'סחורה' על שם שמסתובבים סחור סחור אחר פרקמטיא. ולכאורה יש להקשות שהליכה זו אינה אלא 'אמצעי' ודרך להשיג הפרנסה, ועיקר הסחורה והפרנסה היא המקח וממכר, ומדוע נקראו 'סוחרים' על שם דבר שאינו מעיקר מהותם, אלא יסוד גדול למדנו מכאן, כי אכן עצם הפרנסה אינה תלויה כלל בידם ובמעשיהם אלא כפי מה שנפסק בראש השנה, וכל 'עבודת' הסוחרים היא רק לחזר ולהסתובב מהכא להתם ותו לא...

ד. ובה יתבאר מה שמצינו בפרשתן ששלח יעקב אבינו עם השבטים לתת ל'משנה למלך מצרים' 'מעט צרי ומעט דבש נכאת ולוט בטנים ושקדים' (מג יא), ולכאורה אם רצה למצוא חן בעיניו למה שלח לו רק מעט, אך היינו

והנה איתא במדרש בריש פרשתן (רבה פט ג) 'אשרי הנבר אשר שם ה' מבטחו' (תהלים מ ה) - זה יוסף, 'ולא פנה אל רהבים', ע"י שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי ניתוסף לו שתי שנים. וביאר רבינו בחיי' (ריש פרשתן) שבוודאי לא בא לומר שאין לו לאדם להשתדל' לישועתו אם בפרנסה אם בשאר עניינים,

טעמא, שלא רצה יעקב אבינו כי אם לצאת ידי חובת ההשתדלות, לפיכך הסתפק במתנה מועטת של מעט צרי ומעט דבש' (נתיבות שלום בראשית עמ' רסא). ואת עיקר כוחותיו השקיע בתפילה לה', כמו שכתוב בסיפא דקרא (פסוק יד) 'וא-ל-ש-ד-י יתן לכם רחמים לפני האיש'.

ה. נפלאות כתב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (תער"ב) בשם אביו הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בזה"ל, כי כמו ענין השמנים שטבעם להיות נמשכים אחר הפתילה אף שנמשכים לכלות באש הבערת בפי הפתילה, כן בדוגמא זו צריך האדם להיות נמשך אחר השי"ת אף שלפי ראות עיניו יבוא לו מזה רע ח"ו, כי בעסקו בתורה ובתפילה לא יהיה לו פנאי להרוויח כדי פרנסתו וכדומה, אף על פי כן יהיה נמשך אחר השי"ת ויבטח בשם ה'. עכ"ל.

אמנם לא לחינם דקדק בלשונו לומר אף שלפי ראות עיניו יבוא לו מזה רע, כי הדבר ברור כשמש בצהריים שלא יבוא לו שום הפסד או נזק מעיסוקיו בתורה ותפילה, וכבר אמרו חז"ל (דב"ר ד ה) 'אין אדם שומע לי ומפסיד', אך כוונתו שאף אם נדמה לו שיבוא לו רע ח"ו עדיין צריך להיות נמשך אחר השי"ת...

ו. כי הבוטח בה' חייו מלאים אושר ושלווה, כי בוטח הוא באביו שבשמים אשר יעזרו תמיד, ואף אם נראה בדרך הטבע שאין שום מוצא, אך הקב"ה יכול להושיעו גם באופן שלא עלה על דעתו כלל. וכך אמר הרבי ר' בונם זי"ע (שש"ק ח"ב כט), שהנה מרגלא בפומיהו דאינשי 'געלט פאלט נישט פון הימעל' (אין משליכים לאדם ממון מן השמים), אך בפרשתן מבואר להיפך, שמנשה אמר לאחי אביו - שבטי י-ה 'אלוקים ואלוקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם, כספכם בא אלי' (מג כג), וכי שוטים היו השבטים לחשוב שהשי"ת השליך להם מטמון מן השמים, אלא וודאי שגם משליכין מן השמים ממון - שהשי"ת הוא כל יכול.

שמעתי מבעל המעשה, לפני כמה שנים, בחודש מנחם אב, עלו ההוצאות בביתו למעלה ראש לרגל ימי 'בין הזמנים' הנערכים אז לקטנים עם הגדולים, אשר כידוע בזה הזמן מתרבים הוצאות הבית והוצאות הנסיעות וכו', ובהגיעו לקראת ראש חודש אלול כשהוצרך לקנות ספרי לימוד והלבשה לבניו לא הייתה הפרוטה מצויה בכיסו, מה גם שאחד ממשפחתו אירס באותם הימים את בנו ולרגל האירוסין ביקש ממנו שיפרע את חובו אשר הוא חייב לו מכבר בסך חמשת אלפי ש"ח, ולא ידע את נפשו אנה יפנה, ביום ראש חודש אלול התפלל מיודענו שחרית כראוי לשמה - בבכי ובתחנונים 'ברך עלינו את השנה הזאת'...

באמצע שנת הצהריים העירה אותו בתו ב'דחיפות' כי מצאה את מקום המסתור והמחבוא בו אביה ואמה מסתירים ומצניעים את ממונם... מיודענו שעיף היה בנפשו וגופו גער בה, וכי מי התיר לך להעיר את אביך... אך היא דחקה בו שיבוא לחזות בפלא הגדול המתרחש ברגעים אלו ב'סלון' שבביתם, ויקם האב ממיטתו מיהר לסלון והנה הוא רואה כי עשרות שטרות של 'מאתיים' שקלים מעופפים להם מבעד לחרכי המזגן התולה במרומי הסלון... כל בני הבית נרתמו למלאכת האסיפה ו'ליקוט השטרות', מנו את כל שללם ומצאו בו סך המונה עשרת אלפים ש"ח, משבירר מהו ה'מטר' שניתך ארצה הבין שמן הנראה הטמינו אותם בנות הסמינר שדרו לפניו באותה דירה שהוא שוכר היום, מיד פנה לרב ומו"צ שהורה לו שמותר לו להשתמש במעות (רק שיכתוב בצדו שאם ייתבע על כך מבעל האבדה ישלם), האברך מגלה את לבו, שהוא עצמו כבר דר בדירה זו כמה שנים ונמצא שאלו השטרות כבר שוכנים במזגן אחר כבוד כמה שנים ומדוע לא מצאו להם דרכם חוצה רק היום כששעתו דחוקה כל כך, מה גם שפועליו (טכנאים) כבר טיפלו במזגן הלזה כמה פעמים ומעולם לא נמצאו בו מעות... ויותר נוטה לבו לומר, שמן השמים שלחוהו אליו עתה אחר שהתפלל מקירות לבו וימי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו'.

אין צריך לומר שהכוונה שישועת ה' תבוא דייקא באופן של 'ירידת גשמים' של שטרות... ויפול כסף מהרקיע... אלא ללמדנו כי גם כשנראה שכלו כל הקיצין הרי הקב"ה יכול להושיעו באופן שאינו עולה על דעתו, כי היד ה' תקצר...

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת הנוכה

ולבטוח בה' לבדו, וכיוון שכפל לאמר 'זכרתני והזכרתני', נראה מכך שסמך על זכירה זו, ולכן השאירוהו עוד שנתיים ימים בבית האסורים, וז"ל ה'רבינו בחיי'. ואין לו לתלות תקותו בהשתדלותו רק בהקב"ה, והוא שאמר דוד (תהלים סב ו) 'אך לאלוקים דומי נפשי כי ממנו תקוותי' - בלומר לא בהשתדלותי".

נהורא מגו חשוכא - מתוך הצרה באה הטובה

בפרשתן (מג ו), 'למה הרעותם לי להגיד לאיש העוד לכם אח', ובמדרש (בר"ר צא י) אמר הקב"ה

ז. ואדרבה, הסומך על 'השתדלותו' מפסיד כי היא לא תצלה, ורק הבוטח בה' הוא שנשכר. וכדאיתא ב'אור החיים' הק' בפסוק 'ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם', שבמשך כל השנתיים היה חולם את אלו החלומות בכל לילה, אלא שהיה שוכחם, ורק 'מקץ שנתיים' לחלומותיו זכר את דבר החלום וקרא ליוסף שיפתור את חלומו. וקשה, אם שכח את החלום לשם מה חלם אותו, ומבאר הרה"ק מקאריץ זי"ע (מקץ אות ע"א) עפ"י מעשה שהיה שפעם נסע מרן הבעש"ט הק' זי"ע עם תלמידו רבי מענדיל ה'מגיד מבאר', ויצמא הרב ר' מענדיל למים, אמר לו הבעש"ט - אם יהיה לך 'בטחון' אמיתי בהשי"ת יזמן לך ה' מים, ואכן התחזק ר' מענדיל בבטחון בה', ונזדמן לפניהם ערל אחד, וישאלם הערל האם ראיתם כאן ביער 'סוסים', שכן זה כג' ימים אשר אני תר ומחפש אחר סוסי שנאבדו ממני כאן ביער, ושאלוהו האם יש לו מים, מיד נתן להם הערל מים לשותות... לאחר ששתה רבי מענדיל שאל מרבו הבעש"ט - הנה נוכחתי לראות שלא נסע ערל זה הנה אלא בעבורי, אם כן על מה עשה ה' שיסובב כאן זה ג' ימים, ויען הבעש"ט ויאמר, הקב"ה הכין לך מבעוד מועד את הישועה, שאם תבטח בו מיד תוושע, דגדול כח הבטחון שהשי"ת מזמין למלא משאלות האדם קודם שיהיה לו הבטחון כדי שמיד בבטחו בו תבוא הישועה לידו. כיו"ב היה אצל יוסף, שתחילה בטח בשר המשקים ונענש על כך, אמנם הבורא הזמין מיד את ישועתו, ולכן חלם פרעה שנתיים ימים את 'חלומו' מידי לילה בלילה, כדי שאם יתחזק יוסף בבטחון מיד תהיה ישועתו נכונה לבוא אליו, לגאלו מבית האסורים, ולמנותו משנה למלך מצרים.

מעשה באיש חסיד שהשתדל רבות עבור פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, ולא הצליח מאומה מלבד העברת זמן לריק... בצר לו נכנס אל הרה"ק מסקולען זי"ע, וביכה את מצבו המר, רבי קדוש, מה יעלה בסופי, כל השתדלות והשתדלות שעשיתי וניסיתי הראה לי הקב"ה כי לא בזה חפצו, ומנעני ה' מפרנסה, ע"כ אמרתי לנפשי, לא עוד, דיי במה שעשיתי וניסיתי עד הלום, מהיום והלאה, לא 'אשתדל' ולא אגע בענייני פרנסה אפילו באצבע קטנה, אם הקב"ה רוצה יפרנסני, ואם לא... אמר לו הרבי בנועם שיחו, אכן, דייקא עתה הגיע זמנך ל'השתדל' לפרנסה, אחרי שהינך כבר מכיר כי הכל בידי שמים, וכל פרנסתך תלויה אך ורק בידי ה' הזן ומפרנס מקרני ראמים וביצי כינים, ולא נשאר בידך אלא להשתדל כציווי הבורא, על כן קיים את חובתך, ותראה ברכה במשלח ידך.

וביתר עומק, נראה הכוונה, כי כל עוד שלא הכיר שהפרנסה בידי שמים, והיה נראה לו כי היא תלויה במעשי ידיו, לא נחשבו מעשי ידיו כ'השתדלות', אלא כעשיית והמצאת הפרנסה, ורק בזו השעה, כשבא להכרה גמורה כזאת, ש'אין הדבר תלוי בו' כלל, ורק 'השתדלות' היא הנעשית על ידו, אכן ראוי לו לעשותה, ויקויים בו מאמר הקרא (דברים טו יח) 'וברכתיך בכל אשר תעשה'.

ח. ועד"ז ייאמר, שכשם שאסור לבטוח באותה פעולת השתדלות שתועיל לו, כך אל ישים יתנו ויבטח באותו אחד שביקש ממנו שייטיב ויעזור לו, כי שוא תשועת אדם, ומקרא מלא דיבר הכתוב 'אל תבטחו בנדיבים'... אלא אף אם זקוק לעזרת בני אדם (או כשדורש ברופאים, או כשהוא שכיר ופועל אצל בעל הבית) יעשה כן רק מפני שכן ציוונו הבורא ית"ש, והרי זה מחובת ההשתדלות, ואז ה' יגמור בעדו.

וכמו שפירש הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תורת משה ס"פ וישב) מה שנאמר (מ כג) 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו', שכבר עמדו המפרשים על כפל הלשון 'ולא זכר - וישכחהו', ומפרש ש'וישכחהו' נאמר על יוסף (ולא על

מערתה נשכיל להבין מדוע לא זכה בנימין שגם המזבח יהיה בחלקו, כי יהודה לא הכה אותו כשאר אחיו, שהרי הוא 'ערב את הנער' (זה בנימין), להחזירו אל אביו בשלימות, ולכן לא היה יכול להכותו כי אז היה עלול להחזירו פצוע וחבול, ונמצא שלא קיים הבטחתו דמה לי קטלא כולה מה לי קטלא פלגא, ומאחר שלא לקה בנימין ע"י יהודה לכן הייתה רצועה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסה בחלקו של בנימין, ועל זה היה בנימין הצדיק מצטער כל היום - מדוע לא זכיתי שגם יהודה יפליא בי מכותיו, כי אז הייתי זוכה שגם מקום המזבח יהא בחלקי... וזה נרמז ברצועה שהייתה יוצאת, כי שליח ב"ד מכה את החייבים מלקות ברצועה שבידו (מכות כב:), ועל זאת ה'רצועה' היה בנימין מצטער - שלא לקה עוד באותה רצועה, כי אילו היה לוקה עוד היה זוכה שיהא מזבח בחלקו. והדברים נשגבים, כי אין האדם יודע לכמה מעלות טובות יזכה על ידי היסורים, ועל ידי שיוכר עניינים אלו יהא קל בעיניו לקבל את היסורים באהבה".

כי נשני - לשכוח מהעבר ולהביט רק אל העתיד

בפרשתן (מא נ-נב), 'וליוסף יולד שני בנים וגו', ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלוקים

לטובה, 'ומכשירין' את האדם לקבל הטובה^ט, והכל נהיה בדבר ה' בסיבה ועצה נסתרת להיטיבו באחריתו, וממילא יקבלם מתוך שמחה וטוב לבב'.

הנה אמרו חז"ל (יומא יב.) 'מה היה בחלקו של יהודה - הר הבית הלשכות והעזרות. ומה היה בחלקו של בנימין - אולם והיכל ובית קדשי הקדשים. ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין, ובה היה מזבח בנוי, ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לבלעה בכל יום, שנאמר (דברים לג יב) 'חופף עליו כל היום', לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזן לגבורה'. ביאור נפלא ביאר בה הגאון רבי יהודה רבינוביץ זצ"ל (בספרו כרם חמה), עפ"י דברי המדרש בפרשתן (בר"ר צב ח) שבאותה שעה שבנימין 'נתפס' בגניבת הגביע צעקו עליו השבטים בדברי גנאי 'גנבא בר גנבתא' (גנב בנה של גנבת, שהרי אמו רחל גנבה את התרפים) ובתנחומא (י) איתא עוד 'והיו עומדין ומחבטין לבנימין על כתפיו, ואומרי'ן לו גנבא ברא דגנבתא, ביישתנו, בן אמך את, כך ביישה אמך את אבינו, ובשביל אותן המכות שהכוהו בכתפיו זכה שתשרה שכניה בין כתפיו'. פירושי, שבזכות המכות זכה שבית 'קדשי הקדשים' יהיה בחלקו.

שר המשקים), כלומר, שאחר שלא זכר שר המשקים את יוסף אזי גם יוסף שכח ממנו, 'ונתייאש כלל מישועתו ואז אחר היאוש והשכחה אז מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם כי שוא תשועת ולה' לבד הישועה'.

ט. וכה ביאר הר"ק ה'מי השילוח' ז"ע (ד"ה ויקרא) בהאמור בפרשתן שיוסף קרא את שם בנו השני אפרים - 'כי הפרני אלוקים בארץ עניי' (מא נב), כי יוסף הבין שזכה ל'הפרני אלוקים' וכל אותה גדולה רק בגלל שהיה ב'ארץ עניי' ובזכות כל מה שסבל עד עתה, על כן הודה לה' גם על הסבל והצער שהם הביאוהו לאותה טובה.

י. וזאת למדנו ממנהג ה'דריידע"ל', אשר בשעה שהוא מסתובב אין רואים את האותיות הרשומים עליו, ואף על פי כן הוא 'מחזיק מעמד' וממשיך במנהגו הטוב להסתובב ולרקוד, ללמדנו, כי גם בשעה שהכל מכוסה ואין נראה השגחתו הפרטית של הקב"ה, ואינו ניכר במידת חסדו וטובו, מכל מקום אל תיבהל ותשבר ותיפול אלא החזק מעמד ותמשיך לרקוד... ועוד יבוא הזמן בו יתגלה האור ויעשה עימך 'אות' לטובה...

ואדרבה אימתי הדריידעל הלזה עושה את תפקידו - רק בשעה שהוא מסתובב והכל מטושטש (כי לאחר שהוא 'נופל' - מוטל הוא כ'דומם'), כך מהי גבורתו של האדם, ומתי עושה את תפקידו 'ומשחק כהוגן' בעת שהוא מחזיק מעמד בשעת הנסיון והחשכות, כי זהו עיקר מעלתו ומצוות האמונה, ולא בשעה שהכל זורם על מי מנוחות...

יא. נוראות מצינו ב'בעל הטורים' על הפסוק בפרשת וישב (לח יד) 'כי גדל שְׁלָה', כי ג' פעמים מצינו תיבות 'כי גדל'. א. 'כי גדל שלה. ב. 'עד כי גדל מאד' (לעיל כו יג). ג. 'כי גדל הכאב מאד' (איוב ב יג). ומבאר שייכות ג' המקראות,

'בשביל שראתה כי גדל שְׁלָה גדל הכאב שְׁלָה' - כלומר, שתמר ראתה שאבד סברה וכלו סיכוייה, שהרי הראשונים הלכן לבית עולמם, וכל תקוותה היא על 'שְׁלָה' וכבר 'גדל שלה' והוא לא ניתן לה להנשא, מזה נעשה לה כי גדל הכאב, וראה מה עלה בסופה - כי גדל מאד שממנה יצאה מלכות בית דוד, והרי שזכתה לכל אותה גדולה, שלשלת מלכות בית דוד שיצא ממנה, בזכות שגדל הכאב שְׁלָה.

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת הנוכה

את כל עמלי ואת כל בית אבי, ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלוקים בארץ עניי, וביאר בזה הרה"ק ה'שם משמואל' ז"ע (תרע"ו) כי הנה מצינו ביוסף שנקרא בן מפני ב' סיבות ומעמים. א. על שם 'אסף אלוקים את חרפתי' (לעיל ל כג). ב. 'לאמור יוסף ה' לי בן אחר' (שם כד). והיינו טעמא כי מצד אחד כל עניינו של 'יוסף' הוא להוסיף תמיד חיות והתלהבות מתוך התחדשות,

מתוך זכירתו את מקור מחצבתו הנעלה, שהוא בן לאביו שבשמים, וזוכר את התפקיד שלמענו נשלח לעולם הזה, ובד בבד יש בו גם מדת השבחה דקדושה - 'לשכוח את העבר המחלישו ומרפה ידיו'. והן הן ב' העניינים שבגנים נקרא בן ללמד על שתי ה'מעלות'. מצד אחד, 'אסף אלוקים את חרפתי', וכפירוש רש"י 'הכניסה במקום שלא תראה', ללמד שצריך 'להעלים'

יב. להמחיש הענין, מתאמרא משמיה דהרה"ק בעל ה'סולם' ז"ע, מעשה באיש שהיטיב עם המלך טובה גדולה, הדבר גרם קורת רוח מרובה למלך הגדול והנורא, וכאות הכרת הטוב נתן לו המלך את ה'מפתח' של שערי אוצרותיו, ואמר לו למשך ב' שעות הקרובות האוצר ברשותך, צא ולקוט לעצמך כאוות נפשך, משכיות זהב וכסף, אבנים טובות ומרגליות... מיהר האיש והביא עמו כמה וכמה שקים חזקים וגדולים והחל ממלא שקיו, כעבור זמן מה סיים למלא השקים, ואך בקושי שירך את רגליו לצאת החוצה עם השלל הכבד שבידו, ויהי בבואו לשערי הארמון נתקל בשומרי הסף, וגערו בו השומרים, רבי יהודי, חצוף שכמותך, מה עשית... ומה נטלת מאוצר המלך, ובתקיפות נטלו השקים ו'הפכו הקערה על פיה' שפכו את כל הזהב והכסף שנתייגע ללקטם אחת לאחת, האיש שידע בבירור שאת המפתח קיבל מידי המלך בכבודו ובעצמו נטל בשנית ופנה למלאותם שוב, מש'גמר מלאכתו' החליט להיזהר היטב בשעה שהוא עובר את שערי הארמון, אבל שומרי הסף שחזקים היו ממנו שפכו שוב את כל מה שליקט בעמל וביזע, הביט השעון בשעונו וראה שעדיין לא נגמרו ב' שעותיו מיהר בשלישית... וכמעשהו בראשונה ובשניה כך מעשיו בשלישית ברביעית ובחמישית, ויהי בגמר המילוי השישי נגמרו ב' השעות, אז פנה לצאת מהארמון ללכת הביתה, והנה הוא רואה כי השומרים הכינו עבורו בתיבות חתומות ושמורות את כל מה שאסף בחמש פעמים הראשונות, ויבוא האיש הביתה שמח וטוב ולב כשכל ההון האדיר נכנס לרשותו.

תיכף ומיד מיהר לארמון המלוכה להודות למלך על כל חסדיו עמו, ולא היה יכול לעצור בעצמו, ושאל, אדוני המלך ירום הודו, מתחילה מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, מדוע הורה לשומרי הסף ליטול שקי מידי ולשפוך כל תכולתו חוצה, ולבסוף הורה לתיתם לי, ענה המלך, ידידי יקירי, מדוע לא תבין, כהכרת הטוב עלה בליבי לשלחך הביתה עם אוצרות, אבל ידעתי גם ידעתי כי ברגע שתמלא אסמך שבע, ותרגיש כי כבר נקרא שמך בישראל 'עשיר העיירה' אז תעצור מללקט עוד ועוד - על אף שעדיין לא נגמרו ב' שעותיך ללקט, מה עשיתי ציוויתי על השומרים לשפוך את תכולת השקים, ובזה תרגיש כי עדיין ביתך ריקם לגמרי ותמהר למלא שקיך, ולכן, כל עוד שלא נגמר זמנך שפכו השומרים את כל יגיע כפך, ובבוא העת שלחנו אותך מלא בכל טוב, ועתה הון ועושר בביתך ברווח גדול עד מאד...

מעתה, אם לאחר ש'נגנבו' ממנו השומרים בפעם הראשונה את אשר ליקט ואסף היה הולך לביתו בחרי אף... יושב ומבכה את ביש מזלו וזועק חמס על השוד לאור היום ועל החוצפה הנוראה... אזי לא היה בידו ולא כלום, ויתכן שהיו שולחים לו את אשר מילא בפעם הראשונה, אכן מאחר שהבין שעתה אינו 'עת לבכות' אלא התחזק להתחיל ולמלא את השק מבראשית, וגם אחר הפעם השניה והשלישית והרביעית והחמישית לא נסוג אחור, על כן זכה לכל אותו השפע האדיר, ונוכח בעיניו שאין כאן 'גניבה' ולא 'חוצפה' אלא כל מחשבות אלו היו רק דמיונות, אך האמת שהכל היה לטובתו.

כיו"ב, כך היא דרכו של היצר הרע לייאשו בעת הנפילה, אבל עפ"י אמת, כל מטרת הנפילה אינה אלא למען לא ירגיש האדם כי כבר קנה די סיפוקו בתורה ומצוות, והאיש שאינו מבין את הענין, מתייאש ומתחיל לבכות וליילל, אוי וויי, אוי וויי, כל יגיע כפי נאבד והלך לטמיון, מדוע לא יבין כי אין זה אלא כדי שירגיש 'חסר' וישוב למלא אוצרותיו בתורה ועבודה, וסוף דבר יגלה שהכל דמיונות, לא היה כאן לא נפילה ולא הפסד, וכל הקנין שנראה לו שאבד ממנו, הכל שלו וברשותו לעולם שכולו נצח.

נוראות למד הרה"ק ה'לב שמחה' ז"ע מדברי הירושלמי (פאה פ"ח ה"ח) שרבי יוחנן וריש לקיש הלכו לרחוץ בחמי טבריא, בדרכם פגע בהם עני וביקש מהם נדבה, אמרו לו, כשנחזור מהמרחץ ניתן לך. משחזרו מצאו אותו מת [כי

נשני אלוקים' שהוא לשון שכחה, והיינו ללמד על הצורך לאחוז במדת השכחה במקום המצטרך, ואילו 'אפרים' עניינו לזכור את העתיד ותוספת החיות מתוך התחדשות שע"ז עושה פירות ומתקיים בו 'כי הפרני'.

והזמן גרמא, ימי החנוכה, להתחדש' כנשר נעוריוטו, מתוך זקיפות קומה מבלי 'להתפחד' ולהיבהל מהיצר הרע שכל מגמתו להשפיל את האדם, וכמו

את ה'חרפה' והמכשול רח"ל, שלא יעמדו כנגד עיניו ויתבוסס בהם מתוך צער". ולאידך, מלשון 'מוסיף והולך' להורות על התחדשות תמידית, ומחמת שהיו לו שתי מידות אלו, שכחה במקום שאמרו לשכוח, וזכירת העתיד ומה שצריך לזכור על כן נקרא בשם 'יוסף'.

ולפי זה יש לבאר נתינת השמות מנשה ואפרים, כי 'מנשה' מורה על מדת השכחה, וכמו שאמר 'כי

אדהכי והכי גווע מרעב], אמרו לא זכינו לטפל בו בחייו, נטפל בו במיתתו, כאשר טיפלו בו מצאו עליו כיס מלא דינרין עיי"ש.

הבה ונתבונן, מה היה עושה אדם מן השורה בראותו שגרם לעני למות, הרי היה מתמלא כולו צער ומכאובים אבל ובכי על עוון הרציחה וכולו אומר ייאוש... לא כך היא דרכם של אמוראים, כי אינם מביטים אלא על העתיד - מה יש בידם לעשות מכאן ואילך. והנה, אם לא היו מתחזקים לטפל בו לאחר מיתה היו נשארים באבלם וצערם לעולם - כאילו שהם גרמו למיתתו, ובאמת בזכות הנהגתם שפנו לטפל בו במיתתו זכו לגלות שלא היו אשמים במיתתו כלל, שהרי תלוי עליו כיס מלא דינרין, והוא אשם בעצמו שלגודל קמצנותו העדיף למות כשכיס מלא מעות בידו... וזו עבודת האדם להסתכל אך ורק על העתיד בלבד, ולא ירבה לחשוב ולהצטער על העבר, ואז יווכח שהכל לטובה. וכבר הבאנו מה שאמר הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע (סו"פ וישב) שאף שיוסף הצדיק הוצרך לשבת עוד ב' שנים בבית הסוהר כי ביקש משר המשקים שיזכירו לפני פרעה, והיה בזה פגם לפי מדרגתו הנשגבה, אך מכל מקום אילו היה יוצא מיד הרי היה נעשה בן חורין ותו לא, ועתה שנשאר עוד בבית הסוהר זכה לעלות לגדולה להיות מושל בכל ארץ מצרים, והרי שגם 'נפילה' זו (לפי ערכו של יוסף שאין לנו שמץ השגה וחקר בקדושתו) היתה כדי לנשאו ולהגביהו, ו'ירידה זו צורך עלייה'...

פשיטא ואין צריך לומר שלא נאמרו הדברים אלא רק 'בדיעבד' - אחר שכבר נפל ונכשל רח"ל שישב ויתחזק, אך חלילה לנו מלומר, הבה נלך ונחטא כדי לשוב ולהתחזק... וכאותה מליצה ישרה שאמרו בדברי חז"ל (אבות ד א) 'איזהו חכם הלומד מכל אדם', שהנה דרשו חז"ל (גיטין מג.) מה שנאמר (ישעיה ג 1) 'והמכשלה הזאת תחת ידיך - אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן', כיו"ב ידוע ש'אין חכם כבעל הנסיון' (הובא ב'עקדה' שער י"ד), מעתה תאמר, אם כן, מן הראוי שאכשל בכדי שאזכה לעמוד על דברי תורה ואף אהיה 'חכם' על ידי הנסיון... אך איזהו חכם הלומד מכל אדם - שלומד מהנסיון של אחרים, ממה שהם כבר נכשלו והגיעו לחקר האמת... ואין שום צורך להיכשל ולהתנסות בעצמו...

יג. מעין הדברים ביאר בספר 'טעם ודעת' (להגר"מ שטרנבוך שליט"א) במה שמצינו בלידת בנימין, דכתיב (לעיל לה יח) 'ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין', מפני מה שינה יעקב את שמו לבנימין' ולא קיים את ה'צוואה' האחרונה של רחל בנתינת השם 'בן אוני', אלא כי שם זה הוא מלשון צער ואנינות, ולא זו הדרך להתאבל תמיד, אלא צריך להתחזק ולהתנער מעפר, על כן קרא שמו 'בנימין' המורה על 'חיזוק' כיד ימין שהיא החזקה והמתגברת.

וכבר פירש ה'ספורנו' (לעיל לו לה) מה שנאמר ביעקב אחר מכירת יוסף 'וימאן להתנחם וכו' ויבך אותו אביו', ש'אביו' היינו יצחק שהיה אביו של יעקב, והוא 'בכה על שקבל עליו בנו אבלות לכל ימיו, ובכן לא תשרה עליו שכינה'...

יד. בדרך צחות אמרו בפסוקים בפרשתן (מא נג-נד) 'וְתִכְלֶינָה שבע שני השבע... וְתִחְלֶינָה שבע שני הרעב', והנפקא מינה בין תיבה זו לזו - שאותיותיהם שוות, זולתי אות ח' וכ' המתחלפות ביניהם. והנה האות 'ח' עומדת על ב' רגליה, ואילו האות 'כ' שוכבת, והיינו כי כאשר האדם משכיב עצמו ונותן לייאוש לשלוט עליו ואינו עושה מאומה להמשיך בדרכו, זה גופא 'סוף וכילוי' דרכו, והיינו 'ותכלינה'. משא"כ המעמיד עצמו על ב' רגליו ואינו מתפעל אלא ממשיך בדרכו על זה אמרו 'ותחילנה' - שבזה עצמו נולד מחדש ופתח לעצמו פתח לשוב ולהתרומם.

טו. ובזה ביאר הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (שם) הטעם שנעשה הנס ב'נרות', כי תכונת הנר וטבעו להוסיף תמיד תוספת חדשה (כדאייתא בברכות נג.), ובא להורות על עניין ההתחדשות להיות תמיד מוסיף והולך...

חלילה - ממילא לא אוכל לנצח, ואכן לבסוף נצחו ניצחון גדול.

וביאר הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (תרע"ט ליל ד'), שהחשמונאים למדו מהיוונים עצמם להשתמש בכוח עוז ותעצומות זה, כי הם דומים לנמר שהוא עז שבחיות, כמו שנאמר בדניאל (ו ו) 'וְאָרוּ אַחֲרֵי פְנֵמֶר' ופירש"י 'החיה הזאת השלישית היא מלכות אנטיוכוס'. ופירוש 'עזות' של הנמר, שאינו חזק בטבעו אלא שבעזותו עושה מעשים שהם למעלה מכוחותיו, אינו מפחד לצאת למלחמה נגד אחרים החזקים יותר ממנו (וזהו אומרם אבות ה' כ', 'היו עז כנמר', כי מדת העזות יש ללמוד מהנמר שהוא עז שבחיות), ובעזות וחוצפה זו הפליגו והכריחו את ישראל לכתוב על קרן השור שאין להם חלק באלוקי ישראל חלילה", ומהם עצמם למדו החשמונאים להתנהג במדת העזות דקדושה, ויצאו כשהם מועטים וצעקו מי לה' אלי. אף לדין ייאמר, על כל איש מישראל לחזור ולזכור תמיד הגם שהיציאה מסיתו שאין בו כוחות דקדושה ואינו שוה מאומה, בכל זאת יתגבר עליו במדת העזות, כי פיו דיבר שוא ושקר, והאמת שיש בו חלק אלוקי ממעל והוא אהוב וחביב בשמים, וכל יהודי חשוב כבן יחיד אצל הש"ת, לכן אם ישקיע ויעבוד את ה' כפי כוחו יצליח".

שאמר הרה"ק ה'שפת אמת זי"ע' (תרס"א ד"ה איתא במדרש תצוה) על הא דאיתא במדרש (שמו"ר ריש פר' תצוה) שבני ישראל נמשלו ל'שמן', כדכתיב (ירמיה יא טז) 'זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך', שכשם שהשמן אינו מתערב בשום משקה שבעולם אלא צף ועולה למעלה כך ישראל אינם מתערבים בין האומות אלא הם למעלה מהם שנאמר (דברים כח א) 'ונתנך ה' עליון על כל גוי הארץ', ומבאר ה'שפת אמת', שדבר זה מתקיים ביותר בימי החנוכה שמצוותם ב'שמן', כי אז יש כח מן השמים להיות 'עליון על כל גוי הארץ', והוסיף לדרוש בלשון הכתוב 'עליון' שהוא אותיות 'על יון', כי עתה הוא שעת הכושר להתרומם ולהרגיש חזק ונעלה יותר מכל קליפת יון טז.

וכח עליון זה נמשך מהארת החשמונאים - כהניך הקדושים שהשפיעו לשעתם ולדורות עולם בימים ההם ובזמן הזה, שהיו רק מתי מספר נוכח אלף אלפי ראשי גייסות ורבבות החיילים תחתיהם, ואעפ"כ יצאו להלחם נגד היוונים, והרואה יתמה, וכי לזאת 'מלחמה' ייקרא, אין זה כי אם 'המאבד עצמו לדעת', שהרי לפי המציאות לא היה אפילו ספק קל שבקלים שיוכלו עמוד וינצחו במערכה נימשת זו, אלא שבך הוא הדרך 'במלחמת מצוה', לצאת למערכה מבלי להתייאש ולחשוב

טז. והוסיפו לפרש בדרך זה גם מה שנאמר (תהילים קיג ז) 'מאשפות ירים אביון', כי 'אביון' הוא אותיות 'אב יון', והוא על דרך שנאמר (להלן מה ח) 'וישימני לאב לפרעה', ופירש רש"י 'לחבר ולפטרון', והיינו גם מי שהוא אב יון - חבר ופטרון ושקוע באשפות טומאת יון רח"ל עד שהוא 'אבי אבות'... אף עליו ייאמר 'מאשפות ירים אביון' - שיזכה להתעלות עד שיהא מרומם מעל יון.

יז. וביארו בזה על פי מה שאמר הרה"ק הרר"ב מפשיסחא זי"ע (שפ"א אבות דף כג) לבאר את הלשון 'כשור לעול', כי השור החורש בשדה לעולם לא יעמיד עצמו להביט לאחוריו, האם הצליח בחרישה או העלה חרס בידו, ותמיד 'עיניו לנוכח יביטו' - לחרוש עוד כברת ארץ, ועוד כברת ארץ ללא לאות, בכי האי גוונא ממש יש לנו לעסוק בתורה ועבודה, שלא להביט לרגע אחד לאחורינו לראות מה העלינו בידינו, אלא לילך בדרך העולה בית קל יומם ולילה ערב ובוקר וצהרים.

וכנגד זה נלחמו היוונים, שהם לא יכלו לסבול את עבודת בני ישראל 'כשור לעול' - שלא להביט לאחוריהם הן על העליות והן על הנפילות, כי ידעו שעבודה כזאת מונעת את האדם מייאוש, כי ממה יתייאש אם אינו מתבונן בנפילותיו, ובמה יתגאה אם לא ראה את עליותיו, ועל כן אמרו לבני ישראל - 'כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל', היינו שימנעו את עצמם מלעבוד את 'אלוקי ישראל' כדרכו של השור שאינו מביט אחור. רמז לדבר, כי 'עברייך' נוטריקון עבר יון, כי זו קליפת יון להביט אל העבר ולבוסס בבוץ ועי"ז יתקצצו כנפי רוחו ולא יהא בו כח להתחדש אלא תמיד יהא עברייך...

יח. וכתב עוד (חנוכה תרע"ד, בדר"ח טבת), שהלא עומדים אנו בחודש טבת שמזלו 'גדי', וזה טבעו של הגדי לקפוץ ממקום למקום כדאיתא (ב"ק כא:): 'הכלב והגדי שקפצו מראש הגג', וכן היתה מלחמת החשמונאים כנגד היוונים באופן של 'קפיצה' למעלה מהטבע וממדרגתם, ומסיים בזה"ל, כי זה הזמן מסוגל לאחוז במעלות רמות ונשגבות אף שנפלו ממנו, ומסוגל לקפיצה כזו, ועל כן בימי היוונים הצליחו החשמונאים בקפיצה זו וזכו לניסים למעלה למעלה.

כי בא אורך קומי אורי - שבת הנוכה

בה אמר הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לשובה הנוכה) 'די גיטע יודען זאנען ('צדיקים' אומרים) ששבת זה הוא שבת גדול' י"ט, שבו ניתן להשיג ביותר את האמונה הבהירה בהש"ת. ומבאר טעם הדבר, כי כל שבת יש בה התגלות אלוקית, וכדכתיב (שמות לא יט) 'אך את שבתותי תשמורו וכו' לדעת כי אני ה' מקדשכם', והרי שביום השב"ק יש ביד כל יהודי לזכות לדעת' ולהשיג את האמונה שיש בורא ומנהיג לבירה. וכן הוא הדבר גם בחנוכה², וכדחזינן שאנשי כנסת הגדולה תיקנו להוסיף בתפילות של חנוכה 'מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך', ולכאורה צ"ב, בשלמא אומרו 'גיבורים ביד חלשים, רבים ביד מעטים' ניהא, שיש בזה שבח מיוחד על נס גדול שעשה עמנו הקב"ה, כי בדרך הטבע מנצחים

המרובים והגיבורים, ואילו כאן ניצחו החלשים והמעטים, אבל מאי קאמר 'טמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך', וכי משום שהם טמאים ורשעים הנם קרובים יותר לנצחון מצד הטבע עד שיש מקום להודאה מיוחדת על כך, רק הובא בספר אחד ['קדושת לוי'] לפרש, דתרי מילי נינהו ולא רישא סיפא, כי בתחילה מודים על נס הנצחון ע"י חלשים ומעטים, ובסיפא מודים שהרשעים חזרו בתשובה ונעשו צדיקים, וכן טמאים נעשו טהורים וזדים נהפכו להיות עוסקי תורתך, 'כי מגדל התגלות האלוקות שהיתה בימים ההם חזרו רבים למוטב ועשו תשובה'. והנה התעוררות זו מתעורר בכל שנה ושנה בימים ההם בזמן הזה, ולכן בחנוכה אפשר לבשר ודם להאמין במי שאמר והיה העולם. וממילא כאשר 'שניהם באים כאחד'³, ומצטרף קדושת שבת וקדושת החנוכה הרי בוודאי שהיא 'שבת גדול'⁴.

וכן נשאר לדורות, שמי שיקבל עליו עבודת ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו, אף שאינו ראוי לכך ועדיין לא הגיע למדה זו, יצליח בכל קפיצתו זו. עכ"ל.

יט. הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע רמז לשב"ק דנא במה שאומרים בזמר לכה דודי 'התעוררי התעוררי כי בא אורך קומי אורי', אורך - היינו אור כ', ומרמז על נר שבת שמצוותו גם למעלה מעשרים אמה, ואילו אורי - היינו אור י', מרמז על נר חנוכה שמצוותו למטה מי' טפחים, ובהצטרפות ב' האורות כאחד הרי מי ידמה לאותו אור עליון ונשגב, על כן התעוררי, התעוררי...

כ. אגב אורחא, בגדולת ימי החנוכה ייאמר, זה עתה שמעתי מאיש יהודי הדר בחו"ל שסיפר מה שבדידיה הוה עובדא, כי לפני כשנה גילו הרופאים אצל שנים מבניו מחלה נדירה ל"ע שאינה מצויה כמעט בין הבריות, ולאחר שעירב עסקנים ידועי שם ויועצים רפואיים נתברר לו כי מחמת נדירותה אין ידוע על דרכי הטיפול והריפוי, והנה, בערב חנוכה שמע אודות העת המסוגל לקבלת התפילות אודות ענייני רפואה, ובפרט בנר ראשון דחנוכה, סבר וקיבל, ובאמונה שלימה עמד בתפילה ושפך שיח לפני אבינו שבשמים שיחוס וירחם, ואכן תיכף לאחר חנוכה נמצא רופא אשר הציע איזה טיפול, וב"ה שכהיום הזה כמעט ואין זכר למחלה, ואין פלא בדבר, כי כאמור חנוכה הוא זמן שלמעלה מן הטבע...

עוד נספר, מה ששמענו מאברך חשוב מנכבדי העיר בית שמש, אשר בערב חנוכה התעורר לבו לקיים את 'הרגיל בנר' באופן נעלה ונפלא, וכמבואר ב'מאירי' (שבת כג:) ש'הרגיל בנר דרך חיוב מצוה והערה (מלשון התעוררות) מפורסמת הוין ליה בנים תלמידי חכמים', וקיבל על עצמו לקיים 'מצות רקידה' בכל לילה ולילה אחר הדלקת הנרות עם כל בניו, במוצאי שבת חנוכה חזר האיש לביתו באיחור רב (אחר שנסע לשהות בצל רבו לקראת שבת - בעיר אחרת) ומשנפנה להדליק נרות חנוכה מצא שבניו הקטנים כבר נמים את שנת הליל, על כן אחר ההדלקה פנה בעצמו לכל אחד ואחד מהם כשהוא במיטתו, אחז בידיו ורקד עמו - אף שהגוף ישן אך הנשמה מרגשת ברקידה דקדושה, ולחרדתו מצא אחד מבניו כשהוא 'מפרכס' (having a seizure) ונתון בסכנת חיים, מיד החיש את אנשי ההצלה שהובילו אותו במהרה לבית החולים והצילו את חייו כפשוטו (העידו הרופאים שאילו היה נשאר במצב כזה עוד כעשר דק' כבר לא היה את מי להציל), ונתקיים בו 'הרגיל בנר הוין ליה בנים' - שנשאר בנו בחיים.

כא. תוספת מעלה ויתרון בהאי שתא כשמצטרף קדושת ראש חודש לקדושת שבת וחנוכה, וכך איתא ב'בית אברהם', הרה"ק מקאז'ניץ אמר כי בשבת חנוכה שחל בר"ח הוא בחינת ראש השנה ששלשה ספרים נפתחים, שקורין בג' ספרים, ומתתיהו בגי' ראש השנה. עכ"ל.

הטבע, דבהנהגת הטבע מצינו רק מספר שבע, כמו שבעה ימי שבתא ועוד, וכל הגבוה ממנין שבע הוא למעלה מדרך הטבע, ומאחר דהנוכה הוא מספר שמונה, על כן כל השפעתו עלינו הוא - ניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע²¹, ולפי"ו אפשר לומר דחיבה יתירה נודעת לו ל'זאת הנוכה' שהוא יום השמיני של הנוכה, ונמצא שאז הוא שמיני שבשמינית, המורה על כפילות ההנהגה למעלה מן הטבע, גבוה מעל גבוה²².

הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (הנוכה תר"מ ד"ה א"ז) מבאר, שזאת הנוכה הוא כ'שמיני עצרת', דהנה אמרו חז"ל (הובא ברש"י ויקרא כג לו) שנקרא 'עצרת' - כי 'עצרת' אתכם אצלי, כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנו להפטר, אמר, בני בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם, והרי בפרשת אמור הסמיכה תורה את חג הסוכות לציווי הרלקת המנורה, דכתיב בתריה (ויקרא כג ב) 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור', ובדרך רמז מביא ה'רוקח' (ריש הל' חנוכה) שלכן קבעו שמונת ימי חנוכה דומיא דחג הסוכות שאף הוא שמונת ימים, אמור מעתה, שזאת חנוכה דומה בטעמו לשמיני עצרת, ואם אמרו על שמיני עצרת בזה"ק (ח"ג לב) ובהוא חרותא לא

וכך אמר הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע משמיה דאבוה הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהוביטש זי"ע, שכל השבתות עד שבת חנוכה הן בבחינת 'והארץ היתה תוהו ובוהו' (לעיל א ב), אבל מכאן ואילך נאמר 'ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור', שמתגלה האור של השבת על ידי נרות חנוכה (מ'מרגניתא דבי רבנן) פרשת בראשית, בשם מי ששמע מפ"ק של הרה"ק מרוזין זי"ע).

'בזאת' אני נוטה - ביד כל אחד לפעול ביום 'זאת הנוכה' גדולות ונצורות

ונתנה תוקף קדושת היום כי גדול היום לאדונינו, ואמר הרה"ק מרוזין זי"ע (עירין קדישין השלם) מה שהצדיקים יכולים לפעול בראש השנה ויום הכיפורים יש ביד כל יהודי פשוט לפעול בזאת חנוכה.

יש שביארו את הענין כי אין נצרך כהיום הזה להביא את הניסים והנפלאות אלא הם מוכנים ועומדים בשמי מרום, על כן סגנו בתפילת כל יהודי פשוט להוציאם מן הכח אל הפועל.

והנה כבר הבאנו את דברי המהר"ל (נר מצוה ח"ב) שהנהגת העולם בחנוכה היא למעלה מדרך

וכן הובא ב'אמרי פינחס' השלם (לארבע פרשיות) שכשמוציאים שני ס"ת גדול האור, וכשמוציאים ג' ספרים אזי האור גדול מאד.

כב. מעשה בחסיד אחד שנסע לשהות בצלו של הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע בשבת ראש חודש חנוכה, בצהרי יום השבת נרדם על הספסל בבית המדרש, אלא שמפעם לפעם התעורר וקרא בהתרגשות אה, שבת, שבת, וחזר לנמנם לעוד כמה דקות ושוב התעורר ואמר בהתרגשות אה, שבת חנוכה, ולאחר כמה דקות התעורר שוב משנתו ואמר אה, שבת ראש חודש, ויהי כאשר ראהו הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע שהיה אז עלם צעיר, קרא מיד לאביו הרה"ק מסטאלין שיבוא עמו לבית המדרש ויראה את שנתו של חסיד זה, ואכן כראות הרבי את החסיד הביט בו לזמן ממושך ואז הפטיר 'אוי שלאפט ער ווי א יוד' (כלומר, כך צריך יהודי לישון). והנה אף מי שמרגיש שאין לו השגה בהנהגות אלו, מכל מקום ידע עד כמה השרישו חסידים הראשונים את המועדים וזמנים בעצמותיהם, ואף בעת שנתם זכרו והתרגשו מקדושת הזמן, וממילא אין שום חידוש איך נתעלו מהאור הגדול של 'שבת חנוכה'.

כג. בדרך רמז אמרו כי מניין 'שמונה' בשפת האידיש הוא 'אכט', ר"ת אין כלל טבע, אין כאן טבע...
כד. יש שפירשו מעלת האי יומא רבא, שהנה, הדברים ידועים, כי ההודאה ממשיכה את הישועה, שכאשר האדם מודה ומהלל לא-ל הטוב על החסד אשר גמל עמו הרי הוא מעורר באותה שעה על עצמו רחמים ורצון להשפיע עליו כהנה וכהנה, מעתה יש לומר, כי אחר שבעת ימים בהם אנו מודים להקב"ה על הניסים ועל הנפלאות אזי נפתחים כל שערי שמים להריק עלינו אוצרם הטוב עד שיבלו שפתותינו מלומר די.

וכך פירשו בעלי הרמז בלישנא דגמ' (שבת כא:): 'קבעום בהלל ובהודאה', עפ"י ביאורם של האחרונים בעניין 'קביעת עיתים לתורה', שהוא על דרך שמצינו בגמ' (ר"ה כו:): 'קבען פלניא, והוא מלשון גזל, (כדכתיב מלאכי ג ח, 'היקבע אדם אלוקים'), וכלומר שאף מי שטרוד ביותר בעסקיו צריך לגזול מסדר יומו ולייחד זמן ועת ללימוד התורה (עי' בשע"ת סי' קנו סק"ב בשם בעל ההפלאה), וע"ד זה ייאמר, שהרי הקב"ה מנהיג את עולם הזה בדרך הטבע, ואין כאן המקום לניסים ולהנהגה מעל הטבע, אלא קבעום ו'גזלו' חלק מעולם העליון והמשיכו לעוה"ז על ידי הלל והודאה...

של חנוכה משלימים לימי הפסח, יום ז' דחנוכה משלים לראש השנה, וזאת חנוכה היא כנגד יום הכיפורים.

מתנה זו מורה על האהבה רבה שיש להשי"ת אל ישראל עמו, וכמו שרימוז ה'ישמח ישראל' (חנוכה אות נג) בפסוק (תהלים מא יב) 'בזאת ידעתי כי חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי', בזה שהבורא נתן לנו 'זאת חנוכה' ניכר גדול האהבה והרצון שחפץ השי"ת בעמו ישראל, ועלינו מוטלת החובה לנצל את הזמן כדבעי, כדי 'שלא יריע אויבי עלי', בימים ההם ובזמן הזה.

מיהו צריך לזכור את שני הצדדים, וכפי שאמרו צדיקים שמצד אחד אומרים בהתפעלות 'זאת חנוכה', היינו שאפשר להרגיש ולראות את הניסים והנפלאות הנשפעים ביום זה כי הוא עיקר החנוכה, אולם לאידך גיסא יפרש בניחותא 'זאת חנוכה', ותו לא, והיינו שהימים חולפים ועוברים, ולא יתחרט למחר שלא ניצלו כדבעי¹.

זאת עשו וחיו, להודרו כל אחד ליקח לידו את ספר התהלים בידו ביום גדול ונשגב זה², ולפני ה' ישפוך שיחו³ לבקש מעומק הלב ובהשתפכות הנפש

משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו (באותה שעת שמחה, לא נמצא אצל המלך כי אם בני ישראל עצמם), ומאן דיתוב עם מלכא, ונטל ליה בלחודיה, כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה (והיושב עם המלך לבדו יקבל כל אשר ישאל מאתו), אף על זה היום נאמר כן - כל מאי דבעי שאיל ויהיב ליה⁴.

ומתאמרא בשם צדיקים שקדושת יום זה היא כמו יום הכיפורים, כי כבר איתא מהגר"א (על תיקוני זוהר) שחז"ל קבעו לומר הלל שלם בשמונת ימי חנוכה כנגד שמונה ימים בשנה שהיו צריכים לומר הלל שלם ואין גומרים בהם את ההלל, ובאו אלו ומשלימים על אלו, ואלו הם ח' הימים - ששה ימי פסח שאין גומרים את ההלל (שהיה לנו לומר בהם הלל השלם, אלא שבשש"פ אין אומרים מטעם (מגילה יז) 'מעשי ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה', ואף בכל חוה"מ כן, עי' מ"ב ת"צ סק"ז), וראש השנה ויום כיפור שאין אומרים מטעם 'אפשר מלך יושב על כסא דין, וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו, וישראל אומרים שירה' (ר"ה לב:), ומשמע שם שבלא 'תשובת' ספרי חיים וכו' היה לנו לומר הלל שלם בר"ה ויוה"כ. השתא נמצא ששישה ימים הראשונים

כה. ולפי זה הרווחנו ליישב קו' הבית יוסף (תר"ע), שאכן מצד הדין היה לקבוע רק שבעת ימי חנוכה, דהנס היה רק שבעת ימים, אך הקב"ה מבקש מאתנו עכבו עמי עוד יום אחד נוסף על השבעה ימים, וביום 'זאת חנוכה' מתייחד קוב"ה עם כנסת ישראל בינם לבין עצמם בייחוד עליון ונשגב, ואין המקטרגים והמשטינים רשאים להיות שם באותה שעה, וממילא ממלא קוב"ה לישראל כל משאלות לבם לטובה ולברכה.

כו. הגה"צ רי"ש אונגאר זצ"ל גאב"ד 'חוג חתם סופר' (ב"ב) היה אומר משם רבו הרה"ק ה'ויגד יעקב' מפאפא זי"ע, שלפעמים בהגיע יום זאת חנוכה עורך האדם חשבון הנפש ונופלים בלבו מחשבות עצבות ויאוש, בראותו שלא מילא כראוי את הזמנים הקדושים בימים אלו, אמנם, על זה אמרינו ליה, התגבר בשעה זו לדחות מחשבות פסולות אלו, כי 'זאת' חנוכה, עדיין עומדים אנו בתוקפן של ימי החנוכה - עדיין אפשר לפעול נשגבות. זאת ועוד כי 'הכנעה' זו גופא היא תכלית ימי החנוכה, וזהו 'זאת חנוכה', להביא את האדם לידי שפלות וענוה (אבל לא לעצבות ויאוש ח"ו). ויזהר שלא יתקיים בו חלילה (תהלים צב ז) 'איש בער ולא ידע וכסיל לא יבין את זאת', להיות כשוטה וכסיל שאינו מבין ומנצל את גדול הזמן של 'זאת' חנוכה, ומחמת חוסר ידיעה נותן ליום זה לעבור מבלי להתאמץ למלא אסמיו בהשפעות טובות, אלא 'לו חכמו ישכילו זאת' ויבינו סגולתו של יום גדול וקדוש זה להתחזק ולומר 'בזאת אני בוטח'. כז. מעשה היה בחסיד המפורסם רבי בן ציון אוסטרובער זצ"ל, אשר המתין כעשר שנים לפני בטרן ועדיין לא נושע, ונכנס בראש השנה אל רבו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע וזעקתו בפיו, כי היום הוא 'עת פקידה' [כמו שאמרו (ר"ה יא.) בר"ה נפקדה שרה רבקה רחל וחנה] ומבקש מהרבי שיושיעו, נענה לו הרה"ק, אם אכן עת פקידה הוא היום אם כן מה אתה צריך אותי... (כמי שאומר תפעל לעצמך את ישועתך), יצא משם רבי בן ציון ונכנס אל בית המדרש וגעה בבכיה נוראה במשך שעה ארוכה, ואכן פעל את הישועה וכעבור תשע חודשים נולד לו בן במזל טוב.

אף אנן נעני ונאמר, עת רצון היום לנו, אין צורך לרוץ אנה ואנה, אלא כל אחד יכול לפעול לעצמו להיפקד בדבר ישועה ורחמים, ומה עוד, שהרי כל אחד יש בכוחו היום לשדד מערכות כצדיק הדור, וכמאמרו של הרה"ק מרוזין הנזכר, אם כן איפוא זאת עשו וחיו, שפכו כמים ליבכם להאיר את ה'חשכה' כל חד וחד בדידיה, כי קרובה ישועתנו לבוא. כח. הנה מבקשים אנו בתפילת נעילה ביוה"כ 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', וידוע להקשות בלשון פתח לנו שער, והרי השערים פתוחים הם עדיין אלא שעומדים לנעול אותם, ומן הראוי יותר לומר 'אל תנעל'... אלא

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

זה לפקוד עקרות (הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע היה חוזר על דברים אלו בשולחנו המהור בזאת חנוכה, וכן נהגו כמה צדיקים) לב.

עוד זאת מסוגל יום זה ביותר לפרנסה טובה ומוזני ריחילי, וכמו שרימו הרה"ק האמרי נועם זי"ע

(זאת חנוכה) בפסוק (דה"י א' כ"א) 'לך ה' הגדולה (זה יום א' חנוכה), והגבורה (יום ב'), והתפארת (ג'), והנצח (ד'), וההוד (ה'), כי כל בשמים ובארץ, והמתנשא לכל לראש (ו'), לך ה' הממלכה (ז) והעושר והכבוד' זה זאת חנוכה, שאפשר לזכות ביום זה לשפע רב של פרנסה ועשירות, וגם שאר ימי חנוכה מסוגלים לעשירות, וכמו שכתב ב'ערוגת הבושם' (פרשת ויגש) לרמוז בן מן הפסוק (בראשית

שיזכה לצאת מכל המיצרים בגשמיות וברוחניות^{כט}, כי ביום הזה אשר הבורא מריק עלינו רב שפע מכל טוב אין לנו אלא לקיים בנפשנו 'הרחב פיך ואמלאהו' לבקש מבטל הרחמים ובוודאי ימלא משאלותינו^ל.

'זאת' היתה לי - סגולת זאת חנוכה לזש"ק ולפרנסה טובה וכל מיני ישועות

כתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי חודשי כסלו שנת מאמר ב י) 'מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקרות כעין ראש השנה, הנה לדעתי עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה^{לא}, שבבכח יום

שעיקר הבקשה היא, פתח לנו שער כלומר שתפתח את השער שבנו - שערי הלב, כי ודאי ששערי שמים פתוחים אך הלב אטום וסתום, ועל כך אנו זועקים רבש"ע פתח שערי הלב בכדי שנבין ונשכיל לבקש בעד הנפש חנינה, כי אם לא עכשיו אימתי. ולענייננו יאמר, כי הרבה יש לשפוך שיח בכדי שנדע לנצל את היום הגדול והקדוש הזה לטוב לנו כל השנה.

כט. פעם נכנס הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע בזאת חנוכה לבית המדרש, ומצא את החסידים משחקים ב'דריידעל' כמנהג ישראל תורה, נענה ואמר להם 'וואס מ'שפילט חנוכה - קען מען נאך פאר-שפילן, אבער וואס מ'שפילט זאת חנוכה - קען מען נישט פאר-שפילן...' (מה שמרוויחים בימי חנוכה, שכידוע אפשר להרויח כסף במשחק זה אפשר עוד להפסיד, שבמשחק הבא יכול להפסיד כל מה שהרוויח במשחק זה, אבל מה שירוויח בזאת חנוכה יתקיים אצלו לעולם).

ל. כה אמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בימי החנוכה ('חנוכה ד"ה עוד אמר) צריך האדם להאמין, שבאמירת תהלים אפשר לצאת מכל השטותים ומכל המיצרים ומכל השינויים שיש לאדם - ובזה יוכל עמוד נגד מחשבות הייאוש שמכניס בו היצר.

לא. איתא בבית אהרן (מב.) וז"ל, פתח ואמר, עיקר הנס ביום השמיני, הגם שבכל שבעה היה הנס מ"מ עיקר הוא השמיני שהוא למעלה מהשבעה, וכפי שאומרים העולם על נס דער נס איז איבער דער וועלט.

הגה"ק מאוסטרובצה זי"ע אמר, שהנה כבר היה זאת לעולמים שנר ידלוק שבעת ימים, וכמו שמצינו בשרה אמנו שדלק הנר מערב שבת לע"ש, אמנם שידלק שמונה לא מצינו אלא בחנוכה, ואכן, כשדלק הנר ביום השמיני אז נגלה לעיני כל שהוא נס שלא כפי סדר ההנהגה ומעל דרך הטבע, ובא זה ולימד על שאר הימים שהכל הוא 'מנין שמונה', אך עכ"פ זאת חנוכה עצמו ודאי הוא תוקף הנס.

עוד הוכיחו זאת צדיקים מסדר קריאת התורה, שבכל ימי החנוכה קוראים מעניין הנשיאים, ואילו בזאת חנוכה קוראים בפר' 'בהעלותך את הנרות' שהוא ממש מעניינו של יום - הדלקת נרות, ללמדנו שהעיקר הוא ביום זה. הוסיף ה'שפת אמת' (תר"מ ד"ה אא"ז) כי הנה בכל יום קוראים סדר ההקרבה של נשיא אחד, ואילו ביום השמיני קוראים סך כל הקרבנות, 'קערות כסף שתיים עשרה' וכו', ללמדנו שביום האחרון נכללים בתוכו כל הארות הימים שעברו.

לב. סיפר הרה"ק ה'חקל יצחק' זי"ע שאביו הרה"ק ה'אמרי יוסף' זי"ע המתין שנים רבות לאחר נישואיו לזש"ק ולא נפקד, באחת השנים ב'זאת חנוכה' הזכירה אמו את עצמם לטובה לפני הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע, לא ארכו הימים ולתשעה חודשים נולד להם בן למזל"ט.

כתב ה'אמרי נועם' (סוף יום ז' חנוכה) כי 'בנים פרנסה' עולה כמנין 'זאת חנוכה' (497), ללמדנו שהזמן גרמא לפעול בבני ובמוזני.

לג. פעם נכנס יהודי אל הגאון ה'חזון איש' זצ"ל, והתאונן בפניו על מצבו הדחוק בענייני פרנסתו, והוסיף ואמר, שזקוק הוא לנס גדול כדי שיצליח לפרוע חובותיו ולחזור לדרך המלך, ולא כל יומא מתרחיש ניסא, נענה החזון"א ותיקן אותו כך 'לאו, בכל יומא מתרחש ניסא', היינו שלא כן הוא, ויכול האדם לזכות לנס. וב'זאת חנוכה'

רפואות, נורא תהלות, ארון הנפלאות, הרי שמונה, ובכל יום יש שפע אחר כפי הסדר שנמנה כאן, נמצא שבזאת הנוכה נשפעת המדה של ארון הנפלאות, היינו שהנהגת הפלאות והניסים נעשית כמו טבע ביום זה ל"ד.

ובן פירש הרה"ק מהר"ש (הראשון) מבאבוב זי"ע בפסוק (תהלים קיח כג) 'מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו', שהיום השמיני המרומז בתיבת 'זאת', מוכן

מה ה) 'כי למחיה שלחני אלקים לפניכם', שלחני ר"ת ל'הדליק נר של ח'נוכה ש'מונת י'מים, שאם מדליק הנרות כל שמונת ימים זוכה למחיה ולפרנסה בריווח.

ידוע בשם המקובלים - שבכל יום מימי חנוכה מתעוררת מדה אחרת משבחי הקב"ה שאומרים בברכת 'יוצר אור' (בתפילת שחרית) 'פועל גבורות, עושה חדשות, בעל מלחמות, זורע צדקות, מצמיח ישועות, בורא

תרווייהו איתנייהו ביה, חדא שאפשר לזכות לניסים בכל העניינים, ועוד כי בזמן זה אין טבע כלל, וכל עניני העולם מתנהלים למעלה מדרך הטבע, ואז הנס גופא בדרך הטבע.

לד. שמעו נא למעשה נורא שאירע לפני עשרות בשנים, בישיבתו של הגאון רבי חיים יצחק חייקין מתלמידי החפץ חיים בעקס-לע-בען שבצרפת חלה אחד התלמידים ונתגלה 'גידול' בצווארו ל"ע, מיד החישו אותו לפני רופאים מומחים וכולם כאחד אמרו שיש כאן סכנת נפשות, ואין מנוס מלנתח אותו בדחיפות כדי להסיר הגידול, אולם מאידך עצם עריכת הניתוח אף היא כרוכה בסכנת נפשות, שכן אם ינתחו יתר על המידה אפילו כחוט השערה או אם שמא תזוז הסכין במשהו יש חשש מיתה בדבר, והבהילו את הבחור לרופא מומחה היושב בפאריז, ואף הוא הסכים שמוכרחים לנתחו להצילו, אבל גם הוא חשש לקחת את האחריות על עצמו. באותו הזמן התגורר הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זי"ע בפאריז והלכו לדרוש בעצתו לדעת כדת מה לעשות, והנה זה מעשה היה כג' שבועות לאחר חנוכה, אמר להם הרה"ק עדיין שמורים עימי פתילות מימי החנוכה העבר עלינו לטובה, קחו פתילות אלו ושינחם הבחור על אותו המקום ויסתגר בבית ג' ימים ובל יצא חוצה (ומי יעמוד בסוד קדושים), מלאו את דבריו, לאחר מכן שב הבחור אל הרופא, וזה ערך לו 'צילום' וראה שהנה סר ה'נגע' לגמרי ואין זכר למה שהיה, ויצא בהתפעלות ושאל מי הוא הרופא הלזה שעשה את הנתוח, הרי הוא ממש יחיד מומחה בתחומו שהוריד את כל מה שהיה צריך להוציא בדיוק נמרץ לא פחות ולא יותר...

ונזכיר עוד מעשה מופלא שהיה אצל הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זי"ע, בשנת תשל"ג, כי אחד מתושבי אנטווערפן הוצרך לצאת מגבולות המדינה, ובא לפני הרה"ק שאין לו 'פאספארט' (דרכון), נטל הרבי בענטשער (סידור) בו נדפס ברכת המזון, נתנו לאיש ואמר לו הרי 'פספארט' בידך... הלה התחזק באמונת חכמים תמימה, ובבואו למעבר הגבול הושיט את ה'בענטשער' כאילו היה 'פאספארט', ואכן, לשמחתו אירע הנס ופלא הגדול, השומר קיבלו וחתם עליו ב'חותם' המאשר את מעבר הגבול, והיכן מקום החתימה... ב'ועל הניסים'... (ראה בתמונת הבענטשער המצורפת כאן).

ורמז יש בדבר, כי 'על הניסים' של חנוכה פועל ישועות לכל השנה להמשיך את 'ניסיך שבכל יום עמנו', ולא עוד אלא שהם פותחים את כל השערים - שערי שמים ושערי ארץ, אף כשנצרך לנס מחוץ לדרך הטבע, אין 'מעצור' ומחסום כנגדם כלל וכלל.

ואכן, לעשות מופתים כאלו עם הפתילות לאחר חנוכה זקוקים אנו לכוחו הגדול של איש האלוקים רבי איציק'ל, אך עתה חנוכה היום, וכל אחד יכול לשדד מערכות הטבע, וכדבריו של הרה"ק מרוז'ין שאפילו איש פשוט הוא כצדיק הדור.

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

שבתחילה נאמר 'ביום המשח אותנו, ולהלן כתיב 'אחרי המשח אותנו', שבא הכתוב לומר, כי אין די בקבלת האורות הגדולות 'ביום חנוכת המזבח' ותו לא, אלא העיקר הוא להמשיך את השפעות הקדושות 'אחרי המשח אותנו' - גם בעבור החג, שישארו אצלו לאורך ימים¹.

ביותר הדברים אמורים לעניין חנוכה, שכל תכליתו להאיר את 'חשכת' הימים הבעל"ש², וכמו שדייק הגה"ק מקאז'יגלוב זי"ע (ארץ צבי מועדים עמ' קע) מעצם שם 'חנוכה' שאינו אלא רק התחלה, וכדרך בני אדם הנכנסים לבית חדש ועושים 'חנוכת הבית', כי ודאי אין תכלית הכניסה אל הבית בשביל חגיגת חנוכה

ומזומן לפעול דברים שהם בבחינת 'נפלאות בעינינו', וכמו שאמרו צדיקים שאפשר למשש בידים את ההנהגה הניסית הנשפעת מלמעלה ביום גדול וקדוש זה³.

זאת חנוכת אחרי המשח אותנו - להמשיך הארות הימים לכל השנה

כתיב בפרשת חנוכת המזבח, בה קוראים בתורה ב'זאת חנוכה', 'זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותנו' (במדבר ז פד), ובהמשך נאמר (פסוק פח) 'זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותנו', ודייק הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (הובא בליקוטי יהודה נשא עמ' ס) משינוי הלשונות,

לה. ב'חסד לאברהם' (זאת חנוכה) להרה"ק רבי אברהם מראדאמסק זי"ע מביא, שיום זה מסוגל לעורר את הגאולה השלימה, כדכתיב (במדבר ז פד) 'זאת חנוכת ביום המשח אותנו', 'המשח' מלשון משיח בן דוד, לרמז שהוא הזמן המסוגל למהר ולהחיש גאולתנו ביום זה.

ואחרים נתנו רמז כי ר"ת של 'משיח' הוא 'מ'דליקין ש'מונת ימי חנוכה', ובא ללמד שבימי חנוכה יש ניצוץ מאורו של משיח, והזמנים נעלים ונשגבים ביותר, וכאשר הגידו צדיקי הדורות רמז לדבר בלשון הכתוב (תהילים קלב יז) 'ערכתני נר למשיחי', וצריך רק להתחזק שלא תיפול עליו תרדמה גדולה ועמוקה חלילה (ראה בזרע קודש ליל א ד"ה וכן).
לו. חותנו של הגאון רבי שלמה אייגער זצ"ל (בנו של גאון ישראל רבי עקיבא אייגער זצוק"ל) השאיר אחריו צוואה בה כתב כי הנכד הראשון מיוצאי חלציו שייקרא על שמו לאחר מותו, יזכה בסך מאה אלף רובל מתוך 'הירושה' שהותר אחריו. ותיכף לאחר פטירתו נולד בן לגר"ש זצ"ל ונקרא שמו בישראל כשם הנפטר, אלא שלדאבון לב לא האריך התינוק ימים ונסתלק לבית עולמו, וכעבור זמן מה נולד בן לגיסו של הגר"ש וגם הוא נקרא על שם זקנו. ונתעורר דין ודברים אודות אותו סכום עצום למי הוא שייך, רבי שלמה טען כי הכסף שייך לו על פי דין, היות ובנו היה הראשון שקם על שם המת, והאב יורש את בנו, לעומתו טען גיסו, שכונת הנפטר בצוואתו הייתה להעניק את המתנה לילד שישא את שמו לאורך ימים, וממילא אינו עובר לבן המת כי אם לבני החי. ונתעצמו בטענות ובדברים ומשלא הגיעו לעמק השווה הלכו לדון בדין תורה אצל הגאון הנודע בעל ה'חמדת שלמה', לאחר ששמע את טענות הצדדים אמר להם שברצונו להתיישב בדבר כמה ימים, ולבסוף הוציא את פסק דינו כי מי שאינו בר קיימא לא חשוב כ'נולד', והכסף יפול בחלקו של התינוק החי (ולא הסכים הגר"ש לקבל את הדברים, ואמר לו החמדת שלמה שבכוונה תחילה המתין ולא אמר את הדין מאחר שרצה לקבל תחילה חוות דעתו של הגרעק"א).

ולדין ייאמר, כי השפעות ואורות החנוכה הינם שווים פי כמה וכמה מאותם מאה אלף רובל... אך אם לא יקבע אותם אצלו שיהיו 'בר קיימא' - אין בהם שום תכלית, ויפרחו כלעומת שבאו...

לז. פעם ציווה הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע לזמר בזאת חנוכה, 'הדרן עלך מסכת חנוכה והדרך עלן מסכת חנוכה' כלומר זכינו לקיים ולסיים את מצוות חז"ל בחנוכה, ולכן תפילתנו 'הדרך עלן' היינו שיחזור האור וישפיע ויאיר עלינו (ויתפרש 'הדרן' מלשון חזרה, וכדאשכחן בש"ס טובא עירובין נב. ועוד 'הדרי ב'), שיהיו ניכרים עלינו האורות בכל ימות השנה (בית אהרן דף מה: ד"ה לזאת חנוכה).

וכך ביאר הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע בלשון התפילה (ברכות יז) 'שתעמידנו בקרן אורה', שנרמז בזה לאותו זמן שאנו זוכים להיות 'בקרן אורה' על ידי נרות חנוכה המאירים את החשכה, שבקשתנו היא 'שתעמידנו' - שנזכה לעמוד באותה קרן אורה לאורך ימים, ליעול ולא ליפוק...

ועוד בזה, כי הנה קיי"ל בדיני תערובות איסור והיתר, שאם האיסור הוא 'מעמיד' (וכגון אם נתן חלב בעור קיבת בהמה טריפה בכדי שיהיה גבינה, וה'קיבה' היא 'מעמידה' את החלב) אזי אפילו אם יש אלף כנגדו בהיתר - לא בטיל ונשאר באיסורו (שו"ע יו"ד סי' פז סי"א ובהג"ה), ולפי זה יש לבאר שאנו מבקשים שתעמידנו בקרן אורה, ר"ל, שקרן אור החנוכה יחדור עמוק עמוק לתוכנו עד שהוא יהא בבחינת 'מעמיד', וממילא 'לא יבטל' גם בחלופי ימי החנוכה...

בכל השנה², עכ"ל. וכלומר, שכשם שכל בית צריך שתהא מזוזה בפתחו 'לשמירה' כך צריך שיהא בו 'רושם' נר חנוכה לכל השנה, ובוה מבואר דברי הנמ' שבעה"ב עם טלית מצוייצת, כי אכן אין הכוונה לזמן ההדלקה אלא למשך כל השנה כולה, שכשיצא מביתו (גם באמצע ימות הקיץ) יהא 'נר חנוכה' משמאל ומזוזה מימין והוא עצמו בטלית ביניהם. ומלבד דבריו כי נר חנוכה משפיע מקדושתו על הבית לכל השנה ומועיל לשמירה כמו מזוזה, אזי נכלל בהם כי על האדם לקחת השפעות מנר חנוכה לכל השנה, ושלא יחזור להרגליו ולדרכיו לאחר חנוכה כאילו לא היה כלום מא.

והחכם עיניו בראשו³ לאגור בקרבו בימי השובע' את כל ההתעוררות העצומה שהיתה מנת חלקו בימי החנוכה ואת כל כוחות הקדושה, ומהם

הבית... אלא העיקר הוא הישיבה בבית לאורך ימים ושנים, אלא ששמחים ב'מזמור שיר חנוכה הבית' כי הוא ההתחלה, כך גם ימי החנוכה לא ניתנו רק לשעתם, אלא 'חנוכה נותן כח בכל השנה' לח.

וכמו שהוכיח הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ד ליל א) מהא דאיתא בגמ' (שבת כב. לגרסת השאילתות וישלח ס' כו) שצריך להניח את נר חנוכה בפתח הבית משמאל 'כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה בימין, ובעל הבית בטלית מצוייצת ביניהן⁴ לט', ולכאורה יש להקשות שהרי באותו זמן שמדליק נר חנוכה אין נוהג מצות צייצת שהרי 'לילה לאו זמן צייצת הוא', ומה שייד לומר שר נר חנוכה משמאל ובעל הבית בטלית מצוייצת. ומתרג' בזה"ל, אבל נראה כי ע"י מצות נר חנוכה נשאר הארה להפתח כמו מזוזה, להיות רשימו בפתח הבית

וגם זה נרמז במנהג ה'דריידע"ל', אשר האדם מסובב מעט וממשיך הדריידע"ל להסתובב הרבה מאליו, כך צריך האדם 'לסובב' עצמו בימי החנוכה, ועל ידי זה 'יסתובב' הרבה כל השנה...

לח. כדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (תר"פ ליל ג) ודייק מלשון הגמ' (שבת כא:): 'קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה', וכלשונו 'נראה מלשון קבעום שהאורות שישראל משיגים בחנוכה יש להם קביעות ואינם מסתלקים אחר החנוכה', ומבאר טעם הדבר, כי בשבת ויו"ט יש איסור מלאכה, וממילא כששבים לימי המעשה' הרי אין נמצאים באותו מקום שהגיעה אליו הארת הקדושה, ומה שאין כן חנוכה שאינו אסור במלאכה, וגם כעבור ימי החנוכה אנו עדיין באותו מקום ובאותו מצב, ובנקל יותר ניתן להשאיר את הארת החנוכה גם לאחריה. עפי"ז פירשו, שבדייקא לא תקנו חז"ל איסור מלאכה בימי החנוכה – בכדי שלא יצטרכו לעשות 'הבדלה' במוצאי חנוכה... אלא אור החנוכה ימשיך 'ללוות' אותנו בכל 'לילות טבת הארוכים' ובימי החורף והקיץ עד לחנוכה תשפ"ג... לט. הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע היה אומר, כי מזוזה חנוכה טלית ר"ת 'מחט', כי זהו הזמן בו יהודי צריך לפתוח פתח בעצמו כחודו של מחט, והקב"ה פותח בימים אלו פתחים הרבה כפתחו של אולם...

מ. 'מעשה רב' הוי אצל הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, כאשר בשנה אחת עמדה המנורה סמוך מאד לכותל, והשחירו הנרות את הכותל, לאחר חנוכה ביקשו בני הבית לנקות את הכותל, אך הרה"ק מקארלין לא נתנם לנקות, באמרו שעדיפא ליה להשאיר את הרושם של הנרות לכל השנה כולה.

ולדין ייאמר, לא באנו לומר שיש צורך דייקא ללכלך הקירות ולהשאיר רושם בכותלי הבית, אלא העיקר שיעשה רושם עמוק בקירות הלב...

מא. בדרך צחות רמזו עפ"י דברי הגמרא (ב"ק נה.) הרואה טי"ת בחלום סימן יפה לו, כי זה האיש אשר אינו מסתפק בח' ימי החנוכה, אלא ממשיך גם ליום התשיעי ממחרת החג, אכן סימן יפה לו, ובפרט אם כה 'נדלק' באש הקודש של נר חנוכה עד שגם ב'חלום' רואה אות טי"ת ודאי ודאי שסימן יפה לו... ועוד אפשר לבאר שבאו חז"ל להורות לנו, שגם רק ה'חלום' והרצון להמשיך ליום התשיעי אף הוא לסימן יפה ייחשב, כי גדול מעלת כח הרצון עד מאוד.

מב. ידוע המאמר בשם הרה"ק מרוז'ין זי"ע לרמז בכתוב בקהלת (ב יג) 'וראיתי אני שיתרון החכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך', במשל להולך ביער עבות וימש חושך סביבותיו ואינו יודע אנה ילך, והנה לפתע רואה אש מרחוק המאירה סביבותיה, החכם משקיף ובודק באותם רגעים היכן היא 'דרך המלך' שעל ידה יצא מן הסבך, ומנצל את האור למצוא דרכו, אך הכסיל אינו משתמש באור אלא יושב בחיבוק ידיים ונהנה מהרגעים העוברים עליו באורה עד שנכבית האש, והרי הוא נשאר בדד במעמקי היער בתוך עובי האפילה. על דרך זה, כאשר אנו זוכים לימי האורה בחנוכה, החכם מנצל את האור לראות היאך 'יהלך לאור ה'" גם בשאר ימות השנה...

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם, ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו בן, וצריך ביאור מהו זאת עשו וחיו - את הא' אני ירא, מאי יש להם לעשות היות והוא ירא ה', ועוד, מאי 'ויעשו בן', הלא עדיין לא עשו - שעדיין לא הביאו את בנימין לארץ מצרים, וטפי הוי ליה לומר שקיבלו על עצמם לעשות בן, ולא שכבר עשו (ובשלמא אם היה כתוב 'ויעש בן' בלשון יחיד היינו מפרשים דקאי על יוסף שעשה בן - שאסר את שמעון לעיניהם, אבל 'ויעשו' בלשון רבים נראה דקאי על השבטים).

ישאב כוחות וחיוזוק זמנים טובא גם 'בימות הרעב', על ידי שיקבל על עצמו קבלות טובות שבהם 'יקשור' את החג בעבותים^מ, ואין הכוונה לקבלות גדולות, כי אם לקבלות קטנות דייקא^מ שיוכל לעמוד בהם, ובוה יתמשך עליו הקדושה והניסים והנפלאות גם כעבור ימי החג^מ.

שנראה מעלת חברנו - ובוה ישכין שלום

בפרשתן (מב יח-כ), 'זאת עשו וחיו את האלוקים אני ירא, אם כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית

ובוה ביארו הא דקיי"ל (שו"ע תרעג ס"א ובהג"ה) 'כל השמנים כשרים לנר חנוכה וכו', ומיהו שמן זית מצוה מן המוכחר', שהנה שמן זית רומז לחכמה (וכדאיתא במנחות פה: 'מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצויה בהן'), ובאו בזה לעורר אותנו להיות 'חכם הרואה את הנולד' - כל ימי השנה הבעל"ט, ולדעת היאך להמשיך מהחנוכה לכל השנה. ואילו הרה"ק מטאהש זי"ע ביאר המעלה בשמן זית, שמטבעו הוא שמשאיר רושם במקום שנמצא, והאצבעות הממששות בנר ובפתילה למען יאחוזה האור יפה הרי הם נדבקות זה לזה מחמת השמן שנדבק בהם, ומרמז לנו שצריך להשאיר רישומא קדושה מחנוכה לכל השנה, ושחנוכה 'תידבק' לימים שלאחריה...

כעין זה הגידו חסידי קמאי במנהג חצר הקודש קארלין לשתות בזאת חנוכה מין משקה העשוי מכוהל וצוקע"ר (סוכה) ושאר מיני תבלין, ונקרא בשם 'פּפּמֶשׁ' (פאמש), והוא ר"ת של 'פדעהו מרדת שחת' (איוב לג כד), ויש בוה לרמז שכשם שהמשקה הזה מדביק ידי הנוגעים בו, כך עלינו להידבק בחנוכה, אחזתיו ולא ארפנו...

עוד רמזו בהא דאיתא בשו"ע (סי' תרע"ז ס"ד) 'הנותר ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו', ללמד שנרות שמונת ימי החנוכה עליהם להאיר גם לאחר החנוכה, ומהם עושה מדורה... מג. פעם שאל הרה"ק רבי אהרל"ע מקאזניץ זי"ע את חבורת מרעיו ובתוכם רבי אברומצ'ע שטערן ז"ל, איזה חייט תופר בחינם. אחד השיב, שהתופר בגד לעצמו הרי הוא תופר בחינם, והשני ענה לעומתו שהתופר בגד לבנו אינו עובד בעבור שכרו. עד ששאל הרה"ק את רבי אברומצ'ע ונתיירא לענות, ואמר כשם ש'מורה מוריניו' שאל, כך יענה 'מורה מוריניו'. ויען הרה"ק ואמר - החייט שאינו קושר לבסוף את חוטי התפירה הוא התופר בחינם, וכל עמלו אך לשווא, כי ללא הקשר האחרון כל החוטים נפרמים ומתקלקל כל הבגד. וביאר כוונתו לכל מועדים וזמנים אשר נתן לנו הבורא, ורבים אשר יעבדו כדת וכנכון בבוא הזמנים הנשגבים, אך אינם משכילים לשמר עבודתם, בקבלות טובות וכיו"ב.

מד. ומרומז במנהג ה'דריידעל' (סביבון) שהוא מסתובב על 'שפיץ' קטן מלמטה, וע"ז מסתובב הכל, כך על גבי קבלה קטנה זו 'תסתובב' כל השנה...

וכן אומרים משם הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, לרמז בפך אחד של שמן, דאע"פ שהוא דבר קטן ונראה כאינו חשוב אפ"ה דייקא מזה נמשך נס חנוכה, ללמדנו מעלת 'דבר קטן'.

ובעלי הרמז רמזו במצות נר חנוכה ש'זמנה' כל עוד שלא כלה רגל מן השוק, והיינו לכחצי שעה, ללמד שאם אתה נמצא ב'שמאל' וב'פתח ביתו מבחוץ' תקבל על עצמך למשך חצי שעה... וכמובן שכל אחד ואחד לפי עניינו ומצבו.

מה. אגב אורחא, איתא בשו"ע (סי' תרע"ז ס"ד) 'הנותר ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו', והיו צדיקים מפליגים בסגולת מנהג 'שריפת הפתילות', וכמו שכתב ב'סידור רבי שבת' בשם המקובלים בזה"ל, ולאחר שדולק ליל שמיני יקח כל הפתילות יחדיו וידליקם עם השמן זית הנשאר בפכים הקטנים. וסגולתו להינצל מהריגת דם בעזר ה', עכ"ל. ורמז לדבר כי מ"ד הנרות (עם השמשים) עולה כמניין 'דם', ובכלל דבריו להינצל מכל שפיכות דמים, ושלא יצטרכו עמך בית ישראל אפילו ל'בדיקת דם', אלא נזכה לבריות גופא ונהורא מעליא בלי שום צרה ועקתא. וכך היה אומר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בעת שריפת הפתילות ס'זאל פארברענט ווערן די גאנצע שלעכט'ס פון אידישע קינדער' - שישרף כל הרע מבני ישראל, 'רע' ברוחניות ו'רע' בגשמיות...

וזהו אומרו לאחיו זאת עשו וחיו - הביטו נא והתבוננו שאת האלוקים אני ירא, ואחר שתחשיבו אותי לא היה בינינו עוד מצה ומריבה, והיינו ויעשו בן - שהחלו להתבונן במעלתו ולאידך בחסרונם, וזה גרם להם להכיר ולהתוודות על מכירת יוסף, וכמו שאמרו (פסוק כא) 'אבל אשמים אנחנו על אחינו' שמצאו בעצמם חסרון, וזו היתה תחילת דרכם להחזיר את השלום ביניהם¹¹.

יה"ר שנוכה להדבק בקדושת הימים, ויושפע עלינו שפע ברכה והרווחה לכל ימות השנה לעבוד את בוראנו נאמנה, ובקרוב נזכה לאורו הבהיר של משיח צדקנו¹² אכ"ר.

וביאר הר"ב מפרשיסחא זי"ע (הדות שמחה אות ז בפרשתן), והוסיף שמצוה לפרסם תירוץ זה, דהנה הדרך הנכונה להשקיש מחלוקת ומריבה בין שני אנשים - שכל אחד יאמר שהצדק בל עמו¹³, ויחפש מעלות טובות אצל זולתו ובזה תשקוט המריבה, ואל תאמר שנצרך לזה 'אור האבוקה' - למצוא ברעהו איזה מעלה טובה, לא בן, כי לכל אחד יש מעלות טובות שאין אצל אחרים, ולאידך גיסא יבדוק במעשי עצמו למצוא בהם איזה חסרון, וכאשר תהא ידיעה זו ברורה אצלו, ממילא כבר ישלים עם רעהו ויפיים את בעל מחלוקתו, בראותו כי הלה חשוב יותר ממנו עשרת מונים, ובזה יקל עליו להשפיל כבודו ולבקש מחילתו וסליחתו.

מו. וזה כלל גדול, בעל 'לב טוב' תמיד רואה את ה'טוב' אצל זולתו ובכל עניין שכנגד עיניו, לעומתו מי שאינו בעל לב טוב, מוצא תמיד חסרונות ומומים באחרים, ובכל עת ושעה הוא מלא על אחרים טרוניות טענות ומענות... על כן במקום לנסות 'לתקן את העולם' טוב לו שיחפש את השורש פורה ראש ולענה שבקרבו, ואז תשקוט מררתו, וייטב לו ולאחרים...

ורמזו לה בפרשתן בחלומי של פרעה (מא ב-ד) דכתיב 'והנה מן היאור עלות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו, והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאור רעות מראה ודקות בשר ותעמוזנה אצל הפרות על שפת היאור, ותאכלנה הפרות הרעות מראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאות', וצריך לבאר מדוע הפרות הרעות לא אכלו מה'אחו' כדרך שעשו הפרות הטובות, אלא כי מי שהוא בגדר ה'פרות הרעות' אינו מחפש להיטיב מצבו אלא תמיד מתאונן על הצלחת אחרים... ולא נח ולא נרגע עד ש'אוכל' אותם... לעומתו מי שהוא 'טוב' אוכל בעצמו וגם נותן לאחרים לאכול (חי, ונותן לאחרים לחיות).

מז. פעם עשה הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע את דרכו בפרוס הפסח אל העיר ליז'ענסק אל רבו הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע. בהיותו בלב יער איבד את דרכו ולא ידע אנה יפנה, מכיוון שכך נעמד הר"ד ובכה אל הבורא בדמעות שלישי שיחלצו מן המיצר, לא עברו כמה רגעים ולעיניו נגלה זקן אחד שהדריכו והוציאו מסבך היער. כאשר נפרדו זה מזה נענה הזקן ואמר, אלמדך שני דברים שתזכרם תמיד, ואלו הם. א. בבוא הנגר לחבר שני קורות עצים יחדיו, ובאחד מהם יש 'בליטה' כלפי חוץ, אזי העצה היעוצה לחורר 'שקיעה' בקרש השני - במקום לחתוך ולגזום את בליטותיו של הראשון, וכך יתחברו שני העצים והיו לאחד. ובא לרמז לכל אחד באשר הוא שכשברצונו להתחבר עם ידידיו וחבריו באהבה, אחווה, שלום ורעות, עצתו שיעשה שקיעה בעצמו - כלומר שיוותר משלו לרעהו, וכך יבואו לאחדות השלימה והראויה. ב. תחת אשר תעמוד ותפשפש במעשי רעך, עסוק בדרישה וחקירה אחרי מעשי עצמך... מיד אחר הדברים האלה פרח לו האיש, ונתברר כי הנה זה אליהו זכור לטוב (עיי' שש"ק ח"ב אות שמא).

מח. כדברי ה'ספורנו' בפרשתן (מא יד) וז"ל. 'ויריצוהו מן הבור'. כדרך כל תשועת ה' שנעשית כמו רגע כאמרו (ישעיה נא) כי קרובה ישועתי לבא... וכך היה ענין מצרים כאמרו (שמות יב לט) 'כי גורשו ממצרים' - כאמרם ז"ל שלא הספיק בצקן של אבותינו להחמיץ. וכן אמר לעשות לעתיד כאמרו (מלאכי ג א) 'פתאום יבא אל היכלו האדון.

ת.ד. 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר-מאמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים

פרשת מקץ תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 410

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אין פאלקינו

לפני כמה שנים התודעתית למדרש עתיק ומרתק המובא בכתבי חכמי תימן (שמן למאור' עמ' כח). מדרש זה מגלה כי הסבה שתפלת 'אין פאלקינו', הנאמרת מדי בקר בסיום תפלת שחרית, פותחת בסדר אותיות 'אמן' - 'אין פאלקינו... מי פאלקינו... נודה לאלקינו', היא לפי שתפלה זו נתקנה במקום עגית 'אמן'. זאת משום שבימי מלכות יון גזרו היונים על ישראל שלא לענות 'אמן', ומתוך שרצו חכמים שלא תשתפח תורת 'אמן' מישראל קבעו להזכיר את תפלה זו בדרך רמז.

העבדה שהיונים בחרו להטפל למצות 'אמן' יכולה ללמדנו על גדל מעלתה; היונים בקשו "להשפיעם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך". כיון שהבינו שה'אמן' היא כעין 'חומה' הפוקפת את עם ישראל ומאפשרת לו להמשיך ולהחזיק במסירות נפש באמונת אבותיו ומתוך כך בשמירת התורה והמצוות, על כן בקשו לבטלה.

עוד חשבתי, כי מכף שבתפלה מיוחדת זו תקנו להזכיר שם שמים בכמה וכמה אפנים [אלקנו', אדוננו', מלכנו' מושיענו'] פנגד כל אחת מאותיות 'אמן', נתן ללמד כמה עמק ומשמעות יש בעגית אמן.

אחד מדידי הוסיף והעיר, כי העבדה שמוסרי התפלה שבצו תפלה זו בחתימת התפלה מסמלת את מהותה של עגית אמן, המשמשת חותמת ואשור לברכה.

ימי החנכה שבהם אנו נזכרים שוב במלחמתם של אבותינו כנגד המבקשים לערער את אמונתם, הם בודאי זמן ראוי ומסגל להתחזק מחדש "להודות ולהלל לשמך הגדול" - בעגית 'אמן' פראוי.

שבת שלום וחנכה שמח,

298 213 מכתובת

היהודי מקיץ לתפלה ולעבודה

"ויקץ פרעה; ויישן וחלם שנית" (מא ד-ה)
שח הרבי מקוצק:

על יעקב נאמר (לעיל כח טז): "ויקץ יעקב משנתו ויאמר". לעמת זאת על פרעה נאמר: "ויקץ פרעה - ויישן". זהו ההבדל בין יהודי לגוי; היהודי מקיץ משנתו ומיד ויאמר - הרי הוא עוסק בתורתו ותפלתו. לעמת זאת הגוי מקיץ משנתו, והרי הוא מתהפף על צדו וממשיך לחלם (אמת ואמונה' אות סח).

בטרם יאמרו 'תפלת הדרף'

"הבקר אור והאנשים שלחו... ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם" (מד ג-ד)
יש להבין: מדוע הצרף יוסף להורות לשלוחו 'לרדף' אחרי האנשים, הלא כיון שהתנהלו לאטם עם בהמות טעונות משא, יכול היה להשיגם בנקל?

בספריתו הגדולה של הרבי האמרי אמת מגור שכן כתב יד עתיק של רבי חיים ויטל שהכיל את פרושו והנהותיו למכילתא. בהקדמתו לחבור זה כתב רבי חיים ויטל את שנתגלה לו בחלום בתשובה לשאלה האמורה:

יוסף בקש משלוחו לרדף אחרי אחריו, כדי שיספיק להשיגם בטרם יתרחקו מן העיר כשעור פרסה ויתפלו 'תפלת הדרף' (ראו שו"ע או"ח קי ז). זאת משום שידע שלאחר 'תפלת הדרף' שוב לא יצליח לטפל עליהם את האשמת הגנבה (הגרצ"י אברמוביץ, קבץ נר ישראל' ב [שבועות תשל"ח] עמ' 86);

בדרך נוספת פרש רבי אברהם גניחובסקי את הסבה שיוסף בקש משלוחו למהר ולהשיג את אחריו בטרם יספיקו לומר 'תפלת הדרף'; לפי שאם שיאלצם לשוב למצרים אחר שיאמרו 'תפלת הדרף' יגרם להם לברוך 'ברכה לבטלה' (קבץ 'שירון' כט עמ' שפ).

תפלה הנאמרת בשמחה - מתקבלת

"וא-ל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין" (מג יד)

חכמים (תנחומא י) למדו מפסוק זה את חובת האדם להקדים תפלה לצרה; "שהרי

יעקב אבינו עזין היה בנימין אצלו, והקדים להתפלל עליו".

על פי זאת פרש ה'פרי מגדים' (או"ח תרפב במשב"א א) פי על כך אנו מודים בחנכה בתפלת 'על הנסים' במלים: "ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם", לאמר: בימי החשמונאים היתה עת רצון גדולה כל כך, עד שאף שלא התפללו אלא "בעת צרתם", התקבלה תפלתם לרצון.

את הסבה שיש להקדים תפלה לצרה פרש רבי שלמה קלווגר:

הקדוש ברוך הוא אוהב ומקבל ברוחן תפלה הנאמרת לפניו מתוך שמחה, כפי שנתן ללמד מלשון הפתוב (תהלים ק ב): "עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה". עד שלא באה הצרה על האדם, דעתו מישבת עליו ובאפשרותו להתפלל מתוך שמחה והתרוכמות רוח. אך לאחר שבאה עליו הצרה, נפשו נעשית עגומה, ושמחתו בעבודת בוראו נפגמת. לפיכך אמרו חכמים לכל אדם להרבות בתפלה בעודו מצוי בימי שלום, כדי שתפלות אלו תעמדה לזכותו אם חלילה יתרגשו עליו ימי רעה ('חכמת התורה' בהעלתך עמ' רמה).

'מאה ברכות' מורידות שפע וברכה

"ותכלינה שבע שני השבע אשר היה בארץ מצרים; ותכלינה שבע שני הרעב לבוא" (מא נג-נד)

כתב בעל 'סדר היום' (ענין מאה ברכות) כי המקפיד לברך את ברכותיו פראוי משפיעים עליו משמים שפע ברכה ופרנסתו מתברכת. אולם, כדי ששפע זה יגיע בשלמות, על האדם להקפיד לעמוד במקסת הברכות שקבעו חכמים - מאה ברכות ביום.

נתן למצא רמז לדבריו מפרשתנו, מכף שהפרש בין הערף הגימטרי של המלים "שני השבע" [שבע מאות שלושים ושבע] לבין הערף הגימטרי של המלים "שני הרעב" [שש מאות שלושים ושבע] הוא 'מאה'. ללמדנו שזכות אמירת מאה ברכות היא העומדת לאדם שתהינה שנותיו שנות שבע ולא שנות רעב חלילה.

צו אריה'

המשפנתא שלמה, ונותר גם ערך...

אם משטרת דגור בכבודה ובעצמה כה מענינת בשטח שלי, כנראה שהוא חשוב להם מאד' - הבין ופתח מיד במשא ומתן קטוח, תוך שהוא דורש עבור הקרקע מחיר גבוה ביותר. המפקד נסה להתמקח, אולם כיון שבין כה וכה לא היה אמור לשלם את מחיר העסקה מכיסו, נכנע עד מהרה לדרישה שהצבה בפניו, והעסקה נחתמה לשביעות רצון הצדדים.

כמה ימים לאחר מכן העבירה המשטרה לחשבוננו של הרב ק. כמה מיליוני דולרים שהפכו אותו בבת אחת לעשיר. כל שנדרש ממנו עתה היה לגשת לסניף הבנק הקרוב, להפריש מהסכום שקבל תמורת הקרקע כמה אחוזים בודדים ולסיים עם המשפנתא המיגעת אחת ולתמיד.

מיום זה ואילך היתה דירתם של משפחת ק. שיכת להם, מבלי שתהיה לבנק כל אחיזה בה. אף קשי הפרנסה המעיק הוסר מעליהם. באמצעות הסכום שהתגלגל לידיו יכול היה הרב ק. לנצל את חושיו המסחריים ולעשות כמה עסקאות שהעשירוהו עוד ועוד.

עד עצם היום הזה, אם תכנסו לבית משפחת ק. בשעת ברכת המזון, תוכלו לראות כיצד כל אחד מבני המשפחה מברך את ברכת המזון בכונה עלאית, מתוך ברכון, כשכל מלה יוצאת מפיהם בדקדוק ובדבקות. ואל תתפלאו על כך, הן הם זכו לראות בעיניהם את ישועת ה', כשבזכות אמירת ברכת המזון בכונה הפך אביהם מאדם מדכא ומיסר, בעל חוב של רבבות דולרים, לאדם עשיר ובעל נכסים.

הנה כי כן, מגרש נשכח וכמעט חסר ערך ששכן בדגור הרחוקה, הפך באחת למכרה זהב. בדיוק באותה שעה שבני משפחת ק. החלו להקפיד על ברכת המזון כראוי, עלה במחו הקודח של מפקד משטרת דגור הרצון להרחיב את מבנה התחנה, ואף להקציב לשם כך הון תועפות שממנו נהנית משפחת ק. עד עצם היום הזה.

ספור זה ספר מפי הגאון רבי גמליאל רבינוביץ מירושלים ששמעו מפי בעל המעשה, אולם המסר הנלמד ממנו נוגע לכל יהודי ויהודי; נדרש מאתנו להקדיש כמה דקות בסך הכל כדי לעשות את הדבר המתבקש ביותר - לומר תודה כראוי לאבינו שבשמים המעניק לנו טובות בלי גבול ומדה. ככל שנעשה זאת בצורה נכונה וראויה יותר, כך נזכה שיפתחו לפנינו שערי שפע, פרנסה וישועה.

"לקראת שבת מלקתא" עקב תש"פ

הקרובים. במשך דקות ארוכות הוא שפך את לבו, והחבר האזין בכאב. נפר היה כי לבו נשבר למשמע צרתו של ידידו הקרוב. דקות ארוכות של שתיקה חלפו עד שנענר החבר וקם ממקומו. הוא נגש לארון הספרים, הוציא ממנו 'משנה-ברורה' חלק ב' ואחר עלעול קצר בדפיו הקריא בנעימות את שהביא המשנה ברורה בתחלת סימן קפ"ח בשם הב"ח:

"כתב בספר 'החנוף': כל הזוהר בברכת המזון - מזונותיו מצויות לו כל ימיו בכבוד. והמדקדק יזהר לברך לכתחלה מתוך הספר ולא בעל פה."

"ידיד היקר", אמר החבר לרב ק., "לצערי לא אוכל להושיט לך עזרה כספית, אוכל רק להמליץ לך לזים את עצתו של בעל ספר 'החנוף'. נסה לגייס אף את משפחתך לקבלה זו, ואני בטוח שהבטחתו הנחרצת של 'החנוף' לא תשוב ריקם."

הרב ק. שמע והפנים. בבואו הביתה הוא פגס את משפחתו, צטט בפניהם את דברי 'החנוף' והציע להם להצטרף עמו לחאק בברכת המזון. לשמחתו הרבה התגייסו כלם לענין, וכך מאותו יום ואילך הקפידו כל בני משפחת ק. על ברכת המזון מתוך הכתב - ללא פשרות.

באותה העת ממש, בפברברי העיר דגור שבקולורדו החליט מפקד המשטרה המקומית כי הוא מכרח להרחיב את מבנה תחנת המשטרה.

לשם כך היה עליו לרכש את המגרש הסמוך למבנה התחנה. ברור קצר העלה כי את המגרש רכש לפני שנים רבות יהודי מניו יורק, ובפטידתו הורישו לבנו המתגורר בניו יורק. מדבר היה בשטח טרשי ושומם שורכש בשעתו במחיר מוזל, ובשל מקומו הבלתי מבקש כמעט ולא התייגר מאז.

לא נותר למפקד התחנה אלא להתקשר לבעל השטח ולרכש אותו ממנו במחיר שיירש. אלא שבעל השטח היה לא אחר מהרב ק. כשהוא הבין מיהו הגוף המתעניין בשטח שלו, התחדדו חושיו המסחריים באחת ורטט של התרגשות חלף בגוו;

המכתב הרשמי שהגיע באותו יום סגרירי לביתה של משפחת ק. שבשכונת בורו פארק שבניו יורק לא הפתיע אותם כלל. מזה כמה חדשים שהרב ק. אינו מצליח לעמוד בפרעון תשלומי המשפנתא שנטל לצרף רכישת ביתו, והוא ידע היטב שהבנק לא ישתק לארף זמן...

אף על פי שהתכוון לבואו, רעדו ידיו של הרב ק. כשפתח את המכתב. לבו פרפר כשקרא את שכתב בו באותיות ברורות ובנסח שאינו משתמע לשתי פנים: אם בתוך תשעים יום לא יסלק חוב המשפנתא, יפתח הבנק בהליכי הוצאה לפעל כלפי

כמה ימים לאחר מכן העבירה המשטרה לחשבוננו של הרב ק. כמה מיליוני דולרים שהפכו אותו בבת אחת לעשיר. כל שנדרש ממנו עתה היה לגשת לסניף הבנק הקרוב, להפריש מהסכום שקבל תמורת הקרקע כמה אחוזים בודדים ולסיים עם המשפנתא המיגעת אחת ולתמיד.

משה משטרת דגור - קולורדו

הדירה המשעבדת תמורת החוב, על כל המשתמע מכך.

הימים חלפו במהירות. למרות מאמציו הרבים לא הצליח הרב ק. לגייס ולו מחצית מהסכום הנדרש, והוא לא ידע את נפשו ממתח וצער. גם אלמלא חוב המשפנתא, בקשי הצליח להתמודד עם ההוצאות הכרוכות בגדול משפחתו הברוכה. כל מקורות הממון שעלו בדעתו כבר נצלו עד תם. איש לא הסכים להלוות לו ולו פרוטה אחת נוספת, כיצד יצליח עתה להתמודד עם חוב נוסף של עשרות אלפי דולרים? האמנם נגזר עליו להזיק עם בני ביתו ומטלטליהם לרחובת של עיר!?

כמה לילות נטולי שנה חלפו עליו עד שהעז לשתף במצוקתו את אחד מחבריו

בְּרַפְת גְּאֻלָּה – שַׁחֲרִית

מֵהוּת הַבְּרָכָה

בְּבִרְכָה זוֹ מוֹדִים אֲנִי עַל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, בְּקַע לָהֶם אֶת הַיָּם וְהִפָּה אֶת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם (טוֹר א"ח סו).

בְּבִרְכָה זוֹ אֵינָה פּוֹתַחַת בְּבִרְוֹךְ, לְפִי שֶׁהִיא סְמוּכָה לְבְּרָכוֹת שֶׁלִּפְנֵי קְרִיאַת שְׁמַע. הַסִּבָּה שֶׁאֵין קְרִיאַת שְׁמַע נְחֻשְׁבֶת לְהַפְסֵק בִּיגִיחוֹ, הִיא לְפִי שֶׁכִּינּוּן שֶׁצָּרִיךְ לְהַסְמִיךְ 'אֲמַת' לְסוּף קְרִיאַת שְׁמַע, נְחֻשְׁבֶת בְּבִרְכָה זוֹ כַּמְחַבֵּרֶת לְקְרִיאַת שְׁמַע (רַשְׁבַּ"ם פְּסָחִים קד ב ד"ה וּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה). אוּלַם יֵשׁ הַסּוֹבֵר שֶׁבְּרַפְת 'אֲמַת וַיְצִיב' אֵינָה מְגַדֶּרֶת כְּסְמוּכָה לְבְּרָכָה שֶׁקֹּדֶם קְרִיאַת שְׁמַע, וְהַסִּבָּה שֶׁבְּבִרְכָה זוֹ אֵינָה פּוֹתַחַת בְּבִרְוֹךְ הִיא מְשׁוּם שְׁמִתְחַלֶּה כֹּף תַּקְנֵיהָ (רַשְׁבַּ"א בְּרָכוֹת יא א).

מְקוֹר הַבְּרָכָה

לְאַחַר קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית תַּקְנּוּ חֲכָמִים לומר בְּרָכָה אַחַת, הַפּוֹתַחַת בְּמֵלִים "אֲמַת וַיְצִיב". בְּרָכָה זוֹ הִיא הַשְּׁלִישִׁית וְהָאַחֲרוֹנָה מִבְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע הַגְּאֻמְרוֹת בַּיּוֹם. הַלְבוּשׁ (או"ח נח א) בָּאֵר שֶׁהַסִּבָּה שֶׁחֲלָקוּ אֶת שְׁבַע בְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לְאַרְבַּע בְּעֶרְבַּב וְשְׁלוֹשׁ בַּיּוֹם, וְלֹא לְהַפְּךְ - שְׁלוֹשׁ בְּעֶרְבַב וְאַרְבַּע בַּיּוֹם, הִיא לְפִי שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמִים (פְּסָחִים ד א): "זְרִזִּין מְקַדְמִין לְמִצְוּוֹת", וְכִינּוּן שֶׁהַיּוֹם מִתְחִיל מִהָעֶרֶב, מְקַדְמִים לְהוֹסִיף אֶת הַבְּרָכָה הַיְתֵרָה בְּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עֶרְבִית.

בְּסִדּוֹר 'חֲסִידֵי אֲשַׁכְנֹז' (עמ' צז) מוּבָא שֶׁלְאַחַר שְׁבָנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלְחוּ לְבַנֵּי בְּבַל אֲגָרֶת, וְבָה סָפְרוּ עַל מְגַפְּהַת הַפּוֹקֵדֶת אוֹתָם וּמִמֶּתָּה מֵהֶם מֵאָה נְפֻשׁוֹת בְּכָל יוֹם, עָמְדוּ בְּנֵי בְּבַל וַיִּסְדּוּ אֶת חֲלָקָה הָרְאִשׁוֹן שֶׁל בְּרָכָה זוֹ [מְאֻמַּת וַיְצִיב] עַד הַמֵּלִים 'עֲזַרְת אֲבוֹתֵינוּ' שְׁבוּ מֵאָה תְּבוֹת בְּדִיוֹק, וְכֹף נַעֲצְרָה הַמְּגַפְּהָ.

חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה וְאוּ"ו

בְּתַחֲלַת הַבְּרָכָה יֵשׁ חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה מְלִים רְצוּפוֹת הַמְּתַחֲלִלוֹת בְּאוֹת וְאוּ"ו. בְּשִׁבְלֵי הַלֵּקוּט (ד"ו סֵדֶר בְּרָכָה שֶׁלְאַחֲרֶיהָ) הִבִּיא בְּשֵׁם הַגְּאוּנִים שֶׁלְאַחַר שֶׁתַּקְנּוּ חֲכָמִים לְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, בְּשֵׁרוּ לִיהוּדֵי הַגּוֹלָה עַל הַתַּקְנָה הַחֲדָשָׁה וְשֶׁאֵלּוּם אִם הֵם רוֹצִים לְקַבְּלָהּ עַל עַצְמָם. כַּתְּשׁוּבָה עָמְדוּ יְהוּדֵי הַגּוֹלָה וְתַקְנּוּ אֶת רִאשִׁיתָהּ שֶׁל בְּרָכָה זוֹ, כְּשֶׁהֵם מְשַׁבְּצִים בָּהּ חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה מְלִים הַמְּתַחֲלִלוֹת בְּאוֹת וּ, וְאַחֲרֵיהֶן שְׁתֵּי מְלִים הַמְּתַחֲלִלוֹת בְּאוֹת ה' ["הַדְּבַר הַזֶּה"], אֲשֶׁר הֶעֱרַךְ הַגִּימַטְרִי שֶׁל כָּלֵם יַחַד הוּא בְּדִיוֹק מֵאָה'.

בְּתַקְנֵיהֶם זֵהר' חֲדָשׁ (ח"ב פד א) מוּבָא שֶׁמִּי שֶׁאֵינּוּ יְכוּלִים לְעַנּוֹת תַּשְׁעִים אֲמָנִים בַּיּוֹם כִּינּוּן בְּחֲמֵשׁ עֲשָׂרָה וְאוּ"ו אֵלּוּ, אֲשֶׁר יַחַד עִם הָאוֹת א' שֶׁל תַּבְּת 'אֲמַת' הַקּוֹדֶמֶת לָהֶן עוֹלָה לַגִּימַטְרִיָּה שֶׁל אָמֵן.

בְּנֵת אָמֵן

אֲמַת שֶׁעֲלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁגֻּאֲלֵנוּ מִמִּצְרַיִם, וְהַלְוֵאֵי שֶׁיַּפְדְּנוּ בְּקָרוֹב מִגְּלוּתֵנוּ (רָאה לְעֵיל בַּחֲלֵם 'מְבַנֵּה הַבְּרָכָה').

מְבַנֵּה הַבְּרָכָה

מְעַקֵּר תַּקְנֵיהָ הַבְּרָכָה מִתְחִילָה בְּמֵלִים "אֲמַת וַיְצִיב", וְאוּלַם אֲנִי מוֹחֲבֵרִים אֶת הַמְּלָה "אֲמַת" לְמָלָה "אֶלְקִיכֶם" הַפְּסוּקִית אֶת פְּרִשְׁת 'וַיֵּאמֶר'. כְּפִי שֶׁחֲבֵר הַגְּבִיא 'אֶלְקִיכֶם' לְ'אֲמַת', כְּפָתוּב (יְמִיָּה י'): 'וְהָאֶלְקִים אֲמַת' (בְּרָכוֹת יד ב).

כְּתַב הַלְבוּשׁ (סי ט) שֶׁבְּבִרְכָה זוֹ נִתְקַנָּה עַל פִּי שְׁלוֹשׁ הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע: "אֲמַת אֶלְקֵי עוֹלָם מְלִכְנוּ" - כְּנֶגֶד פְּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קְבֻלַּת עַל מְלִכּוֹת שְׁמַיִם; "אֲמַת אֶשְׂרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ" - כְּנֶגֶד פְּרָשָׁה שְׁנִיָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קְבֻלַּת עַל מִצְוּוֹת; "אֲמַת מִמִּצְרַיִם גְּאֻלְתֵנוּ" - כְּנֶגֶד פְּרִשְׁת 'וַיֵּאמֶר' שֶׁמְזַכֵּר בָּהּ יְצִיאַת מִצְרַיִם.

אֶת הַבְּרָכָה אֲנִי מוֹסְפִים בְּבִקְשָׁת: "צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֲזָרְת יִשְׂרָאֵל..." (רָאה וְרוּשְׁלֵמי בְּרָכוֹת א ו). לְפִיכֹף בְּעֲנִית אָמֵן אַחֲרֵיהֶּ יֵשׁ לְכוּן כְּפִי שֶׁמְכוּנִים בְּעֲנִית אָמֵן עַל בְּרָכוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שְׁבַח וּבִקְשָׁה. אוּלַם יֵשׁ שְׁאֵינָם כּוֹלְלִים בְּקִשָּׁה עַל הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה בְּבִרְכָה זוֹ, וְלִדְבָרֵיהֶם יֵשׁ לְכוּן כְּעֲנִית אָמֵן עַל בְּרָכוֹת הַשְּׁבַח (רָאה: מְגוּ אֲבָרָה'ם כַּכּד י; לְקוּטֵי מַהֲרַ"ח בְּרַפְת ק"ש שֶׁלְאַחֲרֶיהָ).

אֶת בְּרַפְת הַגְּאֻלָּה יֵשׁ לְסוּמָךְ לְתַפְּלָה (בְּרָכוֹת ד ב), וְנִחְלָקוּ הַפּוֹסְקִים (רָאה שו"ע או"ח סו ז) הַאִם עֲנִית אָמֵן עַל בְּרַפְת גְּאֻל יִשְׂרָאֵל נְחֻשְׁבֶת הַפְּסָק. כְּדִי לְצַאֵת מִדִּי סָפֵק פְּסָק הַמְּשַׁנָּה בְּרוּרָה' (שָׁם ס"ק לה) שֶׁהַמְּתַפְּלֵל יוֹסִים בְּרָכָה זוֹ עִם שְׁלִיחַ הַצַּבּוּר, וְכֹף לֹא יִתְחַבֵּב בְּעֲנִית אָמֵן.

אַחַת שֶׁאֵלֶּתִי

שְׁאֵלָה בְּהִלְכוֹת בְּרָכוֹת וְאָמֵן

כִּיֵּצֵד יִתְּכּוּ שִׁיחֵיהֶּ הָאֲדָם חַיֵּב לְבָרֵךְ אֶת בְּרַפְת 'אֲמַת וַיְצִיב' מִן הַתּוֹרָה?

הַשְּׁאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מְעַלּוֹן פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח

שְׁאֵלָה: מִי אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּרַפְת 'יוֹצֵר אוֹר'?

הַתְּשׁוּבָה: א. רַב יְהוּדָה סוֹבֵר (בְּרָכוֹת יא ב) שֶׁבְּזֵמַן שְׁבִיט הַמְּקַדָּשׁ הָיָה קָיָם, אֲנִשִּׁי מְשַׁמֵּר שְׁעֵבוֹדֵת הַתְּמִיד הַיְתֵה מוּטָלֶת עֲלֵיהֶם, הֵיוּ מְקַדְמִים לְקִרְאָה אֶת שְׁמַע. וְלֹא הֵיוּ מְבָרְכִים לְפָנֵי קְרִיאַתָּה בְּרַפְת 'יוֹצֵר אוֹר', כִּי אִם אֶת בְּרַפְת 'אֲהַבָה רַבָּה בְּלִבְד, וְכֹף פְּסָק הַרַמְבַּ"ם (תְּמִידִין וּמוֹסְפִין ד ז) לְהַלְכָה.

ב. רַבִּי יְהוּדָה סוֹבֵר (מְגִלָּה כד ב) שֶׁעֵנֵר מְלֻדָּה שֶׁלֹּא רָאָה מְאוּרוֹת מְקִיּוּ אֵינּוּ יְכוּלִים לְבָרֵךְ בְּרַפְת 'יוֹצֵר אוֹר' לְפִי שֶׁלֹּא הִיְתֵה לוֹ מְעוּלָם הַנְּאָה מִן הַמְּאוּרוֹת. וְאוּלַם, הַהֲלָכָה נְפִסְקָה כַּחֲכָמִים שְׁחוּלְקִים עֲלֵיו (שָׁם) וְסוֹבְרִים שֶׁסוּמָא יְכוּלִים לְבָרֵךְ בְּרָכָה זוֹ לְפִי שְׂאָף הוּא נִגְהָה מִן הַמְּאוּרוֹת, שֶׁכֵּן בְּשַׁעוֹת הָאוֹר בְּנֵי אָדָם מְבַחְנִים בּוֹ וּמְכוּנִים אוֹתוֹ בְּדָרְכּוֹ (שו"ע או"ח סט ב)

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלַּח לְפָקֵס שְׁמוֹסְפָרוֹ 08-9746102 אוֹ לְכַתְּבַת הַמַּיִל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכְוָה יִגְדַל שִׁ"ם עֵז וְהַדְּרָר מוֹתְמִידִים. הַהַגְּרָלָה תַּתְּקִים מִדִּי שְׁבוּעַ בַּיּוֹם חֲמִשִּׁי שֶׁלְאַחַר הוֹפְעֵת הָעֵלּוּן.

הַזְּכָּה בַּהַגְּרָלָה שֶׁתַּתְּקִימָה בֵּין שׁוּלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְעֵלּוּן וַיִּשָּׁב הוּא הַר"ר דָּוִד דִּין מְמוֹדֵיעִין עֲלִית

וְכַאֲשֶׁר תִּקּוּם מִן הַסָּפֵר, תַּחֲפֵשׂ בְּאֲשֶׁר לְמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דְּבַר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְמוֹ

תפלה בעתה – סגולה לפרנסה

אמר הקדוש רבי יחיאל מיכל מנעמירוב הי"ד:

הקפדה על תפלה וקריאת שמע בזמנה היא סגולה לפרנסה. רמז לכך נתן להביא מהפסוק (תהלים קמה טו): "עיני כל אליה ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו" - למי נותן הקדוש ברוך הוא כפי פרנסתו, למקפיד להתפלל "בעתו" - בזמן תפלה (שברי לוחות הנהגת ודרך האדם אות ז).

המשפיים לבית הפנסת מאריך ימים

במסכת ברכות (א ח) מובא שרבי הושע בן לוי אמר לבניו שיקדימו לבוא לבית הפנסת וישארו בו עד שעה מאחרת, והנהגה זו תועיל להם שיאריכו ימים. על פי זאת פרש הש"ה הקדוש את בקשת דוד המלך (תהלים כג ו): "אף טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתתי בבית ה' לארך ימים"; כף אמר דוד: מאחר שמקפיד אני להשפיע ולהעריך "בבית ה'", בטוח אני שאזכה בעבור כף "לארך ימים". מעתה כל שנותר לי לבקש הוא ש"אף טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי" - שאלו הימים שזכיתי בהם יהיו ימי טובה וחסד, ולא אסבל בהם חלילה קשי ויסורים (של"ה מס' תמיד אות כו).

ההקדמה לתפלה חשובה מהתפלה עצמה

דרש ראש הישיבה, רבי יהודה צדקה:

המקפיד להקדים ולבוא לבית הפנסת לפני מועד התפלה, הרי הדבר מלמד כי הוא חפץ לעבד את בוראו, ואינו בא לתפלה רק כדי לצאת ידי חובה. כיון שההקדמה לתפלה היא המלמדת על טיבו של המתפלל, אמרו חכמים (פאה א א) שהמשפיעים לבוא לבית הפנסת אוכל פרות מעשיו בעולם הזה, בעוד שעל התפלה עצמה לא מצאנו שמבטח שכר כזה.

לכך הדגיש דוד המלך ואמר (תהלים קיט לב): "דרך מצותיך ארוץ". קיום המצוה בעצמה אינו מלמד על המקיים כי הוא אכן דבק בה' וחפץ לעשות מצותיך, אולם הריצה והזריזות לקיום המצוות מלמדת ומעידה על הרץ כי חפץ הוא לקיים מצוות קונו (קול יהודה"ח"ב עמ' ט).

חנכה תשפ"א

לצות בני אמונים, בראשות הרב ר' יעקב דב מרמורשטיין שליט"א, שלום וברכה,

במשפחתנו מקפידים מאד על עניית אמן. האפשרות לומר ברכות השחר לבד - אינה קצת בבינתנו. גם כאשר אנו נאלצים לנסע או לשנות מסבה כלשהי את סדר יומנו, תמיד נתכנן תחלה כיצד נוכל לשלב בתכניתנו את אמירת ברכות השחר בחברותא.

שמחנו מאד כשבהגדלה האחרונה שהתקיימה במסגרת קו הטלפון 'קול אמונים' זכינו במצלמה משכללת. שמחתנו לא היתה רק על עצם הזכייה, אלא אף על התזכרת שקבלנו באמצעותה משמים - מעניית אמן רק מרויחים!

למעשה אני עצמי איני זקוק לחזוקים... שכן מבשרי אהיה את גדל סגלתה של עניית אמן; אני עוסק בתחום שהקורונה פגעה בו מאד. אנשים מהתחום שבו עסקתי נפגעו אנושות ואבדו את מטה לחמם. בתחלה היה לי קשה, התחזקתי מאד במאה ברכות ובעניית אמן, שמעתי ברכות השחר מאנשים רבים יותר והקפדתי להשקיע בכך כונה רבה. והמאמץ השתלם! בהשגחה פרטית מיחדת נכנסתי לתחום חדש בענף השווק, נשאתי חן וחסד בעיני היבואן הראשי, וברוך ה' בסכומה של תקופה אני עובד פחות ומרויח יותר...

אני כותב מכתב זה בימי החנכה שבהם אנו אומרים בתפלת 'על הנסים': "וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל", ומה נחשב להודות ולהלל" יותר מברכות ואמן...

אסים ברמו שעליו חשבתי אתמול בעת אמירת ההלל, בקטע הראשון שבו אנו אומרים: "מקמי מעפר דל מאשפת ירים אביון, להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו"; סופי תבות של: "ירים אביון" הם בגימטריה תשעים, וכן סופי תבות של: "להושיבי עם נדיבים" הם בגימטריה תשעים; בזכות הקפדתי על עניית תשעים אמינים מדי יום זכיתי שיקים בי: "מאשפת ירים אביון - להושיבי עם נדיבים".

בברכה,
ב.ר. - רוישלים.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

מעלת עניית אמן במשנת בעל ההלולא

בית הקברות היהודי העתיק בנורמנזא

ה'חות יאיר' זי"ע א' בטבת תס"ב

רבי יאיר חיים בכרך נולד בשנת שצ"ח לאביו רבי משה שמעון ראב"ד ונורמנזא. שמש כראב"ד בעיר מנצא, ובסוף ימיו מלא את מקום אביו בנורמנזא, ובה מנוחתו כבוד. נפטר בא' בטבת תס"ב, והוא בן ששים וארבע שנים.

כתב ספרים רבים שרבים אבדו בצוק העתים. בהיותו עמוד ההוראה בדורו הפנו אליו שאלות רבות. את תשובותיו פרסם בספרו המפורסם, שו"ת 'חות יאיר'. בנוסף חבר חבר מקיף על שלחן ערוך - ארח חיים, בשם 'מקור חיים', שנדפס לראשונה בהוצאת 'מכון ירושלים' בשנת תשל"ב.

מתקרבם לש"ץ לשמע הברכות

בנוגע לחובת שליח הצבור לברך את ברכות השחר בבית הפנסת לפני הצבור שיקשיב ויענה אמן, העיד ה'חות יאיר: "ראיתי מנהג ותיקין ושיישים אשר מקומם רחוק מן הש"ץ, שהולכים ממקומם ומתקרבם אל המברך בעת שאומר ברכות הללו כדי לשמע היטב ולענות אמן" (מקור חיים י"א ב).

לשים לב לכל ברכה

יש להקפיד לענות אמן בכל ברכה על כל ברכה. באופן מיוחד יש להזהר ולהזהיר לענות אמן על ברכות שאנשים לא עונים עליהן אמן מחסר שימת לב, כמו ברכת "המחזיר שכניתו לציון" וברכת "המברך את עמו ישראל בשלום" (שם קכד ו).

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה
17:52	17:14	16:00
17:48	17:15	16:14
17:47	17:13	16:05
17:53	17:17	16:21

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

פרשת מקץ - שבת חנוכה • ל' כסליו תשפ"ב • גליון 749

מאמר ראש הישיבה

סגולת הסגולות

עם ישראל זה אני ואתה

חנוכה שמח לכל הקוראים. חנוכה זה חג של ישועות, זמן המסוגל לניסים ונפלאות מעל דרך הטבע כמו בימים ההם בזמן הזה. ועם ישראל הוא עם סגולה, זה עם שאוהב סגולות. ולכן ברצוני להביא לכם היום סגולה, אבל לא סתם סגולה, אלא הסגולה בה"א הידיעה, סגולה שמקיימים בה כמה וכמה מצוות וזוכים בה לאינסוף ישועות.

שאלה אותי אישה אחת ברדיו: כבוד הרב, אתה אומר להתפלל חצי שעה של עם ישראל, אבל אני, יש לי כל כך הרבה צרות ובעיות, מתי אני אתפלל על הצרות שלי ועל הבעיות שלי? מה זה יעזור לי להתפלל על עם ישראל? מאוד שמחתי בשאלה הזאת. זאת הזדמנות משש טובה להמחיש לעם ישראל עד כמה אנחנו לא מבינים מהי אהבת ישראל, ומהי תפילה על עם ישראל.

תבינו טוב, הבעיות הכלליות של עם ישראל הן הבעיות האישיות של כל אחד ואחד, לא פחות מאשר הבעיות האישיות הפרטיות שלו. הצרות של עם ישראל זה לא איזה אסון טבע באיזה אי באוקיינוס השקט; עם ישראל זה אתה ואת ואני, עם ישראל זה הבנים של בורא עולם.

מה הקשר?

וחוץ מזה, ישנה תשובה הרבה יותר פשוטה. אהבת ישראל היא מצווה מהתורה. יש לנו חיוב להעניק ולתת לעם ישראל; והתפילות - זה מה שאנחנו יכולים לתת לפני הכול ויותר מהכול וזה הדבר החשוב ביותר. יוצא שתפילות על עם ישראל הן מצווה מהתורה, אז מה הקשר שיש לך צרות אישיות? יש לך צרות אישיות? תתפללי עליהן, זה לא גורע

תבינו טוב, הבעיות הכלליות של עם ישראל הן הבעיות האישיות של כל אחד ואחד, לא פחות מאשר הבעיות האישיות הפרטיות שלו. הצרות של עם ישראל זה לא איזה אסון טבע באיזה אי באוקיינוס השקט; עם ישראל זה אתה ואת ואני, עם ישראל זה הבנים של בורא עולם.

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

מהזמן שכל אחד מאתנו מחויב להשקיע בעם ישראל.

כמו שאף אחד לא יגיד לרב: איך אני אשמע שופר כשיש לי כל כך הרבה צרות בחיים. ואף אחד לא אומר: איפה יש לי זמן לטייל או לאכול או לישון כשיש לי צרות בחיים. מה הקשר? כך בדיוק צריכים להבין שאהבת ישראל ותפילה על עם ישראל במסירות נפש היא מצווה, וחיוב, וחלק בלתי נפרד מסדר היום, וצורך ממשי וקיומי.

זו אמנם התשובה האמיתית לשאלה. אבל אני עניתי לה בדרך של סגולה, שגם היא נכונה ואמיתית כי היא מבוססת באמת על דברי רבותינו, ובעיקר: היא פועלת! ואני מציע לכל הקוראים לבדוק אותה, כי כבר שמעתי ישועות לא מעטות מהסגולה הזאת.

הישועות ירוצו אחרך

אם זה לא מספיק לכם שתפילה על עם ישראל היא הקיום המעשי של מצוות אהבת ישראל שהיא כלל גדול בתורה ושיש לה זכויות בלי סוף ומעלות בלי סוף ושהיא מביאה לתיקון האדם בשלימות ושאיין דבר שמקרר את הגאולה יותר ממנה ושהיא הנחת הגדולה ביותר לאבא שבשמיים - אם כל זה לא מספיק אז יש גם סגולה.

יש לנו חז"ל, אמרתי לה, חכמינו הקדושים אומרים שהמתפלל על חברו והוא צריך לאותו הדבר נענה תחילה. אז אם יש לך בעיה לדוגמה שאין לך זיווג, אם תתפללי על חברה שלך שאין לה זיווג את תיעני תחילה.

אז תחשבי לעצמך מה קורה למי שמתפלל על כל עם ישראל. כל שכן וכשל שכן שהוא נענה תחילה. הוא נענה תחילה שבתחילתו!! הישועות ירוצו אחריו, והוא לא יספיק להגיד תודה וכבר יראה עוד ועוד ישועות.

ואדרבה, הדבר הטוב ביותר לבקש עבור הכלל את מה שאתה צריך בעצמך. כי את הצער שלך אתה מרגיש היטב. אדם שֶׁבֶּעַ שמתפלל על אדם רעב זה לא דומה אדם רעב שמתפלל על אדם רעב. מי שמרגיש על בשרו את החיסרון ואת הצורך, ההרגשה שלו אחרת והתפילה שלו אחרת.

המשך בעמ' 3

מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

מאי חנוכה?

הגמרא (שבת כא:): שואלת מה הוא חג החנוכה? רש"י הקדוש מפרש את שאלת הגמרא "על איזה נס קבעוה", ויש להבין מדוע רש"י לא פירש כפשוטו ששאלת הגמרא היא מה היה הנס בחנוכה ולא דוקא מה גרם לקביעות החג? ויראה לפרש כי רש"י דייק בלשון הגמרא שאמרה "לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה", פירוש ששאלת הגמרא היא שיש להבין על מה קבעו זאת לדורות, ועל שאלה זו עונה הגמרא "בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים", ולאור פירוש רש"י מובן מתוך דברי הגמרא שעל הנצחון של בית חשמונאי לא קבעו חג לדורות, אלא רק על מציאת הפך שמן שלא נטמא. ולכאורה יש להבין שהרי הנס של רבים ביד מעטים וגיבורים ביד חלשים הוא נס גדול יותר ממה שמצאו את השמן הטהור ושהוא הספיק לשמונה ימים ואכן בתפילה כשמזכירים "על הניסים" אנו מאריכים דוקא על נס הניצחון ואילו בגמרא משמע שקביעות הנס היה דוקא על מציאת השמן? אלא יראה לומר בס"ד כי דיוקו של רש"י שפירש בפשט הגמרא על איזה נס קבעוה, פירוש לא על איזה נס קבעו שיש להודות ולהלל את ה', כי זה ברור שהיה להם להודות על הניסים שקרו אותם, אך השאלה על איזה נס קבעו שעם ישראל ידליק את המנורה שמונה ימים ויעשה מעשה של ממש ויצייר לעצמו את הנס כאילו הוא קורא ממש בפועל כיום הזה, ולא להסתפק בהגדת

שבחים והודאות לה', אלא האדם חייב לממש את הנס בהדלקה משלו בבחינת כל אדם חייב לראות את עצמו בנס ממש, על שאלה זו עונה הגמרא שנס פך השמן הוא שגרם לקביעות הנס לדורות שיעשה ויתפרסם באותו אופן שנעשה אז בימי החשמונאים, וכל זאת למה שהרי כל החגים אין בהם מצוה לפרסם את הנס ואילו בחנוכה המצוה היא דוקא כמה שיותר לפרסם את הנס, ולמעשה ענין זה הוא העיקר בחג זה? אלא חז"ל באו ללמד אותנו יסוד עצום בעבודת ה', שלפעמים האדם מרגיש שהוא רוצה להודות ולהלל את ה' אבל הוא חושב לעצמו איך אני יודה והרי אני קטן ערך ומי אני שיבוא לפני ה' והרי אין אנו מספיקין להודות וכו', ולפעמים היצר מחליש את האדם שנס זה הוא בגדר חד פעמי ולא יזכה להם יותר, וממילא האדם נחלש להודות לה', על זאת באו חז"ל ולימדונו בחג החנוכה שהאדם יכול לקבוע לעצמו דרך של ניסים ושהוא יהיה למעלה מהטבע, אבל העיקר שידע להכיר בנס אפילו בסימן והכר קטן של הדלקה של נרות בשמונה ימים, אבל שיעשה משהו מצד עצמו שיהיה ניכר בעשייתו שהוא מודה לה' בזה הוא מראה שהוא מודה לה' על הנסים שקרו לו בעבר וממילא הוא יזכה לניסים בעתיד. מכאן אתה למד שפרסום הנס יכול להמשיך לך שפע של ישועות כמו בימים ההם בזמן הזה, וכן בכל נס ונס שה' עושה עמנו בכל יום אנו חייבים לעשות פעולות של ממש שיהיה ניכר מתוכם שאנו מודים לה', וזה הכוונה שאמרו בגמרא "עד שתכלה רגל מן השוק" פירוש "תכלה" לשון רצון כמו כלתה נפשי "רגל" לשון

פנינים חסידות ברסלב

על ידי מציאת גר חנוכה מקיר פבדו השם יתברך ונתעלה ונתגדל פבדו בעולם, ומעוררין הרחוקים לשבוע לשם יתברך וזכרון ליראה ולשלוש בתי ולתפילה ונתבטל הפחולקות וקשון הרע, ונקשר לשלוש הפעלים בכל העולמות (ליקוטי עצות מועדי ה' חנוכה).

ביום האחרון של חנוכה הנקרא "זאת חנוכה" היו אנשים מתאספים יחד לאחד הדלקת גר האחרון, והיו שרים זמירות חנוכה וכן זמרים נסחאות של תפילה יום פאר, לפי האמור בליקו"מ (תורה ד' חלק ב') שנקפי הסלח נא שזכה לפעל ביום פאר פן זוכה לבחינת חנוכה עין שם, אולם לא האריכו בזה הרבה, וכדי שייכלו להתעורר בנצחנות לילה. (שם ד-רנ)

רגילות "מן השוק" זה מקום של חולין היינו שהרגילות של האדם אפילו במקומות הנמוכים יהיה רק לרצות ולכסוף לה', וזה יהיה נעשה על ידי תודה והודאה, וזה נקרא שהאדם קבע לו את נס חנוכה למשך כל השנה כולה, ומזה ילמד כל אדם עוד שחובתו היא להדליק את הנר מבלי לחשב חשבונות, כמו שכתוב "נר מצוה ותורה אור" פירוש שהתורה נמשלה לאור, והמצוה לנר, ללמדך שהנר צריך הדלקה בפועל מצד האדם, ואילו האור בא מאיליו, וזה מרמז שהאדם יתייגע בעבודת ה' וידליק את נרו וזה המצוה שלו היינו זה חובתו ואזי ממילא תורה- אור התורה תאיר לו.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

דינים הנוגעים לערב שבת חנוכה

בערב שבת מה קודם למה, האם נרות שבת מדליקים קודם או נרות חנוכה?

ראוי להדליק קודם נרות חנוכה ואחר כך תדליק האשה נרות שבת, ויש בזה גם טעם על פי הסוד להקדים את נרות החנוכה לנרות שבת. שלחן ערוך (סימן תרע"ט) וכן איש חי (פרשת וישב הלכות חנוכה אות כ'). ואם לא נשאר זמן מרווח עד כניסת השבת, יכולה האשה להדליק נרות שבת מיד לאחר שהדליק הבעל נר אחד, ואינה צריכה להמתין עד שיסיים להדליק את כל הנרות. חזון עובדיה (חנוכה עמוד קע"ד) ואור לציון (חלק ד' פרק מג' תשובה ז').

אם האשה קדמה והדליקה נרות שבת, האם יכול הבעל להדליק נרות חנוכה, ומה הדין כאשר האשה נמצאת לבדה בבית והקדימה נרות שבת האם יכולה להדליק כעת נרות חנוכה?

אם האיש נמצא בבית יכול להדליק נרות חנוכה, משום שהאיש אינו מקבל את השבת בהדלקת הנרות של האשה, ונמצא שאצלו עדיין יום חול. אליה רבה (סימן תרע"ט סעיף קטן ב') שלחן ערוך הרב (סימן רס"ג סעיף ז') וכן איש חי (שנה שניה פרשת נח אות ח').

התפילה, אבל אם אינו מוצא מניין, עדיף להדליק נרות בבית ולהתפלל מנחה בציבור לאחר מכן. חזון עובדיה (עמוד קע"ט) וכן פסק מרן הרב אלישיב זצ"ל (באר ישראל עמוד מד').

מתי הזמן הראוי להדלקת נרות חנוכה בערב שבת זו?

הטוב ביותר להתחיל ולהדליק נרות חנוכה כעשרים דקות לפני השקיעה, כדי שייסיים את ההדלקה כרבע שעה לפני השקיעה ומיד לאחר מכן תדליק האשה נרות שבת. (אור לציון חלק ד' פרק מג' תשובה ז').

זוג ההולכים להתארח אצל הוריהם וזרים בקרבת מקום, האם יכולים להדליק נרות חנוכה בביתם לפני שיוצאים להתארח?

אם הם מדליקים את החנוכה לכיוון רשות הרבים, דהיינו שהעוברים ושבים רואים את הנרות שהדליקו, יכולים להדליק בברכה, מכיון שיש בזה פרסום הנס ונמצאים בביתם שהוא מקום החיוב. אבל אם מדליקים בתוך ביתם באופן שאין פרסום הנס לעוברים ושבים, אינם יכולים להדליק בביתם, אלא יצאו ידי חובה בהדלקת נרות החנוכה של ההורים. שו"ת ברית אברהם (חלק א' סימן כ"ב).

ואם האשה נמצאת לבדה, לדעת הספרדים יכולה האשה להדליק נרות חנוכה, כי גם האשה אינה מקבלת שבת בהדלקת נרות חנוכה. חזון עובדיה (חנוכה עמוד קע"ז).

אמנם לדעת האשכנזים שהאשה מקבלת שבת בהדלקת הנרות אינה יכולה כעת להדליק נרות חנוכה, רק אם עשתה תנאי קודם הדלקת נרות שבת שאינה מקבלת את השבת, יכולה להדליק נרות חנוכה. (רמ"א סימן רס"ג סעיף י', ועי' ט"ז סימן תרע"ט). אמנם יכולה לומר לאדם אחר שידליק בעבורה את הנרות ללא ברכה. (על פי שלחן ערוך סימן רס"ג סעיף י"ז).

הדליק נרות חנוכה וקיבל שבת ולאחר מכן כבו הנרות, מה יכול לעשות?

יכול לומר לחבירו שעדיין לא קיבל שבת שידליק בעבורו את הנרות. (שלחן ערוך ה"ל).

נוהגים בערב שבת זה להתפלל מנחה מוקדם, אם אין מניין מנחה בשעה מוקדמת, האם יתפלל יחיד או שידליק נרות חנוכה וילך להתפלל מנחה כרגיל סמוך לשבת?

אם מוצא מניין להתפלל בציבור עדיף להקדים את

יישר-כח על מעשה משובה

יהודי קדוש ומיוחד היה הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא. ענו שבענויים שכבוד מעולם לא היה בין רשימת שיקוליו כאשר נלגד עיניו עמדה טובתו של יהודי, ואפילו יאה זה הקטן שבקטנים.

כל ימיו סיפר רבי יוחנן מטאלנא את הסיפור הבא בנר ראשון של חנוכה:

"הרה"ק רבי חיים מאטיניא, בנו של הרה"ק רבי ברוך הגר מוויז'ניץ, דיבר כל ימיו על קושיה שמציקה לו: יהודי מתכונן במשך כל ימי חייו ואוגר צידה רוחנית לנשמתו, העולם הזה הוא זמני וחולף, ואילו עולם הנשמות הוא נצחי ותמידי.

"יוצא אם כן, שרגע המעבר בין העולם הזה לעולם הבא, רגע פטירתו של היהודי, הינו רגע שמתכוננים אליו כל החיים.

"בכל חג ומועד אנו מברכים ברכת 'שהחיינו' על התחדשות הזמן והמצוות שהגיעו עם המועד.

אמנם ברגע פטירתו של האדם מן העולם קשה להגדיר את המצב כ'תחייה', בעת שיהודי 'פטר' מן העולם. אולם על זמן כה נשגב היה מן הראוי לברך ברכת 'שהחיינו', שכן חיכינו לכך משך כל החיים. כך הקשה הרבי מאטיניא.

"קושיה זו נותרה ללא מענה עד לליל הדלקת נר חנוכה הראשון באחת השנים. סיים הרבי מאטיניא להדליק את נרות החנוכה לאחר ברכת 'שהחיינו', ונסתלק במפתיע לבית-עולמו...

"או אז הבינו מקורביו שברוח קדשו צפה את העתיד ורמז להם על כך והם לא השכילו להבין זאת".

עד כאן סיפר הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא מדי שנה בנר ראשון של חנוכה.

מיד לאחר הדלקת נר חנוכה בלילה הראשון בשנת תשנ"ט, נסתלק גם רבי יוחנן מטאלנא לחיי עולם הבא, כאשר הוא זוכה לברך ברכת 'שהחיינו' על הדלקת נרות החנוכה. בכך הבינו חסידיו את פשרו של הסיפור שנהג לספר בכל שנה.

פתחנו את הסיפור בתיאור ענותנותו של רבי יוחנן, שראה עצמו שפל וקטן מכל בני האדם בסביבתו, למרות היותו ענק בתורה וגדול במעשים טובים.

סיפור מיוחד הממחיש נקודה זו, אירע באחת השנים:

בית מדרשו של הצדיק מטאלנא המה אדם. המוני

את עכשיו בתוך החיסרון, אמרתי לה, את מרגישה היטב את הצורך במציאת הזיווג - אז תיקחי את הצער הזה ותתפללי על הצער של כל בני ובנות ישראל ובפרט על הרווקים והרווקות המתבגרים ועל המשפחות שלהם שמרגישות את הצער על בשרן. התפללות שלך על בני ובנות ישראל שיזכו לזיווג, הן חשובות ורצויות ומתקבלות הרבה יותר מתפילה של אדם נשוי שכבר שכח איך זה להיות רווק ומה מרגיש רווק או רווקה כשהם לבד וכשהם רואים את כל החברים והחברות שלהם עם ילדים.

להתמקד במטרה

אבל חשוב לי מאוד להדגיש, שתפילות על ישועות כאלה ואחרות לעם ישראל - זו לא המטרה העיקרית של התפילה. המטרה העיקרית של התפילה היא להתפלל על עם ישראל שיזכו כולם לאהבת ישראל. **אסור לוותר על זה בשום פנים ואופן.** כאשר עושים חצי שעה על עם ישראל **רוב הזמן ככולו** צריך להיות מוקדש לאהבת ישראל ולשלום בעם ישראל שממילא מביא את כל הברכות ואת כל הישועות.

אבל כל אחד ואחת יכולים לקחת כמה דקות בסוף החצי שעה או לאחריה ולהתפלל על כל עם ישראל שיזכו לישועה מסוימת שאתם זקוקים לה. ואדרבא, גם תפילה על עם ישראל שיזכו לישועות, צריכה לצאת ולנבוע מתוך אהבת ישראל ולא מתוך סגולה, לא מתוך אינטרס אישי.

לכן אם אתה סתם מתפלל על עם ישראל בתור סגולה ולא בגלל שאתה באמת אוהב את עם ישראל, זה חלש מאוד והתוצאות יהיו בהתאם; אבל אם עיקר התפילה שלך היא על אהבת ישראל ואתה זוכה בעצמך לאהבת ישראל כי אתה נענה תחילה גם בדבר הזה - ממילא גם התפילות שלך על הישועות האחרות לעם ישראל, גם על הצרות והבעיות הפרטיות, נובעות מתוך הרבה מאוד אהבה, מתוך אכפתיות, מתוך שאתה מרגיש כל יהודי כמו את עצמך וכמו את הבן שלך. לתפילות כאלה יש כוח ועוצמה שאי אפשר להבין והן ממשיכות את הישועות באמת.

בני ישראל היקרים, רבי נחמן אומר שבימי החנוכה מאיר אור האמת והתפילה יוצאת באמת. ה' קרוב לכל אשר יקראוהו באמת. את עם ישראל צריכים לאהוב באמת, **מכל הלב.** אי אפשר לשקר באהבה, ואם אנחנו עדיין לא מרגישים אהבת אמת לעם ישראל אנחנו צריכים לצעוק יומם ולילה לזכות לאהבת ישראל אמיתית. וגם אם כבר זכינו לאהבת ישראל, נתפלל על כל עם ישראל שיזכו, ונתפלל על כל יהודי ועל כל כלל ישראל כמו שאנחנו מתפללים על עצמנו ממש בלי חשבונות ובלו רצון להנאות אישיות, רק מתוך אהבה לעם ישראל ומתוך אהבה לה; שזה העיקר, אבל סוף הכבוד לבוא ואין שום ספק שבעולם שזה יאיר וישפיע וימשיך על כל המתפללים את כל הישועות.

בברכת שבת שלום ומבורך

חסידיו ביקשו לחזות בהדלקת נרות החנוכה של הרבי הנערץ. מעמד רווי הוד ורטט של קדושה שממנו שאבו חיזוק ביראת שמים וברוחניות.

הרבי עמד בעיניים עצומות ליד מנורת החנוכה, טרם ההדלקה. שרעפיו שקועים אי-שם בעולמות עליונים, והוא עסוק בתיקונים טמירים שאין לנו שמץ מושג בהם. סוף סוף בירך הרבי את ברכות ההדלקה והעלה את האש בנרות. כעת אמרו הקהל יחד עם הצדיק את מזמורי התהילים הנאמרים בקהילות ישראל לאחר הדלקת נרות החנוכה.

האווירה המיוחדת הופרה באחת לקול חבטה עזה. ילד שובב שלא נזהר עבר במרוצה ליד הרבי וחנכיתו, והפך את החנכיה על ביזי הזכוכית שהתנפצו והשמן שניגר לכל עבר...

אם ציפיו שהרבי יכעס על כך שהילד 'הרס לו את המצווה', הרי שטעינו.

בחיבה חיך הרבי לילד הנבוך והמבוהל ואמר לו לא פחות ולא יותר: "יישר כוח!"

הצדיק אף הסביר לילד בשל מה הוא מודה לו על מעשה המשובה: "בהלכה נפסק שאדם שהדליק נרות חנוכה, ומסיבה כלשהי שאינה תלויה באשמתו כבו הנרות, אינו זקוק להדליק שוב. 'כבתה, אין זקוק לה'. עד עתה לא זכיתי לקיים הלכה זו בפועל, ורק בזכותך התאפשר לי הדבר..."

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה
אסור לתלות מודעות של מקח וממכר בבית הכנסת
ואם זו מודעה של דבר מצווה
מותר להקל
באופנים מסוימים
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

כח ההתמדה

**התבודדות
ומעלת התפילה
הספר של
הרב שלום ארוש
052-2240696**

החטאים אוטם את ליבו. והסיבה השנייה, שזה פשוט הרבה יותר קל להתוודות בכל יום, שאז יש לו רק את היום האחרון להתוודות עליו, מאשר להתוודות פעם בכמה זמן, שגם כבר הצטברו החובות, וגם רובם נשכחו...

לכן בא רבינו הקדוש, וציווה בצורה שלא משתמעת לשתי פנים, לעשות את ההתבודדות בכל יום, חוק ולא יעבור, וכל השומע לו יודע היטב כמה ההתבודדות היא בשבילו כמו אוויר לנשימה.

ומדברי רבינו משתמע באופן ברור וחד משמעי, שההתבודדות היא התנאי הראשון לחיים של יהדות. כי כן קבע נחיצות, שאי אפשר בשום פנים ואופן להיות יהודי כשר, בלי שעה אחת התבודדות בכל יום, וכלשוננו הקדושה, בתורה ק': "מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם על ידי התבודדות".

וענין החיוב לעשות שעה אחת לפחות,

מובא בכמה ספרים של גדולי ישראל, וכן בכמה מקומות בשיחות רבינו הקדוש, וכן מובא בליקוטי מוהר"ן בתורה כה: "ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכול דהיינו לקבוע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה וכו'..."

התפילה והשיחה הפשוטה שהאדם משוחח עם ה' יום יום, על ידה האדם יכול לתקן הכול! לכן, לבנות ולקבל את הכלים לתשובה - זה אפשרי רק כאשר עושים חשבון נפש כל יום יום.

על זו הדרך ניתן להסביר את חשיבות ההתבודדות שתהיה דווקא בכל יום יום בעוד אופנים. לדוגמא: אדם צריך שיהיה לו זמן להודות לה' על חסדיו, וגם כאן, צריך שלא רק פעם בכמה זמן יודה לה' על טובותיו, אלא יודה לו בכל יום יום. כי להודות בכל יום, זה הרבה יותר קל, מכמה טעמים:

א - כי בלא הודאה יומיומית, הגשמיות משתלטת על האדם, ועיניו נחשכות מלראות את טובות הבורא. מה שאין כן, כשמודה לבורא בכל יום על טובותיו, שאז הוא ממש חי ונושם את טובו וחסדיו של הבורא.

ב - כשמודה רק אחת לכמה זמן, הוא מחמיץ את כל הטובות היומיומיות. כי איך יודה אחת לכמה זמן על כל הטובות שעשה עמו הבורא בכל יום יום? אבל כשיש לו בכל יום שעה התבודדות, הוא יכול בנקל להודות על כל הטובות שעשה עמו הבורא ביום האחרון.

האדם צריך להתוודות על חטאיו בכל יום יום. הסיבה שהגשמיות מתגברת על האדם בכל יום יום, בפרט כשעול

ר' אברהם ב"ר נחמן מטולטשין זצ"ל כ"ט כסלו

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

עוד ועוד אנשים לדרך רביה"ק. מוסר עוד ועוד שיחות, מחזק עוד ועוד לבבות לעבודת הבורא.

על קדושתו ופרישותו העיד אביו, רבי נחמן טולטשנינער, שאמר לו: "ר' אברהם, חוץ לארץ אינה סובלת את פרישותך. ברח לך לארץ ישראל." רבי אברהם ניצל את כשרונו הברוך בכתיבה על מנת להנחיל את תורת ברסלב לדורות הבאים. הוא היה אמון על דיוק במסורת, על העברת כל שיחה תוך שימת לב ודגש על איך היא נאמרה, משראה רבי אברהם שבמשך השנים פוחת הדיוק בשיחות - שהוא הוא עיקרן - נטל על עצמו לבררן ולהעלותם על הספר. בפעם אחרת, היה אצל הרבי מראדזין זצ"ל, והשתעשע עמו בתורה וחסידות. בראות הרבי את גדולתו, ציווה לאנשיו להכין עבורו חליפת משי, כלאחד מן המפורסמים.. מיד כשנודע הדבר לר' אברהם, נעלם מהמקום כלא היה - כל כך ברח ספני הכבוד!

בראש השנה תרע"ח, נפל רבי אברהם למשכב ממנו לא קם עוד. מיום ליום גברה חולשתו, עד לימי חנוכה ובכ"ט כסליו תרע"ח, יצאה נשמתו בקדושה.

רבי אברהם נטמן בבית החיים החדש בעיר אומן, ועל מצבתו, אז, נרשם רק פ"נ ר' אברהם בר נחמן הלוי חזן מארץ ישראל..

רבי אברהם הנחיל את דרכו שהמשיך מאביו עד רבינו הקדוש לתלמידיו הבאים אחריו ביניהם רבי לוי יצחק בנדר זצוק"ל, ורבי לוי יצחק הנחיל זאת לתלמידיו הבאים אחריו עד יומנו. זכרו לא יסוף מזרענו וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבי אברהם נולד בשנת תר"ט, 4 שנים אחרי פטירת מוהרנ"ת, לאביו רבי נחמן מטולטשין, שהיה אחד מגדולי חסיד ברסלב בדורו. ר' אברהם ב"ר נחמן, בהתמסרותו המחולטת לעבודת השי"ת, בעומק ביתו, בכוח אמונתו הנדירה ברבנו נחמן ומוהרנ"ת ז"ל, בלט כבר אז, באותו דור דעה כזה שבאומן, בין צדיקים מופלגים חסידים וקדושי עליון. עשרות שנים היה מתבודד ביערות משבת לשבת ועמל בתורה ובעבודה. "עשרות שנים היה אברהם שלי נוטל עמו מדי מוצאי שבת שק מלא חתיכות לחם, והולך לו עד לשבת הבאה" - כך העידה עליו אחותו, שאף היא אישה גדולה וצדקנית היתה. ובצדק אמרו עליו גדולי אנ"ש ע"ה שהכירוהו, שאף אילו היה בימי רבינו הקדוש, היה בגדר חידוש מופלג.

היה גאון עצום בנגלה ונסתר וקירב עשרות אנשים לדעת רביה"ק, על גאונותו העצומה, העיד רבי שמע"ל זליכובר (ר"מ ביישיבת חכמי לובלין) באמרו כי רבי אברהם בקי נפלא בתורת הנגלה והנסתר גם יחד. כמו כן גם האדמו"ר מראדזין, שעל גאונותו העצומה אין חולק, אהב להשתעשע עימו בדברי תורה, בהכירו את גאונותו.

בשנת תרנ"ד, עלה רבי אברהם לארץ ישראל - לאחר שנתן גט פיטורין לאשתו שלא הסכימה לעלות עימו - והתיישב בירושלים, בה גר במשך כ-20 שנה, כאשר מדי שנה הוא נוסע לאומן לראש השנה.

נסיעתו האחרונה הייתה בחודש אב של שנת תרע"ד, אלא שאז שוב לא יכול היה לשוב לארץ, עקב פרוץ מלחמת העולם. הוא נשאר באומן, מתבודד ומקרב

עצבות

נועלת שערי שמים

תפילה

פותחת שערים נעולים

ובשמחה

יש כח לשבר את החומות
(הבעש"ט)

אני אוהב כל יהודי

I love every jew

אני אוהב כל יהודי

לרכישת ריחן לרכב ומוצרים נוספים:
050-9931931

פיטוכימיקלים (החומרים הבריאים שמצויים בצמחים), מומלץ לצרוך שמני זית מיצרנים שונים.

מה טוב בז?

השומן החד־בלתי רווי נחשב למוריד כולסטרול "רע" (LDL) ולמעלה כולסטרול "טוב" (HDL) ולכן קשור בהפחתת הסיכונים למחלות רבות ובהן מחלות של הלב ושל כלי הדם, סוכרת נוסף על כך, בזכות תכולה גבוהה של שומן חד־בלתי רווי ובזכות תכולה נמוכה של שומן רב־בלתי רווי השמן יציב יותר בטמפרטורות גבוהות, ונוצרים פחות חומרים רעילים בזמן הטיגון. (המיתוס של לטגן בשמן זית הופרך זה מכבר)

שמן הזית נמצא בשימוש כבר זה מזמן אף בתעשיית הקוסמטיקה בשל התכונות נוגדי החמצון שלו, ונודעות לו סגולות בריפוי פצעים, קשקשים וחיזוק שורשי השיער.

מה לא טוב בז?

שום דבר! רק המחיר, כי שמן זית איכותי יקר יותר משמנים אחרים.

יש לזכור ששמן הזית, כמו כל שמן אחר, הוא עתיר קלוריות, ולכן לא מומלץ לצרוך יותר משתי כפות ליום.

בברכת בריאות איתנה וחורף בריא!

שמן הזית נחשב לאחד האיכותיים מבין השמנים הצמחיים, שמהווה מקור בריא לשומן.

צבע השמן בדרך כלל מעיד על מועד המסיק של הזיתים. שמן ירוק מופק מזיתים שעדיין לא הבשילו לחלוטין ונחשב איכותי יותר כי יש בו יותר נוגדי חמצון, וטעמו חזק יותר. שמן צהוב מכינים מזיתים בשלים, וטעמו מעודן יותר.

שמני הזית נבדלים בדרגת איכותם אשר תלויה ברמת האיכות בה הופק השמן, וגם ברמת חומציותו. (שימו לב לא להתבלבל בין חומציות לחמיצות שמתייחס לתכונות הטעם)

שמן זית איכותי הוא כזה אשר מצויין על הבקבוק "כתית מעולה בכבישה קרה" / "כתית בכבישה קרה".

המונח כתית מתאר תהליך שבו מופק שמן מעיסת הזיתים באמצעות דחיסה והידוק בלחץ בלבד, כלומר בתהליך מכני וללא תוספות של חומרים כימיים.

והמונח כבישה קרה מתאר תהליך ללא חימום.

"מעולה" מעיד על רמת חומציות נמוכה של 0.1. (ככל שעולה לכיוון ה-0.8 האיכות פוחתת).

שמן זית הוא חלק מתזונה ים תיכונית שהוכחה כתזונה שמורידה סיכויי תחלואה כרוניים.

מאחר שבזנים שונים של זיתים יש תמהיל שונה של

מדור משתנה

זאת חנוכה יום החיתום

**ברכה מאת הרב שלום ארוש שליט"א
לשנה טובה ומבורכת, שנת שפע וטוב**

להשליך את השכל

עבל ולא חכם" 'עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו'. היו שדווקא ע" שהשליכו מאתם כל החכמות זכו לקבל את התורה.

סיפור קצר שממחיש את היסוד הזה: רבי חיים מצאנז היה מפורסם בכוחו לרפא אנשים. המונים נהרו לביתו לקבל עצה לרפואה. יום אחד הגיעו אליו אב ובנו. הבן קרא ברגש, 'אבי חולה בשחפת. הרופאים לא עוברים לו זמן רב לחיות. האם תוכל לעזור? ענה הצאנזר ללא היסוס: 'קח את אביך הביתה ותן לו לשתות קפה שחור חזק'. 'קפה שחור? נזעק הבן, 'רבי! זה הדבר הכי גרוע במצבו! אך הרבי חזר על דבריו. הבן ההמום חשב ואמר: 'אם הרבי אמר, אני חייב לסמוך עליו'. עשה כדבריו ומיד אביו הבריא.

כעבור שנים ספורות שוב חלה האב אך הפעם לבנו כבר הייתה עצה - לתת לו קפה שחור חזק כפי שאמר הצאנזר. מצבו של האב החסיר משתיית הקפה. הבן המבוהל העלה את אביו מיד לעגלה והביאו לביתו של ר' חיים. כשראה אותו הרבי שאל את הבן: 'אמר לי: מה הביא אותך למצב הגרוע הזה? 'הבאתי לו קפה שחור חזק ומאז הורע מצבו'. 'השתגעתי? צעק הרבי. 'אתה רוצה להרוג אותי? אתה לא יודע שקפה מסוכן לחולי שחפת? 'אז מה אעשה עכשיו, רבי? התייפח הבן.

הביט הצאנזר ישר לתוך עיניו ואמר: 'קח אותו הביתה ותן לו כוס קפה שחור חזק'. הבן שלא הבין כלום, עשה כמצוות רבו. שתי האב את הקפה וזכה לשנות חיים נוספות.

כל טוב ושבת שלום.

פרשת מקץ יוצאת תמיד בחנוכה. ורמז לדבר בפסוק: "קץ שם לחושך", שנס חנוכה הביא את הקץ על החושך שהיוונים ניסו להחשיך את אור תורתנו הקדושה, ע" שאסרו לקיימה והפיצו חכמות חיצוניות חכמה יוונית. וזה הסוד של "וסימא כל השמיים" ששמן כידוע מרמז לחכמה ודעת. כי היוונים סימאו את שכלנו בדעות כוזבות וקושיות שבאמת אינן קושיות כלל! (כמבואר בליקוטי מוה"ר"ן תורה סד ו-כא ע"ן שם). וגם היום לצערנו ישנו חושך גדול מחמת חסרון הדעת שבדורנו, ולכן אנשים הולכים ומבלבלים ומלאים בקושיות שאין בהן משם. ואם רק ילמדו או ישאלו תלמידי חכמים ירוו נחת והכל יתבאר היטב.

הבה נתבונן מה סוד הנצחיות של עם ישראל?

רק זכות התורה הקדושה והאמונה הפשוטה, ולא בזכות חכמות חיצוניות פילוסופיות למיניהם. וכבר מראשית היותנו לעם זכינו לקבלת התורה והחכמה דווקא בזכות זה שהשכלנו את כל החכמות כמו שכותב ר' נחמן (ל"ם קכג): "וישראל בעת קבלת התורה היו להם חכמות גדולות כי אז היו עובדי ע"ז שביסיהם, שהיה טעותם ע"פ חכמות גדולות כידוע. ולולי שהיו ישראל משליכים מעצמן החכמות, לא היו מקבלים התורה. כי היו יכולים לכפור בכל חס ושלום, ולא היה מועיל להם כל מה שעשה משה רבינו עמהם.

ואפילו כל האותות והמופתים הנוראים שעשה לעיניהם, לא היה מועיל להם, כי גם עתה נמצאים אפיקורסים ע" שטות וטעות חכמות. אך ישראל עם קדוש ראו האמת, והשליכו החכמות והאמינו בה' ובמשה עבדו, וע" זה קיבלו התורה. והיינו שתרגם אונקולוס "עם

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

ההכנות לשבת

מצוה למשמש בכיסי בגדיו בערב שבת, כדי לוודאות שלא שכח בהם דבר מוקצה (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

החבורת החדשה של הרב ארוש
"אהבת ישראל אהבת חיים"

"אין שמחה גדולה לאבא יותר מאשר לראות את בניו אוהבים ומאוחדים" (הרב שלום ארוש)

מתחזקים באהבת חיים
052-2240696

ילדון חידודון

שניים אומרים שהם מנחשים, ושניהם בגניבה מאשימים. בראשונה - לא נמצאה האבידה למרות שנגנבה, ובשניה - נמצאה, למרות שלא נגנבה.

תשובה לפרשת ויצא: תבנו טוב, הבעיות הכלליות של עם ישראל הן הבעיות האישיות של כל אחד ואחד, לא פחות מאשר הבעיות האישיות הפרטיות שלו. הצרות של עם ישראל זה לא איזה אסון טבע באיזה אי באוקיינוס השקט; עם ישראל זה אתה ואת ואני, עם ישראל זה הבנים של בראש עולם.

...תזכרה: נתן, דוד, רחובות...
al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

תפר של תודה

שלום, שמי יצחק ואני מתגורר בירושלים.

בכל שבת אבי מביא את עלון חוט של חסד לבית ואני מאוד אוהב לקרוא בו ובמיוחד את הסיפורי תודה המדהימים.

אני לומד בתלמוד תורה שבו משפצים כדי להרחיב אותו, האזור שם מגודר חלקית ואפשר להיכנס לשם בקלות.

יום אחד שיחקנו במחבואים, ואני רצתי להתחבא אתם יודעים איפה? ייחשתם נכון!

באתר הבניה של הת"ת, לא פחות ולא יותר!

רצתי במהירות רבה על מנת להספיק את העומד. תוך כדי שאני רץ, לא שמתי לב לאבן גדולה שהייתה בדרכי, הרגל שלי נתפסה תחת האבן ואני מעדתי וקיבלתי סכה חזקה בראש.

דם רב החל לרדת ממצחי ותוך כדי שאני מסוחרר מאוד מעוצמת המכה צעדתי לאט לכיוון שיש שם ילדים שיוכלו לראות אותי ולהזעיק עזרה.

אחד הילדים בחצר שראה אותי רץ לקרוא למורה שלנו, הכניסו אותי לחדר המורים והרב שלי שמבין מעט בעזרה ראשונה אבחן את המכה ואמר כי כנראה שאצטרך תפרים.

הזעיקו את אבי לתלמוד התורה על מנת שיקח אותי ל'טרם' (בירושלים יש בית רפואת חרום שנקרא 'טרם') ולשם הוביל אותי אבא, הנסיעה לקחה דקות ארוכות יחסית ואני ממש פחדתי מתפרים מכיוון שלפני כמה זמן חבר שלי נפל בגינה ליד הבית שלו והיו צריכים לתפור לו והוא סיפר שזה כואב ובכלל לא נעים. המחשבה הזו העיקה עלי...

לאחר כמה דקות של מחשבות נזכרתי בעלון המיוחד ובסיפורי התודה. אמרתי שאני אומר תודה ובע"ה גם אני אספר סיפור תודה.

התחלתי לומר תודה לה' שבכל הפעמים שנכנסתי למקום המסוכן הזה לא נפצעתי ודוקא עכשיו כן. תודה על הפציעה, על התפרים שעוד מעט יתפרו ועל כל מיני... וכך אמרתי תודה רבה לה' גם תוך כדי ההמתנה בתור לרופא.

הגיע תורו. בלב הולם נכנסתי לחדר הרופא עם אבא. הרופא אבחן את המכה ואמר כי הפתח אומנם עמוק אך לא מספיק בשביל תפרים נשמתי לרוחה וראיתי עד כמה התודה היא נפלאה ויכולה לחולל פלאים.

אמרתי תודה וניצלתי מן התפרים!!!

זיכוי הרבים | כסליו

זיכוי הרבים גדול לאין ערוך מהשגת שלמות אישית.
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים טיפוסיים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיונות

גלו את הפסוק

מלאו את התשבץ, את האותיות המודגשות בצהוב כתבו למטה ותגלו את הפסוק המתקבל

פרח נוי קוצני	שביל / מסלול	פרח אדום מוכר גדול בסבוע	עייף, חסר כח	מספר רודף את שבע	הדליק, הבעיר
מדיקים בחנוכה	מניע ראשו, כסימן לחיוב	ההיפך מקרוב	מנה אחרונה, בדרי"כ מתוקה	רבי ___ בעל הנס	פרי אדום גבעול ירוק (רבים)
תשבה (עתיד)	תואר אצולה אנגלי	60 שניות (רבים)	מילת הכרת הטוב	הנה לפניו (הבאו (ציורי)	אחד מאבני החושן

הפסוק מתקבל

זוכה פרשת ויצא: ישראל רבינוביץ, ביתר

בדיחות הדעת

בחלום של יוסף הצדיק, רואה הוא את השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לו, ויש לשאול והרי גם היה לו את אחותו דינה והיא היכן הייתה?

בפרשת מקץ מסופר שיוסף נושא לאישה את בתו של דינה לאישה שהיא הייתה אסנת (ע"פ פרקי דרבי אליעזר פל"ה) כך שלמעשה דינה הייתה חמותו של יוסף, ומעולם לא מצאנו חמה שתשתחוה לחתנה.

העלון מוקדש להצלחת עזריה ותקוה רובינו

להקדשת העלון: 02-5308000

שלנו ותמיד נאהב אותך בלי קשר למי שאתה ולמה שאתה מסוגל, ולא משנה אם תהיה גאון או טיפש או כל דבר אחר"

2. הענקת תחושה של בטחון - "אנחנו תמיד נהיה שם בשבילך, ותמיד נעזור לך כשתצטרך אותנו, ואם משהו לא יסתדר, אם תטעה, תפשל או תיפול - אנחנו נהיה שם אתך ביחד נגד הבעיה ולעולם לא נהיה נגדך".

בהצלחה!

נכשלתי, אני לא כישלון פרק ה'

מי שאמור לספק לו את הביטחון העצמי, את תחושת המוגנות והביטחון מ-ההורים שלו?!

גם השבוע, לבקשת המערכת המאמר קוצר בחצי, התנצלותי מראש.

סיפרנו בשבוע שעבר את המשל על "מרוץ הצפרדעים".

מה גורם לכישלון?

עלינו להפנים! שבדרך כלל הגורם העיקרי לכישלונות ילדים הוא- "חוסר ביטחון".

דהיינו: סך התנסויות של חיי הילד לימדו אותו- להעריך שהוא "כישלון" ולכן כבר אינו מאמין שהוא יכול אי פעם להצליח.

תחושה זו מועצמת במיוחד במידה וגם ההורים שותפים אליה.

שהרי אם ההורים, שהם עיקר המשענת הנפשית של הילד- אינם סומכים עליו, גם הוא ילמד שלא לסמוך על עצמו ולקחת על עצמו את האחריות ללימודיו ולחיייו. ולכן זהו מסר חשוב שאותו יש להעביר לילד- אנחנו בוטחים בך ומאמינים תמיד בהצלחתך.

שני כללי יסוד עיקריים

אם אנו מבינים את גודל האחריות וההשפעה שיש לנו כהורים, עלינו לקחת איתנו היום, שני כללי יסוד עיקריים וחשובים בדרך להצלחה, ולהעביר אותם מידי יום לילד:

1. **אהבה ללא תנאי**- אנחנו מקבלים את הילד כמו שהוא, ללא תנאים. נגיד לו: "אתה תמיד תהיה הילד

משל זה, ממחיש בצורה מדהימה, את אחת הסיבות העיקריות להמשך "כישלון ילדים" כי פעמים רבות הילד יכול לקום, להתמודד ולהצליח עם הבעיות שלו, אלא שלפעמים במילים שלנו אנחנו גורמים לו לשקוע עוד יותר בתוך הבוץ של הכישלון ולפעמים במשפטים שלנו אנחנו מוציאים לו את האוויר מהמפרשים של סירת ההצלחה.

פעמים רבות גם אנחנו המבוגרים שומעים "משפטי כישלון" וחוסר פרגון על כמה אנחנו לא מוצלחים, או לא יכולים לבצע כל מיני משימות, אבל אנחנו גם מצליחים להיות "חרשים" ולא לשמוע כשמישהו אומר לנו שאנחנו "לא יכולים" להגשים את החלומות או את השאיפות שלנו, אך האם הילד שלנו מסוגל "להיות חרש"?!?

ונניח והילד עשוי מחומר כזה, שיש לו רצון ויכולת חזקים "לא לשמוע" את חבריו שמדברים עליו "אחרי הגב" שהוא לא מצליח או לא יודע לענות כלום, אך האם הילד יוכל אי פעם להיות חסין מפני אמירות כישלון מצד

מושב אורה הרב שניר שרעבי רח' מעוק 151 מוצ"ש 20:00 052-7138748 הרב דוד נאור ימי שלישי 21:00 052-7631208		רעננה הרב אביעד קלכהיים בית כנסת "ברית שלום" רח' הנגב 16 ימי רביעי 18:30 050-9201720 054-4677752	
		תל ציון הרב ראובן דה לרנה בית כנסת "מזמור לתודה" רח' אהבת ישראל 1 יום רביעי 17:30 050-3346034	
לוד הרב שלמה גלעד "בית רבינו" רח' עזריאלי 68 052-2419894		חולון הרב בן יוחי רח' קרית שמונה 27 ימי חמישי 9:15 054-8400161	
הרב נחמן ארוש מושב בן זכאי ימי ראשון 21:00 050-6770619 מבשרת ציון ימי שני 20:45 053-5466433 ראשון לציון ימי ראשון אחרי ערבית רח' התקומה 052-2641751 תל אביב ימי שני אחרי ערבית רח' ארנון 054-8823996 אשקלון ימי רביעי 20:45 רח' מפל התנור 054-4027240			

כך האור יכבוש כל חושך

מעוניין להזמין שיעור באזור מגורך? 052-7112396

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ל כסלו תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 3:59 תל-אביב: 4:13 חיפה: 4:03 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:51

פרשת מקץ

חסד ועזרה לזולת

**לחמול על הזולת ולסייע לו בכל הדברים
שנזקק להם!**

נלמד מהפסוק: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה פרעה ויפקד פקידים... ויקבעו את כל אוכל... והיה האוכל לפקדון"... (פרק מא-לג, לו)

מדוע נזקק יוסף לעוץ עיצות לפרעה, והרי לא נתבקש על כך? אלא לומדים אנו מכאן שכאשר ישנה בלבו של אדם חמלה על הזולת, אינו ממתין שיבקשו ממנו לעזור. הרגשתו בצערו של הזולת מדרבנת אותו ומאיצה בו לשאת בעול עמו ולעשות כל שביכולתו לסייע לזולתו. וכפי שכתב הראב"ם ז"ל (בשם רבי אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהניעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניה.

כתב החפץ חיים (בספרו **אהבת חסד** - ח"ב פ"ו): באמת כל הבקשות שאדם מתפלל להקב"ה שיטיב ויתחסד עמו, אם אינו הולך בעצמו בדרכי החסד, קשה מאוד שתתקבל תפלתו לפני הש"ת. ידוע שהוא תלוי רק בחסדו של הקב"ה, וכמו שאנו אומרים בתפלה "מכלכל חיים בחסד". ואולם כאשר יכול, ירגיל עצמו תמיד במדה טובה זו, ואז בוודאי תתקבל תפלתו לפני הש"ת ויעשה בקשתו.

וכמו שאמרו חז"ל (מדרש שוח"ט - פס"ה) מי שהוא גומל חסדים היא מבושר שנשמעת תפלתו שנאמר (הושע י"ב) "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד" מה כתוב אחריו? "עת לדרוש את ה'". שהוא מתפלל להקב"ה והוא נענה. ויהא מבושר שתפלתו נשמעת.

מפורסם בזוה"ק שגדולה זו חסד - כך מביא הגר"ש פינקוס זצ"ל (בתפארת שמשון) - שכן הגדלות האמיתית והיחידה היא רק בעשיית חסד. וגם "גדול בתורה" נקרא כן רק מפני שלימוד התורה הוא החסד הגדול ביותר בעולם.

מדוע באמת "גדולה" זו חסד? ומפרשים, מפני שחסד ענינו הוא התפשטות בלי גבול, נמצא שחסד הוא תמיד עם גדלות. ונראה להוסיף, שבאמת הגדלות האמיתית היא רק בשבירת גבולות. הקב"ה שלגדלותו אין חקר, כאשר הוא משפיע ומשגיח על השפלים ודואג להם, הרי שובר בזה את גבולות עליונותו העצומה, וזהו אות שאין שום גבול מעכבו, ודוקא בזה מתגלית הגדולה האמיתית.

הוא שאמר הכתוב: "מי כה" אלוקינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ", שאין כמוהו בזה ששוכן כל כך גבוה, ומשפיל עצמו כל כך נמוך.

ואנו ניצוינו ללכת בדרכיו של הקב"ה. גם אצלנו, כל מעשה חסד, יהיה-אשר-יהיה, היא "גדולה". שכן טבע האדם לדאוג לעצמו, ועצם זה שאדם לוקח דבר של עצמו ונותן אותו לאחר, הוא מעשה נגד הטבע, וממילא זו גדלות. וככל שמתחסדים עם פשוטים יותר, ומתנהגים בסבלנות-יתר גם עם מי שאינו מבין ומכיר טובה וכדומה, זהו חסד יותר וגדולה יותר, ומתקיימת בזה המצוה ללכת בדרכי ה' יותר ויותר.

כל טרחתו הגדולה-כאפס בעיניו...

בימי מלחמת תש"ח, כששרר מחסור במזון, היה הגאון **רבי עזרא עטיה** זצ"ל, רץ, מתרוצץ ומתאמץ בכל כוחותיו הדלים כדי להשיג לתלמידיו מעט מצרכי מזון.

הוא נהג אז לומר: אין הפירוש שחסר מעט אוכל, אלא חסר מעט תורה שעליו העולם עומד, ועל זה מי יתן את הדין אם לא מי שבידו לעשות!!

לדעתו של רבי עזרא, היחיד שהיה בידו לעשות, זה הוא עצמו. והיה זה לפלא, שהוא בגופו הצנום והרזה שכולו עור ועצמות, הרגיש שעליו מוטל לטרוח בדבר. ועם זאת כל טרחתו הגדולה היתה כאפס בעיניו, לעומת מעט התורה שתתווסף בעולם.

המורה

"הלא פרוס לרעב לחמוך..."

כשאושפז הגאון **רבי שמחה זיסל ברוידא** זצ"ל בבית החולים, שכב סמוך למיטת חוליו אדם שהיה חולה קשה. לצד מטתו של אותו אדם ישבה כל העת אשתו, כי לא היו להם ילדים ולכן נאלצה אשתו לשאת לבדה בנטל הזה. יומם ולילה ללא הפוגה ישבה ליד מטתו.

יום אחד ביקש רבי שמחה זיסל שיקחו אותו אל המסדרון, שם פגש באחות האחראית על המחלקה, והתחנן בפניה שתדאג להביא אוכל לאותה אשה שיושבת ליד בעלה ואין לה מה לאכול, אך האחיות התנצלה שאין זה תחומה. ואולם רבי שמחה זיסל לא הרפה הוא המשיך להתאמץ לשכנע את האחיות אך לשוא. הם טענו שעפ"י תקנון בית החולים לא מתאפשר להם למלא בקשתו ולתת לה אוכל...

כאשר הגישו מגש עם ארוחת הצהרים לרבי שמחה זיסל, הפריש לעצמו כמות מועטת מכל מנה, ומסר לאותה אשה את מנתו ה"כמעט מושלמת" באומרו שהוא בין כך לא אוכל את המנה המוגשת לו...

ואולם האישה סירבה באומרה שלא עולה על דעתה לקחת ממנו את האוכל המיועד לו ושהיא כלל לא רעבה... ואולם משהפציר בה, נאותה לקבל, ומיד כשפנה ללכת למטתו, החלה לאכול בתאבון רב.

נסיך ממלכת התורה-470

הדפסת והפצת העלון השבועי "איש לרעהו" פרשת מקץ, נתרמו לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת יטל ע"ה בת רבי קלונימוס ז"ל

נלב"ע ב' טבת, ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב באדיבות לבם של המשפחה היקרה שיחיו

יבטח בה' בכל הנצרך לו, ולא ידאג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ויהי מקץ שנתיים ימים" (פרק מא-א)

וכפי שדרשו חז"ל (במד"ר פט-ג) "אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" – זה יוסף. "ולא פנה אל הרבים ושטי כזב" – משום דבטח בשר המשקים נתעכבה ישועתו שתי שנים.

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כתב בספרו **אורים ותומים** (הביאו הגאון **רבי יוסף ליברמן** שליט"א ב"משנת יוסף" – שביעית) כי מצות שמיטה שנצטוו ישראל באה ללמד את ישראל לדבוק בתורת ובעבודת ה', ולמנוע מהם להשתקע יותר מדאי בעסקי מסחר ולבלות בזה את מיטב ימיהם ושנותיהם ככל הגוים אשר על פני האדמה. שהרי לא כל המרבה בסחורה מחכים, שכן האדם השקוע בעסקיו, מגלגל חובות מעת לעת. לכן בקיום מצוה זו של שמיטה המשמטת חובותיו, ימנע ממנו להשקיע בהן.

ומזה נלמד – כותב רבי יהונתן אייבשיץ – עד כמה עלינו להחזיק במדת ההסתפקות כראוי להיות עובד ה', ולא לשעבד כל חילינו וחושינו להבל המדומה ולתחבולות כסף לאסוף עושר שלא כמשפט התורה, כי אם להיות מתמימי דרך ההולכים בתורת ה'. לבטוח באלוקי יעקב, כי הוא הנותן לחם לכל בשר, ולהגות בתורתו יומם ולילה עכ"ד.

וחשבנו להוסיף עוד בענין זה, בנימה אקטואלית, שהרי כידוע, נקראים אותם חקלאים – הנוטשים ומפקירים את שדותיהם בשנת השמיטה – "גבורי כח", ממש כמו שנקראי בני ישראל כשהקדימו נעשה לנשמע "גבורי כח עושי דברו", שע"ז נאמר "מי גילה רז זה לבני, דבר שמלאכי השרת משתמשים בו". וכל כך למה? משום שנדרש לכך מדה מופלגת של אמונה ובטחון בהש"ת שתהיה יכולת והצלחה בידם לקיים את מה שקיבלו עליהם.

וכך גם אותם חקלאים שהם לכאורה מפשוטי העם, אינם למודים ומורגלים בדרכי האמונה והבטחון מידי יום ביומו, ובוודאי אינם בדרגה נשגבה כזו שמצינו אצל גדולי עולם, שהיו שלמים בדרגת הבטחון, ואף "השתדלות" בקושי עשו לפרנסתם. ועם כל זאת מתנסים הם בבת אחת בין לילה, מתוך בחירתם העצמית, לדרגה כזו נשגבה – להיות אנשי המעלה המובהקים התולים כל יבנם ובטחונם בהקב"ה שידאג להם לכל צרכיהם, זאת ללא הכנה מיוחדת של התעלות רוחנית מוקדמת שתכשירם לדרגה הנשגבה הזו. על כן בצדק נקראים הם "גבורי כח עושי דברו".

מעתה, ילמד לעצמו כל יהודי באשר הוא – אשר פרנסתו אינה מצויה תחת ידו, ושנגזר עליו לחיות חיי עוני ומחסור – ויבין שאינו נחות בדרגת גבורתו, מאותו חקלאי המפקיר שדהו בשנת השמיטה, וגם הוא כשתולה, באותה מידה, את יביו ובטחונו בהש"ת, ראוי הוא שיקראו עליו "גבורי כח עושי דברו".

הובא (בספר **בטחון ואמונה**) מכתב חיזוק (מכ' טבת תשע) במדת הבטחון **מהגראי"ל שטיינמן זצ"ל** וכך כתב: "הנה ירמיה הנביא כל כך מזהיר מלבטוח באדם, ולא נחה דעתו מספיק במה שמברך את הבוטח בהקב"ה, אלא גם מקלל ואמר ארור הגבר איש יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו.

ובדרך כלל אין הנהגת הקב"ה ניכרת לבריות, זה כדי שתהיה בחירה. ואעפ"י ש'הבא לטמא פותחין לו' ו'הבא לטהר מסייעין אותו, זה לא רואין בחוש, מכל מקום מזמן לזמן ניתן אפשרות לראות שמתקיים דברי הנביא שלא לשים בטחונו בבשר ודם.

ובזמן האחרון ראינו איד המצב הכלכלי של אנשי מדינות העשירות בעולם ירד פלאים, זה בא ללמד שאין לבטוח בשום דבר רק לקוות להשם.

מהעיקרים הגורמים קושי לבטחון בה', כיון שרוצים לחיות חיי מותרות, וכיון שצריך לזה הרבה, לכן מחפש בטחון באדם, כי להכרח יש יותר אפשרות לבטוח בהקב"ה, ועל היותר מההכרח קשה לבטוח.

ואלה שעושים השתדלות לעשות אפילו דברים רחוקים מאוד שאולי יוסיף להשיג מבוקשם, הוא מראה בזה שאין לו בטחון בהקב"ה.

והמשריש בלבו שאין דבר בלי עזר הקב"ה ועי"ז ישים רק בה' מבטחו, יזכה למה שנאמר ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

"הרי אדם הנך ולא סוס..."

יהודי הגיע אל כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל, כשהוא נסער ונחרד, שבור ורצוץ, והחל מתנה מרורות: "אחד מבני עירי, עמד ופתח חנות חדשה בעיר, המתחרה לחנות שלי, חושש אני שמא עד שלא יארכו הימים, יזנחו הלקוחות את חנותי, ויעברו לקנות בחנות של המתחרה ומה יהא עלי ועל פרנסתי?! מאין אשיג פת לחם למחייתתי!?"

השיב לו הרבי בשאלה: "הראית מימד סוס שותה מים מן הנהר?" "בוודאי ראיתי!" השיב הלה מופתע מן השאלה. חזר ושאל הרב: "השמת לב כי בועט הוא בפרסותיו בתוך המים?"

"אכן" – אישר הלה בהשתאות. "התדע מדוע" – חזר ושאל הרבי. "לא חשבתי על כך" – הודה היהודי.

"ובכן, מאיר יגלה לך" – אמר לו הרבי – "כשגוחן הסוס אל הנהר לשתות, מתגלה לעיניו בבואתו המשתקפת אליו מן המים הצלולים. כסבור הוא, איפוא, כי גם חברו גוחן לשתות מים מן הנהר, וחושש הוא, פן לא ישארו בנהר די מים בעבורו. מתחיל הוא, על כן, לבטוש בפרסותיו על ראש מתחרהו, כדי לסלקו. למרבה מזלו, נעכרים מי הנהר מן הבטישות. החול שבקרקעית עולה ונמהל בהם, ובבואתו של הסוס המתחרה נעלמת, או-אז שם הסוס לשלוותו, וניגש לשתות בנחת מן המים העכורים..."

"אולם אתה" – הפטיר הרבי – "הרי אדם הנך ולא סוס. שומה עליך להבין, איפוא, כי הנהר גדול דיו וגם רבבות סוסים לא יגמעהו..."

אספקלריא מאירה

הבוטח בה' חסד יסובבנהו...

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: פעם נזקק **הרב מפוניבז' – הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל** לסכום כסף גדול לצורך רכישת מגרש בבני ברק. הוא השתדל להשיג את הכסף במשך כל היום בזמן שהותו בחו"ל, שכן למחרת בבוקר היה עליו להעביר כבר את הסכום לרכישה, ואף שעמל ויגע והתרוצץ ממקום למקום, עדיין לא נמצא בידו מלוא הסכום שהתחייב להעביר לצורך רכישת המגרש.

בסופו של יום, כאשר ראה שטרם עלה בידו להשיג את הסכום וכבר הגיעה שעת הערב, אמר הרב מפוניבז' לבנו: מכיון שכל היום התעסקנו בענין הזה להשיג הכסף ולכן לא הספקנו ללמוד, על כן נניח לזה ונשב עתה לעסוק בתורה. שואל הבן: הרי הכסף דרוש לנו למחר בבוקר, מהיכן יבוא הכסף? והשיב: "אנחנו את ההשתדלות שלנו כבר עשינו".

והנה בשעת לילה מאוחרת הגיעו שני אנשים אל הרב מפוניבז' ובקשה בניהם: שניהם עשו שידוך ביניהם, ועתה הם רוצים להפקיד את הכסף שהתחייבו, למשך מספר חודשים, ואולם אינם מוצאים אדם נאמן שאפשר לסמוך עליו. על כן החליטו שהכסף יופקד אך ורק אצל הרב מפוניבז' שהוא נאמן עליהם.

כמוכן הרב שמח לשמור להם על הכסף והתפעל מהסייעתא דשמיא המופלאה שנזדמנה לפתחו. הוא שאל אותם אם יוכל להשתמש בנתיים בכסף, והם השיבוהו בחיוב, בתנאי שכשיצטרכו לו ישיב להם מיד.

לאחר שסיכמו וחתמו כדן על ההפקדה, התברר לרב מפוניבז' להפתעתו, כי סכום הכסף שהופקד אצלו הוא בדיוק בשיעור הסכום שהיה זקוק לו לצורך רכישת המגרש. מיהר הרב ומסר את הכסף מיד למחרת בבוקר לידי האדם שמכר לו את המגרש.

תתן אמת ליעקב – ח"ב

להתרחק מן הפרסום ולא להבליט מעלותיו כדי לא לעורר קנאה וצרות עין!

נלמד מהפסוק: "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" (פרק מב-א)

ואמרו חז"ל: "אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שבעים, לא בפני עשיו ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם" (תענית י:). **כיוצא בזה: אם אכל ושתה בדיעבד, ביום התענית, אל יתראה בפני הציבור [כשבע] שנראה כחתן בין אבלים ויתקנאו בו (שם). ולהלן על הפסוק: "ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" (מב-ה) כתב רש"י: מטמינין עצמן שלא יכירו, לפי שצויה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים.**

נאמר במשלי (כז), "מתלהך בתומו צדיק". והיינו שאין אדם צדיק אלא עד שיתהלך בתומו בעבודת השי"ת... מה נחשב "מתהלך בתומו? מבאר **רבינו בחיי ז"ל**, שיעשה אדם את המצוות כמשפט, ושיכוון בהם לאהבתו וליראתו יתברך, לא כדי להתגדל ולא להתפאר, ולא שיהיה בשביל זה מכובד בעיני הבריות יותר. כי ראוי האדם שיעשה טובות וחסדים כפי יכולתו, ושלא יתפאר בהם, ושישתדל במעשים טובים ולא יספרם בשפתיו.

וכל מי שמספר אותם בשפתיו ומפרסם אותם ומשתבח בהם - כותב **רבינו בחיי** - הרי זה חוטא, ויגיעו מזה שנים רעות. האחד: שיתגאה בסיפורו למי שקיבל דבריו והאמין אותם. והשני: שהוא מבייש ומכלים למי שקיבל החסד ממנו.

ומדת הצדיק המתהלך בתומו, שאינו מתפאר במעלותיו ובצידיקותיו אשר עשה. הנה הוא נקרא "איש אמונים", על כך שמך שלמה ע"ה הכתוב הזה וקשרו עם הכתוב שלמעלה ממנו. הוא שאמר (משלי כו-ו) "רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא"? כלומר: מנהג רוב בני האדם שיכריזו ויפרסמו כל אחד ואחד החסד והטוב שהוא עושה. אבל "איש אמונים" שיעשה חסדים וטובות ולא יפרסמם, אלא שיכסה ויסתיר אותם "מי ימצא".

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל הביא בענין זה (בספרו **שיחות מוסר** - מאמר מו) את דרשת חז"ל על הפסוק (מיכה ו-ח) "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוקיך". ודרשו חז"ל (סוכה מט:): "והצנע לכת" - זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה. והלא הדברים ק"ו, ומה דברים שדרך לעשותן בפרהסיא אמרה תורה הצנע לכת, דברים שדרך לעשותן בצניעא על אחת כמה וכמה".

בדברים אלו הנעשים בפרהסיא - אומר **רבי חיים** - גדולה הסכנה שיקח האדם איזו טובת הנאה לעצמו. קשה לרקוד בחתונה לעיני כל הקהל או להספיד לפני עם רב ולא ליהנות הנאה כלשהי מן הכבוד וזו הדרישה כאן מן האדם - "והצנע לכת".

שנינו במשנה (אבות פ"ו מ"ט) שכאשר הציע אדם לרבי יוסי בן קיסמא לדור עמו במקומו, השיב לו רבי יוסי בתוך דבריו ש"בשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים".

ולכאורה פליאה גדולה היא: מה הרבותא בדבריו? וכי יש מי שיעלה על דעתו שכסף וזהב הם שמלווים לאדם לבית עולמו?!

וביאר הגאון רבי יוסף חיים קופשיץ שליט"א בדרך צחות: כוונת הדברים אינם אלא למעשה המצוות, ואותן מכנה רבי יוסי "כסף וזהב ומרגליות". לכך בא התנא להשמיענו שמצוות כאלו שהם נוצצים בחוצות, לא הם המלוים הגדולים של האדם לבית עולמו, אלא דוקא מעשי המצוות הנסתרים שאינם ידועים וגלויים לבריות. תורה ומעשים טובים שנעשו בהסתרה הם המה המלווים הטובים לאדם....

הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל אמר פעם בדברי הדרכה לבחור צעיר: לא צריך שירגישו עליך שאתה "מתעלה". כשאתה הולך בדרך תחשוב בלימוד, אבל אף אחד לא צריך לדעת מה אתה חושב, אלא הכל ישאר בינך ובין קונך".

והמשיל זאת לחמאה: "כל זמן שהחמאה טריה, לא מריחים בה מאומה. אם מתחילים להריח סימן שמתחילה להחמיץ. יש בני אדם, שמיד בהכנסם לחדר נודף מהם ריח. מעלות האדם אינם צריכים להתבלט בשום מקום... אם זה מתבלט - זה אינו מושלם!"

סוד ההצלחה...

מעשה בראש כולל מצליח ומשגשג שישב בחדרו של **הגראי"ל שטיינמן זצ"ל**. הרב שטיינמן הכיר מקרוב גם את ראש הכולל וגם את האברכים הלומדים בו. אברכים מצויינים ואיכותיים במיוחד. מספר סניפים לכולל, וראש הכולל מצליח בס"ד גדולה לתמוך בכל האברכים בסכומים נאים וראויים.

שאל הרב שטיינמן את ראש הכולל: "מה אתה חושב, מדוע לדעתך הכולל מצליח כל כך? מה היחודיות של הכולל שמביאה לכם את כח ההצלחה באופן תמידי?"

השיב ראש הכולל: "בגלל שיש לי קבוצת אברכים טובה במיוחד". דחהו הרב שטיינמן: "זה כל ראש כולל אומר". ניסה שנית: "אולי בגלל שאני משלם תמיד בזמן?... ונדחה שוב: "גם את זה אומר כל ראש כולל שמשלם בזמן". "אם כן אינני יודע. שראש הישיבה יסביר לי" ביקש.

שאל הרב שטיינמן: "האם יש לך שלט גדול על בנין הכולל מבחוץ?" לא הבין ראש הכולל מה השאלה קשורה, אך השיב: "לא! אין לי שום שלט וגם לא פרסומת כל-שהיא לכולל".

או-אז פסק לו הרב שטיינמן את פסוקו: "דע לך שזו הסיבה להצלחתך! לכן אתה מצליח!"

חכימא דיהודאי

"אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מהעין..."

סיפר הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל על תהליך רכישת הקרקע עליה עומד כיום בית מדרש "פרידמן", הייתה זו רכישה שלא הצליח עדיין להשיג עליה כל תרומה. אותם עסקנים שסייעו לו במלאכת הקודש לא היו מרוצים מכך שניגש לבנות בלי שקיבל תרומה. גם כשנסע לחו"ל ל"דינר" שערכה הישיבה ודיבר עם נדיבים שיתרמו לקנית הקרקע, לא קיבל מהם תשובה.

והנה קרוב לזמן שהיה עליו לשלם תשלום גדול, התקשרו אליו מהמשרד בארה"ב ובישרו לו שאחד הנגידים שדיבר עמם, מסכים לתרום סכום נכבד שיכסה את כל הבניה.

מיד כשקיבל את הבשורה התקשר רבי נתן צבי לכמה מעמיתיו בהנהלת הישיבה וסיפר להם בהתרגשות על התרומה הגדולה. אך לאחר מספר ימים התברר שהנדיב יכול לתת את התרומה רק בתשלומים, ושוב נפל העול הכבד, לפי שעה, על צווארו.

אמר רבי נתן צבי לבחוריו: ברוך השם, גם בתשלומים, זה חסד גדול מהקב"ה. אולם תדעו, שהסיבה שלא קיבלתי את התרומה בתשלום אחד, מה שבוודאי היה מיקל עלי מאד, היה מפני שהתקשרתי אל אנשים לספר על כך ופירסמתי הדבר [והוסיף בענוותנותו שהסיבה בגלל ש"התגאתי" בזה].

עפ"י "בכל נפשך"

הסתרה שבתוך ההסתרה...

הגאון רבי דוד פיינשטיין זצ"ל הצניע עצמו בכל הליכותיו, והנהיג עצמו ללא שמשים וללא גבאים, למרות מעמדו כאחד מגדולי ישראל שכל גלות ארה"ב נזקקו לפסקיו והכרעותיו. הוא השיב באירוניה, לשואליו הרבים, לפשר הנהגתו זו במעשה הבא:

"מסופר על רב פלוני שבצעירותו היו לו הרבה משמשים, ואילו בערוב ימיו היה לו רק משמש אחד. לתמיהת השואל שהרי הסברה הפוכה, שאם בגיל צעיר הוא נזקק לעזרת כמה וכמה משמשים, הדין נותן שבימי זיקנותו ירבה לו משמשים? השיב הרב ואמר: "כשהייתי צעיר היה לי כח לטפל בעשרה משמשים, אבל עכשיו בקושי יש לי כח לאחד...."

מספר אחד התלמידים: "בשנים האחרונות ניאות רבי דוד לבקשת בחור מסויים שיקחהו ברכבו לסעוד פת שחרית, והנה באחד הימים לא הגיע הבחור, ואז אחד המתפללים הביע את רצונו לפני רבי דוד לקחת אותו במקום הבחור. סירב רבי דוד ואמר שבעיקרון הוא מעדיף ללכת רגלי...."

או-אז התגלה שכל סיבת הנסיעה היומית היתה רק כדי לגרום לאותו בחור תחושה טובה ולקרבו לתורה וליר"ש בדקות אלו שהוא מסיע ברכבו את רבי דוד.

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מכיר את השכן שלך?

נקישות בדלת. אשה ניצבת ובפיה השאלה "אפשר בבקשה מסור-חשמלי?"

אנחנו מתגוררים בשכונה ירושלמית, ויש לנו בבית גמ"ח כלי-עבודה, כך מתאפשר לנו מידי פעם לעזור לאנשים, בהשקעה של דקות ספורות.

נתנו לאישה את מְבִקְשָׁה, והיא משחילה בדרך-אגב: 'תגידו; מה עם השכן שגר בקומה למעלה? האם הוא בָּנָה כבר? אני יודעת שהוא רצה לבנות - אבל השכנה שמעליו לא הסכימה.'

עכשיו היה התור שלנו לשאול: 'איך את קשורה לעניין? ומנין לך האינפורמציה הזו?..'

ענתה: 'אתם זוכרים שלפני כמה שנים היה גר בדירה שלו מישוהו בשכירות - זה היה הבן שלי!'

והיא מוסיפה: 'אתם לא יודעים איזה בן-אדם טוב הוא השכן הזה, פשוט צדיק - לא רואים כאלו אנשים כל יום!'

הרגענו אותה לאמור: 'ברוך השם גם השכן, וגם השכנה שמעליו, שניהם בנו ושיפצו והכל עבר באחוזה שלום ורעות.'

* * *

ועדיין חילחלה בנו הסקרנות: מה הביא אותה למסקנה שהשכן הזה כזה צדיק בלתי רגיל עד שאין בנמצא אנשים כמותו - כפי שהיא מתארת אותו? חלילה. לא ביקשנו לחלוק על הקביעה הדרמטית שלה, רק רצינו לדעת במה זה בא לידי ביטוי? מה גרם לה להגיע להגדרה כה מרחיקת לכת? שכן אנחנו כשכנים היינו מופתעים מההגדרה על השכן שחשבנו שאנחנו מכירים.

אז היא סיפרה:

'לבן שלי יש דירה במודיעין-עילית, אבל הוא רצה לגור פה בירושלים ליד ההורים. השכיר את הדירה במודיעין-עילית ושכר את הדירה פה. ההפרש בין הסכום שקיבל מהדירה שלו, לסכום שהיה עליו לשלם על הדירה בירושלים עמד על כאלף שקלים, אבל לאחר מחשבה וחישוב הגיע למסקנה שזה הצעד הנכון עבורו.'

'חודש אחד נוצר מצב שלא היה בידו לגייס את 1,000 השקלים הנוספים - מעבר למה שקיבל על השכרת הדירה שלו - ובצר לו פנה אל המשכיר ושיתף אותו... המשכיר פטר אותו במשפט

מרגיע: "כמה שאתה יכול - תשלם!"

'האם שמעתם פעם על משכיר שהמדד של ערך הדירה שלו, הוא "כמה שאתה יכול"?

'אבל כאן הסיפור רק מתחיל...'

* * *

'כאשר הסתיימה תקופת השכירות של הדירה במודיעין-עילית, התקשה הבן שלי למצוא שוכר חדש. חלפו כמה חודשים והעסק עדיין תקוע... במשך כל התקופה הקשה הזו המצב נורא: לבן לי חסרים לא רק 1,000 ₪ עבור השכירות, אלא אין לו כלל הכנסה משכירותו!'

'בצר לו הוא פונה שוב את המשכיר ומספר לו על המצוקה, וזה שוב מרגיע אותו "לא נורא. תשלם לי מתי שיהיה לך!"

'האם שמעתם פעם על משכיר שזמן התשלום הקובע הוא "מתי שיהיה לך"?

'בתום כל שנות השכירות הסתבר שמדובר על פער של שנתיים בתשלומים! שמעתם? שנתיים שלימות!'

* * *

'האם מישוהו ידע מזה בכלל? אף אחד! המשכיר לא עשה פרסומת למצוות שלו, וכולם חשבו שהוא מרוויח על הדירה שהוא משכיר כמו שצריך. בפועל היה המצב הפוך לחלוטין.'

'כאמור אף אחד לא ידע מהעניין, וכאשר זה נודע לי יום אחד מיד קפצתי ואמרתי לבן שלי: אסור לך לעשות את הדבר הזה, אתה מפסיד למשכיר שלך כל חודש 4,000 ₪. וכך בלית ברירה הוא חזר לגור בדירה שלו.'

* * *

'ועכשיו תגידו לי אתם: נו, האם ראיתם פעם כזה אדם טוב וצדיק?!

'היינו בהלם. מאחר שכפי שהכרנו - או יותר נכון לא הכרנו - את השכן שלנו לא היינו מאמינים לסיפור.

"המסקנה המתבקשת היא: אתה לא יכול לדעת אף פעם מי האדם שעומד מולך!" מסכם מ.ס. - שולח הסיפור.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

"ויהי מקץ שנתים ימים" (מא, א)

"אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו ולא פנה אל רהבים", זהו יוסף.. שאמר לשר המשקים וזכרתיני והזכרתיני נתווספו לו שתי שנים. ולכאורה, הסיפא סותרת את הרישא, בסיפא נראה שיוסף הצדיק נענש על ששם מבטחו בשר המשקים, וברישא מופיע הפסוק 'אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו?' כאשר שהה הרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א מלובלין אצל רבו הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א, שמע מפיו תירוץ נפלא על דברי המדרש.

על פי מעשה שהיה בעיירת קונסטנפין שברוסיה, שם התגורר הצדיק הנסתר רבי אהרן מטיטיב זיע"א בנו של הרה"ק רבי צבי זיע"א שהיה בנו יחידו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א. מצבו החומרי היה ללא נשוא, עברו עליו ימים שלא בא אוכל לפיו. ערב שבת אחד הגיעו מים עד נפש, ביתו היה ריק מכל, עד שאפילו נרות לשבת לא היו לו. מרוב צער וכאב לא יכול היה להתאפק יותר, ושלא כמנהגו קם ממקומו, ובזריזות ניגש לשולחן, ודפק עליו ושאל בהתמרמרות, היתכן? שנים רבות אני יושב בעיירה וומתפלל בבית הכנסת הזה, ובמשך הזמן הזה לא עלה על דעתי של משהו לשאול מהיכן ירק זה חי? וכי נכדו של הבעש"ט חייב לענות את נפשו ברעב ולהתפלל ביסורי עוני? בבית הכנסת קמה מהומה גדולה, איש האשים את רעהו בהזנחת רבי אהרן. מתוך הרגשת מוסר קבלו עליהם כולם להתכנס מיד אחרי סעודת שבת, ולטכס עצה במה ואין עוזרים לרבי אהרן להתפרנס בכבוד. כיאה לנכדו של הבעש"ט הקדוש. אחרי התפילה פנו איש איש לביתו תוך החלטה נחושה לחזור אחרי הבדלה לבית הכנסת להתייעצות. גם רבי אהרן פנה למושב בבית הכנסת כשמצפונו מיוסר על

המעשה שעשה, ולבו מלא חרטה, לא כל כך על עצם הגילוי ששרוי במצוקה ובעוני, אלא שניצל את שמו של הבעש"ט הקדוש כדי לעורר רחמנות אצל הציבור.

אחרי ששקע בהרהורים הגיע למסקנא שעליו לבקש מהקדוש ברוך הוא שהציבור שנכח בבית הכנסת בשעת מעשה, ושמע את תלונותו על יחסם המתנכר אליו, ישכח את כל אשר אירע. חשב ועשה, ניגש למזוזה, הניח עליה את ידו ואמר, רבש"ע: אני מבקש ממך שתעזור לי שישכח הציבור כל מה שאמרתי.

צריק גוזר והקב"ה מקיים, הצבור שכח את המאורע

ואף אחד לא בא לבית הכנסת כפי שהחליטו. עם זה, סיים הרבי, מיושבת הסתירה בדבר המדרש, יוסף הצדיק לאחר שפנה אל שר המשקים, שם בה' מבטחו, וביקש ששר המשקים ישכחהו, ואכן 'לא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו'.

"ופרעה חולם" (מא, א)

בעת נעילת ה"כנסיה הגדולה" השלישית כונד הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, הרב מפוניבז' לשאת דברים ובתוך כך אמר בקול חוצב להבות: המצב כיום דומה כאילו ארמון המלך אחוז להבות אש! המלך ישן על מיטתו ואינו יודע מאומה ואילו משרתיו מתווכחים ביניהם מהי הדרך הטובה והנאה ביותר להעירו משנתו ולהצילו מן הדליקה!... באותו מעמד חסר אדם חכם שיבוא ויזעק לעומתם: העירו

"ויוסף הוא השליט" (מב, ו)

נְתָאָר לְעֶצְמָנּוּ נַעַר צְעִיר שְׁבַחְתִּיו הַסְפִּיק לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל קִשֵׁי אַפְשָׁרִי: אֶחָיו שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ - וְלֹא מְנַסִּים אֶפְלוּ לְהַסְתִּיר אֶת שׁוֹנְאָתָם.

יֵשׁ לֹא מַעַט שְׂרוּצִים לְהַרְגוֹ אוֹתוֹ - וּבִסּוּף 'מִתְפַּשְׂרִים' עַל זְרִיקָה לְתוֹךְ בּוֹר מְלֵא נְחָשִׁים. הוּא נִמְכַּר לְעֶבֶד שׁוֹב, וְשׁוֹב, וְשׁוֹב. חֲלוּמוֹת מְסַעֲרִים אֶת מוֹחּוֹ - וְהוּא 'חוֹטֵף' עֲלֵיהֶם רַק בְּזִיּוֹנוֹת. הוּא גַם יְתוֹם מֵאֵם, וּמִשָּׂא לְקִנְיָה מִכָּל הָאֲחִים.

בְּגִיל צְעִיר הוּא מִתְנַתֵּק בְּבֵת אַחַת מֵאֲבִיו הָאֲהוּב, נִזְרֵק לְאֵי שָׁם, נוֹפֵל מִהַשָּׂיֵא שֶׁל הַקִּדְשָׁה - לְמִקּוֹם הַכִּי טָמֵא בְּיָקוּם.

גַּם שָׁם הוּא לֹא מְלַקֵּק דְּבֶשֶׁשׁ... נְסִיוֹנוֹת חוֹזְרִים וְנִשְׁנִים לְפִתּוֹתוֹ בְּחֶטָא, כָּל יוֹם, פְּעָמִים בְּיוֹם, כְּמָה שְׁנִים!

וּלְקִנּוּחַ, גַּם מְעֲלִילִים עָלָיו עֲלִילוֹת - וְהוּא נִזְרֵק לְדִיּוּטָא הַכִּי תַחְתּוֹנָה הַקִּימָת. בֵּית הַסֵּהר שֶׁל מְצָרִים...

נַעַר בְּזָה, לְכַאוֹרָה, צְרִיךְ לְפַחֵת שְׁלוֹשִׁים יוֹעֲצִים חֲנוּכִיִּים, מְטַפְּלִים, עוֹבְדִים סוּצְיָאִלִּים, וּמְמַחִים רְגָשִׁים צְמוּדִים, כְּדִי לְהַצְלִיחַ לְהַחֲלִץ אִיכְשָׁהוּ מִכָּל הַתְּסַבּוּכוֹת הַרְגָּשׁוֹת שְׁבוּדָאֵי מְמַלְאוֹת אֶת כָּל כְּלוֹ!

מִי מְסַגֵּל לְדוֹן נַעַר שְׂכֻזָּה? מִי יְכוּל לְצַפּוֹת מִמֶּנּוּ לְמַשְׁהוֹ? אָדָם שְׁפוּי, כְּךָ אֵין סֶפֶק, הוּא וְדָאֵי לֹא יֵצֵא מִהַסְפּוֹר הָעָגוּם שֶׁל חֲזִיוֹ... הוּא יִהְפֵּךְ לְהֵלֶךְ מְסַבֵּן, יְבַלֵּה אֶת שְׂאֲרֵית חֲזִיוֹ בֵּין הַפַּח - לְפַחַת...

וְהִנֵּה פְּלֵא, לֹא דִי שְׁהַנַּעַר מִפְּלִיא בְּחִנּוֹ עַל כָּל מִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ, הוּא גַם צוֹלֵחַ אֶת כָּל הַקְּשָׁיִים, מִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַרְגָּשׁוֹת, מְדַלֵּג עֲלֵיהֶם - וְגַם הוֹפֵךְ לְאִישׁ הַמְּצַלִּיחַ!!!

את המלך מיד!!! הוא כבר יציל את עצמו!

כן גם אנו - סיים הרב מפוניבז' - עם ישראל כולו מוקף בלהבות!... עלינו להעיר את עצמנו ואת אחינו מהתרדמה בה כולנו שקועים ונחוש להציל את עצמנו! אל לו לאדם להתעורר בקץ שנותיו ולגלות כי ישן כל ימיו!... (וקראת לשבת עונג)

מתוך הרגשת מוסר קבלו עליהם כולם להתכנס מיד אחרי סעודת שבת, ולטכס עצה במה ואין עוזרים לרבי אהרן להתפרנס בכבוד. כיאה לנכדו של הבעש"ט הקדוש. אחרי התפילה פנו איש איש לביתו תוך החלטה נחושה לחזור אחרי הבדלה לבית הכנסת להתייעצות. גם רבי אהרן פנה למושב בבית הכנסת כשמצפונו מיוסר על

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

החכמה והפקחות הן אחת מן התכונות היסודיות של כל מושל ומנהיג, הנדרש לעתים להכריע ולפסוק, כאשר המציאות אינה ברורה לפניו כלל וכלל.

בספר מורשת אבות מסופר שרבי דב בעריש מייזליס המכונה המהרד"ם, נמנה בין פוסקי דורו. לא אחת ולא שתיים נשאל בנושאים שהסעיור בשעתם את כל גדולי הדור, כשהכל חפצים לשמוע גם דעתו השקולה, המלאה פקחות ודעת תורה.

בעירות ישראל בפולין הילכו עד לתקופת מלחמת העולם השנייה סיפורים ועובדות על אהבתו לעמו ועל חכמתו ופקחותו בישובו על מדין.

פעם אחת התיצבו לפניו מלמד עני ובעל מלון עשיר לדין תורה. המלמד טען כי הזדמן למלון בערב שבת והפקיד את צרוו כספו אצל הנתבע. הלה, יהודי בעל צורה, הכחיש את הסיפור מכל וכל.

שאל המהרד"ם את בעל המלון, הנתבע, אם יהיה מוכן להשבע על טענתו, והלה השיב בחיוב.

בתוך כך גלגל המהרד"ם עמו שיחה על דא ועל הא. והנה הבחין בשעון זהב יפה המשתלשל מכיסו של

העשיר. המהרד"ם גילה התענינות גוברת והולכת בשעון היפה והוא בקש ממנו את הרשות להתבונן בו מקרוב. הלה הושיט את השעון למהרד"ם, אשר אמר: "שעון יפה כזה, ברצוני להראות לזוגתי. האם כבודו מסכים?"

"בוודאי", השיב העשיר מתוך הנאה גלויה.

המהרד"ם נכנס לחדר אשתו, נתן בידה את השעון וצוה עליה לגשת אל אשת בעל המלון ולבקש ממנה את הפקדון, שהפקיד

"ויתן אותי במשמר... אותי ואת שר האופים" (מא, י)

יש להבין, הקשה המהר"ל דיסקין, מפני מה הזכיר פה שר המשקים את שר האופים. מה ביקש להשמיע בכך לפרעה. ביאר המהר"ל דיסקין באופן נפלא: אם שר המשקים היה אומר לפרעה שיוסף פתר את חלומו והפתרון אכן התקיים, עדיין יכול פרעה לטעון שיוסף ניסה את מזלו. במקרה זה גם הצליח.

לכן הסביר שר המשקים "כאשר פתר לנו כן היה, אותי השיב על כני ואותו תלה". דהיינו, אם יוסף היה פותר רק לטובה, לא היה יוצא מזה נזק. ממה נפשך, אם פרעה יהרוג אותי - אין לו ממה לחשוש, אם פרעה ישיב אותי למשרתי - הרי שהוא קנה לעצמו ידיד בכך ש"חזה" את העתיד מראש.

לעומת זאת אצל שר האופים, יוסף מסתכן כשהוא פותר את החלום לרעה. שכן במקרה הטוב שר האופים ימות, אך אם פרעה ישיב אותו לתפקידו, ייתכן מאוד ששר האופים ירצה להתנקם בו על כך שפתר את חלומו לרעה.

לכן הזכיר שר המשקים את שר האופים לפרעה, ללמדו שיוסף מבין בפתרון חלומות ואינו מנחש בעלמא.

(במחשבה תחילה)

"אין נבון וחכם כמון" (מא, לט)

חכמתו של יוסף נשאה חן בעיני פרעה ובעבורה הוא התמנה למושל בכל ארץ מצרים.

יוסף הצדיק. איך, איך הוא עשה את זה? סביבה תומכת לא היתה לו, פוטיפר, שר האופים, ועוד כל מיני אַרחות ישמעאלים, לא חשודים על תמיכה וסיוע לזולת, אָבא - גם לא היתה לו באזור, דגמה חנוכית - 'בכל מצרים לרע' לא נתן למצא, שום מקור השראה לא עטף אותו בארץ הזרה. איך, אם כן, יוסף הצדיק מצליח, בנגד כל הסכויים, להתמודד עם הקר הרגשי העצום הזה? עם רגשות התסכול, הנזקם, העצב, השנאה, המסכנות והכעס?

איך הוא, בסופו של דבר, מקבל את אֶחיו בשלֹת נפש כזו, איך הוא מצליח לאהב אותם אֶחרי כל הסבל שהוא עובר - והכל באשמתם! איך???

כדי להבין זאת, עלינו לחזור לאחור, אל הפגישה המתוחה בין יעקב אבינו לאֶחיו עשו, לאַחר יותר משני עשורים של נזק... עשו מגיע מציד בארבע מאות איש, לוחמים מימנים, הם עומדים להראות ליעקב אבינו עם מי הוא מתעסק... ופתאום, כמו מעשה קסם, כלם נעלמים! עשו נותר לבדו - ועוד נגש לנשק את אֶחיו!

מה קורה כאן? איך מתחולל המהפך הזה? אלא, כשעשו יצא למלחמה מול יעקב, זוהי בעצם המלחמה של היצר הרע - מול הקדשה!

היצר הרע יודע היטב, ש-לא באמת יש לו נשק אֶמתי מול הקדשה, הרי בסופו של דבר - הקדשה היא אֶמת, היא חֲזָקָה, היא טְהוּרָה - ואלו היצר הרע? הוא בסך הכל דמיון!

מה עושה היצר הרע - עשו? מה הנשק שלו בכל זאת? רגשות. מניפולציות. או-הו, זה הנשק היחיד שיש לו! היצר הרע מגיע מציד עם ארבע מאות סוגי רגשות {כך מסביר ה'נעם אלימלך', שארבע מאות איש הם ארבע מאות רגשות}, זה הנשק היחיד שלו!

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

ישתחוו אליו. האחים כעסו מאד על כך, ולכן מכרוהו לישמעאלים.
טבעם של בני אדם הוא, שכאשר אדם מנצח את חברו, החבר חש השפלה על כך שהוא נוצח, ונגרמת לו עגמת נפש רבה.

כשהגיעו אחי יוסף למצרים והשתחוו לפניו, הכיר אותם יוסף, והבין שזהו אשר ראה בחלומותיו. אך בצדקותו הרבה התנכר אליהם באותה עת, מכיון שלא רצה להשפילם, שכן, אילו היה מגלה להם כשהשתחוו לפניו, שהוא יוסף אחיהם, היתה נגרמת להם עגמת נפש גדולה, כשהיו נוכחים לראות שהם נוצחו ויוסף צדק בחלומותיו.
למרות שיוסף חפץ בכל מאדו להתגלות לאחיו, כבש את רצונו והתנכר אליהם לעת עתה, כדי שלא לביישם.
(קדושת לוי)

יולהיב כספיהם איש אל שקו" (מב, כה)

פעם הוצרך הגרי"ז סולובייצ'יק לשלוח מכתב בדואר, אך היה זקוק לאיש נאמן שיידאג לכך שהמכתב יוחתם כראוי ויישלח לתעודתו. קרא הגרי"ז לאדם נאמן והושיט לו את המכתב יחד עם שטר כסף גדול.

השליח ראה את השטר והציע מיידית: אני אשלם את הסכום הפעוט למשלוח המכתב מכיסי והרב יחזיר לי בהזדמנות את הסכום. סירב הרב מבריסק והסביר: יכולתי לתת לך סכום פעוט כפי עלות המשלוח, אלא שרצוני שתהיה מוכרח לשוב הנה לעדכן

אצלה המלמד העני, וכראיה שאכן, בעלה שלח אותה, תציג את השעון המהודר שבידה.
הרבנית עשתה כמצוותו, ולאחר שהות קצרה חזרה עם פקדונו של העני, ופני העשיר המכובד - חפו.

"אבל", הזהירו המהרד"ם, "אל תצעק עליה, שכן אצטרך להזמין אותך פעם נוספת לבית הדין!"... (ומתוק האור)

"ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח" (מא, מה)

פסוק זה אמור לענות לנו על שאלה שמתעוררת בענין אחי יוסף, כיצד לא זיהו את אחיהם, המשנה למלך? האם לא שמעו את העבדים קוראים לו בשמו יוסף?
על פי פסוק זה, שסיפרה לנו התורה איך קרא פרעה ליוסף, אנו מבינים את התשובה - האחים לא שמעו את שמו של יוסף אחיהם בפי העבדים, משום שהם קראו לו כפי שפרעה כנה אותו: "צפנת פענח".

ומדוע התגלגל הדבר כך? כל מה שעבר על האחים עם יוסף, היה לצורך תקון גדול, לכן סובבו משמים שיוסף יקרא בשם אחר, ואחיו לא יכירוהו.
(טעמא דקרא)

"וישתחו לו..."

ויכירם ויתנכר אליהם" (מב-ז)

מעשהו זה של יוסף צריך ביאור, שהרי כשהתגלה אליהם, אמר להם שאין בלבו עליהם, ואם כן, מדוע כשהשתחוו לו התנכר אליהם, ולא גילה להם מי הוא?
חלומותיו של יוסף על אחיו הראו, כי אחי יוסף

במלחמה, כך ידוע, אי אפשר לשבר את העם - אלא אם שוברים קדם לכן את רוחו של העם!
מה עושה האויב בכל מלחמה? מעורר פחדים, מוציא הצהרות מרתיעות, סוגר את פתחי המלוט, משבית את שדה התעופה - ומחדיר בלבבות שהנה, זהו, אין יותר לאן לברח... זהו הכוח היחיד שאויב חלש מסגל להפעיל! זה הכוח היחיד שבו היצר הרע מסגל להשתמש!
מניפולציות, משחקי רגש, מביטים עליך ב'מבט מלא משמעות' - וזורעים בך בהלה, לחישות של היצר הרע בלחישות בתוך המוח, כל מיני משחקי רגשות, ש-מה לעשות, הם פועלים עלינו.
עשו מתקרב למלחמה מול יעקב אחיו, הוא יודע היטב שיעקב הרבה יותר חזק ממנו, יעקב הוא הקדשה!
מה עושים? מפעילים מניפולציות! הוא אסף ארבע מאות נקדות רגשיות שיבלבלו את יעקב אבינו - שעל ידיהם הוא מנסה לנצח אותו.
אבל להפתעה שיעקב אבינו מכין לו - גם הוא לא צפה...
יעקב אבינו יודע את כל זה, הוא יודע שהדרך היחידה של היצר הרע להפיל אותנו - הוא על ידי משחקי רגשות, ולכן הוא מחליט להשתחוויות, שבע השתחוויות...
שבע השתחוויות, שבע פעמים הכנעה! לכל שבע המדות! מה זאת אומרת שיעקב נכנע? יעקב אבינו הסתכל אל תוך כל הרגשות המפחידים, אל הדמיונות המסעירים, אל הפחדים המשתקים - והוא צעק: אתם הכל שקר! יש כאן רק אחד שמנהל את העולם! רק מישהו אחד ששולט ומנהל את כל העניינים! רק השם הטוב, אבא שלי שאוהב אותי - הוא ורק הוא מנהל את העולם!
מול הכרזה כזו, שום דמיון בעולם לא יכול לעמד, הכל מתפוגג.

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - מקץ

רק כאשר היהודי אישר שהוא יגיע בסיום החתונה, ניאות הרבי להעניק לו מברכותיו מלוא חופניים. לאחר החתונה, נקש היהודי על דלתו של הרבי מוויז'ניץ, בשעת אישון לילה שנושקת לכוכבי בוקר, ונראה היה שחיכה רק לו. היהודי התיישב וחיכה למוצא פי האדמו"ר והשאלות לא איחרו מלהגיע: הרבי התעניין בכל פרט ופרט מהחתונה. באיזו שעה הלכו לחופה, מי היו השושבינים, מי התכבד בברכות, איך היו המאכלים בסעודת החתונה והאם היה מקום לכל האורחים, כיצד היו מעגלי השמחה ומי היה הגראמער ב'מצווה טאנץ' ואילו פנינים הוא אמר...

המחנות חש שלא בנוח, אבל מפני הכבוד לא הראה את פליאתו וענה על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון. שעה ארוכה ישב וענה לכל שאלותיו המפורטות של הרבי, ובשעה שהאיר מזרח נפרד מהרבי לשלום. מקורביו של הרבי תמהו לא פחות מהיהודי, ובהזדמנות הראשונה שאלו את הרבי מוויז'ניץ מה זה ועל מה זה. הרבי השיב במתק לשון: "דרך העולם היא שכאשר ההורים חוזרים משמחה הם מדברים בינם לבין עצמם בשעות שלאחר השמחה על האירוע והחוויות שחוו. ליהודי זה, הטעים הרבי, "אין אף אחד שישוחח איתו כאשר הוא שב מחתונת בנו. לכן

אָדָם שְׁקָשׁוּר לְבוּרָא, שְׂיֹדֵעַ שֶׁהַבוּרָא מְנַהֵל וּמְחַלֵּיט עַל הַכֵּל - שׁוּם מְנִיפּוּלְצִיָּה כְּזוֹ אוֹ אַחֲרֵת לֹא תַעֲבֹד עֲלָיו! שׁוּם רָגֵשׁ לֹא יוּכַל לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ מִשְׁלֹת הַנֶּפֶשׁ!
וְהַפְּלֵא הֵזֶה מִתְרַחֵשׁ - בְּתוֹךְ שְׁנֵיזוֹת! יַעֲקֹב מִשְׁתַּחֲוֶה, עֲשׂוֹ מְסַתְּפֵל סְבִיבוֹ - וּמְגַלֶּה שְׁכָל הַמְּנִיפּוּלְצִיּוֹת, הַרְגָּשׁוֹת, הַסְּעָרוֹת, הָאִיוּמִים, הַפְּרָצוּפִים, הַנְּקֻדּוֹת הַרְגִישׁוֹת - הַכֵּל נֶ-ע-ל-ם!!!
זֶה סוּדוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ.
זֶה גַם הַסוּד שֶׁל יוֹסֵף הַצְּדִיק.
יוֹסֵף הַצְּדִיק עוֹבֵר הַרְבֵּה מְאֹד בְּחַיָּו! קִשְׁיִים אִיוּמִים, סְעָרוֹת נֶפֶשׁ שְׁכָל אַחַת כְּזוֹ מְסַגְּלֵת לְשִׁתְּק אָדָם לְכָל הַחַיִּים!
אָבֵל יוֹסֵף הַצְּדִיק 'מַצְלִיחַ', הוּא צוֹלַח אֶת הַכֵּל, אֵיךְ? כִּי הוּא מְפַצֵּחַ אֶת כָּל הַקִּשְׁיִים, מִתְבוּנֵן בְּהֵם וּמְקַלֵּף אֶת הָעֲטִיפוֹת! מוֹל כָּל קִשְׁי הוּא עוֹמֵד וְצוֹעֵק - "הַקִּשְׁי הֵזֶה הוּא דְמִיּוֹן! הַכֵּל זֶה הַשֵּׁם, זֶה הַשֵּׁם, זֶה הַשֵּׁם!!!"
וְאֵז, לֹא רַק שֶׁהוּא לֹא נִסְחָף וְנִשְׁבֵּר מוֹל הַרְגָּשׁוֹת הַגּוֹאִים - אֲלָא הוּא גַם מְמַנֵּף אֶת כָּל הָרַע לְמָקוֹם טוֹב!
יוֹסֵף הַצְּדִיק הוּא 'יֹצֵר טוֹב', צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, מִיִּצֵּר טוֹב מִכָּל רַע, הוֹפֵךְ אֶת הָרַע וְהַמְלַחֵץ - לְטוֹב וּמְקַרֵּב!
זֶה הַכּוּחַ שֶׁעֲמֵד לוֹ לְיוֹסֵף מוֹל כָּל הַקִּשְׁיִים שֶׁעֵבֵר.
וְכֵן הוּא הוֹפֵךְ לְ'אִישׁ מַצְלִיחַ'!

(נקודות של אור - ספינקא)

אותי בתוצאות השליחות, לכן הענקתי לך שטר גדול. דבר זה, המשיך הרב מבריסק להסביר, למדתי מיוסף הצדיק. כאשר הגיעו השבטים לשבור אוכל ממצרים, הטמין יוסף בכליהם את סכום הכסף שהביאו עמם, מה הייתה מטרתו בכך? סתם לצער אותם? אלא שיוסף הצדיק רצה לוודא שהשבטים יחזרו שנית למצרים, גם אם ימצאו מקור אחר של אוכל בינתיים. כדי להבטיח זאת, הטמין בכליהם ממון שאינו שלהם, כך היה בטוח שצדיקים כמותם ישובו אליו שנית להשיב את הממון.

(במחשבה תחילה)

"יוסף אינו ושמעון אינו ואת בנימין תקחו עלי היו כולנה" (מב, לו)

כאשר דרשו השבטים מיעקב שבנימין יבוא איתם למצרים, יעקב מתנגד נחרצות. ראובן מציע הצעה (שם לז): "ויאמר ראובן אל אביו לאמור את שני בני תמית אם לא אביאנו אליך, תנה אותו על ידי ואני אשיבנו אליך". רש"י (שם לח) מבאר: "לא קיבל (יעקב) דבריו של ראובן. אמר: בכור שוטה הוא זה. הוא אומר להמית בניו, וכי בניו הם ולא בניו?" ויש להבין: מה באמת עלתה בדעתו של ראובן כאשר הציע את דבריו? וכי חשב שיעקב אבינו יהרוג שתי נפשות? לא

סתם נפשות, אלא נכדיו ובני בנים הם כבנים... סיפור מרגש שהיה כך היה:

יהודי שהתאלמן מרעייתו ל"ע ובנו הגיע לפרק האיש מקדש, הגיע לביתו של כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א וביקש להתברך מפיו לרגל החתונה. שמע האדמו"ר את בקשתו והחזיר לו אף הוא בקשה: "ביום שתתקיים החתונה, כאשר תסיימו את כל האירוע כולו, אני מבקש שתיכנס אלי כי רצוני לדבר איתך". היהודי חש שלא בנוח. "הן ה'מצווה טאנץ' יסתיים בשעה מאוחרת בלילה, אין רצוני להטריח את הרבי שליט"א. אגיע בעזרת השם ביום אחר". הרבי התעקש: "אני רוצה שתגיע דווקא באותו יום. אני אחכה לך בכל שעה שתגיע!"

(במחשבה תחילה)

{ אז נדברו }

פרשת מקץ תשפ"ב | גליון ברובו משוחזר

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ההומלסים המודרניים של שנת 2022.

כולנו יודעים כבר מהגן שהיוונים הרשעים גזרו על עם ישראל שלוש גזירות... חודש! מילה! שבת!!! את זה כולנו יודעים... אבל יש עוד גזירה שהיוונים גזרו שאותה כמעט אף אחד לא יודע... והיא לא מוזכרת במדרשים. הראשון שמזכיר את הגזירה הזו הוא הרמב"ם באיגרת השמד וזה לשונו

יודוע הוא כמו כן מה שקרה לישראל במלכות יון הרשעה מגזרת קשות ורעות, ומכללן היה שלא יסגור אדם את פתח ביתו, כדי שלא יתיחד להתעסק בשום מצוה, כתוב כאן דבר מפליא מאוד!!!! שהיה אסור לסגור את הדלת...

מה הפשט בזה??? איך יכול להיות שהייתה כזו גזירה??? זה הרי מינימום של זכויות אנוש... דלת של בית זה הצורך ההומניטרי הבסיסי ביותר?? מה יש? קצת פרטיות... חוץ מזה... יש לי בבית כל מיני דברים יקרי ערך ואני רוצה לשמור אותם... מה... אסור לי לנעול את הדלת לבילה???

אינני יודע!!!! אבל מאוד הגיוני... שאם הרמב"ם אומר שהייתה כזו גזירה שלא לסגור את דלת הבית... והרי אין שום מקור שהייתה באמת כזו גזירה רשמית... הרי מאוד הגיוני להסביר שהרמב"ם התכוין למשהו קצת יותר פנימי... הרמב"ם אומר במילים אחרות:

היוונים דאגו שהדלת של הבית של היהודי לא תסגור!!!! לא... הם לא עקרו דלתות בשריריות... הם לא מנעו בכח מהדלת שתסגר... הם פשוט דאגו שזה יקרה!!!! אתה שואל איך???

אין צורך לענות... מי כמונו יודעים... בדור שלנו הכי קל להבין איך עושים כזה דבר...

ברגע ששני בני זוג מחזיקים בידיים שלהם פלאפון עם אינטרנט ולו הכשר ביותר!!!! בבית כזה הדלת לא נסגרת!!!! שמעת?? הדלת של הבית הזה היא נטו שמירה מחתולים וגנבים... חוץ מזה הדלת של הבית פתוחה לרווחה... הבית הזה כולו ברחוב!!!! אין בו קורטוב של רשות היחיד... בית כזה שבכל דקה וחצי מגיע הודעה חדשה מבחוץ... אז תגיד לי: לבית הזה יש דלת??

הרי תאר לעצמך שכל דקה וחצי נודניק אחר היה דופק בדלת... למישהו היה כח לפתוח את הדלת?? מה פתאום!!! הייתם נועלים את הדלת... מרפדים אותה כדי שהדפיקות לא ישמעו וכותבים על הפעמון נא לא לצלצל... נכון?? לכן מה עשה יוון?? לא צריך!!! אתם לא רוצים לפתוח את הדלת?? אין בעיה... אני אכניס לכם את כל הרחוב לתוך הבית... מתוך הדלת הסגורה... יהודי יקר: כל זמן שהמכשיר הזה נמצא אצלך בבית אתה הומלס!!!!

אתה חי ברחוב!!!! אני לא מדבר עכשיו על זבל... אני לא מדבר על אנשים לא הגיינים שמחטטים בפחים... אני מדבר על אנשים "מכובדים" שיושבים על כסא ברחוב ומנגנים באקורדיון... בסך הכל הם מחוסרי בית... זה הכל!!! בינינו... מחוסר בית ע"פ רוב זה לא בן אדם שאין לו כסף לשלם שכירות דירה... (אם זו הייתה הבעיה... בדרך כלל איכשהו זה מסתדר... גם מאוד נדיר מבחינה חוקית לזרוק בן אדם מהבית) אלא מאי?? רוב המחוסרי בית שאתה מכיר מהרחוב... זה אנשים שלא מסוגלים לנהל חיים אנוש תקינים בתנאים ממסדיים של בית... האנשים האלו לא מצליחים להסתדר עם התיחום האנושי הזו שקוראים לו ארבע קירות... (אני כמוכן מדבר על אנשים שהם כאלו... אין כוונתי חלילה להוציא שם רע על מי שהסיפור שלו אולי שונה...) אז זהו!!! שהיום יש המון המון מחוסרי בית אלחוטיים!!! אדם שמחובר כל הזמן למכשיר ולא מסוגל לנתק את עצמו מהרחוב ולו שעה קלה... זה סוג של ברבריות!!! סוג של חייט בר שלא מסוגלת להיתחם במקום מגוריו!!!! וחבל!!!! אתה לא באמת כזה!!! אתה בן אדם!!!! אתה כן יודע וכן מסוגל לחיות בבית... אתה כן רוצה וצריך את הבית... אתה זקוק למתחם העוטף הזה ששמו בית וזה חסר לך... ואתה יודע שזה חסר לך?! רק מה?? הגיעו היוונים שבכל דור... וסימנו מטרה!!! הם החליטו שבבילך שאתה לא תזכה לגור בבית!!! הם הציבו יעד שאתה לא תסגור את הדלת מאחוריך!!! והם הצליחו... ובגדול... אתה כמו פראייר קנית את הפיתיון ובמו ידיך אתה מאבד את הבית שלך... אתה מאבד את המעגל הסגור שלך... חבל עליך... חבל לאבד את הקן המשפחתית שלך על כלום... על שטויות... בשלמה היה מגיע איזה שוטר ק.ג.ב. חמור סבר ועוקר את דלת הבית שלך ולוקח אותה איתו... ומשאיר אותך בלי דלת... נו... הייתי נכנס דרך הדלת הפרוצה ומשתתף בצערך... אבל לא!!! זה לא נעשה בכפייה!! זה נעשה במו ידיך... תגיד לי: נפלת על הראש???

יש לך ילדים כאלו מתוקים... יש לך בית משלך... יש לך משפחה... לא חבל להפסיד אותם לטובת המכשיר הזה?? הרי אתה יודע שכל דקה שאתה נובר במכשיר הזה... זה על חשבונם!!!! ואתה הרי יודע שאתה לא באמת צריך את כל כל הוואצפ הזה... בינינו... נו... עזוב אותך... את התירוצים תגיד למי שאפשר למכור לו לאקשן... אבל עזוב... שנינו יודעים בדיוק איזה "תועלת" יש לך מזה... וכי זה שווה יותר מלשחק עם יענקי המתוק שלך?? זה שווה יותר מדודי החמוד שפעם משך לך בחולצה ומשך ומשך עד שהתייאש ועזב אותך?? וכי המכשיר הזה יותר מתוק מהילד שלך?? באמת... תענה לי על השאלה הזו... איפה הרגלים האחוריות שלך?? קום!!!! תתעצבן קצת... תתעצבן על קליפת יוון הכ"כ מתוחכמת שעד היום היא מכרכת בינינו ולא מאפשרת לנו להיכנס הבייתה ולהסתכל לילדים שלנו בתוך העיניים...

ניתן לקבל את הגיליון בשירות פקס באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

רוצה שיעוד אנשים יקראו, כמורך, את העלון?

קדימה!

זה זמן להצטרף לשותפות בהו"ק להחזקת העלון..

ותהפוך שותף קבוע בזכויות החזקת העלון!

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

תודה מראש!!!

יוסף הצדיק... אבל לא פחות מצדיק... הוא גם מוצלח מספר 1...

בפרשת השבוע אנחנו פוגשים את המתמודד הראשון בענייני קדושה!!! התורה מכריחה אותנו לשתוק בקריאת התורה ולהקשיב טוב טוב לבעל קורא... על התמודדות של יוסף... התורה לא מוכנה שנדלג על זה... התורה רוצה שכולם ידעו שיש כזה דבר... וגם לזה יש תורה!!! ויש הדרכה איך להתנהג בסיטואציות כאלו... כלפי מה הדברים אמורים???

ישנם בחורים שאף אחד לא הכין אותם מראש... והם נופלים בבת אחת להתמודדות אלו... ולא יודעים מאיפה זה נוחת עליהם... אז זהו!!! שהתורה מעוניינת שאנחנו נדע שזה קיים... ולא להבהל... גם לצדיק הגדול ביותר... הסמל והדוגמה לצדקות... גם לו היו התמודדות כאלו... וזה חלק בלתי נפרד מעבודת ה'...

אף אחד מאיתנו לא מסתכל על יוסף הצדיק בעין עקומה על הניסיונות שהיו לו... נכון??? ולמה לא??? כי... כי זה לא היה הוא... זה היה היא!!! אשת פוטיפר!! היא היתה הדובה (כלשון חז"ל)... היא זו שניסתה להחטיא אותו... ואילו הוא??? הוא אדרבה ואדרבה... בהתמודדות הזו הוא רק התגלה יותר ויותר באצילות רוחו ובגבורת נפשו שצלח את הניסיון הזה... **אז אותו דבר כל אחד ואחד מאיתנו...** זה שיש לך כאלו ניסיונות... וזה שיש לך התמודדות בנושאים אלו... זה לא מביש בכלל... אין פה סיבה להתבייש... כי זה לא אתה!! **זה היצר הרע שלך!!! הוא זה שמקשקש בך...** וכל מה שנדרש ממך זה רק למאן!!! לא להיות הפראייער שלו... יש בחורים שלא מעיזים להתיעץ... מתביישים מאוד מאוד לגשת לעזרה בנושאים אלו... ולמה??? כי איך הרב יסתכל עליי??? שיש לי כאלו התמודדות... כאלו ניסיונות??? **בן עליה יקר: אתה טועה!!!** כי שוב... כמו שאתה לא מסתכל על יוסף בעין שלילית... כי אתה מציין שזה לא היה הוא... אלא מישהו אחר... ככה גם פה... אתה עצמך יוסף הצדיק! אתה עצמך בחור בן עליה... רק מה??? יש לך יצר הרע... ש-לו אין גבולות... הוא חסר כל מוכונות... והוא מזמין לך כל מיני ניסיונות... כשאתה מגיע לבקש עזרה... אל תגש נבוך ותאמר יש לי בעיה... יש לי ניסיונות... לא!!! תבא בתלונה... יש פה מישהו שמתנכל אלי... רוצה להרוג אותי... הוא רוצה להרוס לי את החיים... זה מישהו אחר!

וימאן!!! אני ממאן לתת לו את התענוג הזה... אני לא רוצה למכור לו את עצמי... ככה לגשת.

יש כאן עוד נקודה מאוד חשובה שצריך לדעת אותה: כשיוסף הצדיק ממאן לחטא... יש לו דרשה שלימה... הוא מנמק את עצמו למה לא... הוא מסביר באריכות למה הוא לא יכול לחטא... **ורק בסוף!!! במשפט האחרון!!!** אז הוא מסיים ואומר: ואיך אעשה הרעה הזאת וחטאתי לאלוקים... שים לב: הנימוק של בין אדם למקום נאמר אחרון!!! **אתה יודע למה???** כי אנחנו משום מה חושבים שלהיות קדוש זה... זה... זה סוג של קדושה כזו... להיות צדיק זה סוג של צמצום כזה... אני בישיבה הייתי נקרא ה"צדיק"... ואל תדאג... לא נכשלתי אף פעם בגאוה... הייתי רק נעלב מה"כינוי" הזה... כן... בימינו יש הרבה כאלו שכשהם אומרים על בחור שהוא צדיק... הוא מתכוונים שהוא סוג של "תיש"... "יש לנו צדיק לצדיק יש זקן..." ככה זה היום!!! צדיק מצטייר אצלנו כסוג של פראייער ששומר על העניינים כי הוא תמים... ואין לו מושגים בענייני העולם הזה... ולכן אין לו בעיה לשמור על העניינים כי בלאו הכי אין לו מה להפסיד... **אז בשביל זה!!!** (הוזכר כאן בגילוי זה כמה וכמה פעמים) בדיוק בשביל זה!!! הסמל והדוגמה שלנו לצדיק יסוד עולם זה יוסף הצדיק... שהוא האחרון שאתה יכול להגיד עליו שהוא היה תמים... הוא היה יפה תואר ויפה מראה... מוצלח בקנה מידה... דיפלומט מספר אחד שמסתדר עם כל אחד - מי שזה יהיה... מספר אחד בכלכלה העולמית... חכם ונבון... יודע שבעים שפות... משנה למלך... (חוץ מזה שהוא גם היה "אברך") בקיצור: האחרון שאתה יכול לחשוך בו שהוא היה תמים... **(והוא!!! בדיוק הוא:)** הוא הסמל והדוגמה לצדיק יסוד עולם!!! שלא חטא!!! יוסף הצדיק מלמד אותנו שלא לחטא זה לא רק עניין של צדקות... **זה גם עניין של מוצלחות.** אדם מוצלח לא חוטא!!! כי לחטוא בנושאים אלו... הרבה לפני שאתה חוטא לאלוקים... אתה חוטא **לעצמך**... אתה דופק **לעצמך** את החיים... בן אדם שנופל בנושאים אלו זה בן אדם **שלא שולט על עצמו**... ובן אדם שלא שולט על עצמו זה מתכוון לבן אדם לא מוצלח שאף פעם לא יהיה עקבי ותמיד ידפוק לעצמו את החיים...

וזה בדיוק מה שטען יוסף לאשת פוטיפר: מצטער מאוד... אני בן אדם **מוצלח** אני אדם ששולט על עצמו!!! ולכן אני לא חוטא... **יוסף לא חוטא כי הוא בן אדם מוצלח!!!**

יוסף לא משאיר הכל ליראת שמים... יוסף לא מחכה רק לספרי מוסר שיהם ישכנעו אותו לא לעשות עבירות... ליוסף יש עוד מה להפסיד הרבה הרבה לפני שהיה שמים...

ומאוד חשוב שנדע את זה!!! כי יש כלל במוסר: להקטין את הניסיון... אין שום עניין לקום בבוקר ולהיתלש מהמיטה רק בגלל קריאת שמע... צריך צדק במוסר: להקום בבוקר כי אני **בן אדם**... ואחרי שאני **בן אדם** אז צריך לקרא ק"ש בשעה **שבני אדם** קמים... אין שום עניין לחפש מקור בשו"ע מנין שאסור לחטא בפחים... אין עניין למצא לזה מקור מדין "והיה מחניך קדוש"...!!! אני לא מחטט בפחים כי אני בן אדם ולא חתול... וזהו... זה מספיק לי... אם זה לא יעזור... אז נצטרך להגיע גם ל"איך אעשה הרעה הזאת וחטאתי לאלוקים"... אבל כל זמן שהאנושות מחייבת את זה... אין צורך להפיל על התורה את כל מה שהייתי רוצה ואני לא יכול ב"אשמתה"... אז הנה!!! זה מה שיוסף הצדיק מלמד אותנו... למה לא כדאי לעשות עבירות?? אתה שואל למה... עונה יוסף: אני בתור יועץ לענייני הצלחה בחיים אומר לך שזה לא כדאי... מי שעושה עבירות מתחרט על זה... חבל לך... אני יודע מה שאני אומר... אני בן אדם מאוד חכם... מכל העולם מגיעים להתייעץ איתי... כולם עומדים משתוממים מהמוצלחות שלי... ואני אומר לכולם: אתם רוצים לדעת את סוד הצלחה שלי בפרשת מקץ?? בבקשה... תפתחו פרשת וישב ותראו שהקדושה שלי והשליטה על עצמי בנושאים אלו היא סוד הצלחה שלי... אז כמובן... שבשלב מסוים יש שלבים מסוימים שהנימוק הזה לא עובד עליהם... ואז נצמדים לקיי... ואז נאלצים להוציא את הכרית אור האחרונה: "ואיך אעשה הרעה הזאת וחטאתי לאלוקים"... אבל את זה צריך לשמור לסוף!!!

בקיצור: תכל'ס: מה אני בא לומר??? בחור יקר... תוציא לעצמך מהראש... לשמור על העניינים... ולשמור על קדושה... ולהזהר מגלישה באינטרנט... זה לא עניין של צדקות!!! זה הרבה לפני כן... זה ביזנס! זה מוצלחות!!! זה שליטה במצב!!! זה ההבדל בין בן אדם מוצלח לסמרטוט... יש לך הזדמנות להיות מוצלח וגם להיקרא צדיק יסוד עולם... כדאי לך...

כידוע: חז"ל אומרים: שגשים חייבים בנר חנוכה (למרות שהזמן גרמא) משום שאף הם היו באותו הנס!!! ומבארים הראשונים: היכן מצינו שגשים היו באותו הנס?? מהסיפור של יהודית שחתכה את ראשו של צורר היהודים אליפונרו...

ונשאלת השאלה: חסר סיפורי גבורה של נשים באותה תקופה... יש לנו את המעשה עם חנה ושבעת בניה... איזה גבורה יהודית של אמה שרואה שבעה בנים נצלבים לנגד עיניה... יש לנו את המעשה באמהות האלו שהיו מלות את ילדיהן ואח"כ נהרגות איתם, ואילו דווקא הסיפור עם יהודית שחתכה את ראשו של אותו רשע... דווקא זה מעשה שפחות מתאים לאישה... פחות הולם אותה ובודאי לא זה המסר שאנחנו רוצים להעביר לנשות ישראל... לצאת עם חרבות ולהרוג כל מיני צוררים... א"כ למה דווקא נבחר דווקא המעשה הזה להוכיח שגשים שייכות בנס הזה יותר משאר הסיפורים מסמרי השיער על גבורה יהודית??

השאלה שאלה... ואולי אפשר לומר על דרך המליצה:

שיתכן וזה שחז"ל אומרים: ש"גשים חייבות בנס חנוכה שאם הן היו באותו הנס", יותר ממה שזה מחמאה ועידוד לגשים... **זה יותר מוגיע בתור נגיפה לגברים!!!**

מילא חנה ושבעת בניה... נו... היו לה ילדים קטנים... מטבע הדברים האמא מגיעה איתם ולא הבעל (יחנן גם שהיא היתה אלמנה...) מילא אותה אשה שמלה את בנה... סו"ס היא ילדה אורת... אבל יהודית שהלכה עם חרב והתירה את ראשו של אליפונרו... זה הרי לא מתאים לאישה... **או איפה הגברים היו???** אם אשה היתה צריכה לאחוז חרב ולהרוג את אליפונרו... ע"כ שלא היה גבר שיעשה את זה!!! או איפה אתם הגברים?? ועל זה אנחנו הגברים משלמים את המחיר עד עצם היום הזה... שמדי יום בשעת הדלקת נרות האישה יושבת לה על הספה במשך חצי שעה!!! וענינו רואות וכלות איך שהכביסה סיימה וערימות הכלים עדיין מחכות והיא לא קמה... היא כעת בשביתה מעבודה!!! למה?? אתם חייבתם שאנחנו ניקח את כלי המלחמה שלכם ונתנו את הראש של אותו צורר... כעת אתם תדיחו כלים ותתלו את הכביסה... זה כמובן על דרך המליצה... **אבל מה שבין!!! מה שבטוח!!!** שראויים שם באותו מעשה שהגיע שלב מסוים שהיוונים הצליחו להציב עובדות בשטח ולשחוק את הערכים הכי בסיסיים בעם היהודי... ולא היה פוצה פה ומצפף!! לא היה את האיש שידפוק על השלחן ויכריז סטופ!!! ודווקא אשה עשתה את זה...

הקופסא השחורה של עם ישראל מסורה בידיים של הנשים!!! הגרעין הקשה!!! המהות של היהדות מסורה בידיים של האישה... כל זמן שמדובר בשלב אחד קדימה... בזה האיש קובע... אם כבר עושים סוכה... מה הלכות סוכה? זה האיש!!! אם כבר מדליקים נרות חנוכה... מה ההלכות של חנוכה? זה האיש!!! אבל כשהוא יורד לרמה הבסיסית... כשמגיעה מלכות יוון ומצמידה אותו מול המינימום היהודי... פה זה המשבצת של האישה!!!

פה האישה קמה על רגליה ומכריזה: סטופ!!! עד כאן!!! גבול לפניך!!! הגעתם לגרעין הקשה!!! הגעתם לאין כניסה...

וכיום אנחנו הרבה פעמים נאלצים להתמודד מול הקופסא השחורה הזו... לפעמים מרוב עצים לא רואים יער... ומרוב הנכונות לעזור בפרנסה אותה אשה יוצאת לעולם הגדול לעבוד... ובשלב מסוים היא עלולה למצוא את עצמה מתמודדת עם מה שנקרא "דת יהודית"!! וכאן זו המשבצת שלה... כאן אי אפשר לחכות לבעל שיבין... אפילו לא לדעת תורה... פה לבתו של יוחנן כהן גדול יש את העוז לקום ולהכריז: רבותי!! סטופ!!!

יש לה אבא גדול... יש לה אחים גדולי תורה... אבל ברגע שזה מגיע לגרעין הקשה... כאן זה מגיע לעצב של האידישה מאמע... כאן היא צריכה להיות המצפן שמכריז: רבותי: אבדנו את הכיוון וכי... (לקוח ומלוקט מגיליון שלהבת)

איך לתכנן את סעודת ההודיה בתוך הצרה??

כידוע: מי שעוקב בלימוד דף היומי... לאורך כל הדרך ניתן לראות השגחה פרטית של "פסוק בזמנו..." רק לשבר את האוזן; המילה חנוכה מוזכרת בש"ס מעט מאוד פעמים... (מון הגר"ק שליט"א אמר פעם את מספר הפעמים ואני לא זוכר מה הוא אמר... מה שבטוח... זה מאוד נדיר, כמובן חוץ מהסוגיה הרשמית של חנוכה...) עכ"פ אחת מהפעמים הבודדות שחנוכה מוזכר זה בדיוק בימים אלו, בפרק ב' דמסכת תענית... אבל דווקא לא על זה רציני לדבר... אני רוצה לדבר על "פסוק בזמנו" קצת יותר משמעות... עכשיו בדף היומי בדיוק הסוגיה הוא הנושא של ימים הכתובים במגילת תענית... כידוע: כמו שיש מסכת שמחות ומסכת סופרים... ככה יש מגילת תענית!!! הרעיון של מגילת תענית היה שכל צרה שהייתה לעם ישראל ונושעו ממנה היו חז"ל קובעים את אותו יום ליום טוב!!! היו ימים טובים שהיו אסורים רק בתענית, והיו ימים טובים עוד יותר מיוחדים שאסורים גם בהספד וגם בתענית... וכך כל תקופה והצרות שלה... כל דור ודור ואלו שעמדו עלינו לכלותנו הרי כשהקב"ה הצילנו מידם היו חז"ל מתקנים עוד יום טוב במגילת תענית... זה בדיוק הסוגיה במסכת תענית, ואני רוצה לגלות לך סוד: שמגילת תענית קשורה בקשר נמרץ לחנוכה!!!! ואולי עכשיו זו הזדמנות לדבר על זה... בדיוק כשמצד אחד חנוכה ומצד שני זו הסוגיה בדף היומי... זה ממש נר חנוכה מימין ומזוזה בשמאל... ובכן: מגילת תענית התבטלה!!! (כך למדנו במסכת ר"ה לפני חודש...) ולמה?? בגלל שעם השנים הצטברו שם יותר מידי הרבה חגים... ובעצם למה לא... שיהיו הרבה חגים... אם יש סיבה למה לא... דא עקא!!! שביהמ"ק נחרב ואז משתי סיבות חכמים בטלו את זה... או בשביל שלא להוציא לגוים את העיניים... שיראו שיש לנו יותר מידי הרבה חגים... או שמאז שנחרב ביהמ"ק זה בגדר ערבה כל שמחה...

חוץ משתי ימים טובים!!! חז"ל מדגישים שיש שני ימים טובים שנשאר!!! הלא הם חנוכה ופורים... (האמת שפורים לא כ"כ קשור למגילת תענית כי הוא עדיין בגדר דברי קבלה) עכ"פ חנוכה הוא היום טוב היחיד שנשאר לנו מכל המגילת תענית!!! למה דווקא חנוכה?? לא משנה כעת למה...

מה שבטוח: חנוכה הוא לא בן יחיד... חנוכה הוא לא חג לעצמו... הוא חג שמייצג את כל הרשימה הארוכה של הימים טובים שהיו במגילת תענית שאנחנו כבר לא יכולים לקיים אותם... וחנוכה הוא החג הכללי שמייצג אותם!!! הוא משמש כתחנה מרכזית וחג כולל בשבילים...

כך שמי שנגמרו לו כבר כל הנושאים לדבר בחנוכה... אז הנה... פתחתי לפניך אפיק חדש... מגילת תענית!!! הנה לך המסכת של חנוכה... יותר נכון: הסוגיה השבוע בדף היומי סביב מגילת תענית זה אחת הסוגיות של חנוכה... חנוכה הוא הנצר היחיד של יום טוב עם הגדרים והמאפיינים של מגילת תענית... עכשיו: באמת למה???

מה יש דווקא בחנוכה שהוא היחיד שנבחר לייצג את כל שאר הימים טובים שבמגילת תענית? אז הארכתי בזה כבר לפני שנתיים ובמילה אחת אחזור שוב: אם תפתח מגילת תענית ותראה את אופי הניסים שהיו שם... (אגב: גם בלוח עיתים לבניה זה מופיע יחד עם היארצייטים...) הניסים שם הם יחסית די נקודתיים!! ואם תשים לב: רובם ככולם מתמקדים מול שתי סוגי אויבים עיקריים... מול מלכות יוון... ומול הצדוקים... וכל שר צבא של יוון מקבל תשומת לב אישית משלו... אם היה נקנור אחד רשע שעשה לנו צרות... אז היום שהוא מת זה יום טוב!! וזה לא סתירה שגם היום שאנטיוכוס מת זה יום טוב... כלומר: אין יום טוב אחד כללי שאנחנו שמחים שהתפטרנו מיוון... לא!! יש הפרטה... כל גזירה נקודתית שנושענו ממנה אנחנו מודים עליה בנפרד... אנחנו שמחים שנגאלנו מזה ונגאלנו מזה... אותו דבר עם הצדוקים... הצדוקים זו בעיה אחת גדולה!! אבל זה לא סתירה שאם היה לנו שני ויכוחים איתם... אז כל נצחון נקודתי מקבל יום טוב בפני עצמו!! ועל זה שנצחנו אותם בתמיד, על זה יש יום טוב אחד, ועל התאריך של חג השבועות, היות וזה ויכוח אחר אז יש יום טוב אחר... זה לאורך כל הדרך המאפיין של מגילת תענית...

1... זה באופן הכללי המאפיין של ימי החנוכה!!!

המאפיין של ימי החנוכה זה **הוד!!!** (אגב: לא כמו שהתבלבלתי שבוע שעבר וכתבתי שחנוכה זה נצח... זה ממש טעות גסה... פורים זה נצח, לעומת זאת חנוכה זה הוד... זה לא סתירה שהורט היה נכון... אבל בפרט הנקודתי זה לא...) הוד עניינו הודאה... חנוכה זו לא הודאה אחת... אלא הפרטה של הרבה הודאות... הסיבה שחנוכה זה שמונה ימים ולא יום אחד כמו בפורים... כי ביום הראשון היה נס שהיה שמן... ברוך ה'... איזה שמחה... מה יהיה מחר?? אף אחד לא יודע... אבל מה זה משנה מה יהיה מחר... אנחנו מודים על היום... ואז למחרת קרה עוד פעם נס... אז עוד פעם היה הלל והודאה... רגע... מה אתה כזה מהלל ומשבח ושמח וטוב לב... אתה יודע מה ילד יום... מי אמר שמחר יהיה?? מה התשובה??

נכון... אני באמת לא יודע מה יהיה מחר... אבל אז מה... היום היה נס?? אני שמח על היום... וכך במשך שמונה ימים... כל יום היה נס מחדש ולכן פרנציפ אנחנו אומרים הלל שמונה ימים!!! והגמ' אומרת שזו הסיבה, שהיה נס כל יום מחדש... אתה יודע איך אני קורא את הגמ' הזו? אתה יודע לענ"ד איזה צליל אני שומע בגמ' הזו??

חלק בלתי נפרד מהנס היה שלמרות שלא היה להם שום קצה חוט מה יהיה פה מחר... זה לא הפריע להם להודות על מה שקורה פה היום!

תאר לעצמך שהיה מגיע מישהו וטוען טענה הגיונית... תקשיבו חברה... נכון... אנחנו מאוד מתרגשים שהיום יש לנו שמן טהור להדליק... אבל לפי החשבון יוצא שהשמחה מידי מוקדמת... כי יש לנו עוד שבעה ששה חמשה ימים עד שיגיע שמן טהור... כך שמוקדם לשמוח... גם אחרי שהיה לך שלשום ואתמול נס והיה שמן... מוקדם לעשות מסיבת עיתונאים כי לך תדע... יתכן שהיום בלילה לא יהיה שמן... אז זהו!! שהם לא אמרו את זה...

ולמה הם לא אמרו את זה?? אתה יודע למה לא?? כי... כי... זה הסיפור של חנוכה... בחנוכה לומדים לשמוח על כל שלב... לומדים להודות לה' על כל שלב... גם אם אתה לא יודע מה יהיה מחר...

לא לחינם חנוכה זה חג של חינוך!!! יש כאלו שיודעים לשמוח רק כשהכל מושלם... רק אחרי שסגרו את כל הפינות ואין שום מקום לדאגה... אז זהו שישראל שבאותו דור כנראה שהם התחנכו בדרך הקצת קשה ללמוד להודות לה' על כל שלב... כן!!! היוונים שלטו כאן בארץ ישראל יותר מידי הרבה שנים... ועם ישראל למדו להודות על נצחונות נקודתיים... עם ישראל למדו לשמוח עם עוד יום שעובר והכל בסדר... עם ישראל למדו להודות על גזירת המעונות שנדחתה בכמה חודשים... רגע... אבל מה הלאה... מה יהיה הלאה?? אה... אתה שואל מה יהיה הלאה...

מי ששואל מה יהיה הלאה... זה אומר שהוא חדש כאן...

להוי ידוע לך שבחורי ישיבות כבר חמישים שנה... כל פעם מחדש דוחים את הגיוס!!! זה לא שהם לא מתגייסים... הם רק דוחים את הגיוס בחצי שנה... נו... מה יהיה בעוד חצי שנה?? אז הנה!!!

הדור שלנו מאוד מזכיר את ישראל שבאותו דור... הדור שלנו כאן בארץ ישראל מול מדינת הציונים... מי שעוקב אחרי כל הפרצופים שעמדו עלינו להתנכל ולהעיק לשכינה בעשרות השנים האחרונות... כל ההתנהלות שלנו מולם זה לדעת איך לדחות גזירות בעוד קצת זמן... זה ללמוד לשמוח גם על נצחון חלקי!!! ללמוד לשמוח על מרווח נשימה נוסף...

זה חנוכה!!! חנוכה זה החג המאסף לכל החגיגות החלקיות... כל הנצחונות הנקודתיים... חנוכה זה חג שמחנך אותנו להודות על כל שלב!!! מה יש?? הרי ישועת ה' זה בסה"כ מפגש עם ה'... אז למה לפגוש את ה' פעם אחת אם אפשר לפגוש אותו כמה פעמים...

תסכים איתי שאם היו מוצאים כד שמן לא קטן אלא גדול!! והיו בו כדי להדליק לא יום אחד אלא שמונה ימים... אם זה מה שהיו מוצאים אז היינו פוגשים את ה' רק פעם אחת!!! היה נס אחד...

אז מה איכפת לך שה' הזמין שמונה ניסים?? ה' רצה לחייך אלינו שמונה פעמים... יש לך התנגדות?? ה' רצה שנחזיר לו חיוך שמונה פעמים? יש לך התנגדות?? בשביל שה' יחייך אלינו ואנחנו נחזיר לו חיוך שמונה פעמים... בשביל זה היה צריך שמונה פעמים נס... וכל יום אתה לא יודע מה יהיה מחר... כך הרווחנו שמונה מפגשים עם ה'!!!

אז כמובן שיש לזה מחיר!!! מחיר של חינוך!! ואנחנו לא אוהבים להתחנך... תחשוב שה' רוצה לחייך אלינו שנים עשרה פעמים בשנה... ובשביל זה כל חודש מחדש... אין לנו מושג איך נגמור את החודש... וכך חודש יש ניסים מחדש... כל חודש ה'

ומתבונן כמה חסדי ה' יש בלהיות נשוי... ומי ערב שאני אזכור את זה?? אז אני מחליט שיהיה יום אחד בשנה שנקדיש הודאה לה' בנושא הזה... אם זה יום הנישואין או יום שסגרנו וורט... שביום הזה במקום לעשות חגיגות הרשות... זה יהיה יום טוב בבחינה של מגילת תענית, זה יהיה יום של הודאה לה'... יום של התבוננות כמה חסד ה' יש בדבר הלא מובן מאליו הזה... וכמדומני: שרק מי שבתור רווק עבר מה שעבר והבין והתבונן... רק הוא מסוגל אח"כ להודות לה'. כלומר: צריך את המקדמה של החושך שיהיה סיבת האורה!! אז הנה... יש לנו מה לעשות כעת... עוד לפני שמגיעה הישועה... לשבת בינינו לבין עצמנו ולהחליט מראש איך אנחנו נמשיך לפגוש את ה' ולהודות לו גם אחרי שזה כן יהיה מובן מאליו... הנה לך מגרש עבודה דווקא לשלב שלפני הישועה!!!

שהיו מחבבים את הצרות... כמובן שאף אחד מאיתנו לא מחבב את הצרות... אבל אם כבר ישנה התמודדות... הרי עם ישראל היו נכנסים להרפתקאה... נכנסים להכנות הקדחתניות לקראת הישועה הצפויה ואיך אנחנו הולכים לחגוג אותה נכון ולתרגם אותה למפגש עם ה'...

הנה לך כר נרחב של התבוננות בימי החנוכה...

לקחת כל מיני תאריכים בשנה... כל מיני ישועות חלקיות שעברנו בשנה שעברה... ובמקביל!!! לקחת כל מיני נקודות שעדיין לא ראינו בהם ישועה ולמנף אותם ולהפוך אותם להזדמנות של מפגש וחיוך בינינו לבין ה'...

יתן ה' שנזכה בימי החנוכה האלו להתמלא באור של ישועה... נזכה להאיר לה' ולקבל ממנו מלא חופניים אורה...

הזה... הכל כבר מוכן!!! כל העניינים של היום טוב הזה וכל הכוונות והצירופי שמות שלו... הכל כבר נכתב ונתלקט עוד הרבה לפני שהיום טוב הזה נולד בכלל... כן.. ככה זה היה נראה!!

נראה לי שזה חלק מהפשט ב"שהיו מחבבים את הצרות" ורש"י מבאר: "שנגאלין מהן והנס חביב עליהן להזכירו לשבחו של הקב"ה הוא וכותבין ימי הנס לעשותן יום טוב כגון אליו יומין דלא להתענא בהון כו"..." עכ"ל.

אתה מביין?? היום כשעומד עלינו איזה מישהו שמציק לנו בעבודת ה'... אנחנו רואים אותו כמו איזה מטרד שבא לכאן רק בשביל למרר לנו את החיים... ולא נותר לנו אלא לקוות להתפטר ממנו...

ואילו בזמן שהיה מגילת תענית... כמובן שגם אז עם ישראל סבלו מאוד מכל מיני מציקים... אבל זה לא התחיל ונגמר בזה... כי ברגע שמהוה פה התחיל להתפתח לכיוון השלילי!!! מיד החושים של כלל ישראל היו נדרכים... כן... איזה חיוך הקב"ה כעת מזמין מאיתנו... איזה עבויידה נדרשת מאיתנו במצב הזה... ואיך לומדים את הסוגיה ומתרגמים אותה לחיזוק בעבודת ה'... כן... זה לא סתם איזה מטרד שנקווה שכמה שיותר מהר נתפטר ממנו... אנחנו הולכים לעשות עליו סופגניות... האמהות כבר היו מחליפות מתכונים בתקווה שאוטוטו זה הולך להיות המאכל המיוחד של היום טוב הזה...

אז כמובן שאם נשאיר את זה אי שם באנטיוכוס ונקנור ושאר ימים טובים שהיו אז... הפסדנו את העיקר!!! אנחנו בעיקר צריכים לתרגם את זה לחיים שלנו... לכל אחד מאיתנו יש התמודדויות בחיים!! וגם לכל אחד מאיתנו יש רגעים מאוד מאושרים בחיים!! ומכאן ואילך זה עניין של בחירה... כמה פעמים אנחנו בוחרים לראות את חסד ה' שאופף אותנו... ובעיקר איך!!! מי שרוצה... יכול להפוך תקופה של התמודדות... לתקופה מעצימה... כן... בדיוק כמו שהיה לכלל ישראל מגילת תענית, ככה רואים אצל רבותינו הראשונים שלכל אחד מהם היה את המגילת תענית הפרטית שלו... את היום טוב שהוא ציין לעצמו...

כל אחד מאיתנו יכול לאמץ את הגישה הזו!! יש כעת התמודדות?? יש כעת ציפיה לישועה?? בא... בא נהפוך ונתרגם את זה למפגש עם ה'!! ה' רוצה להפגיש אותנו איתו!! מה ה' רוצה לראות לנו??

אז ה' רוצה לראות לנו שזה לא מובן מאליו... וכמובן!!! מתי בעיקר ה' רוצה לראות לנו את זה?? כשהוא מובן מאליו!!!

הבנת מה אמרת?? אני אסביר: כשחכייתי פעם לשדוך... ידעתי טוב מאוד שלהיות נשוי זה לא מובן מאליו!!! אבל תודה רבה... להבין את זה בתור רווק מתבגר ומתוסכל... לא זו הייתה המטרה של הרבש"ע... עיקר המטרה היתה ש... שבעזה"ש כשתבא הישועה ואז תהיה נשוי לאורך ימים ושנים... תמיד תזכור שזה לא מובן מאליו... אה... ככה??

אז בשביל אני עכשיו הרווק!!! אני עכשיו לומד ומבין

מחייך מחדש... וכל חודש אנחנו מחזירים לו חיוך מחדש... איזה יופי... רק מה? למה אנחנו לא לגמרי אוהבים את זה?? כי בשביל זה צריך להתחנך!!! להתחנך להודות על כל שלב בחיים... וקצת קשה להתחנך... בינינו... היינו הרבה יותר שמחים אם היה שוכב לנו בבנק סכום כסף גדול... ואז היה לנו שקט... לא צריך לדאוג כל חודש מחדש מה יהיה... אז מה נעשה... לפעמים ה' מזמין חיוכים נוספים... והוא מחנך אותנו להגיד תודה רבה כמה פעמים...

זה המאפיין של מגילת תענית בכלל וחנוכה בפרט!!!

וחנוכה זה החג היחיד שנשאר לייצג את סוג ההודאה היחודית הזו!!!

לדעת ההודות לה' על ישועה חלקית... להתחנך להתמקד בכל שלב ולתת לו את השמחת לב שלו... זו הסיבה שחנוכה הוא חג כ"כ נדיב בימים ובהלל... אתה יודע מה זה הלל שמונה ימים ועוד הלל השלם??

ברשותך: עוד נקודת הרגש מעניינת בייחס למגילת תענית...

ברגע שיש כזה מושג כזה שנקרא מגילת תענית... שכל כמה שנים אם יש איזושהי צרה שנושעים ממה אז חכמים מתקנים מגילת תענית... תחשוב איזה שינוי תפיסה זה גרם לכלל ישראל... תחשוב: שאותו רשע מנוקדים מתחיל להילחם בתקציבים של מוסדות התורה או יותר נכון מתערב להם בתכנים... צרה!!! כשכזה דבר קורה היום... זה מאוד כואב לנו...

אבל בזמן בית שני... כשמישהו היה מתחיל להציק לעם ישראל... יהודים כבר היו מתחילים לקרוץ אחד לשני... נני... אנחנו כבר מריחים כאן את היום טוב הבא במגילת תענית... ואז מתחיל להיות נייעס... האם ליברמן שווה יו"ט במגילת תענית או לא... יש טוענים שהוא לא מספיק מאיים על העבודת ה' שלנו בשביל שהיום שהוא יזרק למזבלה יהיה שווה יו"ט במגילת תענית... אבל אלו ששולחים למעונות וראשי המוסדות טוענים שכן... ותכל'ס... ראיתי רשע עריץ ומתערה כאזרח רעון... כולם מתפללים לה' שיציל אותנו ממנו ותוך כדי כל אחד כבר חושב קדימה איזה מהלכים יהיה לר' משה שפירא במחשבה ביום טוב שבעזה"ש בקרוב נזכה לתקן על שנפטרנו ממנו... כל אחד עסוק בלהגדיר מה סוג הצרה שהוא רוצה להמיט עלינו... גם כדי לדעת על מה לחזור בתשובה, וגם בשביל לחדד את הדברים לקראת ה"מחבבים את הצרות"!!!

ואז בסייעתא דשמיא לאחר שנה וחודשיים התפרקה הממשלה סו"ס... (נקווה שלפני כן...) וכעת מיד מתכנסת לשכת הגזית... עומדים למנין ועוד יום טוב למגילת תענית יצא לדרך!!! נניח יום כ"ז ב

לא חולף שבוע ימים וכבר כל השיחות חיזוק וההתוועדויות והמאמרים בעניין עבודתנו ביום

מי יכול לשיר "ליבי במזרח...???"

אחד מהדינים המבלבלים ביותר בהדלקת נרות המנורה במקדש זה הדין של הנר המערבי!!! מה מבלבל בזה??
ש... מה זה הנר המערבי?? הנר שנמצא במערב!!!
אז זהו שלא!!! למרבה התמיהון!! הנר שנקרא במקדש ה"נר המערבי" הוא הנר כמעט הכי מזרחי בפועל!!! עכשיו... למה זה ככה... מה הלומדים... לא משנה כעת למה... שורה תחתונה זה מה שיוצא... שהנר כמעט הכי מזרחי במקדש הוא הנר שנקרא בשם הנר המערבי!!! **וזה תמוה!! פשוט תמוה!! כמעט אבסורדי!!**

אתה יודע מה הפשט בזה?? הפשט בזה הוא כך:

כשהייתם בישיבה... לימדת אמנם בישיבה ליטאות... אבל היית נמשך לחסידים... היית מדבר על החסידים... מכיר מושגים חסידיים... כתוצאה מה נוצר מצב מאוד מעניין: כשהיית מגיע לחסידים... הם היו קוראים לי הליטאי!! בטח... כולם חסידים... והיחיד פה שנראה כמו ליטאי... זה היה אני... ואילו כשהיית חוזר לישיבה כולם היו קוראים לי: החסיד!! וזה היה ממש אבסורדי!!! לפני רגע כולם קראו לי החסיד... ועכשיו כולם קוראים לי הליטאי... (אגב... ממש דרך אגב... לא קשור בכלל לנושא... יש לציין: שהמצב המוזר הזה הרייזוה היה נקי שלי... כי כשהיית מגיע אצל החסידים הם היו שופכים עלי את כל הטענות שיש להם על הליטאים... ואני פתאום נמצאתי את עצמי הדובר הלא רשמי של הליטאים... ואילו חצי שעה לאחר מכן היית חוזר לליטאים... והם היו מפילים עלי את כל הטענות שיש להם על החסידים... ואז היית מוצא את עצמי המסביר של החסידים... אין לך מושג כמה הסתירה הזו החכימה אותי... כי המצב הזה זה הכריח אותי בעל כרחי להיות מבורך... ולעמוד מול שבט בקורת חדה ונוקבת של שני המגזרים באופן שווה!! **מה שרבינו: שבפנינו התרחנה** המסקנה שיצאה מכל סוג הליטאות האלו שכל אחד מאיתנו... אם הוא לא עובד על עצמו ולא לומד מוסר... הוא מוצא את עצמו איכשהו בתוך קופסת שמשם הוא רואה **רק את החובי** שבמגור שלו. **רק את השלילי** במגור השני... ותכל'ס: כאחד שמצאתי את עצמי עומד בין המעברות אני יכול להעיד שכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים בשווה... כולם בסה"כ רוצים לעשות רצון ה'... ואין הבדל מהותי ביניהם רק נטו סגנון שונה וצורת מננה של מסגרת קהילתית... וכל מי שחושב אחרת הוא פשוט שפוט של הקופסא שבה הוא נמצא... וכמוכן שאני לוקח בחשבון שאתה יכול להשיב לי מלאמה שערה ולהתפלסף כנגדי ולומר: שגם אני מדבר מתוך אהיה קופסא!! ועל זה באמת אין לי מה להשיב!!! ואכמ"ל...) **נ... באמת למה זה היה ככה???**

כי ברגע שליטאי מגיע אצל החסידים... יכול להיות שהוא חסיד... אבל הוא ניכר ובולט מצד זה שהוא מגיע מ--הליטאים... וכשהוא מגיע אצל הליטאים ניכר שהוא מגיע מ--החסידים... אותו סיפור עם האשכנזים והספרדים: הספרדים נקראים היום בשם עדות המזרח!!! שיהיה ברור: השם הזה הוא מורדני!! רק היום... אחריו שהם הגיעו לארץ... כאן התחילו לקרא בני עדות המזרח... אבל כשהם היו גרים שם במזרח... ברור שלא היו קוראים להם עדות המזרח... כי למי שייך לקרא מזרחי?? מי שנמצא במערב והגיע ממזרח... עליו אפשר להגיד שהוא מזרחי!!! מי יכול להגיד לבי במזרח?? מי שנמצא במערב... אבל מי שנמצא במזרח... מה שייך להגיד עליו מזרחי?? **אותו סיפור במנורה שבמקדש:** לנר מערבי קראו מערבי לא בגלל שהוא היה בצד המערבי!!! בדיוק ההיפך!!! זה בגלל שהוא הנר שהגיע מ--מערב!!!

אדרבה... רק בגלל שהוא היה במזרח... לכן קראו לו מערבי!! כי הוא הגיע ממערב... בדיוק כמו שספרדי... דווקא בגלל שהוא כעת במערב... לכן קוראים בן עדות המזרח... כי הוא הגיע ממזרח. ככה הנר המערבי... דווקא בגלל שהוא דולק במזרח... לכן קוראים לו נר המערבי... שתדע שהוא מגיע ממערב... מה הפשט??? מה הכוונה?? כמה זה התבטא שהנר הזה הגיע ממערב??

ההסבר בזה הוא כך: אם תשים לב: בציווי של הדלקת המנורה

מצינו שני פסוקים תאומים שחוזרים על עצמם יש פסוק אחד בתחילת פרשת תצוה: ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שפן ויתן את כותית למאור העולות נר תמיד... ואח"כ בפרשת אמור יש את אותו פסוק בדיוק!!! כמעט מילה במילה: וזאת בני ישראל ויקחו אליך שפן ויתן את כותית למאור העולות נר תמיד. מה הפשט בזה? מה פשר הכפילות הזו?? נר שמשמש עדות לבאי במנורה שני חלקים!!! יש את כל הנרות! ויש את הנר המערבי!!! הפסוק בפרשת תצוה מדבר על כל שבעת הנרות!!! ואילו בפרשת אמור מדובר רק על הנר המערבי!!

מה ההבדל בין כל הנרות לבין הנר המערבי? ההבדל הוא:

שאת כל הנרות אנטנו מדליקים בשביל להאיר לכ"ה... ואז!!! הקב"ה גם רוצה להאיר לנו... ובשביל זה יש נר המערבי שהנר הזה הוא כבר נר של הקב"ה!!! זה נר שאמנם אנטנו מדליקים אותו... אבל כמות השמן שאנטנו שמים היא לא מספיקה להאיר 24 שעות והקב"ה הוא זה שמאיר אותה לנו... זה כבר נר של הקב"ה... נר שמבטא: נר המעשה עדות לבאי עולם ששיכנה שורה בישראל... זו הסיבה שהוא נקרא נר המערבי!!! כי הוא נר שמגיע ממערב ל--מזרח... השיכנה וקודש הקדשים נמצאים במערב ואילו אנטנו נמצאים במזרח... אז כשהקב"ה רוצה להאיר לנו... איפה הנר צריך לדלוק? אצלנו... במזרח... כי שם אנטנו נמצאים... אבל מאיפה הוא מגיע? ממערב!!! ממנו יתברך...

המתח היומי מידי בוקר. האם הקב"ה מרוצה מהלילה האחרון?

כל בוקר מחדש... בשלב מסוים הגיע עת פקודה... הגיע הרגע... הרגע המתוח... הרגע שבו שהנשימה נעתקה מכולם... מה??? מה המתח??? המתח היה ברגע שהכנה הראשון נכנס להיכל בבוקר... ומעדכן האם הנר המערבי נשאר דולק או חלילה נכבה... האם מגיע לנו גם הבוקר לקבל את הנס הזה שהקב"ה מראה לנו ששיכנה שורה בישראל או לא?? עם ישראל לא היו צריכים מידי לנחש איך השטייגן בישיבות... היה אפשר להגיע לבית המקדש בבוקר... לחכות לפתיחת השערים ואז יגידו לך מה היה הלילה... האם ישבו ולמדו... או... או לא בדיוק...

באופן כללי: בבית המקדש היה מעמד נשגב מידי יום שקוראים לו: פתיחת שערים! וסגירת שערים!

הרגע של הפתיחה והנעילה הוא היה רגע נשגב!!! רק שתבין: יש לנו ביום כיפור את תפילת נעילה... שרק להזכיר את שמה זה מעבר בנו רטט של קדושה ומגעוים... כנגד מה נתקנה תפילת נעילה?? כנגד נעילת שערי ההיכל מידי יום במקדש!!! **זאת אומרת:** את אותה תפילת נעילה שאנחנו מתפללים פעם אחת בשנה... אז במקדש אנשי מעמד היו מתפללים את אותה תפילה מידי יום בשעת נעילת השערים... כל זה **בנעילת שערים** שלקראת ערב!!! אבל כעת אנחנו עוסקים **בפתיחת השערים שבבוקר**... שגם זה מעמד בפני עצמו... **הרי כך:** הטלה כבר מוכן לשחיטה בבטנת השניה שבמערב כנגד אור השמש שזורח עליו ממזרח... הזוכים באברים עוקדים אותו כעת כעקידת יצחק בן אברהם... הזוכה בשחיטה כבר עומד מצד אחד של הטלה עם סכין... הזוכה בקבלה כבר עומד מהעבר השני של הטלה עם המזרק... **וכלם מוכנים!!!** מוכנים בדחילו ורחימו לשחוט קרבן התמיד!!! אבל לא! לא מתחילים!!! מה יש??? **מסתנים לפתיחת שערי ההיכל**...

כעת ברגעים אלו הכהן נכנס דרך כניסה צדדית למסדרון- תא הימני והארון שלימין ההיכל עד שהוא יגיע לפתח פנימי קטן שיש בתוך ההיכל... ואז הוא יכנס לתוך ההיכל ויפתח את ההיכל **מבפנים!!!** והוא כבר נכנס וכבר נעלם מעינינו... ובשתי דקות הקרובות אמור להישמע קול פתיחת שער ההיכל... ואז תשמע תרועת חצוצרות לפתיחת שערים!!! ואז גביני כרוז יכריז בקולו האדיר: עמדו כהנים לעבודתכם ולווים לשירתכם וישראל למעמדם... ומיד!!! נתחיל בעבודת השחיטה והזריקה... כולם כבר מוכנים... רק שיפתח שער ההיכל... ומסתנים... ומסתנים... וזה עדיין לא נפתח... **ואז מתחיל להיות מתח!!! מה יש?? למה מתח???** כי לפעמים פתיחת השערים אורכת **קצת זמן**... ולפעמים זה **אורך הרבה זמן**... וכשהוא אורך הרבה זמן זה לא סימן כ"ט טוב... **מה יש?? הרי ככה: שתבין:** ההיכל הוא בנין ענק ו... **ו... ואטום!!** אין חלונות ואין פתחים... חוץ מפתח ההיכל שהוא בשלב זה נעול... זאת אומרת: בלילה אמור להיות שם עלטה מוחלטת!!! חושך גמור!!! אז בשביל זה יש את המנורה הטהורה שדולקת כל הלילה!!! כל זה טוב במשך הלילה... אבל אל תשכח שבשלב זה הנרות כבר אמורות להיכבות... כי כבר הגיע הבוקר והיו מעבים את הפתילה של הנרות באופן שמיד בבוקר הם יכבו... (זה נושא בפ"ט. בהזדמנות...) **זאת אומרת:** כהן שאמור עכשיו להיכנס שם בשביל לפתוח את הדלת מבפנים (ביגוד לשאר היום שהדלת כבר פתוחה ומגיע אור מבחוץ) הוא אמור להיתקל **בחושך גמור!!! ולגשש באפלה מוחלטת** עד שהוא יגיע לדלת... **רק מה? בשביל זה יש נסו!!!!!! נס ששמו נר המערבי!!!** היות והקב"ה אוהב את עם ישראל... ומתאוה לעבודתם... ומחכה להם... ומשתוקק להם... אז הקב"ה כבר יושב ומחכה מתי ישמע קול פסיעותיו של בנו חביבו הכהן שיבא ויפתח את הדלת ויתחילו את עבודת התמיד... בשביל זה הקב"ה משאיר כל בוקר במיוחד את הנר המערבי דולק בנס גמור... כדי שיהיה לאותו כהן אור... על מנת שיש לו אור והוא יכול למצא את הדלת בקלות ובמהרה... ו... ובאותו רגע יוכלו לשחוט את התמיד שהקב"ה מקבל אותו ברחמים וברצון... ואכן ברגע שהכהן רק נכנס... ונשאר אור... האור הזה מציף אותו ואת כל כלי ישראל אור אוהב... אור שכולו עוטף ומחבק... אור שכל כולו נס להתנוסס! שבכל הווייתו מאיר ומכריז ואומר: ששיכנה שורה בישראל... נס שמכריז: בני היקר... היכיתי לך... היכיתי לך אור דולר... הנה... הגעת... ברוכים הבאים...

אבל!!! תאר לעצמך... שאתמול היה ליל שישי כזה עייף... והבחורי ישיבות לא ככזה ישבו ולמדו... לא היה ממצב... היה הרבה פטפטת... ו... והיה חסר תורה בעולם... **אז התוצאות וההשלכות הם מידיות!!!** מיד בעלות השחר... הכהן שזכה בפתיחת שערים נכנס מבפנים... ו... ומה הוא רואה?? **חושך בעיניים!!! עלטה!!!** אוי... הנר המערבי כבה... הכהן מתחיל לגשש באפלה... כולו פחד ואיסה... ש... שלך תדע... שאני לא אתבלבל ואכנס בטעות לקודש הקדשים... שאני לא אתקל בטעות באמה על אמה של העפר ששייך לסוטה... איפה אני... איפה הדלת... האם אני בכיוון... **נושא הכהן עיניו השמימה ואומר:** אבא שלי- ששוכן בבית זה... אגא סמך... אני במצוקה... חשוך לי!!! מה אני בסה"כ רוצה... אני בסה"כ רוצה לפתוח את הדלת... הבנים שלך כעת עומדים מבחוץ עם קרבן התמיד... מחכים בכליון עיניים מתי אפתח להם את הדלת והם יוכלו כבר להתחיל בעבודה... אבל חשוך לי... אני לא מצליח לפתוח את הדלת... אגא ה'... מה קרה היום שלא השארת את הנר המערבי דולק להאיר לי?? **ומה הקב"ה עונה??** כן... אתה צודק... חשוך לך... מה אעשה... גם לי היה חשוך בלילה... היכיתי לך אתמול בבית המדרש אבל הוא היה חשוך... אז גם אני כיביתי את האור והלכתי... אם היום בלילה תאירו לי בביהמ"ד את הנרות המערביים שישבו וילמדו... ואז אני אשאיר את הנר המערבי דולק כשאתה מגיע לפתוח את הדלת.

ובאותה שעה!!! שם בחוץ מסתנים להם כל הזוכים בקרבן התמיד עם הטלה... ו... והם עדיין מחכים... וככל שעובר הזמן ככה ההשערה הולכת וגוברת שכנראה משהו שם לא כשורה... כל העיניים נשאות לכיוון הדלת... ו... וזו אחרי כמה דקות נפתחת הדלת!!! יוצא משם הכהן בפנים נפולות וכולם מבינים ש... ש... שהיום קבלנו ניזיפה!!! היום לא קרה הנס! היום לא הייתה לנו את העדות ששיכנה שורה בישראל!!! השמועה עשתה כנפיים... ותוך כמה שעות בכל היכלי הישיבות התחיל חיזוק מסויבי עם כל הכח להגברת קול התורה... משמר נעשה בכל הישיבות... קול התורה נשמע ברחובות... ו... ו... ושוב הגיע הבוקר... ושוב כולם במתח מה יהיו התוצאות הבוקר ואכן למחרת באותה שעה!!! שוב עומדים כולם מול שער ההיכל!!! אבל ברוך ה'... תוך דקה הדלת נפתחה והכהן יצא משם והעיניים שלו אמרו הכל... כן!!! זה בסדר!!! הנר המערבי הפעם דולק!!! אבל לא להרפות... לא ללכת עכשיו לישון... כי גם מחר יש יום... וגם מחר אנחנו נעמוד במבחן... גם מחר הנר המערבי יכול או לדלוק או לא לדלוק... עדות היא לבאי עולם ששיכנה שורה בישראל...

מי היא זו אותה "יונה מצאה בו מנוח" המוכרת לנו אחרי

הטשולנט בסעודת שבת??

אתה מכיר את הפיוט יונה מצאה בו מנוח?? היונה הזו מוכרת לנו מפרשת נח... אבל מה זה קשור לשבת?? איך היונה הזו הגיעה לטשולנט שלנו בסעודת יום השבת?? איפה כתוב שהיונה של נח מצאה מנוח דווקא בשבת?? האם זה רק על דרך המשל בעלמא?? או שיש בכל זאת איזשהו קשר בין היונה של נח ל"העם אשר נע בצאן תעה יזכור לפקדו ברית ושבועה..."

אז מישוהו גילה שבזוהר חדש יש ביאור מרגש מאד על אותה פרשה שבה שלח נח את היונה מן התיבה... זה לשונו:

אמר רבי פנחס: רצה הקב"ה לנסות את ישראל ושלחם לבבל שנאמר: וישלח את היונה מאיתו - זו כנסת ישראל, ראה מה כתיב בה: 'ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה' שמלך בבל הכביד עולה ברעב ובצמא ובהריגת צדיקים הרבה 'ותשב אליו אל התיבה' וחזרה בתשובה וקבלה כתוב כאן: שהפעם הראשונה שנח שלח את התיבה מרמז לפעם הראשונה שהקב"ה שלח את עם ישראל בגלות... 'ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה...' עם ישראל לא עמדו בצרות וביסורים של גלות בבל... הם לא היו רגילים להיות רחוקים מאבא שבשמים... מיד 'ותשב אליו אל התיבה'!!! עם ישראל חזרו בתשובה ומיד: וישלח ידו ויקחה וישב אותה אליו אל התיבה... מודה ועוזב ירוחם... מי ששב אל התיבה... מי שרק הסכים לחזור לירושלים מיד הקב"ה פשט את ידו ברחמים וקבלו... ממשיך הזוהר הטאה כנסת ישראל כמתחילה ויוסף להגלותם שנאמר: 'ויסוף שלח את היונה מאתו - בגלות אחרת של יוון...'.

הפעם השניה שהקב"ה שלח את כנסת ישראל... הכוונה היא לגלות יוון... עם ישראל היו בארץ ישראל... אבל בגלות... תחת גזירות השמד של אנטיוכוס... שבת... חודש... מילה... ממשיך הזוהר:

ומרוב צערם ודוחקם מה כתיב ביה??

ותבא אליו היונה לעת ערב!!!

כנסת ישראל חזרה אל אביה... אל התיבה... מתי? לעת ערב!!!

מה זה לעת ערב?? אומר הזוהר: מאי לעת ערב??

שלא היתה מאירה להם שעת הרווחה כמו שהייתה המעשה בראשונה ונהרגו צדיקים ונחשך היום והעריב להם השמש ולא יכלו לקום מפני הדוחק הרב שהיה עליהם... וזהו לעת ערב - שנחשכו הצדיקים המאירים להם כשמש... כלומר: הישועה שהייתה בזמן החשמונאים גבתה קרבנות... בגוף ובעיקר בנפש... היו בכלל ישראל הרבה מתיוונים... והרבה הרוגים... היתה ישועה אבל ישועה שהיא בבחינת "לעת ערב"!!! זה כבר דור שפסקה בו נבואה...

אבל!!! כשאותה יונה חזרה באותו ערב... היא לא חזרה לבד!!!

היא חזרה עם בשורה בפיה!!! והנה עלה זית טרף בפיה לולי שהעיר הקדוש ברוך הוא רוח הכהנים שהיו מדליקין נרות בשמן זית אזי אבדה פליטת יהודה מן העולם העלה זית הזה... הוא הנר חנוכה!!! האור וההשגה של חנוכה... עם זה היא חזרה... עם זה היונה חזרה לאבא שבשמים... והזוהר אומר לא פחות ולא יותר... שלולי אותו נר חנוכה... לולי אותה הארה... לא היה סיכוי לעם ישראל!!! ולמה? כי זה כבר לעת ערב... זה כבר ירידת הדורות בתוקפה... כאן צריך הארה מחודשת... ואכן היונה חזרה לעת ערב עם הבשורה של עלה זית!!!

אבל רגע!!! כפי שזכור לנו מהחידור... נח שלח את היונה עוד פעם... גם בפעם השלישית... נל... הפעם השלישית כנגד מי היא?? כנגד איזו גלות?? ממשיך הזוהר ואומר: וישלח את היונה בגלות אדום ולא יספה שוב אליו הוא!!! שעד היום לא חזרה בתשובה ולא העירה רוחה, דאמר רבי פנחס: אלמלי חזרה בתשובה לא נשאה בגלות יום אחד... הזוהר אומר דבר נורא: אבא שבשמים עומד בפתח התיבה ומחכה... מחכה ליונה שתחזור... מחכה לנו... נו... יונתי תמתי... איפה את... תחזרי לתיבה... תשובי אלי...

אבל "ולא יספה שוב אליו עוד"!!! והזוהר מדייק ומדגיש: אמר רבי פנחס: ולא יספה שוב אליו עוד, לא נאמר: ולא יספ שוב אליה, אלא היא!!! היא לא יספה שוב אליו אבל הוא מזומן ומחכה אימתי תשוב... אבא שבשמים עדיין עומד שם בחלון התיבה ומחכה... ושואל: בני היקר... אייכה... תשוב אלי... הצוער פתוח... כבר אלפיים שנה שהוא עומד שם ומחכה בצוער התיבה... אבל היא איננה... לא יספה שוב אליו... והוא לא מתייאש... הוא עדיין מחכה!!!

אם היונה רק תחזור הבייתה מיד!!! מיד נח ישלח את ידו ויקח אותה אליו אל התיבה. רק שתחזור. ממשיך הזוהר ואומר: אמר רבי אליעזר: כל הגלויות שגלתה כנסת ישראל נתן לה הקב"ה זמן וקץ ונתעוררה תמיד בתשובה וגלות האחרון אין לו קץ וזמן אלא הכל תלוי בתשובה שנה:

'ושבת עד ה' אלוהיך...' אתה שומע?? אין קץ!! אין זמן!! אין תאריך לגאולה!!! הכל תלוי ביונה... שהיא צריכה לשוב אליו... הכל תלוי בנו... אנחנו צריכים לתפוס את עצמנו ולשוב אליו... עכשיו תקשיב טוב טוב: הזוהר ממשיך ומביא דו שיח בין רבי אליעזר לרבי עקיבא... אמר לו רבי עקיבא לרבי אליעזר: אם כן, איך יהיה זה לעורר את כולם כאחד בתשובה?? מי שהוא בסופי השמים ומי שהוא בסופי הארץ איך יתחברו כאחד לעשות תשובה?? רבי עקיבא היה מאד מוטורד: במתן תורה נדרש מכל כל כל כלל ישראל לענות נעשה ונשמע!!! ואכן כולם באו למדבר סיני כאיש אחד בלב אחד ואז כולם קראו באחדות "ויענו כל העם יחדיו" כולם ללא יוצא מן הכלל אמרו נעשה ונשמע... כך היה אז!!! כשעם ישראל היו כאיש אחד בלב אחד... אבל כיום?? איך ואבוי... כשיש כ"כ הרבה פירוד... מחלוקת... וחוסר אחדות משוועת בכלל ישראל... איך כולם יתחברו יחד לעשות תשובה?? במצב שכזה איזה סיכוי בכלל יש שייגיע אי פעם משיח...?? השאלה הזו מפריעה גם לך...?? אוהו... איך?? איך באמת כלל ישראל יכולים לחזור ביחד בתשובה בו בזמן שאנחנו כ"כ קרועים ומשוסעים?? אמר לו רבי אליעזר: חיין!!! שאם יחזרו בתשובה ראשי בית הכנסת או בית כנסת אחד!!! בזכותם תתכנס כל הגלות שהקדוש ברוך הוא מסתכל תמיד מתי יחזרו ויעשה להם טוב שנאמר: ולכן יחכה ה' לחנכם, מחכה תמיד אימתי יחזרו בתשובה... אומר רבי אליעזר: לא!!! לא צריך לחכות לכלל ישראל!!! מספיק בית כנסת אחד!!! ישיבה אחת!!! שיעור אחד!!! מספיק חבורה אחת שתתגבש ברצינות ותחליט ש... שחוזרים הבייתה... חוזרים לתיבה... חוזרים לאבינו שבשמים... **בזכותם תתכנס כל הגלות!!!** נכון שזה נשמע קצת מוגזם?? מה... למה?? למה שהקב"ה יושיע את כלל ישראל בגלל איזה קבוצה קטנה של כמה בחורים או אברכים שהחליטו לתפוס חיזוק ולחזור לאבינו שבשמים?? כן... רבי אליעזר הרגיש בשאלה זו... ובשביל זה הוא המשיך בדבריו... "שהקב"ה מסתכל תמיד מתי יחזרו ויעשה להם טוב..." כביכול: במילים אחרות: הקב"ה לא צריך שנשכנע אותו לעשות לנו טוב!!! ממש לא!! הוא כבר אלפיים שנה רוצה לעשות לנו טוב!! רוצה ורוצה ומאד מאד רוצה!! הוא עומד ומחכה שם בפתח התיבה... רק מה?? הבעיה היא שאנחנו פשוט צריכים לספק לו סיבה!!! לכן מספיק אפילו סיבה קטנה... אפילו ציבור ממש קטן... שכביכול יספק נימוק ואמתלה למה לגאול אותנו... ומיד הקב"ה מגיע וגואל אותנו... אז למה אנחנו מחכים...

רבי אליעזר מגלה לנו פה תגלית חד משמעית:

שהגאולה לא תגיע מכלל ישראל!!! בפירוש לא!!! אדרבה... מגלה לנו רבי עקיבא (בשאלתו... עיין לעיל) שיתכן שבין כלל ישראל לא תהיה הבנה והדדיות... ולא יהיה שום סיכוי לחבר ביניהם ושיעשו כולם אגודה אחת לקרב את הגאולה...

ובכל זאת!!! בכל זאת הגאולה בא תבא... **ממי??** מאותו בית כנסת **אחד!!!** מאותה חבורה **אחת!!!** קטנה ומצומצמת שיתפסו את עצמם לידיים ויחזרו בתשובה ובזכותם הקב"ה יושיע את כל כלל ישראל!!! אתה שומע?? **חידוש עצום חידש פה רבי אליעזר:** עזוב... בא נפסיק לחנך את כל העולם... בא נפסיק לדאוג לכל היהדות החרדית שילכו בדרך הישר לפי הדעת תורה הנכונה... עזוב את זה... בא נתכנס לתוך **בית כנסת אחד** שלנו ונתאחד יחד עם החבורה המצומצמת שלנו כאיש אחד בלב אחד... ונחליט ונפנים ונאמין שאנחנו לבדנו יכולים להביא את הגאולה השלימה!!! זה לא אני אומר... זה זוהר הקדוש מפורש!!! זה רבי אליעזר הגדול שעונה תשובה לרבי עקיבא... זה אותו ר"א ואותו ר"ע שמוכרים לנו מהגמ' שלנו...

תתרכז בעצמך... תתרכז בטובת חבריך... תתפוס את עצמך יחד עם חבר שלך... מהשיעור שלך.. ותרמי יחד את השיעור... תחליטו שאנחנו בני שיעור א' (או ב' וג') מיישבת... בעיד... אנחנו לבדנו מוכנים לקחת על עצמנו את התפקיד להיות אותו **"בית כנסת אחד"** שדיבר עליו רבי אליעזר שאנחנו לבדנו!! כמות שאנחנו!!! יכולים להביא את הגאולה!!! כלל ישראל כולו מחכה לנו... מחכה לישועת ה' שתלויה בנו... רק בנו...

גיליון מס' 451 פרשת וישלח
תשפ"ב שנה עשירית

גיליון זה יוצא לע"נ
הגאון הצדיק רבי ישי הלוי **מנדל** זצוק"ל
ב"ר יוסף שאול הי"ד
נלב"ע יום א' כ"ד כסלו תשפ"ב
היות והמנוח לא השאיר זש"ק,
נא ללמוד משניות ותהילים לטובת נשמתו
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

מעניני חנוכה

נשאלתי הדר במקום שאין ישראל אם שייך פרסומי ניסא לגוים. והנה רש"י בשבת כ"א ב' מפרש עד דכליא ריגלא דתרמודאי שם אומה מלקטי עצים דקים ומתעכבים בשוק עד שהולכים בני השוק לבתיהם משחשיכה ומבעירים בבתייהם אור וכשצריכין לעצים יוצאים וקונים מהן, משמע דשייך פרסומי ניסא לגוים ודוחק לומר דכ"ז שהן הולכים ברחוב גם יהודים באים שם לקנות מהן, אמנם כ"ז לפי רש"י אבל הר"ף פי' מלקטי עצים נקראין תרמודאי ולפ"ז י"ל דישאל הן ואין משם ראיה. ובמדרש תהלים פמ"ד אי' למען תספר באזני בנך ליתן שבח למקום שבניו מספרים כבודו בין הגוים וכה"א שירו לה' שיר חדש ספרו בגוים כבודו [בכל העמים נפלאותיו] כו' כבודו של הקב"ה שמספרים בניו בין הגוים משמע דשייך פרסומי ניסא בין הגוים [מיהו בשה"צ סי' תרע"ב אות י"ז נראה דבגוים אין פרסומי ניסא וצ"ע]. (טעמא דקרא)

מעניני הפרשה

יוסף הציע עצות להראות שהוא בטוח בפתרון החלום
"ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישתהו על ארץ מצרים"
(בראשית מ"א, לג)
כבר העירו המפרשים, מי בקש מיוסף עצות להסתדר עם הרעב שיבוא, והרי קראו לו רק לפתר את החלום.
ויש לומר לפי פשוטו:
יוסף רצה להראות לפרעה שהוא בטוח בפתרון החלום, כי זה נאמר לו ברוח הקדש, והוא לא כמו שעשו החרטמים שנסו פתרונות שאינם נכונים, ולכן הוא כל כך בטוח שכבר מיעץ איך לנהג הלאה. ואכן פרעה השתכנע שהוא בטוח באמתות הפתרון, כמו שאמר מיד הנמצא איש חכם כזה, שבטוח כל כך בפתרון החלום ובעין זה מצינו שנהג בפתרון החלום של שר המשקים (מ' י"ד), שאמר לו בסוף, כי אם זכרתני, והוא אותו הענין, שהראה בזה שהוא בטוח בפתרונו, ולכן 'ירא שר האפים כי טוב פתך', שהוא בטוח בפתרונו וכבר מציע עצות. (שבענו מטוביך)

ראה זה חדש! לא בא כבושם הזה!

מדור שנים קדמוניות לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת ויחי - על הערכתו הרבה להגאון רבי שלמה סובול זצ"ל מח"ס שלמת חיים ועוד (י"ד י"ג טבת)
פרשת וארא - על הקשר עם המגיד מישרים הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל (י"ד כ"ו טבת)
פרשת בשלח - מדברי רבינו על האי צדיק וקדוש רבי ישראל אבוהצירא 'באבא סאלי' (י"ד ד' שבט)
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

וציותי את ברכתי

הלכות שביעית ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א
דין מאכלים שנפסלו מאכילה ושיירי מאכל (ח"א)

מאכל שאינו ראוי לאדם

א. מאכל שהתיישן וכבר אינו ראוי לאדם, אין שום צורך להתאמץ לאוכלו.
משקין שנתגלו

ב. משקין שהיו מגולין אסור לשותות משום סכנה כמבואר ב"ד סי' קט"ז, ואפי' הם קדושים בקדו"ש יש לשפוך אותם, שלא יבוא בטעות אדם לשותות.
ניקוי מכונות משיירי המאכל

ג. מותר לנקות מכונת ריסוק או מסחטה של פירות משיירי הפרי, ואין צורך לשמור את הפסולת.

מתוך ספר שיח השמיטה - אוצר פסקי רבינו הגר"ח קניבסקי

למסירת שמות לתפילת רבן של כל בני הגולה
מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א בהדלקת נר חנוכה
ומעמד הכהנים מול קודש הקדשים ב'זאת חנוכה'

ועד הרבנים לעניני צדקה בארה"ק ☎ 1-800-22-36-36

להצטרפות לרשימת מקבלי הגיליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגיליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁגִים קְדֻמוֹנִיּוֹת

על גדולי הדורות

בלבביות (מפי הגר"ש, והוסיף: כי בעת אמירת דברי התורה, הצית רבי שלמה את מקטרתו ועישן, לכשיצאו לחש רבינו לחתנו אודות העישון אך אכמ"ל).

כל התורה כולה

פעם אמר הסטייפלר יסוד מחודש בפני בני ביתו, עם כוח ההסברה של ה"קהילות יעקב", עם כל מתיקות התורה של הסטייפלר, וחתנו ר' שלמה רצה להעיר אך לא העיז לענות כנגדו, מה עשה, נטל גמרא עבודה זרה מן הארון, פתח בדף מ"ח והצביע על דברי התוספות שם, לפתע השתררה שתיקה בחדר. הסטייפלר הבין את הכוונה ואת הסתירה לדברים, לאחר רגעים של מחשבה אמר 'אפשר ליישב כך'.

אך ברגע כמימרא שלף ר' שלמה מן הארון את השו"ע בהלכות פסח והראה באצבע על דברי הפרי מגדים, וכך התנהלה מלחמת התורה בין האריות כשתוך כדי הדברים נכנס לחדר גם רבינו שליט"א והוא מיד מצטרף לדיון ודברים. זה פותח רמב"ם וזה מראה לדברי המשנה למלך, הריאת דאורייתא של הסטייפלר נשמעת למרחוק את והב בסופה (מוסף שב"ק מקץ תשס"ו).

כל פעם נכנס

בהמשך שנותיו חלה הגרמ"ש ונתנסה הגרמ"ש ז"ל במדה גדושה של יסורים עזים, ולא יכול היה עוד לצאת ולבוא בהיכלי התורה להרבצת התורה. רבינו כאב מאוד את יסוריו, והיה מעתיר בעדו, ומחמת הכאב כמעט שלא דיבר מזה מאומה. אך בכל פעם שהיה מזדמן לבנין שהתגורר בו גיסו הגאון זצ"ל, כאשר הגיע לבית חתנו הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א שדר בקומה מעליו, היה מקפיד להיכנס תחילה לבקרו, ולדרוש בשלומו ושלומו אחותו הצדקת ע"ה.

גם בשמחות משפחתיות, שהיו בביתו של רמ"ש בהשתתפות רבינו היה נכנס לשאול בשלומו (מפי נאמנו של רבינו, הגר"ש יע"י אפשטיין שליט"א).

מוזכר בספרי החזו"א

(תמוז תשס"ז) יצא הספר החדש של ר' שלמה ברמן על נדרים, רבנו הראה למקורבו הגר"א מן שליט"א שבפתח הספר מובא מה שכתב החזו"א בשמו.

ואמר לו רבנו: ג' פעמים מביא חזו"א מהר"ש, וזה ר' שלמה ברמן.

פרסום ראשון:
הגרמ"ש זצ"ל
לצידו של להבחל"ח
רבינו שליט"א
בשמחה משפחתית,
בשנת תשמ"א

(מערכת וארכיון "דברי שי"ח" שומרת לעצמה את כל הזכויות ואין להעתיק ללא רשות).

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

הגאון הגדול רבי מרדכי שלמה ברמן זצ"ל מראשי ישיבת פונביז'

נלב"ע א' טבת תשס"ה

ידידות אמת שררה בין הני תרי גיסי, הגרמ"ש זצ"ל לבין להבחל"ח רבינו מרן שליט"א. עוד טרם היותו לאיש, בשנות בחרותו עת זכה הגר"ר שלמה זצ"ל להסתופף בצילו של האילן הגדול רבינו מרן החזון איש זצוק"ל, ולאחר מכן כשהגיע לפרקו ונשא את הרבנית אהובה ע"ה, אחותו הצעירה של רבינו שליט"א. מאמר א' לזכרו.

קצרת המים שהביאה את השידוך

מרן החזון איש, רבו המדריכו בנתיבות העיון וההלכה, חפץ בו לחתן לבת אחותו הרבנית אהובה ע"ה, לא מפני הכשרונות העילויים בהם ניחן, ולא מפני עומק לימודו בלבד. אלא מפני מעשה שהיה. וכך סיפר רבינו: דודי החזון איש היה רגיל להשכים בבוקר לתפילת 'ותיקין', אבל הורה לכן ביתו ר' שלומק'ה להתפלל בישיבת פונביז', כששב החזון איש מן התפילה, כבר היה ר' שלמה מוכן לקראת היציאה מהבית אל הישיבה. יום אחד כשחזר החזון איש לביתו, מצא את הנער שוכב על מיטתו ואינו קם, מתוך חשש שיאחר את זמן התפילה, ניגש החזון איש להעירו, ונגע בקצה המקל שבידו על כתפו של ר' שלמה, אך "אין קול ואין קשב", התבונן החזון איש סביבו, וגילה כי קצרת המים שרגיל היה ר' שלמה להניח סמוך למיטתו אינה במקומה, וכיון שלא רצה להטריח את החזון איש להביא עבורו

הגרמ"ש זצ"ל מספיד את חמיו מרן הקה"י בהיכל ישיבת פונביז'

את המים, השים עצמו כישן, ולא הגיב לקריאתו של החזון איש. השילוב המיוחד של הקפדה הלכתית וענות חן שלא להטריח, הפליאו את החזון איש והוא סיפר את המעשה לאחותו הרבנית קניבסקי ע"ה, אשת מרן הסטייפלר זי"ע, "הוא כלי יקר, וכדאי לחשוב עליו לשידוך", אמר. וכך הוה. (מאסף תורני 'ישורון', לזכרו, כרך י"ז עמוד ר"ג, וראה עוד בזה בדעת נוטה חלק א' עמוד קפ"א מה שדן שם).

הלך עם החתן החדש

רבינו העריך וכיבד מאוד את גיסו ר' שלמה. כשאירס רבנו שליט"א את בתו הבכורה עם החתן הגאון הגדול ר' שרגא שטינמן שליט"א, הוא נטל עמו את החתן לגדולי התורה שבמשפחה, ביניהם הלך עמו לביתו של גיסו הגרמ"ש והציג בפניו את החתן. ר' שלמה ביקש לשמוע דבר תורה, והחתן אמר בפניו מערכה מחידושי תורתו, לאחר מכן הגיסיים בירכו את זה

בעת נישואיו של הגר"ש שליט"א (באמצע) משמאל הגרמ"ש ברמן זצ"ל

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-1586 שלוחה-

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310